SCHOLA PAUPERTATIS

Manuducens ad puram obſervantiam Regulæ Fratrum Minorum, juxta Declarationes, editas à Nicolao III. Clemente V. & Innocentio XI.,

A C

Sacrarum Congregationum Decreta, & Sacræ Rotæ Deciſiones.

PRO PRAXI APTATA

A PATRE

F. AUGUSTINO MATTHÆUCCI

L U C E N S E,

Ord. Min. de Obſer. S. Theol. Lectore Jubilato, & S. Rituum Congregationis Conſultore.

O P U S

Religioſis, tùm Superioribus, tùm Subditis neceſſarium; ac Advocatis, & Procuratoribus pro praxi in foro tenenda, in Controverſiis, quæ, tàm circà Legata Fratribus Minor. facta, quàm ſuper Eleemoſynis pro Cauſis Beatificationum, & Canonizationum oblatis, ac in caſu decoctionis Syndici Apoſtolici excitantur, valdè opportunum.

ROMÆ, ex Typographia Rocchi Bernabò. 1716.

SUPERIORUM LICENTIA.

[illegible]

Reverendissimo Patri

P. F. LAURENTIO
DE S. LAURENTIO

S. Th. Lectori Jubilato, ex-Guardiano Sacri Montis Syon, S. Congr. Indicis Consultori, Supremæ, & Universalis Inquisitionis Qualificatori, Discreto Ordinis perpetuo, & in Cismontana Observ. Familia Vice-Commissario Generali.

SCHOLA *Paupertatis*, REVERENDISSIME PATER, *nomini Tuo, & voluntate, & jure nuncupata, Tuum expectabat patrociniũ, ut in lucem, aliàs quovis titu-*

lo indiga, valentissimo cumulata præsidio interrita prodiret. Neque enim alterius fuerat aptiùs authoritati committenda, quàm Tuæ. Quæ post præstita Sedi Apostolicæ obsequia, & Ordini officia in Terræ-Sanctæ regimine, ad curam evectus Cismontanæ nostræ Familiæ communi omnium non interrupta sollicitudine intentus solatio, non tàm nihil unquam prætermittis appositè agendum, quàm studiũ adhibeas apprimè idoneum, nè disciplina Regularis relaxetur, nevè puritas ipsa Regulæ corruptelarum caligine corrumpatur. Quibus transgressiones hortamen-

mentis non urges, consiliis non arces? Quæ Subditorum putrescentia (si quæ sint) cadavera monitis charitatis ad fervorem observantiæ non revocas! Omnes ad consueta Religionis exercitia opere accendis, & lingua. Pastoralem virgam adeò suavitèr tractas, ut nihil superſit felicitati Familiæ desiderandum. Eximia cum humilitate prudentia, fervens cum discretione zelus, continuus cum devotione labor, spectabilis cum disciplina modestia, sancta cum amore justitia, diffusa cum providentia charitas, moderata cum rigore mansuetudo, Tuum principatum

commendant: ſummiſque elogiis Magiſterium concelebrat, quòd teneas in regimine monitum Auguſtini in Regul. ad Ser. Dei: *ibi*: Ipſe, qui vobis præeſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominante, ſed charitate ſerviente felicem: *ubi Subditos alloquitur, ut Prælatos erudiat. Aliâque ejuſdem Regulâ* ibid. plus à vobis amari appetat(*Superior*)quàm timeri, *animos Subditorum Tibi ſuavi violentia conſtringis*.

Hiſce tantis, tùm virtutis, tùm comitatis teſtimoniis exſtimulatus, in ſpem certiſſimam erectus poſtulata aſſequendi, Te præſentis lucubratiun-

tiunculæ Patronum, Vindicemque avocavi. Mihique tutelæ auguror beneficium, cùm documenta recenseat, & monita referat Tuo potissimùm consona genio, Zeloquè maximè accepta. Tua itaque faveat humanitas desiderio: foveat vigilias, benedicat vigilanti: regat opus, erigat operantem. Vive, Deo propitio, Religioni apprimè utilis, Subditis adeô beneficus, æternùm felix. Hoc cupit, hoc suspirat, & ex corde precatur.

P. V. Rmæ

Obsequentissimus
Fr. Augustinus Matthæucci.

LECTORI.

NE pręſentis Opellæ editionis te occaſio fugiat, ſupereſt, ut de cauſa ſcribendi monearis: advertaſque Opus mihi commiſſum, ut Profeſſoribus Regulæ S. Franciſci lucubratiuncula pararetur, quæ eos tutò ſic manuduceret, ut à verò unquàm abſcederent. Mandatis adverſabar, nihil, parumvè pro futurum, cùm hujus ſcriptionis genus plures planè me ipſa longè peritiores, magiſque induſtrii, & Regulæ zelatores jàm priùs elegerint. At inutilitèr ſemper conatus ex eo, quòd non pauca in libris, aliàs doctis, & publico juri donatis,

tis,

tis, desiderentur, vel Auctoribus obducta, vel subsecutis temporibus proscripta: propter quòd factum est, ut aliquorum theorica, infirma evaserit; inductaque per alios practica, dispensativis privilegiis innixa, puritatem Seraphicæ paupertatis obumbret, & relaxet.

Hi fuerunt ad aggrediendum laborem stimuli, & ad morem Consulentibus gerendum aculei. Coegit ulteriùs, quòd hucusque jejunii fuerint Scriptores de pecuniis ad Causas Beatificationum, & Canonizationum tractandas destinatis; altumque silentium servaverint de praxi tenenda, infortunio occurrente, quòd Syndicus Apostolicus foro, vel bonis cedat: *vulgò fallisce*. Profectò hæc, non tàm scitu necessaria arbitraberis, quàm peropti-

peroptimè pronunciaveris idonea; ne in me illud usurpetur satyrici:

Tenet insanabilis multos
Scribendi cacboetes;

Teque Judice, putabitur ab Opere elongari censura, quòd ab aliis jàm affabrè concinnata, repastinet, *crambemque*, ut vox sonat, *recoquat*.

In quo, & à laxitate declinavi, & à rigore temperavi. Siquidem obvium est, & nimiam indulgentiam, nimiamque in opinionibus, quas nonnulli Scriptores amplexantur, severitatem, offendiculum saluti animarum æquè interponere, & ad gehennam ædificare, dicente S.Bonaventura *lib.* 1. *compend. theol. verit. cap.* 52. *Cavenda est conscientia nimis larga, & nimis stricta*: nàm *prima generat*

rat præſumptionem, ſecunda deſperationem: item: *prima ſæpè dicit malum, bonum: ſecunda è contra, bonum, malum*: item; *prima ſæpè ſalvat damnandum, ſecunda è contra damnat ſalvandum*. Regiam proindè viam tenui, & ab extremis temperans, atque à vitio deflectens mediocritatem ſelegi.

Ubi jura loquuntur, illis adhæſi: quatenùs verò ſileant, in extremam rigiditatem non propendi; at non exindè in fomentum abuſuum adverſus Regulæ obſervantiam manus dedi laxitati; ſed potius aures præbui Canoni admonenti, *cap. Ex parte de tranſact.* ibi: *In his, ſuper quibus jus non invenitur expreſſum, procedas, æquitate ſervatâ, ſemper in humaniorem partem declinando, ſecun-*

dùm

dùm quod personas, causas, loca; & tempora videris postulare.

Absit, me quisquam existimet ad vanam auram popularem, mundanamque laudationem aucupandam, & ambitione inductum hanc Scholam evulgare voluisse; enimverò piaculum esset, adeò salutaria studio jactantiæ elaborasse. Longè sanè alia mihi mens, aliudque consilium fuit, honestiorque hujus Liberculi propositus finis, nimirùm, ut ejus in lucem publicam emissione, non modò Religiosorum Minoritici cœtus saluti consulerem, honestamque voluntatem meam in eorundem obsequium notam singulis facerem; verùm etiam, ut hisce qualibuscumque vigiliis alios majoris eruditionis, & doctrinæ viros ad opus reformandum, augendumque

que (cùm facilè ſit inventis addere) excitarem. Quod ubi aſſequar, non vulgari perfundar gaudio, & gratias ex corde referam.

Hæc, amice Lector, in prima poſt liminarem paginam mihi præfari viſum eſt; teque, ut æqui, bonique conſulas, inſtantiſſimè rogo; cùm verò cœteri laudabiliora, melioraque iis edixerint, quæ hâc rudi Scholâ parantur, mente verſa, illiſque felicitèr fruere ad ſupremi Numinis gloriam, tuum inſuper commodum, & utilitatem. Quatenùs verò tui acumine ingenii cenſoris officium tentaveris, ex Plinio ſcias: *Quod nulli ſinè venia placuit ingenium*.

Verùm *quibus parum*, *vel quibus nimium eſt opus*, *mihi ignoſcant*; *quibus ſatis eſt*, *non mihi*,

ſed

ſed Deo mecum gratias congratulantes agant. Ut dixit Auguſtinus *de Civit.Dei lib.*22.*cap.*30. *num.*6. Eternùm vive: & Deum mihi propitium exora, quia egenus ſum, & pauper.

Appro-

Approbatio Ordinis.

EX Commissione Rm̃i Patris nostri V. Commissarii Generalis, omni, qua potui, attentione, & consideratione perlegi Opus elaboratum per Adm. Rev. P. Fr. Augustinum Lucensem Lectorem Jubilatum, ac Sacrorum Rituum Consultorem, cui titulus est, *Schola Paupertatis*, *&c.* cumque in eo nihil Orthodoxæ Fidei, ac bonis moribus dissonum invenerim, propterea dignum censeo, ut prælo mandetur. Dat. Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

Fr. Philippus Antonius de Roma
Lector Jubilatus, ex-Diffinitor,
ac Provinciæ actualiter Custos.

Appro-

Approbatio Ordinis.

EX Commiſſione Rmi Patris noſtri V. Commiſſarii Generalis ; ea, qua potui, diligentia, & attentione perlegi Opus, cujus titulus eſt, *Schola Paupertatis*, *&c.* Authore Adm. Rev. P. Auguſtino Matthæucci Lucenſe, Ord. Min. de Obſer. Lectore Jubilato, & S. Rituum Congregationis Conſultore: cumque in eo nihil invenerim Orthodoxæ Fidei, & bonis moribus diſſonum; imò ad Seraphicæ perfectionis profectum valdè utile, ideò publica luce permaximè dignum cenſeo, ſalvo, &c. Datum Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

Fr. Pacificus Romanus ex-Diffinitor, & Lector Jubilatus.

Fa-

Facultas Ordinis.

FR. LAURENTIUS

A S. LAURENTIO

Ord. Min. Reg. Observ. S. P. N. Francisci Lect. Jubil. S. Congr. Indicis Consultor, Supremæ, & Universalis Inquisitionis Qualificator, ex-Guardianus Jerosolimitanus, Discretus perpetuus, & in hac Cismontana Obser. Familia V. Commissarius Generalis, & Servus.

DIlecto nobis in Christo Rev. P. Fr. Augustino Matthæucci Lucensi hujus nostræ Observ. Provinciæ Romanæ Lectori Jubilato, & Sacrorum Rituum Congregationis Consultori, salutem in Domino sempiternam.

Cùm Opus à Te compositum, cui titulus -- *Schola Paupertatis manuducens, &c.* & à duobus PP. Theologis de Commissione nostra revisum, & approbatum, existimetur legentibus utile, & impressione dignum, Nos votis tuis, & aliorum utilitati

prospicientes, vigore præsentium, facultatem Tibi concedimus, quatenùs, servatis servandis, illud Typis mandare possis, & valeas. Vale, nostri tuis in orationibus, & sacrificiis memor. Datum Romæ ex Ara-Cœli die 24. Maii 1716.

Fr. Laurentius à S. Laurentio
V. Commissarius Generalis.

Loco † Sigilli.

De mandato P. S. Rmæ.
Fr. Bartholomæus de Vulsinio
Secretarius Generalis.

Reg.

Im-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Rm̃o Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

N. Card. Caracciolus Pro-Vic.

APPROBATIO

REVERENDISSIMI PATRIS

DEODATI A ROMA

Lectoris emeriti, & V. Commiſſarii Generalis Reformatorum S. Franciſci, &c.

REveverendiſs. Patris Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici juſſu Opus, cui titulus *Schola Paupertatis, &c.* à Rev. Adm. P. Auguſtino Lucenſe Ordinis Minor. de Obſervantia Lectore Jubilato, & S.C. Rituum Conſultore compoſitum accuratè perlegi, nihilque in eo, quod non modò, aut Orthodoxæ Fidei, aut probis moribus adverſetur, inveni: ſed neque, quod

Constitutionibus, & Declarationibus Apostolicis nostræ Seraphicæ Regulæ observantiam dirigentibus non sit omninò consonum. Quapropter prælo dignissimum ad multorum utilitatem, & omnium, ad quos spectat, commodum censeo. Romæ in Conventu S. Francisci Transtyberim die 19. Novembris 1713.

Fr. Deodatus à Roma V. Commissarius Generalis Reformator.

IMPRIMATUR,

Fr. Gregorius Selleri Sac. Apostol. Palatii Magist. Ord. Prædicat.

IN-

INDEX
TITULORUM,
ET
CONSILIORUM
Cum annexis, & Connexis.

TITULUS I.

Paupertas Fratrum Minorum.

Quæ-

TITULUS II.

Eleemoſynæ pecuniariæ.

TITULUS III.

Legata quòad Fratres Minores.

capa-

§. IX

TITULUS IV.

Syndicus Apostolicus.

beat

TITULUS V.

Eleemosynæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, &c.

TITU-

TITULUS I.

Paupertas Fratrum Minorum

CONSILIUM I.

Paupertas religiosa quid importet?

SUMMARIUM.

1 *Substantialia Religionum.*
2 *Paupertas Religiosa quid?*
3 *Dominium duplex, jurisdictionis, & proprietatis.*
4 *Usus fructus, & usus juris quid?*
5 *Tridentinum proprium Religiosis interdicit.*
6 *Religiosis privatis necessaria conferenda.*
7 *Quid veniat appellatione peculii?*
8 *Religiosa paupertas peculium excludit.*

 9 *For-*

9 *Formulæ, quibus peculia concedi solent.*
10 *Sententia Navarri circa Religiosorum peculia.*
11 *Administratio bonorum Monasterii Religiosis non Officialibus non permittitur.*
12 *Declarationes S. Congreg. Concilii circa peculia Religiosorum ad* 17.

1 HOc Consilium præmittitur tamquam proemialis dicendorum notitia. Hinc sciendum inter vota substantialia Religionis præter illa *castitatis*, & *obedientiæ* annumerari illud paritèr *paupertatis*, juxta textum in *cap. Cum ad Monasterium de stat. Monachor.* ubi Innocentius III. inquit: *Prohibemus quoque districtè in virtute sanctæ Obedientiæ sub obtestatione divini judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat: Sed, si quis aliquid habet proprii, totum incontinenti resignet*. Propter quod omnes Religionum Fundatores votum paupertatis suis Regulis inserverunt; ità D. Benedictus *cap.33. suæ Regulæ*, ibi: *Ne quisquam suum esse aliquid dicat*. D.Basilius in *regul. brevior. interrog.* 35. & 36. D. Isidorus *re-*

gul.

gul. Monast. cap.19. ibi. *Monachi nihil peculiare sibi facere audeant; nec in suis cellulis quidquam, quod ad victum, vel ad quamlibet rem aliam pertineat.* D. Augustinus in regula ad *Servos Dei n.1. Sit vobis anima una, & cor unum in Deo: & non dicatis aliquid proprium; sed sint vobis omnia communia.* In regula Clericis tradita, quæ tribuitur Augustino in *append. tom.1. Nemo quidem proprium sibi vindicet quidquam, sed fiat sicuti scriptum est in Actibus Apostolorum*; habentes omnia communia. Et *regula 2.* ibi. *Nemo sibi aliquod vindicet proprium, sive in vestimento, sive in quacumque re. Apostolicam enim vitam optamus vivere.* Hinc constat, quãto studio, & zelo viri illi Monasticæ vitæ Institutores perfectionem amplectebantur; & quanto ardore ab hoc proprietatis vitio abhorrebant, ut non solum facto, sed nec verbo quidem auderet quis dicere aliquid proprium, agnoscentes animos divinis obsequiis devinctos non decere patrimoniorum desideriis occupari.

2. Quarè paupertas religiosa describitur ab Alvarez *tom. 2. de vit. spiritual. lib.5. p.1. cap.1. Est abdicatio omnium rerum temporalium opere, & voluntate ob amorem*

Dei, & desiderium perfectionis. Hoc *voluntate ob amorem Dei &c.* ponitur, ut excludatur paupertas involuntaria hominum hujus sæculi, quam non spontè sustinent, sed, necessitate cogente, & conditione naturæ patiuntur; propterea enim pauperes, & mendici inter homines degunt, aliàs non victuri, si eis occasio daretur acquirendi bona, & coacervandi divitias. Illud verò *abdicatio omnium rerum temporalium* importat de conceptu paupertatis Religiosæ esse excludere dominium proprietatis, adeò ut isto Religiosi priventur, nec sint illo capaces. Dicitur *rerum temporalium*, per quod intelligitur non posse esse dominos pecuniarum, & rerum, tàm mobilium, quàm immobilium: cum quo tamen stat, quòd capaces, & habiles sint ad jura, tùm exemptionum, tùm electionum ad officia Religionis; quinimò jus retinent, ne ab ullo personaliter molestentur. Neque enim per solemne paupertatis votum talibus juribus cesserunt.

3. Duplex verò est dominium, unum jurisdictionis (*quod est potestas gubernandi subditos*) consistens potissimùm in præcipiendo, prohibendo, permittendo, judi-

can-

cando, præmiando, & puniendo; quod, & Prælati Regulares, quantùm ad proprios subditos obtinent. Alterum proprietatis: & est facultas plenè, & liberè disponendi de re sua, dando, commutando, vendendo, donando, alienando, quin possit quis in ea ab ullo licitè impediri, & si impediatur, possit in judicio contra eum agere: jure enim quisque rei suæ arbiter est, & moderator, nisi ætas resistat. Unde pupilli sunt Domini suarum rerum, sed non nisi in actu primo; nàm lex prohibet, ut ipsi in actu secundo de illis disponant. Sic, estò pignus, & hypotheca jus in re dicat, attamen, quia creditor non potest de pignore disponere, dominus pignoris non est; sicut nec Tutor rerum pupillorum.

4. Nec modò dominium proprietatis à se religiosa paupertas excludit; sed *possessionem etiam, administrationem, usum fructus, & usum juris*. Hæc enim singula sunt termini juris. Possessio importat, ne quis in re, vel jure impediatur. Nàm dominio facimus rem nostram: Possessione illam detinemus, & occupamus: Dominium est juris: Possessio facti.

Administratio est jus gubernandi, & administrandi res secundùm conditio-

nes, & leges ad hoc præfixas, non tamen alienandi substantiam.

Usus fructus est, quoquis potest pro se, & aliis juxtà suum beneplacitum fructus rei accipere, & vendere, donare &c. salvâ tamen substantiâ rei fructuariæ.

Usus juris est facultas utendi fructibus rei pro se tantùm sine alia facultate illos alienandi, & possidendi. Quapropter usus fructus est pinguior usu juris. Tamen tàm usus fructuarius, quàm usuarius sunt Domini fructuum. Quinimò duo usufructuarii ejusdem rei esse non possunt. Benè verò duo usuarii, si fructus necessitatibus utriusque sufficiant.

Datur, etiam usus simplex facti, qui in solo facto consistit, sine quo humana vita conservari non potest, ut sunt cibi, vestes &c. de quo *consil.3*.

5. Expresè *proprium* Religiosis interdictum legitur à Tridentino *sess.* 25. *cap.* 2. *de regul.* ibi. *Nemini Regularium, tàm virorum, quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel retinere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporen-*

rentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſum fructum, vel uſum, adminiſtrationem, aut commendam. Adminiſtratio autem bonorum Monaſteriorum, seù Conventuum ad ſolos Officiales eorumdem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat. Mobilium verò uſum ita Superiores permittant, ut eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conveniat: nihilque ſuperflui in ea ſit: nihil etiam, quod ſit neceſſarium eis denegetur. Quòd ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & paſſiva voce privatus ſit: atque etiam juxtà ſuæ Regulæ, & Ordinis Conſtitutiones puniatur. Hic Tridentinum ſtatuit adminiſtrationem bonorum Monaſterii non eſſe à Superiore aliis committendam, quàm Officialibus Conventus, qui tamen ad nutum Superioris, aliis ſubſtitutis, removeri poſſint; hac enim forma res Conventus adminiſtrare voto paupertatis non repugnat; cùm res Conventus, & non tamquam proprias adminiſtrent, nec fructus poſſunt in alios uſus inſumere, ſed in eos juxtà neceſſitates Religioſorum, & Conventus, ipſo Superiore locali mandante.

 6. Item-

6. Itemque Superioribus imponitur, ut particularibus Religiosis ea indulgeant mobilia, quæ ipsis necessaria judicantur, nec statui paupertatis contraria existunt, neque Religioso sunt superflua.

7. Quæritur. *Quid veniat appellatione peculii?*

R. Peculium dictum est, quasi *pusilla pecunia*, vel *pusillum patrimonium* ex Jureconsult. in *leg. depositis ff. de pecul.* Joannes de la Crux *lib. 1. de stat. Relig. cap. 3. num. 1. dub. 1.* tradit peculium nihil aliud esse, quàm habere aliquid deputatum, & sequestratum ab aliis ad utendum illo: vel, jure dominii possidendo, & defendendo illud ut proprium: vel, jure solius administrationis ad illud, hoc est, administrando, vel distribuendo secundùm leges præfinitas: vel, jure usus fructus tantùm, utendo illius fructibus in suam, vel aliorum utilitatem: vel ad usum solùm juris, ad suos tantùm usus.

8. Hinc oritur quæstio. *An paupertas religiosa reddat Regularem peculii incapacem?*

R. Dubium non est, si sensus sit de peculio propriè dicto, includente jus perfectum, & independens, quod est dominium propriè usurpatum, seù facultas libe-

liberè disponendi de re, vel fructibus pro suo arbitrio; cujus Religiosus incapax omninò à sua professione constituitur ex *num.* 2. Si verò quæsitum procedat de peculio latè dicto, quòad solam administrationem, possessionem, & usum facti dependentem à voluntate Prælati, qui concessum usum, & administrationem restringere, & penitùs revocare ad suum libitum potest, adhuc lis est sub judice. Duo tamen certa sunt. Unum, quòd Officialibus Monasterii committi possit, imò debeat administratio bonorum Conventus, patet ex dictis *num.* 5. Alterum, quòd Frater Minor est ab hac dispositione exclusus, ut in sequentibus.

Quod difficultatem ingerit, est, *an peculium possit Religioso privato non Officiali concedi?*

9. Verùm prius refero formulas, quibus peculium solet practicari. Prima est, qua alicui Religioso ex bonis Monasterii, vel Parentum largitione assignantur annui redditus, quibus se alat, & vestiat, dependentèr tamen à voluntate Prælati, qui portionem revocare possit.

Secunda. Qua Monasterium singu-

lis

lis Religiosis quolibet anno certam pecuniæ summam assignat, vulgò dicta *Vestiario*: sed victus est communis.

Tertia. Qua Novitius antè professionem in actu renunciationis reservat sibi annuum redditum pro suis necessitatibus, dependentèr tamen à voluntate Superioris, adeout dominium, & proprietas sit penès Conventum, ipse verò solùm usum habeat à Superiore revocabilem.

Quarta. Qua Religiosus pecunias sua industria, & labore, hoc est, Lectione, Prædicatione adeptas, pro se retinet, & in proprios usus licitos convertit, dependentèr tamen à voluntate Superioris.

Quantùm ad primam, dubium non est, quòd directè opponatur decreto Tridentini; & ulteriùs est penitùs relaxativa perfectionis paupertatis, destructiva vitæ communis, & disciplinæ regularis eversiva. Hinc dolendum, quod nonnulli DD. illam approbaverint.

Circà secundam non videtur esse controversia, sed sicut potest Superior licitè subdito pecuniam dare ad emendum librum, sic etiam ut pannum emat ad se vestiendum.

10. De tertia, & quarta maximè dispu-

disputatur. Tales formulas licitas esse, nec improbari à Tridentino dixit Navarrus in *cap. Ne dicatis, & comment.* 1. *de regul. num.* 15. Quem sequitur Peyrinus *de subd. q.* 2. *cap.* 2. §. 1. aliique apud ipsum, concordantes Concilium non prohibere, quin Superiores possint Religiosis concedere peculia, annuosque redditus ad usus licitos, & ex justa causa; & sub prohibitione Concilii ea tantùm comprehendi, quæ dantur, vel ad quoscumque usus pro libito voluntatis Religiosi; vel ad usus illicitos, vel ex injusta causa. Verùm horum opinio non regit. Siquidem Concilium prohibet concessionem bonorum immobilium, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, vel commendam; ideò, cùm generalitèr, & indefinitè prohibeat, non est privati Doctoris dispositionem Concilii restringere, & limitare ad eam solùm administrationem, & peculia, quæ dantur in usus illicitos, & ex causa injusta. Maximè etiã, quòd si Concilium non prohibuisset, nisi administrationem ad usus illicitos, & ex injusta causa, nulla esset differentia inter simplices Religiosos, & Officiales. Etenim nec Officialibus potest concedi administra-

ſtratio fructuum bonorum, & pecuniarum Monaſterii ad uſus illicitos, ſed in utilitatem Conventus dumtàxat, ut declarant Butrius, & Abbas in *d. cap. Monachi*. Aperta autem eſt differentia inter utroſque, ut ex textu allegati decreti. Quin etiam, dum Concilium ea diſpoſuit ad reformationem Regularium, dicendum eſt ejus mentem fuiſſe, quidquam ſpeciale ſtatuere ſupra cœteros Eccleſiaſticos, quibus licita non eſt bonorum Eccleſiaſticorum adminidratio ad illicitos uſus, ut ad commeſſationes, ebrietates, impudicitias &c.

11. Et hinc peculium, ſeù adminiſtratio bonorum Monaſterii nulli Regulari, Officialibus exceptis, ex nulla cauſa, nulloque caſu eſt permiſſa, juxta decretum *d. cap. 2. d. ſeſſ.*

12. Quæ omnia à nullo inficiari poſſunt, quin reſolutis à Sancta Sede repugnet. Hinc obſervandæ ſunt Declarationes à Sac. Congregat. Concilii in contingentibus caſibus editæ, quas refert Fagnanus in *3. cap. Monachi de ſtat. Monachor.*

13. Primò quærebatur. *An liceat Regularibus utriuſque ſexus habere annuos redditus, ſeù proviſiones annuas, vel bonorum ſtabi-*

bilium administrationem, seù peculium non superfluum nomine Conventus, ac de suorum Superiorum licentia, & dependentèr ab eorum voluntate, ac nutu, adeout sint immunes à culpa, & pœna, de qua in *cap. 2. sess. 25. de Regularib.* Sac. Congregatio respondit *negativè* ibi *num.* 76. Quæsitum fuit propositum ibi *num.* 1. tùm de redditibus annuis, & provisionibus, quæ sibi in actu renunciationis bonorum Novitii reservant pro suis religiosis necessitatibus; tùm de censibus, aliisque bonis, quæ à Parentibus, & Consanguineis Religiosis relinquuntur Monasterio, etiam titulo institutionis, eo tenore adjecto, ut Superiores eidem Religioso concedere debeant administrationem illorum censuum, & bonórum, itaut ipse possit convertere illorum redditus in suos honestos usus; tùm de pecunia ex prędicatione, vel lectione, aut aliundè à Religioso aliquo quæsita, quam tribuunt Monasterio ad hoc, ut ex ea emantur census perpetui, quorum redditus quot annis assignari debeant eidem Regulari pro suis necessitatibus. Et stante praxi aliquorum Monasteriorum, in quibus usus erat, ut ex redditibus Conventus unicuique ex Fra-

Fratribus, vel Sororibus assignaretur singulis annis certa portio, sive in pecunia, sive in aliis speciebus ad hoc, ut ex ea pararet sibi necessaria ad vitam, nec Monasterium eis aliquid ultra præstare, nec ipsi accepti rationem reddere tenerentur. Circa quæ S. Congr. resolvit *ut supra*.

14. Secundò quærebatur, *an, cùm necessaria à Superiore, etiam requisito, ideò denegentur, quia Monasterii facultates non suppetunt, liceat Regularibus clàm, vel, eo invito, illa sibi comparare, seù retinere?* Sacra Congregatio respondit, *licere, si præcisa necessitas sit ad individui sustentationem: cæterùm communem penuriam ab omnibus perpetiendam usque adeò, ut siquid privatim alicui delatum, vel ab ipso factum fuerit, id tunc ad Superiorem rectà deferri oporteat; qui ex eo primò succurrat ejus necessitati, cujus intuitu illud obvenerit, si peculiari aliqua necessitate ultrà communem prematur: reliquum Conventui incorporetur, & in communem cedat utilitatem*. Quippè præcisa hæc, seù extrema necessitas, cùm sit de jure naturæ, nullis subest legibus, & ideò excusat à Regulę transgressione, etiam Fratres Minores S. Francisci, qui arctissimam profitentur paupertatem, ut ex text. in

cap.

cap. Exiit §.Porrò de verb. signific. in 6. ibi. *Nec ipsis Fratribus jure poli in extrema necessitatis articulo ad providendum sustentationi naturæ via, omnibus extrema necessitate detentis concessa, præcluditur, cùm ab omni lege extrema necessitas sit exempta*. Hæc ex Fagnan. *num.*15.

15. Tertiò. In causa Panormitana petebatur. *Quædam Monialis præter dotem Monasterio tributam reservavit sibi scuta quinquaginta annua pro suis necessitatibus, atque indigentiis; & petiit à Sac. Congreg. sibi fieri facultatem illa erogandi in usus prædictos.* Sacra Congregatio *censuit hanc pecuniam annuam, non obstante reservatione, jàm quæsitam esse Monasterio; ideòque deferendam esse rectà ad manus Abbatissæ: quæ primùm prospiciat necessitatibus Monialis Oratricis: & quod reliquum fuerit, in usus totius Monasterii convertat*; ibi *num.*61.

16. Quartò. In causa Neapolitana propositum fuit Sac. Congreg. dubium, ut infra conceptum. *In aliquibus Monasteriis nonnullæ Moniales census, & annuos quosdam redditus, & proventus, seu fructus percipiunt sub diversis contractuum speciebus: nàm aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus à personis Laicis: aliquæ ab aliis*

Mo-

Monialibus; aliquæ ab ipsis Monasteriis; aliæ verò dederunt pecuniam Monasterio, ut ex earum pecuniis fieret emptio nomine Monasterii ad rationem septem, vel octo pro centenario; & Abbatissæ dabant ipsis Monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis. Aliquæ Monasteriis, seù eorum Superioribus certas pecuniarum summas manualitèr pro indigentiis Monasterii dederunt, pacto adjecto, vel, etiam tacita conventione adhibita, ut Monasterium, seù Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario, eorum vita durante, concedat. Quæritur. An Moniales prædictæ in hujusmodi casibus incurrant in pœnas per Conc. Trid. *sess. 25. c. 2. de Regul. in proprietarios inflictas, etiamsi de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum, vel Conventus, seù Monasterii nomine percipiant? Sac. Congr. censuit in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seù redditus percipere; & si perceperint incidere in pœnas d. cap. 2. Neque ab hujusmodi pœnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ d. Concilii decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet ex suo munere ex Monasterii redditibus, vel de eleemosynis Monialium necessitatibus in dies subvenire,* ibi *num. 62.*

17. Et

17. Et *n.63.* refert à S.Congr.improbatum usum apud quasdam Moniales, utpotè repugnantem decreto Concil. *d. cap.* 2. construendi arcam communem, cujus clavis erat penès Abbatissam, & intus eam aptata tot scriniola, quot erant Moniales, hac lege, ut unaquæque haberet claviculam sui scrinioli, & in eo asservaret pecuniam ex laboritio, vel aliundè partam, quæ in ipsius tantùm, & non alterius necessitates erogari deberet arbitrio Abbatissæ; quod esse contrarium Concilio constat, cùm disponat res esse Superiori tradendas, & Conventui incorporandas, quod in casu non verificabatur.

Quibus Declarationibus stantibus, constat correctam esse Navarri, Peyrini, & aliorum sententiam, qui in hac re calamo nimis laxo scripsere. Alia videri possunt apud Layman *Theol.mor.lib.*4. *tract.*5 *cap.* 7. Etenim nostrum non est singula recensere, quæ aliarum Religionum paupertatem respiciunt.

CONSILIUM II.

Quid ſit paupertas Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Paupertas alta, altior, & altiſſima.*

2 *Quid ſit paupertas Fratr. Minor. quam profitentur Obſervantes, Reformati, & Capuccini.*

3 *Frater Minor jus naturale retinet ad neceſſaria ad vitæ conſervationem.*

4 *Non eſt incapax juris ſpiritualis ad 8.*

9 *Jus civile, & politicum, undè dictum?*

10 *Fratres Minores carent rerum dominio, tàm in communi, quàm in ſpeciali.*

11 *Paupertas Minorum eſt ſancta, & meritoria.*

12 *Solus Frater Minor in Mundo exiſtens rerum Dominus non eſſet.*

13 *Neque illarum dominium acquirit, quæ ſunt primò invenientis.*

PAU-

1 PAUPERTAS Fratrum Minorum altissima dicitur. Nàm bonorum dominio privat, tàm in particulari, quàm in communi, & propterea ipsa altissima est, juxtà text. in *cap. Quia quorumdam de verb.signif.* Joan. XXII. ubi §. *Nec obstat*, habes: *altam paupertatem esse, habere pauca propria propter Deum: altiorem, quæ nulla habet propria, tamen habet in communi: altissimam, quæ nihil habet in hoc Mundo, nec in proprio, nec in communi.* Quocircà eorumdem Fratrum paupertas ab ea distinguitur, quam aliorum Ordinum Religiosi profitentur: quia alii possunt habere dominium in communi quorumdam bonorum, quamvis non ità absolutum, quin dependeant à consensu Summi Pontificis, ut bona sua immobilia, & mobilia pretiosa possint alienare juxtà *cap. Ambitiosæ de rebus Eccles. non alienand. int. com.* & decretum Sac. Congreg. Concil. quod refero *Off. Cur. Ecclesiast. cap. 45. num. 3.* Nullus tamen Religiosus, cujusvis Religionis sit, potest habere dominium in particulari, quamvis nonnullorum usum habere possit, etiam pecuniarum, qui Fratribus Mino-

ribus est penitus interdictus ex alibi dicendis.

2. Hinc paupertas, quam profitentur Fratres Minores Observantes, Reformati, & Capuccini, *est realis, & voluntaria abdicatio cujusvis juris civilis, & politici cujusque rei temporalis, tàm quò ad rem ipsam, quàm quòad ejus usum, tàm in particulari, quàm in communi propter Deum, & Christi sequelam.* Ad cujus intellectum singula explicantur.

Ponitur *realis abdicatio*, per quod excluditur paupertas, quæ in solo affectu consistit, de qua David dixit *Psal.*61. *Divitiæ, si affluant, nolite cor apponere.*

Dicitur *voluntaria* ad excludendam paupertatem mendicorum hujus Mundi, juxta dicta *consil. præceden. num.*2.

3. Additur *omnis juris civilis, & politici* ad non excludendum jus quoddam naturæ ad res pro vita conservanda necessarias. Quod jus à Gilberto Nicolai dicitur, *jus, quo quodlibet vivens potest, & tenetur uti rebus necessariis ad conservationem, seù esse, seù vitæ.* Estque jus divinum naturale, quod omni viventi à Deo, & natura concessum est. Quod à Nicolao III. in *cap. Exiit de verb. signif. nu.*6. jus poli

poli appellatur §. *Porro*. Cui Frater Minor minimè renunciat, ut ibi Nicolaus verb. *& quidem*; sed ipse, sicut cœteri viventes in casu necessitatis conservandæ vitæ potest cibo, potuque sustentari undequàque accepto, secundùm ea, quæ ibi habet Nicolaus in hæc verba: *Nec talem abdicationem proprietatis omnimodæ, renunciationem usus rerum cuiquam videatur inducere: nàm cùm in rebus temporalibus sit considerare præcipuum, proprietatem, possessionem, usufructum, jus utendi, & simplicem facti usum; & ultimo tamquam necessario egeat, licèt primis carere possit vita mortalium: nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat*. Undè præcitatus Nicolai dixit: *Tantum habet jus avis in grano, quod comedit, quantum Frater Minor in cibo, quem manducat*. Jus autem avis in grano, quod manducat, est naturale tantùm, non politicum, vel juridicum, aut secundùm leges civiles concessum; similisque naturæ est jus Fratris Minoris in cibo, quo utitur.

4. Subditur *cujuscumque rei temporalis*, ut intelligatur Fratres Minores incapaces non esse juris spiritualis, vel quasi spiritualis, quod bona temporalia non

respicit. Jus spirituale hic vocamus *jurisdictionem ad prædicandum, audiendi confessiones, & Sacramenta administranda, &c.* pròut eis à S. Sede conceditur. Jus verò quasi spirituale sunt, exemptiones, privilegia sepulturarum, habendi Ecclesias, Campanas, Oratoria &c. Item, jus habent, ne personalitèr molestentur: etenim huic juri per votum strictissimæ paupertatis non renuntiarunt.

Additum est proximo *numero*, quod *bona temporalia non respicit*. Quoniam hujusmodi privilegia ratione bonorum temporalium Fratribus secundùm puritatem Regulæ non permittuntur: Ut sunt privilegia, quibus jus conceditur percipiendi portionem canonicam, & funeralia, hoc est, fructus, sivè stipendia funeralibus debita, & similia. Estò enim Fratres Minores per modum eleemosynę oblata recipere possint, nequeunt tamen prætextu cujuscumque privilegii, ut juridicè debita recipere.

5. Eis etiam licèt habere privilegium non solvendi gabellas; hujusmodi enim privilegium non nisi negativè ad bona temporalia refertur; nàm pauper, qui nihil habet, nihil solvit, cùm ex solis elee-

eleemosynis; & ex alieno vivat.

6. Itèm, licet eis habere privilegium petendi eleemosynas in aliquo loco. Hoc enim est jus, & privilegium pauperum; ex quo tamen hoc privilegium petendi habeant, non deducitur, quòd habeant jus exigendi.

7. Itèm. Licitè tuentur jus prædicandi in certis locis. Hoc enim est jus quasi spirituale; sed id agere minimè debent, eo fine ut sibi debita sint Concionum stipendia.

Dices. Mens Sancti Francisci fuit, quòd Fratres nullum privilegium reciperent, in Testamento enim ait: *Non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub specie prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum.*

8. R. Ad Testamentum non obligantur ex *d. cap. Exiit §. Cæterùm Sanctæ.* Tamen, quia privilegium pro loco, vel Ecclesia importat privilegium concernens bona temporalia, sequitur, quòd, invitis dominis, & Incolis, non debeant Fratres quovìs prætextu, sivè prædicationis, sivè, quia persecutionem ab illis patiuntur, obtinere possessionem, vel usum ali-

alicujus Ecclesiæ, vel loci; sed, si eis non concedatur habitationis locus, vel Ecclesia, fugiant ad aliam terram; & locum violentèr per Superiorum auctoritatem non obtineant.

9. Apponitur, *tàm quò ad rem ipsam, quàm quò ad usum*. Nàm secundùm Juristas quadruplex reperitur jus politicum ad rem: *Dominii, possessionis, usus fructus, & usus juris*, de quibus diximus *consil. super num. 3. & 4.* Jus autem politicum importat, ut de eo possit in foro juxtà leges civiles judicari.

10. Repetitur, *tàm in particulari, quàm in communi*, ut excludatur paupertas aliorum Religiosorum, quæ, ut diximus, jus, seù dominium rerum, tàm in se, quàm earum usum sibi acquirit, & acquirere potest in communi. Ità non sic illa Fratrum Minorum, ex Nicolao §. *Ad hæc*, ibi: *cum ipsi nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possint, etiam in communi*.

Concluditur, *propter Deum*, ut excludatur paupertas sæculi, de qua dictum est ibi *num. 2.*

11. Quorum explicatione constat, cujus naturæ, quantaque sit paupertas

Fra-

Fratrum Minorum, quæ semper alieno utitur, & non suo, ex alieno vivit, de alieno vestitur, in alieno habitat. In cujus commendationem idem Nicolaus d. §. *Porrò* adversus mordentes adeò strictam abdicationem rerum, tàm in communi, quàm in particulari dixit: *Quòd abdicatio proprietatis omnium rerum, non tàm in speciali, quàm, etiam in communi propter Deum meritoria est, & sancta: quam & Christus viam perfectionis ostendens, verbo docuit, & exemplo firmavit.*

12. Est autem adeò ampla, & stricta Seraphica paupertas, ut, facta hypotesi, quòd in Mundo existeret unus solus Frater ex Ordine Minorum, adhuc non esset dominus rerum; nàm vi suæ professionis se eo privavit. Et ubi alii nascerentur, deberet Frater ille dependere ab eorum voluntate in usu rerum. Et quamvis actu non dependeret, dum alii non essent, & posset rebus uti non recurrendo ad alios, non indè haberetur, quòd esset dominus; sed solùm, quòd alii domini non essent; & in hoc statu illis utendo nulli faceret injuriam, illisque uteretur licitè ex jure, etiam naturali, concedente cuilibet necessaria conservationi vitæ. Verùm

Verùm in præparatione animi, & habitualitèr dependeret à voluntate eorum, qui in futurum nascerentur. Et in casu res essent tantùm sub supremo dominio Dei.

13. Ità paritèr non esset dominus rerum, quæ, quia nullius sunt, qui sciri possit, censentur esse primò inventoris, si ipse priùs eas inveniret. Posset tamen illis uti: vel, quia essent Pontificis, ad quem spectant res, quibus Fratres utuntur; vel, quia nullius essent. Quatenus verò non essent Pontificis, deberet eas cedere ei quem primò cognoscerent, utpotè vindicanti illas sibi eodem jure, ac si ipsemet prius invenisset: inventio enim facta à Fratre non ponit impedimentum, quod illi debeantur.

CON-

CONSILIUM III.

An Paupertas Fratr. Minorum excludat dominium rerum etiam, quæ usu consumuntur.

SUMMARIUM.

1 *Dominium rerum, quarum usus est Fratribus licitus, non est apud ipsos, & num. 11.*

2 *An usus rerum consumptibilium sit separabilis à dominio?*

3 *Fundamenta sententiæ negativæ.*

4 *Affirmativa resoluta.*

5 *Usus juris duplex.*

6 *Dominium duplex in germano, & improprio significato.*

7 *Dominium rerum Fratribus Minoribus oblatarum à Romanis Pontificibus reassumptum.*

8 *Nemo invitus fit dominus.*

9 *Cujus essent bona Fratribus oblata, dominio à dantibus renunciato?*

10 *Res, aliæ, quæ usu non consumuntur, aliæ verò,*

verò, quæ ipso usu destruuntur.

11 *Neque Fratres in particulari, neque Religio Minorum in communi habent rerum dominium.*

12 *Fratres nequeunt res in judicio repetere.*

13 *Peccatum proprietatis, etiam in simplici usu facti potest à Fratribus committi.*

14 *Cura Superiorum in concedendo rerum usu Fratribus particularibus.*

1 CÙM omnium rerum dominium (quarùm usus Fratribus Minoribus est permissus,) ubi dantes sibi illud non asservarunt, sit apud Sedem Apostolicam, vel Romanum Pontificem, juxta text. in *cap. Exiit* §. *Ad hæc cùm Fratres, de verb. signi. in* 6. ibi. *Omnium utensilium, & librorum, ac eorum mobilium præsentium, & futurorum, quæ, & quorum usum facti, scilicet Ordinibus, vel Fratribus ipsis liceat habere, proprietatem, & dominium (quod & fel.record.Innocentius Papa IV. prædecessor noster fecisse dignoscitur) in Nos, & Romanam Ecclesiam plenè, & liberè pertinere, hac præsenti Constitutione in perpetuum valitura, sancimus*; Sequitur eos, nec rerum, quæ solo usu consumuntur, ut panis, vini, &c. dominium habere, sed

sed simplicem dumtaxat usum facti.

2. Undè in casu difficultas pendet ab alterius resolutione, an nimirum usus licitus rerum unico usu consumptibilium sit separabilis ab omni dominio, & jure proprietatis?

3. Quòd separabilis non sit, legitur in *Extravag. Joann. XXII. Ad conditorem de verb. signif.* In qua Pontifex renunciat omni dominio rerum, quæ usu consumuntur, quarum usum Fratribus licet habere; & absolutè docet in rebus usu consumptibilibus simplicem facti usum non posse separari ab usu juris, & dominio.

Hùc accedit prima ratio apud eum: nàm dominium in eo stat, quod dominus possit rem destruere: ergò Franciscanus, qui potest panem v. g. sibi datum comedere, vel non comedere, verè est dominus illius panis; aliàs non licitè uteretur, quia sinè jure utendi.

Secunda. *Uti* præsupponit, quòd cum usu salva sit substantia rei, & *abuti* exigit, quòd cum hujusmodi usu rei substantia consumatur: ergò quia Franciscanus usu panem destruit, illo non utitur, sed abutitur: abuti enim nihil aliud est, quàm

quàm uti contra naturam usus, & substantiam rei destruere,& dominium exercere. Et hinc, posita per Joannem renunciatione dominii similium rerum usu consumptibilium, sequitur, tàm dominium, quàm usum remanere in Religione: dominium in Religione in communi, usum verò in Religiosis in particulari.

4. Verùm, quòd usus simplex facti separari possit, & de facto separetur ab usu juris, & dominio, etiam in rebus, quæ usu consumuntur, nulli debet esse ignotum. Etenim Filii-familias utuntur Parentum bonis, & cibis, in quorum bona jus nullum habent: & servi utuntur cibo, & vestimentis à domino concessis ad eorum nutum sinè ullo jure. Quod extra controversiam videtur esse, & ab intelligente terminos innegabile. Undè jus civile *ff. dè acquirenda poss. l. quidquid*, dixit. *Quidquid Filius-familias habet ex peculio, sivè cibaria sint, sivè vestes, sivè pecunia, vel alia, quæ usu consumuntur, solùm habet usum facti, & dominium, seù proprietas residet apud Patrem*. Et Glossa in *cap. non dicatis* 12. *qu.* 1. *Sed numquid vestis est sua, quàm habet? vel, nunquid dicitur possidere res*

tem-

temporales, vel vestem? Non videtur, quia vestis, qua semper utitur servus, de peculio domini est: ff. de peculio id vestimentum, sed servus non possideat ea, quæ sunt in peculio. Qui tamen rebus illis licitè utitur, quia de voluntate, & permissione eorum, qui sunt domini. Ità in proposito dicendum.

5. Ut autem objectis ex adverso fiat satis, primò distinguendus est duplex *usus juris*: alius est *usus juris civilis, & politici,* qui duo includit I. Posse se defendere, etiam civilitèr contra quemcumque invasorem. II. Posse rem in judicio, & extrà repetere à retentore, & occupante.

Secundus est *usus juris naturalis, seù charitatis* (qui aliis terminis dicitur usus rei licitus, sivè non prohibitus) estque omninò distinctus ab omni specie dominii, vel proprietatis; quem alii appellant *usum purè passivum*, contradistinctum ab usu activo, & potestativo, sumpto nimirum pro jure, seù libera facultate utendi inimpedibili ab alio præter legem honestatis, seù non ligabili per voluntatem alterius.

6. Propterea ad oppositum ex Joanne dicimus, Pontificem usurpasse dominium in sensu improprio, prout hoc impor-

portat destructionem rei; non verò in propria acceptione, seù pro facultate liberè disponendi de re aliqua, à nullo licitè impedibili, & potente contra impedientem in judicio agere. Quo sensu Fratres Minores dominio penitùs sunt destituti. Nàm quavis actione privantur, ut valeant in judicio, vel rem petere, vel occupantem revincere. In primo verò sensu, an sint domini? est lis de voce. Vocas dominos: sed impropriè loquens, nobis non noces. Res quidem destruunt, & quidem licitè; quia, vel de dantium, vel Summi Pontificis licentia, & voluntate, qui hanc in rebus etiam, quæ unico actu consumuntur, possunt immediatè consensum revocare, & quòd non revocent, est per accidens; sed sicut ipsi per seipsos possent res suas licitè consumere, sic aliis concedunt, ut illis utantur, & ipsomet usu destruant.

7. Nec obstat, quòd Joannes dominio eorum bonorum renunciaverit. Siquidem illud ab aliis Romanis Pontificibus fuit reassumptum, Martino V. & Paulo IV. *constit. Ex clementi* 1. *Bullar. to.* 1. Nec interim mansit tale dominium apud Minores, ut inquit Esparza *Theol. tom.* 2. *lib.* 8.

lib.8. de virt. justit. qu. 50. *art.* 3. sed apud Fideles subministrantes eleemosynas, de quorum consensu implicito, vel explicito semper revocabili, procedebant ad usum sibi permissum à domino, simul resistentes constantèr omni veræ proprietati, veroque dominio. Concludens, quòd usus licitus ipsorum est procul dubio separabilis à dominio, & omni specie proprietatis, & juris. Atque ità ipsi Fratres licitè, & de licentia domini sinè ullo jure civili, licèt cum jure charitatis à domino concesso, utuntur cibo, libris, vestibus, aliisque.

Sed quid, si etiam dantes renunciarent dominio rerum, quæ offeruntur Fratribus Minoribus?

8. R. Si etiam totus Mundus id ageret, Frater Minor non esset rerum dominus, aut jus haberet in res sibi concessas. Quandoquidem hoc sinè ejus acceptatione fieri non possit. Nullus enim invitus potest rei dominum fieri, aut jus ad rem accipit. Ipse autem, cùm ex vi professionis incapax sit cujuscumque dominii, res non nisi ad simplicem facti usum acceptat, nec alitèr, ea stante, acceptare valet.

Sed tunc cujus essent bona illa?

9. R. In casu, quòd & dans, & Pontifex dominio renunciarent, res, ut pro derelictis haberentur, aut essent Dei, ut dixit Hugo de Dina in *cap.4. regul.* in hæc verba: *Soli Deo acquiritur, cujus intuitu, vel nomine offertur*. Nostrum non est resolvere, ad cujus dominium pertinerent, sed nobis sufficit, quòd illis Frater simplicitèr utitur, & jus omne recusat, tàm in communi, quàm in particulari.

Ad rationes in contrarium. Ex prima nihil concluditur, nàm non agimus de dominio impropriè dicto, sed in naturali, & obvio significato usurpato; sub qua ratione Frater Minor panem destruens non est panis dominus, cùm non consumat, nisi de licentia, & domino volente, ut dictum est *num.6.* Dominus enim potest sibi dominium reservare, usquequò fuerit res consumpta. Nec rei destructio est illius acquisitio, vel ejus dominium habere; aliàs quilibet Religiosus esset proprietarius, cùm usum panis, & vini abdicare non possit.

10. Nihil paritèr ex secunda deducitur. Etenim illa propositio non est universalitèr vera. Siquidem datur usus re-

rum,

rum,quæ usu non consumuntur,& tales, non obstante usu, dominorum sunt,quas repetere possunt, & concessionem revocare, & in eis substantia salva manet: ità Pontifex potest à Fratribus Minoribus repetere libros,utensilia,&c. Datur etiam usus rerum, quæ ipso usu consumuntur; in istis verò respectu personarum utentium, dominium paritèr ab usu separatur, quia, cùm dominus valeat per se ipsum res illas consumere, sic vult, ut eas per alios consumantur, quin dici possit personas consumentes jus, aut dominium in res ipsas acquirere, quia dependentèr à voluntate dominorum consumunt, ut exemplificatum est de Filiisfamilias, & servis. Quapropter quamdiù res existit, domini est: ubi desint, dominium ex natura desitionis, & consumptionis deperditur; licitè autem deperditur,quia de domini voluntate perit. Quæ cuicumque in phisicis, etiam levitèr exercitato obvia sunt.

11. Hinc habetur, dominium rerum, quarum usum possunt Fratres Minores habere, non apud ipsos in particulari, nec Religionem in communi reperiri, sed, vel est penes dantem, vel concedentem,

 si illud

si illud sibi retinuit, vel apud Romanum Pontificem, ut ex *d. cap. Exiit* §. *cit.* ac Clementina *Exivi* edita in Conc. Viennensi *d. tit.* §. *Proinde cum vir sanctus*, ubi præmisso, quòd expropriatio Fratrum debeat intelligi, tàm in speciali, quàm in communi, subdit: *Propter quod, & rerum omnium concessarum, oblatarum, & donatarum Fratribus (quas, & quarum usum facti, scilicet Ordini, vel ipsius Fratribus licet habere) proprietatem, & dominium in se, & Romana Ecclesia receperunt* (Clementis prædecessores) *dimisso ipsis Fratribus in eis tantummodò usu facti simplicis*.

12. Propterea Fratribus non licet res ad ipsorum usum oblatas in judicio defendere; aut repetere. Hæc enim nonnisi ab habentibus, vel prætendentibus dominium in res habere, possunt tractari. Et inde extirpandus abusus nonnullorum, qui in foro judiciali citantes, &, servatis terminis judicii, pro eleemosynis agunt non minus, ac si essent ipsarum domini; & castigandi sunt, ut Regulæ transgressores: nec vitant censuram inflictam à S.C. R. Fabr. in decreto edito 14. *Februarii 1633.* ubi nec medio Syndico conceditur id agere, prout dicendum *tit.3.*

Cœte-

Cœterùm licet Fratri Minori prohibere volentem vi rapere, aut rem Religioni datam violentèr auferre, imò & à raptore repetere, non jure aliquo proprietatis, sed solùm naturali charitate, qua, & servi bona dominorum defendunt, & oblata repetunt, aut recuperare conantur; sed cautè se gerere debet, ne majora mala sequantur.

13. Hìc opus est advertere posse peccatum proprietatis committi, etiam in simplici usu facti: Primò, ex parte domini, si rei usum non concedat; nàm Frater nihil sibi potest appropriare, qui autem contrà voluntatem domini usum rei sibi accipit, usum à domino, quasi furatur, & sibi appropriat.

Secundò, si Superior subdito usum simplicem rei non permittat. Quoniam, cùm res Religioni ad simplicem usum tradita, sub administratione Superioris tradi censeatur, qui ea re contra voluntatem Superioris utitur, rem communi administrationi relictam suo particulari usu illicitè appropriare videtur. Ideò Superiores ad hoc attendere debent, ne aliquid contra voluntatem domini, aut Ecclesiæ Romanæ ad usum in Ordine reci-

piatur. Fratres verò particulares cauti esse debent, ne vel modica re utantur absque licentia Superioris, si optant peccatum proprietatis non committere.

14. Cœterùm. Superiores nequeunt Fratribus particularibus concedere usum rerum indeterminatè, & indistinctè: ut, *procura tibi res tuas, & utere, quibusvis usque ad revocationem*. Nàm hac forma exponitur subditus manifesto periculo peccandi, & occasio præbetur infinitarum transgressionum, ac sua potestate Prælati abutuntur in destructionem. Quoniam nonnulli subditi, nullo habito respectu ad observantiam Regulæ, possent induci ad multiplicandas sibi vestes, ad curiosa quæque conquirenda, ad libros superfluos coacervandos, ad Cellas more Magnatum exornandas, ad convivia instruenda, & similia facienda, quæ statui Religioso repugnant. Hoc enim declaratum est à Nicolao III. ubi supra §. *Insuper nec*, ubi, postquàm usus rerum Fratribus concessarum dispositioni Ministrorum, & Custodum, eorumque discretioni commisisset, facultatem restrinxit, ut infra: *Cùm de talibus interdum personarum qualitas, temporum varietas, locorum conditio, & nonnullæ*

nullæ aliæ circumstantiæ plus, minusvè, ac alitèr provideri nequeant. Ità tamen sic faciant, quòd semper in eis, & eorum actibus paupertas sancta reluceat; proùt ipsis ex eorum Regula invenitur indicta. Propterea sollicitè Superiores, Fratres, & Cellas de necessariis provideant, & ab istis superflua removeant. De qua re paritèr infrà, agendo de eleemosynis pecuniariis.

CONSILIUM IV.

An liceat Fratribus Minoribus habere possessiones?

SUMMARIUM.

1 *Habere possessiones Fratribus Minoribus est interdictum.*
2 *Sicut habere annuos redditus.*
3 *Non possunt habere domos ad locandum, & num. 7.*
4 *Redditus, alius formalis, virtualis alter.*
5 *Neque licet Fratribus habere usum possessionum, secluso etiam dominio, & proprietate.*
6 *Syndicus Apostolicus non potest in sua per-*

sona possessiones recipere, ut redditus Fratribus tribuat.

7 *Fratribus ager, vel domus potest modo licito, & illicito legari; ubi de ipsorum venditione.*

8 *Legatum intelligitur factum modo licito, etiam si iste non exprimatur.*

9 *An valeat legatum pro infirmis, ad 12.*

13 *Est Fratribus interdictum retinere stabilia cum onere celebrationis Missarum.*

14 *Possunt Fratres habere hortos, & quales?*

15 *Nutrire oves, boves ad fructificandum eis non licet.*

16 *Non possunt succedere ab intestato.*

1 APPELLATIONE possessionum veniunt domos, agri, prata, vineæ, sylvæ, oliveta, & similia hujus generis. Hujusmodi Fratres habere contradicit altissimæ paupertati, & mendicitati ipsorum; qui tenentur esse sicut advenæ, & peregrini mendicantes, qui possessiones non habent, sed domo victu, &c. tamquàm in transitu utuntur, & de incerto vivunt, nec habent redditus, neque, quæ ad naturam reddituum accedunt. Ideò dictis Fratribus prohibitum est similia possidere, prout decrevit Concilium

cilium Tridentinum *seff.25.de Regul.cap.3.* ubi hæc sunt - *Synodus omnibus Monasteriis, & domibus, tàm virorum, quàm mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat.*

2. Et declaravit Clemens V. in Clementina *Exivi de Paradiso de verb. signif.* §. *Cumque annui redditus*, ibi. *Cumque annui redditus inter immobilia censeantur à jure, ac hujusmodi redditus obtinere paupertati, & mendicitati repugnet, nulla dubitatio est, quòd prædictis Fratribus redditus quoscumque, sicut & possessiones, vel earum etiam usum (cùm eis non reperiatur concessus) recipere, vel habere, conditione considerata ipsorum, non licet.*

3. Quod item decrevit Nicolaus III. *cap. Exiit eod. tit. in 6.§. Ad hæc*, ibi. *Declaramus, ordinamus, quod si testator modum, secundùm quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret, exprimat in legando: ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel*

vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant. Quod repetit idem Clemens ubi supra §. *Licet verò: Si talia ad usus proximè dictos, ut, puta, agrum, vel vineam ad colendum, & consimilia Fratribus legarentur, per omnem modum Fratres à receptione talium abstinerent: cùm etiam præmissa habere, ut pretium fructuum suis temporibus habeatur, & naturam, & formam proventuum appropinquet.*

4. Propterea Fratribus prohibitum est, tàm habere redditus, quàm ea, quæ ad naturam redditus accedunt, à quo non distat immobilia obtinere; prout certum est ex observata divisione redditus in formalem, & virtualem.

Redditus formalis est *jus, seù actio ad aliquid annuatim recipiendum*, sivè sit in pecunia, sivè in grano, vino, vel oleo.

Virtualis verò, & per æquipollens *est, qui ad naturam redditus appropinquat*, ut sunt legata perpetua, oves, boves, apiaria, & columbaria, quæ fructum aliquem reddunt: hæc omnia Fratribus prohibentur; nàm aut mendicitatem tollunt, aut quamdam certitudinem de fructu recipiendo

piendo præbent. Quæ sunt contra statum professionis, quam emittunt. Quoniam Sanctus Franciscus ab eis abstulit rerum proprietatem, ut relinqueret certam mendicitatem, & de incerto viverent. Consequentèr esse contra Regulam apertissimè dignoscitur, quid quid aliquid certi inducit, aut mendicitatem tollit.

5. Ideò nedum Fratribus prohibetur jus, & proprietas circa prædicta, verùm etiam usus simplex absque ullo jure, vel dominio. Non enim omnium rerum usum eis licet habere, ut ibi declaravit Nicolaus §. *Prætereà loca*. Et in specie loquendo de usu in agris, &c. patet per hæc in allegato textu Clementis. *Sicut & possessiones, vel earum etiam usum*. Et Sac. Congregatio ab Urbano VIII. præposita consultationibus Fratr. Minor. de Observantia 15. *Junii* 1628. decrevit esse ex ipsorum *Conventibus tollendos omnes abusus, qui Regulæ Sancti Francisci adversantur: primùm abdicent*, ut ait textus, *à se, & eorum Conventibus, non solùm pistrina, ac bona omnia immobilia, quæ alicubì contrà Regulæ puritatem, & declarationes Nicolai III. & Clementis V. extrà, vel intrà septa Monasteriorum detinent, sed etiam census perpetuos, &* lega-

legata annua, ut post Constiutionem Injuncti nobis Urbani VIII. sub.51. Bullar. tom.4. & dicam *tit.3.*

6. Neque possunt Syndici Apostolici, etiam considerati, ut tertia persona, dominium, vel usum possessionum in se recipere, ut redditus annuos Fratribus tribuant. Hoc enim eis inhibetur à dicta Congreg. ubi supra. *Inhibemus, ne Syndicus in sua persona hujusmodi annuos redditus recipiat distribuendos ipsis Fratribus*. Et S. Congregatio R. Fabricæ in Æsina legati sub 26. Novembris 1692. censuit: *Franciscanos Observantes, qui prætendebant retinere stabilia nomine Syndici, esse incapaces ad ità retinendum* - Vide *tit. 3. consil. 3.*

Incapacitas Fratrum ad illa eo titulo relicta, in eo fundatur, quòd dictorum stabilium dominium, & proprietas esset apud Fratres; cùm non esser apud Sedem Apostolicam, ut est certum ex dictis, neque apud ipsum Syndicum, apud quem non est dominium rerum ipsis Fratribus modo illicito legatarum, cùm ad hunc effectum eis non sit ab Apostolica Sede datus, sed ut nomine ipsius recipiat eleemosinas pecuniarias pro necessitatibus Fratrum oblatas, easque in ipsorum necessi-

cessitates expendat, & alia agat juxtà dicenda infra de Syndico.

Proptereà stabilia censentur unicè facta contemplatione Fratrum, ut ipsa locent, & possideant: quod repugnat puritati paupertatis, quam profitentur; maximè, quia per certitudinem annui redditus liberantur à sollicitudine petendi eleemosynas ostiatim pro victu, & vestitu: consequenter eorum mendicitas relevatur; & in fraudem paupertatis, ac ad eludendam legem prohibentem, similis modus retinendi stabilia assumitur. Ideò cautè legendus Felix *tom. 1. exam. confess. par.2.num.*1196. scribens apud Syndicos redditus prohiberi, *non quia paupertas Fratrum lædatur, sed ne apud ignaros redditus per interpositam personam retinere videantur*. Nàm Sac.Congregatio absolutè declaravit Fratres esse incapaces: non alia planè ratione, quàm quia similis modus non compatitur cum altissima ipsorum paupertate, & repugnat observantiæ Regulæ, ut eadem consideravit.

7. Sed quid, si *Fratribus relinquatur ager, vel domus*?

R. Si *Testator exprimat in legando modum, secundùm quem Fratribus* (*eorum* con-

conditione inspecta) recipere non liceret, ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant: ut declaravit Nicolaus ubi supra §. *Ad hæc*.

Sic *verò modum licitum Fratribus in legando Testator expresserit*, ut si diceret: *lego pecuniam pro Fratrum necessitatibus expendendam, vel domum, agrum, vineam, & similia, ad hoc, quòd per certam personam, vel personas idoneas distrahantur, & pecunia de rebus ipsis accepta in ædificia, vel alia Fratrum necessaria convertatur*; possunt relicta, vel ab hæredibus Testatoris, vel Syndico Apostolico vendi, erogando pretium in Fratrum necessitates.

Neque tunc opus est ad vendendum consensu, & beneplacito Apostolico, prout de necessitate exigitur in alienatione rerum Ecclesiarum, & Monasteriorum juxta *Extravag. Ambitiosæ, &c. de reb. Eccles. non alienand.* & quantùm ad Regulares reperitur etiam interdictum à S.C.C. ut dixi *Off. Cur. Eccles. cap. 45. nu. 3.* Quæ jura non ligant Fratres Minores, dum

dum per Syndicum domum, vel agrum sibi modo licito relictum alienant, prout declaravit S. C. C. 12. *Augusti* 1625. ut ibi notavi, & consentit Lantusca *theatr. verb. bona temporal. num.* 7. Ratio est, quia bona hæc non sunt incorporata Monasterio propter incapacitatem, quam habet. Sed, vel dominium est apud Sedem Apostolicam, cùm sint modo licito pro Fratribus legata: vel remanet apud concedentem, donec domus v.g. vendàtur, quæ de ipsius licentia venditur, & cessat dominus esse, venditione secuta. Vide *tit.* 4. *consil.* 1. *n*. . .

8. Quod intelligitur paritèr, si legatum absolutè relinquatur, non facta expressione modi liciti: nàm Nicolaus ubi supra §. *Si verò* declarat, quòd sub modo licito Fratribus intelligatur esse relictum; ità quòd *nec legans merito, nec Fratres ipsi effectu relicti fraudentur*. Quod decisum refert Fagnanus *in* 2. *ad cap. In præsentia num.* 53. *de probat.* & Pignattellus *tom.* 3. *consult.* 16. *num.* 3. ac Petra *comment. ad constit.* 3. *Honorii III.* ut infra *S.C.C. censuit tàm legatum rerum immobilium factum Fratribus Ord. Min. de Observantia, quàm institutionem hæredis factam sub modo licito, bona nempè, ut vendantur, & pretium convertatur in ne-*

necessitates Ecclesiæ, validum esse. Idemque esse, si modus non fuisset adjectus: cum semper sub modo licito legatum, & relictum illis factum intelligatur.

Cœterùm, si domus relicta non statim venderetur, sed locationi traderetur percipiendo annuas solutiones, tunc amplius vendi non posset, sed esset ad eunda Sedes Apostolica, *ut 9. Septembris* 1628. declaravit eadem Sacra Congregatio ab Urbano negotiis Fratrum Minorum præposita *dist.* 4. *in respons. ad* 4. ut infra *tit.* 3. *consil.* 1. § 4.

9. Difficultas est. An valeat legatum pro infirmaria?

Circa hoc variant Doctores. Negant Fagnanus in 2. *ad cap. In præsentia num.* 56. *de probat.* Castropalaus *to.* 3. *art.* 15. *disp.* 3. *punct.* 9. *num.* 59. Aliique apud Petram *cit. ad constit.* 1. *Honorii III. sect.* 4. *num.* 38. Affirmant Portel. *dub. Regul. verb. Legatum num.* 7. Diana *Coord. tom.* 7. *tr.* 1. *resol.* 233. apud quem alii plures. Qui possunt ad concordiam vocari, considerando, quòd negantes loquuntur de legato facto in abstracto, hoc est, sinè expressione taxationis usus, in quem deberet præstatio legati erogari. Affirmantes verò intelligunt

gunt de legato in concręto, hoc eſt, facto, ut præſtationes erogentur in determinatos uſus pro infirmis. Ità Rota coram Emerix in *Turritanâ legatorum an.*1695. & 1696. probavit valere legatum pro Syndonibus infirmorum. Et S. C. Concilii apud Lantuſcam *Theatr. Regul. v. legatum num.*5. Cenſuit licere Fratribus (de Ara-Cœli) *annuam panis præſtationem* (pro infirmis) *titulo dumtaxat eleemoſynæ recipere ad præſcriptum decreti Congregationis Fabricę* 14. *Februarii* 1633. Ea lege, ut dicta præſtatio in alium uſum, & cauſam ab ipſis non convertatur; & in caſu tranſgreſſionis voluit Teſtator, ut donatio mille ſcutorum (quæ erat ſors principalis) & omne commodum annuæ ſolutionis ſcutorum triginta (quæ ex ſorte percipiebantur) caducaretur, & devolveretur ad Hoſpitale Conſolationis. Vide Nicol. *floſ. v. legatum num.*4.

10. Prętmitti tamen debet à Fratribus proteſtatio ſolemnis (cujus formulam damus infra *tit.*3.) ſibi nullum jus competere ad conſecutionem illarum præſtationum annuarum; & ceſſante ex parte Fratrum quavis inſtantia, etiam per implorationem ſimplicis officii Judicis ad

illas recipiendas; cùm eas ſolum recipere valeant ab hæredibus, vel executoribus ſponte dantibus, non tamquam debita, ſed per modum ſimplicis eleemoſynæ, ut ibi Rota.

11. In utroque legato tàm Em. Patres, quàm Rota ponderarunt, quòd legata ipſa non reſpiciebant neceſſariam ſubſtentationem, & alimoniam infirmorum, ſed ipſorum potius majorem curam, & ſolatium, quàm, quæ aliàs illis præſtari poſſet per eorum Conventus, & eleemoſynas oſtiatim quæſitas; & proinde ex ſpeciali natura eorumdem legatorum, & motivo pietatis erga pauperes infirmos cenſuerunt ſubſiſtere.

12. Nec relevat, ſi ſors principalis eſſent reinveſtita in locis montium, vel aliqua re ſtabili, dummodò ſors principalis non ſit infirmis, vel Fratribus, aut Conventui relicta, ſed ſolùm annua præſtatio ſit ex illa percipienda à gravatis à Teſtatore ad ſpecificos uſus infirmorum, prout diſpoſitum fuit ex enunciatis legatis: in quibus ſortes, ut ſupra, reinveſtitæ ſtabant ſolùm loco cautionis pro ſecuriori, & commodiori eorum ſatisfactione, ut ponderavit Rota ubi ſupr. in *prima deciſione n.7.*

13. Non

13, Non possunt Fratres retinere stabilia eis relicta cum onere celebrationis Missarum : prout declaravit S. C. C. quæ sub 24. *Augusti* 1659. *Censuit Fratres Conventus de Ara-Cœli non esse capaces legati bonorum stabilium, etiam sub onere Missarum; & proinde fuisse locum substitutioni Fratrum Conventualium SS. duodecim Apostolorum*. Quæ paritèr, proposito dubio : *an, facto legato scutorum mille pro Missa perpetua dd. Fratribus, possent isti eam summam convertere in fabricam Conventus, & sibi accollare onus Missarum? Die* 13. *Novembris* 1697. respondit: *negativè; quia erogatio dictorum scutorum mille deberet fieri in stabilibus, quæ Fratres habere non possunt*. Prout aliàs declaravit Sac. Congregatio Episcoporum in una Lucana *die* 26. *Martii* 1677. in hunc sensum : Sac. Congreg. &c. *sæpius declaravit Fratres Min. de Observ. S. Francisci, quamvis, attenta dispositione Clementinæ* (Exivi) Clement. V. & constit. Nicolai III. (Exiit) *sint incapaces obtinendi census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab executoribus ultimarum voluntatum eis traditur pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procurandis juxta*

 doctri-

doctrinam S. Bonaventuræ relatam in constit. san.mem. Urban. VIII. incipient. Sacrosanctum Apostolatus, &c. ut dixi *Off. Cur. Ecclesiast. cap.30. num.13.* & refero *tit.3.*

14. Ipsis tamen non prohibetur habere hortos, prout expressè in dicta Clementina §. *Licèt* ibi: *Licèt verò non solùm sit licitum, sed, & multùm conveniens rationi, quòd Fratres, qui in laboribus spiritualibus orationis, & studii sedulò occupantur, hortos, & areas habeant competentes ad recollectionem, & recreationem sui, & interdùm ad se ipsos post labores hujusmodi corporalitèr deducendos; nec non ad habenda necessaria hortalitia pro seipsis. Habere autem hortos aliquos, ut colantur, ac olera, & alia hortalitia pretio distrahantur, nec non, & vineas repugnat suæ Regulæ.* Ideò, quia habere hortos, & vineas, hoc postremo modo appropinquat ad naturam proventuum, eis nullatenùs concessorum, ea in eum effectum nullatenus habere possunt, ut notat Glossa ibi. Siquidem, etiam hac ratione horti appellantur excessivi, pro quibus ad Pontificem, habitus fuit recursus, ibi §. *Ad nostrum*, ut de remedio provideret, & declaravit, ut *supra*.

Habere autem in hortis paucas vites, *vulgo*

vulgo pergole, ad percipiendam uvam pro Fratrum usu, non censetur eis vetitum; cùm intèr hortalitia reputentur; sicut nec colligere fœnum in illis, ac seminare ibi hordeum pro jumento Conventus: Sed nunquàm possunt habere pratum, etiam Conventui unitum ad vendendum aliis fœnum.

Sic eis non licet habere hortos Conventui non unitos juxtà doctrinam S. Bonaventuræ in Apologetico, quam observari mandavit eadem S. Congr. Fratrum Minorum negotiis præposita, ibi. *Cùm asseratis vos secundùm Regulam, & professionem vestram nullos debere recipere proventus redditum, seù possessiones, exceptis domibus, in quibus habitatis, videmini transgressores Regulæ vestræ in eo, quòd recipitis domos, vel areas, non contiguas vestis areis, in quibus habitatis: eodem enim modò, si hoc licet, poteritis, etiam vineas recipere, & agros, & mansos* (hoc est, fundos, undè quis se, & suos sustentare possit censu; idest, annuo redditu) *& similia quæque recipere*.

In idem rescripsit Congreg. Rev. Fabricæ, ut infra. *Molto Reverendo mio amatissimo. Per parte de' Minori Osservanti di S. Francesco d'Offida è stato rappresentato à*

questa Sac. Congregazione, che il Capitano Alfonso Paolini, per il bisogno, che tenevanò d'augmentare il loro orto, gli lasciò certo sito à quello contiguo col peso d'una Messa la settimana. E perche à detti Padri è permesso ritenere simili orti per gl'erbaggi necessarj: non solo non li probibirete, ma operarete ancora colla vostra autorità, che detti Padri godino il beneficio di detto legato, facendoli dalli eredi consegnare detto orto lasciatoli. Roma 2. Novembre 1641. Il Cardinal Lante. Andrea Getti Economo.

15. Et licèt nutrire unum, vel alterum porcum, unam, vel alteram ovem ad mactandum pro rationabili sublevamine, vel congrua necessitate, non sit illicitum, nec mendicitati, neque incerto victui Fratrum præjudicet, eis tamen repugnat nutrire oves, boves, equos, & habere apiaria ad fructificandum, & vendendum; vel, etiam in numero, & quantitate, ut mendicitas notabilitèr offendatur: cùm sit contrà Regulam: capite enim 6. S. Franciscus præcipit: *Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem; sed tamquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo in paupertate, & humiltate famulantes, vadant pro eleemosyna confidentèr.*

16. Ad-

16. Advertas non posse Fratres uti concessione facta à Sixto IV. *constit. Dum fructus uberes*, possidendi bona immobilia, succedendi ab intestato, & qua possent institui hæredes, utpote destructiva puritatis Regulæ; & contraria Declarationibus Nicolai, & Clementis, ac proinde revocata ab Urbano VIII. *constit. sacrosanctum* 51. *in Bullar.to*.4. & Innoc.XI. *constit. Sollicitudo sub* 20. *Novembris* 1679. & contra protestationes præmitti solitas in Capitulis Generalibus super observantia Regulæ juxtà Declarationes Nicolai, Clementis, & Innoc.XI. ut in Victorien.

CONSILIUM V.

An Fratres Minores, possint institui hæredes?

SUMMARIUM.

1 *Quid sit hæres, & undè appellatio proveniat?*

2 *Fratres Minores non possunt institui hæredes.*

3 *Nec in minima portione.*

4 *Etiam apposita conditione, quòd pretium erogetur in necessitates Conventus, & Ecclesiæ.*

5 *Hæres tenetur obligationibus defuncti.*

6 *Diversitas intèr legata particularia, & successiones.*

7 *Quando modus licitus vitietur, adjecto illicito.*

8 *Neque hæredes institui possunt Fratrum Ecclesiæ.*

9 *Quarum rerum dominium ad Fratres spectantium sit apud Romanum Pontificem?*

10 *Testamentum, in quo Fratres Minores instituuntur hæredes, est nullum.*

11 *Non caducatur legatum particulare illis relictum cùm onere Missarum.*

1 HÆREDES, ut in *l. de hæreditate §.Pater, ff.de castrensi peculio* pro dominis accipiuntur, sicut hæreditas pro dominio usurpatur *l.1.§.1.ff. si es, qui testamen.* Ideò quicumque hæres institutus dominium, & jus per hæreditatem consequitur, & ità est sibi illud in bona hæreditatis affixum, ut separari nullàtenus ab ipsius persona possit: ab hæro enim hæreditas dicitur: quippè qui eâ jure legitimo dominium noscitur possidere,

dere, ut scripsit Cassiodorus in *Psalm.*78.

2. Proindè cùm Fratres Minoritæ sint ex vi suæ Regulæ omninò incapaces cujusvis juris civilis, dominii, proprietatis, & possessionis bonorum temporalium, sivè sint domus, agri, prata, vineæ, oliveta, & similia: sivè redditus annui, census, cambia, & loca montium, quæ intèr immobilia ex Clementina *Exivi* §. *Cumque annui redditus*, ab jure reponuntur: ex hoc tamquam antecedente innegabili, ex *d. Clementina & cap. Exiit de verb. signif. in* 6. per regulas necessariæ illationis sequitur incontrovertibilitèr ipsorum inidoneitas ad successiones in bonis, tàm per viam indirectæ institutionis, quàm per viam substitutionis, & fidei commissi: prout expresè declaratur in dicta Clementina §. *Cupientes*, ibi: *quia igitur in successionibus transit, non solùm usus rei, sed & dominium suo tempore in hæredes, Fratres autem præfati nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possunt, etiam in communi: declarando dicimus; quòd successionum hujusmodi, quæ, etiam ex sui natura indifferentèr ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia se extendunt (considerata sui puritate voti). nullatenus sunt capaces: Nec licet eis*

valo.

valorem hæreditatum talium, vel tantam earum partem, quòd præsumi posset hoc in fraudem fieri, quasi sub modo, & forma legati sibi dimitti facere, vel sic dimissa recipere, quin potius ista sic fieri ab ipsis simplicitèr prohibemus.

3. Quæ dispositio nedum evincit eos esse incapaces, ut in totum, verùm etiam, ut in quacumque parte, etiam minima, hæredes instituantur: quia semper vi tituli hæreditarii retinerent dominium rei relictæ: nàm aptissimè verificaretur in ea parte esse hæredes, ut advertit Fagnanns *in 5. ad cap. Nimis prava de excessibus Prælat. num.33.* & Petra *comment. ad constit. 5. Honorii III. sect.4. num.9.*

Cœterùm ponderandum est, textum per illud, vel *tantam earum partem, &c.* non improbare, quin valeant legata particularia facta (domus, vineæ, &c. ad vendendum per idoneas personas, vel Syndicum Apostolicum (etiam in pecunia pro unica vice Syndicò præstanda pro Fratrum necessitatibus; sed prohibet dumtaxat, ne tota, vel portio hæreditatis titulo legati palliata relinquatur: esset autem locus ità præsumendi, si quantitas pecuniæ legata, esset adeò exorbitans, & excef-

& excessiva, ut jure id appareret actum in fraudem, hoc est, esse relictam hæreditatem in totum, vel partem vestitam qualitate legati. Nec de fraude esset dubitandum, si dispositio à Testatore conciperetur: *instituo Fratres Minores hæredes meorum bonorum in totum, vel in partem; & quatenus aliqua causa, vel titulo eis repugnet hæredes institui, ipsis jure legati eadem bona, vel pro medietate relinquo*. Ubi verò non adeò explicitè, nec tali expressa conditione loqueretur, prudentia Judicis ad conjecturas pro judicio recurrat, & pronunciet id esse intentum, quod est, pensatis circumstantiis, verisimilius. Videatur decretum S. C. C. quod refero *offic. cur. Ecclesiast. cap.30. num.31.*

Difficultas est. An possint institui hæredes hac lege, ut bona hæreditaria per executores à Testatore nominatos, vendantur, & pretium erogetur in reparatione Ecclesiæ, Conventus, & ornamentis sacris.

4. R. Negativè. Dispositio enim Testatoris in hoc casu sustineri non potest, nec titulò institutionis, neque jure legati, ut ibi expresse *dicta Clementina*, & semper resistit incapacitas dominii, quæ

est

eſt in Fratribus. Qualitas enim hæreditaria ſecum illud trahit in perſonam hæredem; & in eam transfert jus, tùm activum, tùm paſsivum, propter quod Fratres dicerentur domini, & tenerentur ad plura arctiſſimæ eorum paupertati contraria.

5. Hæres enim ſuccedit in univerſum jus defuncti; quem repræſentat cum omnibus ſuis obligationibus, *l. hæres ff. de uſu cap.* teneturque omnibus obligationibus, & actionibus ex contractibus, vel quaſi provenientibus; quibus tenebatur defunctus, *l. ex contractib. ff. de obl. & act.* Propter quod tenetur, etiam ultra vires hæreditatis; ſi inventarium non confecerit, ut in *Auth. de hæred. & falcidia §. Hinc nobis.* Et poteſt conveniri actione perſonali; quatenus non poſſideat, *l. 1. C. de hæred. action.* Teneturque de evictione pro re vendita per executorem teſtamenti, ut ſcribit Bartolus in *l. alio de alimen. & cibar. legat.* & plura alia ſunt in ſequelam ad hæreditatem, quæ repugnant ſtatui dd. Fratrum. Quos S. Franciſcus voluit ab his curis, litigiis, & ſollicitudinibus eſſe alienos, proùt expreſsè allegata Clementina §. *Amplius: nullo modo debent hujuſmodi voti, & Re-*

& Regulæ professores se talibus curis, & litigiosis actibus immiscere, ut testimonium habeant ab iis, qui foris sunt: & puritati satis faciant voti sui, ac evitetur per hoc scandalum proximorum. Idcirco ipsi succedere non possunt; nec in minima portione, neque itàut debeatur illis æstimatio hæreditatis, ut post Card.Zabarellam advertit Fagnanus *in 5. ubi supr. num.34*.

De quo non est amplius locus dubitandi, & securis ad radicem difficultatis fuit admota à S.C.C.quæ in casu, in quo Testator instituerat hæredes dd. Fratres, adjecta clausula, quòd si forsan aliquo modo essent incapaces hæreditatis, tunc bona redirent Monasterio pro augumento Fabricæ, & alimentis Fratrum: *Censuit simplicitèr respondendum, Fratres esse incapaces. Quid autem faciendum esset de hæreditate, non esse Congregationis definire, sed adeundos Judices ordinarios*,apud allegat.*num*.45.

6. Nec refragatur, quod eadem S.C. ut diximus *Consilio præterito nu*. 8. censuit *institutionem hæredis factam sub modo licito, bona, nempè ut vendantur, & pretium convertatur in necessitates Ecclesiæ, validam esse*. Quia institutio in dicto decreto non percutit Fratres, sed aliam personam, cui Testa-

Testator commisit, ut rem aliquam particularem pro necessitatibus Fratrum legatam venderet, & in ipsorum necessitates pretium converteret; & quævis alia interpretatio esset violenta, & nimis probaretur: nimirum, esse capaces cujuscumque hæreditatis, cùm decretum dicat censeri factam sub modo licito: quod verificari nequit, nisi in legato particulari per dicta *d.consilio num.7.*

7, Considerada est diversitas, quæ ponitur intèr legata particularia, & successionem hæreditariam; quantùm ad illa sub modo licito facta Fratres, sunt capaces, ut notavimus *num.3.* & est evidens ex *cap. Exiit*. Circa verò successiones nequaquàm: nàm textus Clementinæ allegat.*n.2.* excludit simplicitèr capacitatem ipsorum; præsertim ponderando dictionem *Nullatenùs*, quæ, cum sit universalis negativa, idem importat, ac *nullo modo*, efficitque, ut Fratres sint incapaces successionis in quacumque, etiam minima portione. Quid enim opus fuisset eam distinctionem de modo licitoadhibere in Legatis, & successionem simplicitèr prohibere, si tàm Legatorum, quàm successionis essent capaces, ubi modus licitus utrobique esset adjectus? Qui-

Quinimò negandum est ipsis Fratribus posse modo licito hæreditates, vel ipsarum portionem relinqui: nàm ubi hæredes instituerentur, modus licitus vitiaretur propter incapacitatem dominii, & jurium, quæ in ipsos deberent transire.

Neque obstat, quòd institutio Fratrum modo licito contineat duos modos: unum, ut sint hæredes: alium, ut bona vendantur, & pretium convertatur in necessitates Fabricæ, & Conventus: & licèt quoad primum non valeat, debet tamen valere quantùm ad secundum: sicut valeret, si Testator, omisso primo, disposuisset de secundò. Ex duobus enim modis expressis, expressio illiciti non vitiat alium licitum, ut dixit Rota in *Turritana legatorum coram Emerix anno* 1695. *num.7.*

Hoc quidem non obstat: nàm, ut ait Baldus, secundus modus venit consecutivè, & accessoriè ad primum. Ideò, destructo antecedente, destruitur, quod est consequens. Et ex quo institutio est pro non scripta, modus etiam pro non scripto intelligitur ex *l.*1. *§.in* 1.*C.de caduc. tollen.*Estque sensus Rotę *loc.cit.*ubi tenuit illicitum non vitiare modum licitum, si

ab ju-

ab jure non improbetur; at modus ille secundus in dicta Clementina improbatur per declarationem, quòd Fratres non possint recipere valorem hæreditatum, etiam sub modo, & forma legati.

Sed quid *dicendum de ipsorum Ecclesiis, an sint capaces, ut hæredes instituantur?*

Affirmat Bartolus in *tr. Minoritar. lib.* 1. *dist.*4. hac ratione ductus, quòd bona hæreditaria non sint Fratribus relicta, sed eorum Ecclesiæ, & ideò per eam acquisita Romanæ Ecclesiæ, de cujus dominio sunt Ecclesiæ Fratrum Minorum.

8. Quæ ratio infringitur à Baldo in *Auth. Ingressi C. de Sacros. Eccles.* cùm non possit procedere de Ecclesia materialitèr, sumpta pro ædificio, & parietibus; sub quo titulo, cùm sit quid insensatum, nec capere, nec velle potest, nec est medium sufficiens ad aliquid acquisitione civili acquirendum Ecclesiæ Romanæ: minusque potest eidem Sedi acquirere, si sumatur formalitèr, & significativè; quoniam hac forma dicit Collegium Fratrum Minorum, quod est organum inhabile ad alteri acquirendum propter impedimentum Regulæ. Undè idem Baldus super hoc consultus *consil.*416. *in* 4.*volum.* hisce

con-

conclusit: *Ridiculum est dicere, non potest relinqui Fratribus, sed potest relinqui Ecclesiæ,* ut dicit Bartolus: *hoc enim, quid aliud est, nisi verba sacra cavillari, & mentem juris lacerare?*

A qua opinione Bartolus subindè recessit in *l.1.n.5. C.de conduct.& Procurat. lib.11.* hæc scribens. *Si legatum relinquitur Ecclesiæ S.Francisci, illud legatum est nullum, sicut si relinqueretur Fratribus de S. Fancisco, licèt tenuerim contrarium in libello Minoritarum*; & movetur per Gloss. ibi, quæ exponit *domum*, hoc est, *illos de domo*, apud Fagnan. *in 2. ad cap. In præsentia de probat. num. 62.*

9. Ulterius, ad institutionis subsistemtiam concurrit expressè resistentia juris in *d. cap. Exiit*, in quo Nicolaus III. specificans, quarum rerum dominium spectantium ad Fratres Minores pertineat ad Romanum Pontificem §. *Ex quibus*, ait.

Primò, *dominium omnium utensilium, & librorum, ac eorum mobilium præsentium, & futurorum, quæ, & quorum usum facti simplicis Ordini, vel ipsis Fratribus licet habere*: quod repetit dicta Clementina §. *Proinde.*

Secundò. *Locorum concessorum* (ad habitandum) *si concedentes in concessione, & oblatione nihil sibi reservaverint*.

Tertiò, *Ecclesiarum, & Oratoriorum ad Ecclesiam destinatorum, ac Cœmateriorum*. Ubi adnotatione dignum, nullam fieri de bonis Ecclesiarum præfatorum Fratrum expressionem. Et inde certò constat de mente S. Francisci per Pontifices declarata: quæ planè fuit, ut nec Ecclesiæ, neque Conventus Fratrum bona immobilia possiderent.

Sed quæritur: ad quem spectarent bona titulo hæreditatis Fratribus, vel eorum Ecclesiis relicta?

10. Doctores apud Fagnan. in *d. cap. In præsentia nu.*42. concordant Testamentum esse nullum, in quo Fratres Minores instituerentur hæredes, nisi adsit cohæres; & hæreditas defertur venientibus ab intestato; nàm cum ipsi sint incapaces tituli, & institutionis, perinde est, ac si homo mortuus, & non ens institueretur. Quod procedit, etiam de hæreditate relicta ipsorum Ecclesiæ, cùm semper institutio videatur directa ad Fratres ex *n.*8.

Quæ paritèr videtur fuisse sententia Rotæ in memorata *Turritana Legatorum decis.*

decis. 2. §. *Nec turbat*, ubi dixit, quòd tamquàm defectiva in substantia corruunt, & caducantur ad commodum hæredis legata facta, etiam sinè onere perpetuo, ut si legetur ager, seù census ad fruendum, possidendum, vel locandum; quia tunc apparent facta sola contemplatione ipsorum Fratrum, vel sub unico fine, ut illis acquirantur.

11. Non caducatur verò legatum relictum caudatum onere Missarum; quoniam quamvis in ordine ad Fratres nullum remaneat, itàut nullum eis jus tribuat ad illius consecutionem, adhuc onus adimpleri debet ex parte hæredis, vel executoris. Quod adeo verum est, ut in hujusmodi legatis, non obstante incapacitate Fratrum, intrent facultates Rev. Fabricæ S. Petri: quod sanè non eveniret, si ea essent omninò nulla, & caduca, proùt habetur in *compend. privilegior. d. Fabricæ*, apud Vespignanum ibi: *Declaramus hujusmodi* (legata, & relicta) *quæ à principio personis incapacibus facta sunt, sivè ex post facto incapaces sunt redditæ, non ad hæredes gravatos, seù aliàs obligatos expectare, seù ut caduca ab eis vindicari posse, sed ad Fabricam ipsam, ne dum in vim institutionis, sed*

etiam substitutionis, & fidei commissi: proùt etiam, quæ fortè ex quacumque causa à legatariis ipsis incapacibus recusata, & non acceptata fuerunt, ac recusantur, & non acceptantur. Ubi observandum dispositionem non loqui de Fratribus institutis hæredibus, sed legatariis, quibus alii hæredes gravarentur, ut rem legatam cum onere Missarum annuarum traderent, ut significat clausula non *ad hæredes gravatos*. De qua re sermo redibit *tit.3.cons.1.* ubi distinguimus Legata directè Fratribus, vel hæredibus facta.

CONSILIUM VI.

An liceat Fratr. Minoribus contractus civiles, seù civilitèr obligatorios celebrare?

SUMMARIUM.

1 *Civiles contractus cur Fratribus Minoribus illiciti?*

2 *Fratres Minores nequeunt in rigore emere ad 6.*

7 *Neque in rigore vendere ad 8.*

9 *Licet Fratribus, urgente necessitate, aliqua mendicare, ut vendantur.*

10 *Quid intersit inter has res, & pecuniam, ad 13.*

14 *Nequeunt Fratres vendere Capellas, & Sepulturas.*

15 *Licitè retinent Lanificia pro usu Religiosorum.*

16 *An possint donare, & dona accipere?*

17 *Possunt suis Operariis victum in partem mercedis tribuere.*

18 *Declarationes circa Constitutionem Clementis VIII. de largitione munerum.*

19 *An licentia tacita ad donandum sufficiat?*

20 *Pœnæ contra transgressores in hac materia taxatæ.*

21 *An Fratribus Minoribus liceat res Conventus in alias commutare? ad 24.*

25 *Fratres Minores nequeunt esse executores Testamentorum.*

26 *Praxis servanda in commutatione rerum.*

27 *Fratribus prohibitum est mutua contrahere.*

28 *Doposita pecuniarum eis sunt interdicta.*

29 *Nequeunt sub pignore res Conventus constituere.*

30 *Actionis juridicæ sunt incapaces.*

31 *Nequeunt fideiubere.*

32 *Aut legales quietantias, & receptas facere, ac debita contrahere.*

33 *Secularium scholas regere nequeunt.*

1 Dubium nullum est, non licere Fratribus Minoribus pacisci cum ullo, civili, & legali obligatione, cùm hæc semper supponat intèr paciscentes. I. Capacitatem dominii, vel acquirendi, vel transferendi. II. Posse rem juridicè defendere contra quemcumque invasorem. III. Posse rem in judicio, & extrà repetere à retentore.

Circà quæ sunt ipsi ex Regula inhabilitati; & inde immisceri non possunt contractibus cum jure, & legali obligatione connexis; & quatenus se ingerant, tamquàm non effecti reputantur; cùm in ipsorum stipulationem concurrant personæ, quæ sui juris non sunt, nec habent velle, aut nolle in materia sonante proprietatem, dominium, & actiones juridicas. Quibus generalitèr suppositis, nonnulla quæsita subnectuntur,

Quæritur I. *An Fratribus Minoribus liceat emere?*

2. R. Negativè, proùt emere in rigore ac-

re accipitur; quia ità emere importat pecuniâ sibi dominium alicujus rei acquirere, seù civilitèr se obligare ad pretium per se, vel per alium sua auctoritate dandum pro re, quæ emitur. Quod Fratribus Minoribus non licet; quibus juxta suæ paupertatis puritatem nullius rei dominium, sed nudus tantùm usus facti conceditur.

3. Dictum est *emere in rigore*, quoniam illis vetitum non est emere in lato sensu, proùt emere dicit. I. Pretium naturali judicio æstimare, & de eo absque ulla civili obligatione convenire. II. Fidelitate naturali se exhibere paratum ad procurandam solutionem per idoneas personas, ut ex textu in *cap. Exiit* §. *Cæterum*, ibi. *Possunt tamen ipsi pro satisfactione facienda pro eorum necessitatibus, quæ pro tempore occurrerent (cessantibus eleemosynis, de quibus satis fieri commodè tunc non posset) citra cujuslibet obligationis vinculum, dicere, quòd per eleemosynas, & alios amicos Fratrum ad solutionem hujusmodi faciendam intendant fidelitèr laborare*. III. Actu eâ formâ solutionem procurare rogando pro solutione facienda.

4. Quo casu emptiones rerum, quæ

pro ipsis, vel ad eorum utilitatem fiunt, non à Fratribus fieri censentur, nec eorum auctoritate, sed à donantibus solutionem, vel Syndico Apostolico. Nec res Fratribus acquiruntur, sed dominis solventibus: & quatenus dominio se spolient, Romanæ Ecclesiæ, cui per Syndidicum, etiam dominium acquiritur, relicto Fratribus simplici usu facti.

5. Et indè constat omnem actum in contractu emptionis, qui nullam dicit obligationem civilem, & legalem, proprietatem, aut usum pecuniæ Fratribus licere; non omnibus autem, sed Ministris, Guardianis, & de horum commissione aliis. Nec semper, sed pro casibus necessitatis dumtaxat.

6. Ideò tolli debent abusus, non verò fovendi scrupuli. Sciendumque eos peccare. I. Qui conventione civilitèr obligatoria de pretio rei paciscuntur.

II. Qui velut domini emunt.

III. Qui schedulas civilitèr obligatorias (*vulgò pagherò*) præstant.

IV. Qui solutionem sua auctoritate mandant.

V. Qui terminis, & verbis dominium,& proprietatem sonantibus scandalosè

losè utuntur, estò in mente benè sentiant.

Quæritur II. *An iisdem Fratribus liceat vendere?*

7. R. Cùm vendere in rigore nihil aliud sit, quàm rem aliquam in alterius dominium, & proprietatem transferre, accepto pro illa pretio pecuniario in dominium, iisdem non licet in hoc sensu vendere, propter incapacitatem dominii, & juris transferendi, & recipiendi pecunias.

8. Cœterùm in venditione illis liciti sunt omnes actus, qui nullum jus, vel pecuniæ receptionem includunt. Ità licitè possunt naturali judicio rem æstimare, & velut de pretio rei naturalitèr absque obligatione convenire; sicut possunt rogare, ut res per personas idoneas vendantur. Ratio est, quia hujusmodi actus jus aliqnod in re, vel in pecuniis non important. At non omnibus id permittitur, sed Ministris tantùm Generali, & Provincialibus, aliisve, quibus illi hoc committunt, ex *d. cap. Exiit* §. *Quia verò libros*.

Quare, cùm quædam mobilia (qnorum dominium ad Ecclesiam Romanam pertinet) quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, expedit, ut pro Fratrum necessita-

ſitatibus, æſtimato pretio vendantur, per Syndicum Apoſtolicum vendi debent, à quo recipienda eſt pecunia, & expendenda in rem licitam, cujus uſum Fratribus licet habere, ut in terminis declarat Nicolaus §. *Si verò res*.

Diximus *quorum dominium ad Eccleſiam Romanam pertinet*; quia ſi concedentes dominium ſibi reſervaſſent, ad eos de illis ſpectaret diſponere, neque abſque eorum licentia poſſent per Syndicum vendi.

Paritèr, ſi Fratribus legetur domus, ager, vel vinea, ut per idoneas perſonas vendatur, ſi ligans perſonam non nominavit, venditio eſt à Syndico facienda. Vide *conſil. 4. num. 7. &* 8.

Similitèr per Syndicum, poſita vera neceſſitate, vendi poſſunt, quæ Fratribus in funeralibus, vel aliàs offeruntur, & in res Fratribus utiles eorum pretium ab ipſo eſt convertendum, prout expreſsè in Clementina *Exivi* §. *Circa equorum*.

Difficultas eſt, an liceat Fratribus res aliquas mendicare, ea intentione, ut per Syndicum vendantur, & eorum pretium in neceſſitates ipſorum erogetur? Et eſt idem ac quærere; deſunt plura Conventui neceſſaria, licet ne Fratribus

gra-

granum v. g. mendicare, ut vendatur, & de ejus pretio necessaria à Syndico comparentur?

9. Nonnulli negant: contrà quos affirmamus juxta Declarationes Nicolai, & Clementis. Ille §. *Ad hæc quia*, declarat valere legatum factum pro Fratribus sub conditione, ut vendatur, & pretium per personas idoneas in licitos, & necessarios Fratrum usus expendatur. Clemens verò conformitèr ad hæc disposuit §. *Circa equorum*. Verùm non absolutè eis licet, sed in casibus solùm præsentis, præteritæ, & imminentis necessitatis. Nam in hoc casu potest fieri recursus ad amicos spirituales, ut pecuniis necessitati provideant: ergo potiori ratione ad res, quæ pecunia non sunt.

10. Undè multum interest intèr res hac via adeptas, & pecuniam. Etenim pecunia est id, *quo res emitur, aut, pro qua res venditur; seù, est instrumentum publicum politica auctoritate Principis institutum ad res emendas, & vendendas*. Res verò, quæ mendicatione procuratur, vel recipitur, est id, quod venditur, vel emitur. Deindè, usus pecuniæ est omninò Fratribus interdictus, ut ibi Nicolaus §. *Ad Majorem*, & Cle-

Clemens §. *Verùm etiam*. Hujuſmodi verò rerum, ità mendicatarum uſus non eſt Fratribus prohibitus, niſi ſit, vel ſuperfluus, vel nimis pretioſus, vel curioſus. Hinc, grano mendicato eo animo, ut vendatur, poſſunt licitè uti in ea quantitate ipſis neceſſaria. Sed de hoc aliàs.

Dices. Nicolaus §. *Inſuper* declarat Fratribus non licere utenſilia, aut alia *ad ullam ſuperfluitatem, divitias, ſeù copiam, quæ deroget paupertati, vel ad theſaurizationem, vel eo animo, ut ea diſtrahant, ſivè vendant, recipere; nec ſub colore providentiæ, in futurum, nec alia occaſione*.

11. R. Et nos hoc concedimus. Neque dicimus eis licere ea mendicare, cùm vera neceſſitate non premuntur, & ad copiam ſolùm, ac ſuperfluitatem quærunt. Sicut eis illa mendicare eſt interdictum, animo, ut ea diſtrahant, hoc eſt, ut per ſe, & ſua auctoritate ea vendant: hoc enim modo Fratres diſtrahere non poſſunt.

Quòd verò hic ſit ſenſus Pontificis, conſtat ex eo, quòd ut ſæpè diximus, poſtea permittit acceptare domos, agros, vineas, ea lege, ut per perſonas idoneas vendantur. Quod ſimplicitèr non liceret,

ret, si omnium rerum receptio eo animo, ut vendantur, censeretur Fratribus interdicta.

12. Advertendum est, quòd si concedentes dominium sibi retinuerunt, vendi, aut distrahi sinè eorum auctoritate, & voluntate non possunt, ut dictum est à *n.3.* Si verò dominio se spoliarunt, cùm hoc sit apud Sedem Apostolicam, ut ait Nicolaus §. *Quia verò libros, & alia mobilia, quorum dominium (cum non sint dominii aliorum) ad præfatam Ecclesiam specialitèr spectare dignoscitur*, de ipsius facultate distrahuntur.

13. Nec obstat quod §. *Insuper* idem Pontifex non acceptet dominium eorum, quæ recipiuntur, eo animo, ut vendantur. Quoniam hoc accipiendum est de iis, quæ accipiuntur, ut distrahantur ad superfluitatem, & copiam. Qua ratione non distrahuntur ea, de quibus procedit quæsitum, quia, ut supponitur, verè necessaria sunt, si non in se ipsis immediatè, in iis saltèm, quæ per illorum pretium acquiruntur.

An autem possint Fratres vendere Capellas, vel Sepulturas?

14. Negativè resolvitur juxtà decretum

tum S.C. ab Urbano VIII. negotiis Fratr. Minor. præposita, quæ 14. *Junii* 1628. præcepit observari dispositionem Congregationis Generalis dd. Fratrum Romæ habitæ 17. *Maii* 1603. ibi. *Statuitur, ut deinceps nulla instrumenta publica fiant à Fratribus capitularitèr congregatis, nec quocumque alio modo se habentibus, in quibus transferatur dominium, & proprietas alicujus Capellæ, & Sepulturæ, cum hoc omninò sit contra Regulam, & nostro repugnet Instituto: nàm quomodo aliquis dat, quod non habet?*

Si *tamen occasio se obtulerit, in qua oporteat satisfacere devotæ fidelium voluntati, id fiat per modòs nostræ Regulæ congruentes.*

Supponit hìc textus dari modos congruentes nostræ Regulæ, qui in concessione ipsa observari debeant. Hujusmodi verò, ut notavi *Off. Cur. Ecclesiast. cap. 44. nu. 25.* sunt, quod nullus intercedat mercatus, vel venditio, nullaque in pactum deducatur solutio, aut obligatio civilis superaddatur, sed concedatur dumtaxat titulus honorificus, ac simplex facti usus, fabricandi, ornandi, ac sepeliendi. Poterit tamen Syndicus per modum eleemosynę recipere pro Fratrum necessitatibus, si devotus quidquam spontè dederit: Vide ibi.

15 Re-

15. Retinent licitè iidem Fratres intra Claustra Conventuum lanificia ad effectum fabricandi pannum pro Fratribus induendis: sed inhabilitantur ad pannum per se ipsos vendendum. Syndico tamen potest à venientibus ad Religionem pretium conferri, & ipse licitè recipit pro ipsorum vestimentis. Etenim, facta per Definitorium acceptatione, ex tunc jus eos fingit ad Ordinem initiativè pertinere, quantùm saltèm ad qualitatem vestium, nè sint in illis cum professis ætherogenei.

An verò idem possit pannum aliis vendere? Resolutio pendet à circumstantia veræ necessitatis in ordine ad induendos Fratres, cui occurri minimè valeat, aut eleemosynis consuetis, vel, adhibitis, etiam diligentiis, per recursum ad amicos spirituales, Ministris in eum finem commissum à Régula *cap.* 4. In casu admitterem, ex mente etiam, saltèm præsumpta S. Francisci, ex eodem capite: & facit textus in *d. cap. Exitt* §. *Quia verò libros*, ibi: *Et alia mobilia, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, interdùm contingit, seù expedit vendi ... Ordinamus, & volumus, quòd talis pecunia, seù pretium recipiatur, & expen-*

expendatur in rem licitam per Procuratorem. Res autem maximè licita est, ac expedit planè, ut per eum, quando aliàs aditus non pateat, ea panni distractione, pro Fratrum indumentis necessaria conquirantur: servatis tamen omnimodè regulis, de quibus *tit.3. cap.1.* §.11.*nu.89.* præsenti quoque articulo proportionabilitèr accomodandis. Sed, *qui stat, videat, nè cadat* laxitati facilis.

Quæritur. III. *An iisdem Fratribus liceat donare, & dona recipere?*

16. R. Negativè, sivè extra, sivè intra Ordinem; quia donare in rigore importat translationem dominii, vel juris in alterum: sicut donum recipere includit dominium rei in se recipere. Utrumque autem, ut sæpè diximus, Fratri Minori repugnat.

Cœterùm intra Ordinem de legitima auctoritate Superiorum, ad quos spectat, possunt Fratres donare, quæ ipsorum usui licita sunt. Ratio est, quia hæc donatio intra Ordinem est solùm translatio rei quoad simplicem usum facti; & de iis, quæ Superioribus in administrationem intra Ordinem data sunt, possunt isti per se, vel per alios disponere.

Verùm

Verùm absque licentia, hæc etiam dare infert proprietatem in usu ipso rei.

Licet paritèr Fratribus Minoribus, accedente legitima auctoritate Superiorum, ex concessione Romani Pontificis vilia, aut parum valentia extra Ordinem dare. Ità Nicolaus §. *De vilibus*, ibi. *De vilibus, aut mobilibus, aut parum valentibus liceat ex præsenti nostra concessione Fratribus (pietatis seù devotionis intuitu, vel pro alia honesta, & rationabili causa) obtenta super hoc prius Superiorum suorum licentia, juxtà quod intèr Fratres in Generali, vel Provincialibus Capitulis, tàm de ipsis rebus vilibus, quàm parum valentibus, & earum valore, quàm præfata licentia, scilicet à quibus, & qualitèr sit habenda, extiterit ordinatum, intra, & extra Ordinem aliis elargiri.*

Quia verò textus loquitur de rebus mobilibus, & vilibus, ac parùm valentibus, sequitur non posse Fratres, nec de licentia Superiorum res immobiles, vel magni valoris, sivè intra, sivè extra Ordinem dare.

At difficultas est. *An Fratribus liceat suis operariis victum præstare in partem mercedis?*

17. R. Est certum ipsis Fratribus non

 licc-

licere cum operariis in pactum civili obligatione deducere victum dandum in partem mercedis, cùm Fratres similis obligationis sint incapaces.

Solis Syndicis licet hujusmodi conventiones, & pacta celebrare. Nàm illis licet bona usibus Fratrum concessa vendere: ergò etiam in mercedem operariis Fratrum tribuere; cùm eadem, imò potior ratio esse videatur.

Fratribus verò solùm licet ex quadam æquitate, & gratitudine naturali in mercedem operariis granum, victum, & similia tribuere.

Dices. Quo jure, vel nomine similia darent, cùm nomine proprio dare non possint, ex quo in illis nihil juris retineant?

R. Dant nomine, & voluntate Ecclesiæ, ac dominorum. Quoniam donantes talia præsumuntur dirigere in utilitatem Fratrum. Ità, qui dant granum, & cibum Fratribus, dum aliàs expresè non loquuntur, non censentur ità illa restringere ad Fratres, ut, qui cum Fratribus laborant, ex illis comedere non possint. Præsumptio enim est, quòd dent modo magis Fratribus utili.

18 Ad-

18. Advertant Fratres in donationibus servandam esse Constitutionem *Religiosæ Congregationis Clem. VIII.* 28. *Bullar. to.3.* cum Declaratione Urbani VIII. *Nuper* 158. ibi *tom.*4. & in hac §.1. habetur: *Declarat munera à Religiosis utriusque sexus tribui posse ex causis gratitudinis, conciliationis, benevolentiæ, ejusque conservationis erga ipsam Religionem, & Conventum, aliisque causis ex sui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modestè tamen, ac discretè: & dummodò id non fiat, nisi de Superiorum localium licentia; ac etiam cum consensu majoris partis Conventus, si talis consensus de jure, vel ex Constitutionibus, seù consuetudinibus cujusque Religionis respectivè, in hujusmodi casibus requiratur.*

Consensum verò Conventus in §.3. *ejusdem Constitutionis* (Clementis) *ad leviora exculenta, aut poculenta, seù ad devotionem, & religiositatem pertinentia, munuscula largienda, &c. requisitum, intelligi debere de consensu, aliàs à jure requisito, & ubi concurrit ambitionis suspicio: qua cessante, nec in his requiri licentiam Superioris in scriptis in* §. 4. *ejusdem Bullæ requisitam, sed sufficere licentiam, etiam oretenùs eisdem concessam declarat.*

Munera verò à Regularibus(contra Constitutionem Clementis) *ultra valorem decem scutorum recipientes, exceptis rerum medicinalium, seù devotionis muneribus, ante factam restitutionem non absolvat Major Pœnitentiarius, nec mandet absolvi. Infra verò prædictum valorem, nonnisi facta arbitrio ipsius Majoris Pœnitentiarii, seù per eum eligendi Confessarii eleemosyna, quæ in beneficium Religionis, seù Conventus, cui de jure facienda esset restitutio, si cautè fieri potest, erogetur, absolvat, seù mandet absolvi:* proùt expresfsè Innocentius XII. *Constit. Romanus Pontifex edita anno* 1692. *super facultatibus Majoris Pœnitentiarii.*

19. Hìc observandum non sufficere licentiam tacitam, si in Religione adsit statutum præcipiens, ut licentiam expresfsè petatur, & obtineatur, ut apud Minores videtur necessarium ex allegato textu *num.*16. Quarè in Religionibus, in quibus viget consuetudo, quòd Religiosi aliqua recipiant, retineant, aut donent sinè expressa licentia Superioris, & Superior consuetudinem non revocat, cùm facilè possit, nec prohibet, Religiosi excusantur à peccato proprietatis ratione licentiæ tacitæ, ut per Pelizarium *de Monialib.*

*nialib.sect.*1.*cap.*4.*num.*63.Mastrium *Theol. Moral. disp.*4. *q.*1. *num.*44.

Verùm hæc licentia tacita non habet locum in distractionibus rerum Monasterii, propter quæ Monasterium grave damnum pateretur; ut, si Calicem à Sacristia alienes: si parvula furta ad quantitatem adeò notabilem perveniant, ut Conventui gravitèr judicio prudentum præjudicetur. Neque illa justificat donationes immobilium, & mobilium pretiosorum, cum hoc sit alienare: Regularibus etiam aliundè prohibitum ex alibi dictis.

Quantitas verò, pro qua donanda Superior possit, tàm sibi, quàm aliis licentiam concedere, remittitur arbitrio prudentum, consideratis circumstantiis: verùm semper attendendum est, ne gravitèr Monasterium lędatur. Apud Minores, quæ sint vilia, & parum valentia debent in Capitulis Generali, & Provincialibus declarari, ut dicto textu.

20. Pœnæ, quas incurrunt donantes sinè licentia, sunt ex præjacta Constitutione Clementis: *privatio ipso facto vocis activæ, & passivæ, & inhabilitas perpetua ad dignitates, & officia: privatio item omnium*

dignitatum, graduum, munerum, & officiorum, quæ quis possidet. Vide infr. *tit. 2. consil. 3. num. 23*.

Quæritur. *An Fratribus Minoribus liceat res aliquas commutare?*

21. Est certum non posse, si quæsitum procedat de commutatione civili, qua res pro alia re, æstimato pretio, cum obligatione juridica, & legali utrinque præstatur. Etenim hujusmodi commutationis genus supponit in personis commutantibus dominium, vel jus in rebus: dominii autem, & juris Fratres sunt incapaces.

22. Possunt verò, inspecta commutatione, ut importat utrinque ex qualitate, & naturali gratitudine rerum communicationem. Nam in hoc sensu nullum jus, & dominium dicit ex parte Fratrum, sed tantùm usum simplicem.

Neque relevat, quòd videantur rem suis usibus datam transferre in dominium illius, cum quo commutatur. Nàm dominium, quod in altero sequitur, non habetur ex usu Fratrum, sed ex interpretativa voluntate concedentis. Qui enim eleemosynam largitur, intendit, ut recipiens illa utatur modo sibi commodo, & con-

convenienti; conveniens autem aliquando est, ut pauper det panem sibi datum, & accipiat vinum, vel quidpiam aliud necessarium.

23. Undè possunt res mobiles, cùm expedit, ac Generalis, vel Provinciales expedire judicant, per Syndicos, etiam extra Ordinem cum rebus necessariis commutari. Ità literalitèr declaratio Nicolai in *d. cap. Exiit* §. *Quia verò libros*, ibi. *Quia verò libros, & alia mobilia, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, quorum dominium* (cum non sint dominii aliorum) *ad præfatam Ecclesiam specialitèr spectare dignoscitur, interdum contingit, seù expedit vendi, vel etiam commutari: Fratrum utilitatibus, & eorum conscientiis providere volentes, eadem auctoritate concedimus, ut commutatio talium rerum, & ad eas res, quarum usum Fratribus licet habere, de Generalium, & Provincialium Ministrorum in suis administrationibus conjunctim, & divisim auctoritate procedat. Quibus etiam de dispositione usus talium rerum concedimus ordinare.* Illud de *auctoritate* importat de consilio, non verò, quòd per ipsos fiat venditio, vel commutatio. Ubi lex restrictè loquitur non est extendenda. Nec dicatur

Superiores esse talis auctoritatis incapaces. Nàm auctoritas ibi non importat habere dominium, vel jus in rebus, quæ commutantur, sed dicit, Pontificem illis impertiri facultatem, ut possint per Syndicum, res non utiles in alias utiles commutari; in casu Syndicus est minister, cujus ministerio Papa utitur ad transferendum dominium rei commutatæ in alterum: quemadmodum, cùm dat facultatem donandi vilia extrà Ordinem, dominium, quod in hujusmodi donationibus transfertur in recipientes, non à Fratribus datur, sed ipsi purè ministerialitèr se habent, quorum ministerio Papa utitur ad illud transferendum.

Quòd, si instetur, hac ratione licitum Fratribus erit ministerialitèr vendere, & emere.

25. R. Intèr hæc, & donare apertum discrimen est. Emptio enim, & venditio fieri non possunt sinè pecunia, cujus etiam usus, & formalis contrectatio est ipsis Fratribus prohibita, ut in *d.cap.Exivi §.Verùm etiam*. Propterea ibi Clemens V. interdixit eis, ne acceptarent executiones Testamentorum: non quatenus sint per se ex Regula prohibitæ, sed quia, ut ait tex-

textus: *Considerata sui puritate status, debent sibi scire interdictum, quòd hujusmodi executionibus, & dispositionibus se exponant: cum hæc sæpius absque litigio, & contrectatione, vel administratione pecuniæ nequeant expediri*. Ubi tamen permittit consilium dare: *Cùm* (sequitur textus) *ex hoc ipsis circa bona temporalia, nulla jurisdictio, sivè actio in judicio, sivè dispensatio tribuatur*. Contrectatio autem, & usus pecuniæ non intervenit in donatione. Quin etiam, licet Fr. Minori simplicitèr tradere emptori rem à Syndico venditam, & commutatam, etsi ex ejus ministeriali traditione sequatur dominium in emptore, & commutatario: non alia de causa, quàm, quia ex traditione Frater nihil juris exercet.

26. Hinc pro praxi sequitur. Primò. Potest Generalis in Ordine commutare, quæ sunt data uni Provinciç cum iis, quæ data sunt alteri.

Secundò. Possunt Provinciales, quæ sunt data uni Conventui, alteri applicare, & ab altero accipere, quæ ipsi concessa erant: nisi obstet expressa prohibitio donantis. Ratio est, quia hìc potius datur commutatio usus, quàm rei: & quæ Ordini dantur, censentur in administra-

tio-

tionem Superiorum intra Ordinem dari, dummodò aliud explicitè non habeatur, & non ſint oblata pro determinata neceſſitate juxta dicenda *tit.3. conſil....*

Tertiò. Licet Guardiano de licentia Generalis, vel Provincialis commutare ea, quæ abundant in ſuo diſtrictu cum aliis, quibus abundat alter Guardianus in ſuo. Hinc poteſt unus filum, lanam, &c. cum panno commutare; granum pro oleo, &c. Dixi *de licentia eorumdem*, quia textus de illorum auctoritate vult eſſe faciendam commutationem.

Caveant itaque Fratres, ne aliqua ſinè licentia Generalis, vel Provincialium reſpectivè commutent; & eradicentur abuſus, ſi qui ſint, quòd Quæſtores eleemoſynarum ſinè illa res mendicatione quæſitas, cum aliis rebus commutant.

An verò *poſſint Fratres aliqua mendicare, vel procurare ea intentione, ut cum aliis, extrà Ordinem per Syndicum comutent?*

R. Poſſe, aliis eleemoſynis ceſſantibus, modò vera, & rationabilis neceſſitas urgeat, ex obſervata Regula à Nicolao præfinita §.*Inſuper: ut in omnibus appareat, quò ad dominium omnimoda abdicatio, & in uſu neceſſitas.* An

An autem *liceat Fratribus mutuum contrahere?*

25. Negativè dicitur de mutuo juridico, & politico, in hoc enim dominium rei à mutuante transfertur in mutuatarium: & ego dans mutuò, de meo facio tuum. Incapax verò est Frater Minor frigidæ illius voculæ *meum, & tuum*. Hinc Nicolaus §. *Cæterum* ait: *dicimus in primis, quòd Fratres ipsi à mutuis contrahendis abstineant, cùm eis mutuum contrahere (ipsorum statu considerato) non liceat*.

Undè gravitèr peccat, qui per syngraphas, vel hypothecas se obligant. Item, qui per Syndicum pro se, vel nomine Conventuum spondere faciunt. Deteriori verò modo operatur, qui per se, vel Syndicum Fratrum nomine pecunias mutuò confert. Fratribus enim in pecuniis, nec simplex usus facti est permissus.

Dictum est *de mutuo juridico, & politico*, quia in hoc obligatio contrahitur, & dominium transfertur; secùs evenit in mutuo largè sumpto, quod ideò Fratribus licitum est: Et sic explicatur: Cessant consuetæ eleemosynæ, & necessitas occurrit: in casu licet Fratri Minori rogare Benefactorem, ut velit rem necessariam sol-

ſolvere, & ipſe ſpondet, quod procurabit fidelitèr, quòd ab amico ſpirituali pecunia ſoluta reddatur. Hìc nullum dominium, vel receptio, aut uſus pecuniæ intervenit reſpectu Fratrum, ſed ſolùm procuratio anticipatæ ſolutionis à benefactore, cum fideli propoſito poſtea reprocurandi ſatisfactionem. Quare hìc apparet duplex recurſus; prior ad ſolutionem anticipatam rei; poſterior pro ſolutione anticipatæ ſolutionis.

28. Inepti omninò ſunt ad pecuniam in depoſitum tradendam, vel recipiendam, proùt in terminis dixit Clemens in *d. Cap. Exivi* §. *Quapropter*. Hìc enim prçter obligationem de reſtituendo intervenit, etiam pecunia, cujus etiam uſus eſt Fratribus interdictus, ut dictum eſt.

29. Nec valent oppignorare res Conventus. Siquidem hoc reputatur ſpecies alienationis vetita ex *cap. Ambitioſæ*, dixi *Off. Cur. Eccleſiaſt. cap.*45. *num.*15. Etenim res in pignus tradita obligatur in ſecuritatem debiti, adeòut ſi alitèr ſatisfieri non poſſit, creditor ex illo ſibi ſolvit. Propterea omnes Regulares egent licentia Sac. Congreg. Conc.

30. Nulla ſimilitèr actio in judicio

illis

illis convenit, ut inquit Nicolaus *loc. cit. d.§.Cæterum*. Et Clemens ibi §. *Ex talibus: cum dicti Ordinis professores* (ait) *pro nulla re temporali possunt in judicio convenire*.

31. Minusque eis licet cautiones prę-stare, vel fideiubere, cùm hoc obligationem ad solvendum importet in fidejussore, si debitor principalis non solvat.

32. Tandem inhabiles sunt ad contrahenda debita, & quietantias legales, ac civiles faciendas. Nàm hæc supponunt capacitatem dominii cum obligatione juridica. Quæ non possunt esse in Fratre, adeò altissimæ paupertatis professore. Vide *tit.4. consil.2.*

33. An verò *possint Fratres regere scholas puerorum, & sæcularium, sivè in Conventu, sivè extrà?*

Attendendum est expresè prohiberi per Statuta generalia *c.5. §.1. n. 7.* Quatenùs verò Superior General. putet se posse Statutum declarare, videat, nè quidquam inducat contrarium puritati Regulæ, ac observet: an initum fuerit pactum de mercede recipienda ludimagistro debita: & in casu conventionis omninò abstineat. Superiores dati sunt in ædificationem, non in destructionem: & noverint secun-

secundùm jura nullam esse dispensationem, vel interpretationem, legitima causa non existente.

Sed *quid, si incolæ loci mercedem offerrent in eleemosynam Syndico Conventus tradendam pro necessitatibus Fratrum?* In Casu inspicienda est circumstantia veræ necessitatis, cui aliàs ordinariis eleemosynis non possit occurri. Sed hypotesis in partibus Christianorum non de facili admittitur, quidquid sit in illis Infidelium; in quibus urget paritèr necessitas procurandi salutem spiritualem proximi per instructionem puerorum, in rebus quoque nostræ Fidei, præceptis Ecclesiæ, &c. Videantur allegata *Statut. cap.* 12. §. 19. pro pueris Terræ Sanctæ, & Sanctoro *Coment. cap.* 5. §. 14.

CONSILIUM VII.

An liceat Fratribus Minoribus facere provisiones tritici, vini, & olei?

SUMMARIUM.

1 *FratresMinores non debent tentare Deum.*
2 *Usus facti Fratribus concessus in necessariis.*
3 *Usus facti jus in utendo non importat.*
4 *Triplici via possunt Fratres suis necessitatibus providere.*
5 *Quo casu possint Fratres cibaria asservare?*
6 *An Fratribus sit datum præceptum laborandi manualitèr.*
7 *Fratribus non est interdictum mendicare.*
8 *Fratres non possunt pactione civili convenire de mercede operum elaboratorum.*
9 *Syndicus potest ea vendere.*
10 *Non debent relinqui Conventus, qui absque provisione victualium vivere non possunt.*
11 *De novo verò fundari non debent.*

TEM-

TEMPORE Concilii Viennensis de hac re scrupulosa quæstio intèr Fratres movebatur. Asserentibus nonnullis, similes provisiones Fratribus non licere, easque repugnare puritati Regulæ: fuit consulta Sedes Apostolica, ad quam, examine deducto, Clemens V. in *Clementina Exivi de verb. signif.* litem ad serenandas Fratrum conscientias decidit, ut infra constabit.

1. Undè sciendum à S. Francisco fuisse Fratribus injunctum, ut essent omninò alieni à quovis jure, proprietate, & dominio rerum temporalium; verùm præsumi nullatenus debet, quod eos in tali statu voluerit constituere, ut deberent tentare Deum, & carere necessariis ad vitæ sustentationem. Sic enim, nec ejus intentio impleta, neque ab ipso adinventus modus vivendi receptus, probatusque fuisset, dicente Nicolao III. in *cap. Exiit de verb. signif. in 6. §. Et quidem*: *Nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat.*

2. Ideò, ex quo Fratres à se abdicent, tàm cujusque rei dominium, quàm usus proprietatem, non inde sequitur, quin usus

usus facti, excepto in pecuniis, eis sit in rebus, tàm in necessariis ad vitæ sustentationem, quàm ad officiorum sui status executionem concessus, proùt iisdem esse omnimodè licitum, dixit Nicolaus *ubi supr.*

3. Neque hinc Fratres constituuntur, etiam quantùm ad usum capaces proprietatis: Siquidem, proùt ibi Pontifex declaravit, quod *facti est tantùm, in utendo præbet utentibus nihil juris.*

4. Debent planè Fratres se ipsos committere divinæ providentiæ in vivendo, *sed non ità, ut viam contemnant humanæ provisionis,* ut est textus in *d.§.Nec quidquam. Propterea sustentari possunt, debentque, vel, de iis, quæ offeruntur liberalitèr: vel, de iis, quæ mendicantur humilitèr: vel, de iis, quæ conquiruntur per laboritium; qui triplex vivendi modus in Regula providetur expressè,* ut ibi Nicolaus. Et in horum supplementum, & subsidium Sanctus Pater providit de recursu ad amicos spirituales, ut dicam *tit. sequen.*

5. Hinc, cùm experimento probatum sit, omnia necessaria ad vitæ sustentationem non posse quotidianis mendicationibus acquiri, & sit credibile inveniri

non posse, licet Fratribus congregationes frumenti, vini, & olei facere, proùt declaravit idem Clemens §. *Et idcircò*, ibi: *Et idcircò non ex timore levi relaxare se debent ad congregationes, & conservationes hujusmodi faciendas: sed tunc tantùm, cùm esset multùm credibile ex jam expertis, quòd non possent vitæ necessaria alitèr inveniri. Hoc autem Ministrorum, & Custodum simul, & separatim in suis administrationibus, & Custodiis (cum Guardiani, & duorum de Conventu loci Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio, & assensu) duximus judicio relinquendum: eorum super hoc specialitèr conscientias onerantes.* Quod confirmat Joannes XXII. *Extravag. Quorumdam de verb. signif.* §. *Nos de prædictorum.*

Ubi constat tres conditiones necessarias ad hujusmodi provisiones faciendas requiri.

Prima est, ut non sit timor levis, sed experientiâ constet alitèr res necessarias inveniri non posse.

Secunda, ut necessitas judicetur à Ministris, & Custodibus, accedente Guardiani, & duorum Discretorum consilio.

Tertia, ut provisiones non faciant ad copiam, & ultrà necessitatem: nec tolla-

tollatur mendicatio quotidiana.

Ideò graviter peccant, qui temporibus messis, & vindemiæ in tanta abundantia vinum, & granum colligunt, eaque in cellariis, & granariis reponunt, ut non ad ãnum solùm, sed ad annos etiam, sibi provideant, adeòut possint sinè quotidiana mendicatione sustentari. Super quo præcisè eo tempore Fratres zelantes paupertatem, conquerebantur, ut in littera patet §. *Ad Nostrum*.

Dices. Ex intentione Sancti Patris similes conservationes non sunt Fratribus permissæ; etenim eis præcepit, ut necessaria ad sustentationem per laboritium acquirerent: nàm *cap.* 5. *Regulæ*, dicitur: *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus corporis necessaria recipiant*.

Propter verba hujus textus, & illa posita in Testamento à S. Francisco: *Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alii Fratres, volo, quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad honestatem*, nonnulli putant à S. Patre fuisse generalitèr Fratribus præceptum, ut opere manuali laborarent.

6. Verùm, omisso, quòd Fratres ad

obſervantiam Teſtamenti non tenentur, proùt declaravit Gregorius IX. *d. cap. Exiit §. Cæterum ſanctæ*, dicimus non alia intentione fuiſſe à S. Inſtitutore Fratribus laboritium commendatum, quàm *propter bonum exemplum, & ad repellendam otioſitatem*. Otium enim pulvinar Diaboli eſt, & multorum malorum origo. Ideò, ſublato otio, præceptum non obligat. Et propterea Nicolaus III. *cap. Exiit §. Continetur*, declarat: *quòd, conſideratis verbis prædictis* (quòd Fratres laborent) *& forma, ſeù modo loquendi, ſub quibus Fratres ad hujuſmodi exercitium inducuntur, non videtur ea fuiſſe inſtituentis intentio, quòd vacantes ſtudio, vel divinis officiis, & miniſteriis exequendis, manuali labori, ſeù operationi ſubjiceret, vel ad hoc illos arctaret*.

7. Undè eis non videtur abſolutè preceptum, ut in manuali laboritio ſe exerceant; minuſque mendicare eſſe prohibitum aſſerimus, ſed ſuis indigentiis poſſunt indifferentèr ſubſidium præſtare, vel per liberalitèr à fidelibus oblata, vel per mercedem laboritio debitam, vel per humilem mendicitatem. Hinc Sanctus Pater *cap. 6. Regulæ* Fratribus injunxit, *vadant pro eleemoſyna confidentèr*. Et quamvis

vis mendicatio videatur adjecta in supplementum, & ubi alii modi oblationum liberalium, & mercedis laboris deficerent: cùm illud de mercede laboris ponatur *cap.* 5. & illud de mendicando *cap.* 6. & in Testamento hæc sint: *Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad mensam Domini petendo eleemosynas ostiatim*, tamen de voce non est certandum: nàm Nicolaus *ubi supra* in secundo loco modum providendi necessitatibus ponit humilem mendicationem.

Quinimò, ut advertit Hugo de Dina *cap.*4. *lib.*7. *q.unic.* ordinariæ mendicationes Fratrum, non tàm sunt mendicationes, quàm humiles, quasi petitiones mercedis titulo multorum obsequiorum, quæ populo præstantur in Concionibus, & aliis spiritualibus exercitiis.

8. Ubi verò Fratres operibus manualibus occuparentur, ignorare non deberent, se non posse civili, seù politica pactione pacisci de mercede sui laboris (etiam spiritualis) quia Fratres sunt incapaces cujuscumque juris politici ad quamcumque rem, & ità etiam ad mercedem; ac inhabiles sunt ad illam recipiendam, vel, ut jure aliquo politico

debitam: humilitèr tamen, & per modum eleemosynæ ad illam recurrere, & accipere non prohibentur, dicente S. Francisco *d. cap.5. De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus corporis necessaria recipiant præter denarios, vel pecuniam, & hoc humilitèr, sicut decet servos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.*

9. Ex intelligentia textus debent Fratres esse alieni à quavis civili conventione, & jure circa ipsa opera, possunt tamen à Syndico vendi, & ab eo exactum pretium in necessitates Fratr. converti. Ratio esse videtur, quia hujusmodi opera sunt sub dominio Pontificis, cui Fratres, tamquam filii parenti acquirunt, ideò ejus intentio præsumitur esse, ut ex *d. cap. Exiit §. Quia verò libros*, quòd opera filiorum distrahi pro veris, & certis eorumdem necessitatibus ab eo possint, quem ipse constituit, ut illorum indigentiis provideret. Neque Fratres laboritio intenti, animo etiam, ut à Syndico opera vendantur, reputantur pecuniam intendere, sed solùm mentem dirigere, ut congruè necessitates releventur; sicut, dum recurrunt ad amicos spirituales pro solutione rei necessariæ per pecuniam faciendam

facienda, non censentur consentire in pecuniam, sed subsidium dumtaxat suæ necessitatis recipere.

Monendi sunt Fratres privati, quòd nec laborare debent sinè Superiorum commissione, nec cum Syndico agere, vel se ingerere in operum venditione; cùm apud Superiores tantummodò sit onus ei significandi per se, vel Religiosos à se deputatos necessitates Fratrum, quibus debeat per pretium ex venditione receptum occurrere.

Sed dubium est: *nonnè melius esset Fratribus Conventus relinquere, in quibus non possint sinè talibus Congregationibus vivere, quàm de illis esse solliciti?*

10. R. Negativè. Nam, sicut S. Franciscus positivè præcepit Ministris, & Custodibus, *ut pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis*, (& ad alias extendit Clemens §. *Cùm etiam, cessantibus eleemosynis*, vel liberalitèr oblatis, vel mendicatione acquisitis) *recurrant ad amicos spirituales*, nec hujusmodi recursus infert Regulam in sua puritate non servari, cùm non sit dispensatio, sed modus à S. Fundatore positivè demandatus: sic non est contra puritatem observantiæ

Regulæ tales congregationes procurare; maximè, quia id contineri censetur sub dispositione illa, *vadant pro eleemosyna confidentèr*. Propterea ubi nequeunt Fratres sinè illis vivere, non tenentur Conventus relinquere, vel scrupulis agitari, nisi locum mutarent: excessus tamen, & fraudes vitentur, & Sedes Apostolica in casu consulatur.

11. Ubi ageretur de nova Conventus fundatione, si locus esset talis naturæ, ut non possent de dictim (intellige in sensu morali, non mathematicò) mendicato vivere, deberent Fratres à fundatione cessare, etiam si Communitas annuam præstationem favore novi Conventus sponderet. Nàm in facti contingentia (me Curiæ Secretario) non semel Sac. Congregatio Episcoporum licentias ad similes fundationes denegavit, requirens, ut Fratres authentica documenta producerent, significantia posse Fratres de ordinariis quæstuationibus commodè in loco sustentari. Quinimò, ubi talia à Cõmunitatibus observavit relicta, commisit, ut prius à Definitorio solemnis protestatio illis exhiberetur, de qua *tit.3. consil.1. num.4.* in qua protestaretur, se in illis

illis præstationibus nihil juris habere, sed velle ex precariò acceptis necessaria ad sustentationem vitæ, proùt decet, providere. Undè Religiosi præstationes taxatas à Communitate, nonnisi per viam eleemosynæ recipere possunt; proùt ex sequentibus, etiam patet eis esse dandas.

Sac. Congregatio Boni Regiminis 12. Augusti 1651. rescripsit. „ Ficulle
„ al Podestà. Comanda la Sagra Con-
„ gregazione mentre sia vero, che nell'
„ ingresso de' PP. Cappuccini in cotesto
„ Luogo dal publico Consiglio fossero
„ per loro sostentamento assegnati per
„ limosina scudi 59. l'anno, gli si conti-
„ nui conforme al solito tale sussidio ca-
„ ritativo, onde Voi le concederete la
„ facoltà opportuna, operando, che in
„ tal conformità ne segua l'effetto.

Item, die 26. Aprilis 1678. „ Cam-
„ pagna al Governatore. La Sagra Con-
„ gregazione senza attendere la risolu-
„ zione presa dal publico Consiglio del-
„ la Communità d'Anagni, havendo
„ ordinato, che si continui à sommini-
„ strare il solito sussidio di 40. scudi an-
„ nui à quelli Frati Cappuccini, che con
„ tal'assegnamento furono ricevuti dalla

Com-

„ Communità suddetta, così si contenterà d'ordinare, che segua.

Item, 10. Maii 1692. Cùm institisset Communitas Valentani habere Fratres Minores de Observantia apud dictam S. Congregationem, ut sibi permitteretur subsidium pro illis tribuere, rescripsit, ut sequitur. „ Viterbo al Governatore. E' „ stata, &c. per il di cui effetto s'è contentata la medema S. Congregazione, „ che possa la predetta Communità in „ conformità della risoluzione del Consiglio somministrare scudi 50. per una „ sol volta, da pagarsi in cinque anni „ colli sopravanzi della Tabella in ogn' „ anno la rata; & altri 50. scudi annui „ in sussidio caritativo per pietanza, e „ vestiario de' Religiosi, che vi dimoreranno da pagarsi 25. scudi in ogni semestre. Onde V. S. ne potrà concedere la necessaria licenza „ apud de Luccia *dissert. de legatis num.* 252. *& sequen.* Vide infra *tit. 3. consil.* 1. §. 6. *num.* .'.

Verùm, cùm Fratres sunt in dominio Infidelium, & Hæreticorum, ubi via quæstuandi redditur impossibilis, neque possunt necessitates veræ eleemosynis quotidianis reparari, à Sac. Congr. permit-

1 mittuntur tot redditus sufficientes sustentationi eorumdem, prout Sac. Congr. interrogata, occasione erectionis Conventus in Moscovia in loco, in quo aderant Schismatici, sub 27. *Maii* 1645. respondit: *dd. Fratres posse recipere per viam simplicis eleemosynæ*. Urbanus verò VIII. *constit. Cupientes* 23. *Septembr.* 1625. concessit, quòd Fratres existentes in Terris Infidelium, absque conscientiæ scrupulo retinere valerent bona immobilia, Nicol. *Flosc. v. Observantes à n.* 10. Quod quidem accipiendum est, si Fratres eleemosynis precariò quæsitis vivere non possint.

CONSILIUM VIII.

An Fratres Minores teneantur ad usus arctos, & pauperes?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores ex vi Regulæ ad usus pauperes tenentur in Regula expressos.*

2 *Votum paupertatis est indifferens ad usus pauperes, & non pauperes.*

3 *Cir-*

3 *Circa vestimenta Fratres usum pauperem servare debent.*

4 *Quid veniat appellatione calceamenti?*

5 *Undè attendenda sit vilitas vestimentorum?*

6 *Vestimenta Fratrum non debent ad risum provocare.*

7 *Judicio Superiorum remittitur qualitas habitus.*

8 *An plures Tunicæ, staminea, & indusia Fratribus sint permissa?*

9 *Quæ necessitas censeatur sufficiens, ut Superior possit in pluralitate Tunicarum dispensare?*

10 *Quandò sufficiat licentia tacita?*

11 *Loco Tunicæ interioris potest deferri Tunicella.*

12 *Novitiis præter vestimenta à Regula præfinita laneæ particulæ concedendæ non sunt.*

13 *Pileus non est contra Regulam.*

14 *In gestatione bireti, quid observandum?*

15 *Fratres extra casum necessitatis non possunt equitare.*

16 *Circa res sibi necessarias debent Fratres servare usum moderatum.*

ORDO

ORDO Fratrum Minorum olìm in factiones dividebatur propter controversiam, quæ molestè Fratres torquebat. Plures erant opinionis, quòd sicut quòad dominium habent ex voto abdicationem arctissimam, ità ex vi suæ professionis ad usus arctos, strictos, & pauperes tenerentur, utpotè ex Regula obligati ad arctissimam paupertatem. Alii ex adverso pro veritate certantes, asserebant Fratres ex vi professionis ad usus alios pauperes non teneri, quàm ad expressos in ipsa Regula, concordantes quò ad cœteros ad usus moderatos ligari.

1. Hæc posterior sententia fuit canonizata à Clemente V. in *Clementina Exivi de verb. signific.* §. *Ex præmissis*, per hæc. *Volentes itaque conscientiarum prædictorum Fratrum providere quieti, & his altercationibus finem dare, declarando dicimus, quòd Fratres Minores ex professione suæ Regulæ specialitèr obligantur ad arctos usus, seù pauperes, qui in ipsorum Regula continentur; & eo obligationis modo, sub quo continet, seù ponit Regula dictos usus. Dicere autem, sicut aliqui asserere perhibentur, quòd hæreticum sit tenere usum*

usum pauperem includi, vel non includi sub voto Evangelicæ paupertatis, præsumptuosum, & temerarium judicamus.

2. Per hęc ultima silentium Clemens imposuit, tàm iis, qui nimiùm verbosi appellabant hæreticos asserentes usum pauperem includi in voto paupertatis, quàm aliis, hęreticitatem impingentibus, illis, qui sustinerent non includi, sicut enim homo formalitèr non includit esse album, quia potest esse homo, & non esse albus: & non excludit, quia potest esse homo, & esse albus: indifferens enim est, ut sit albus, & non albus; ità votum paupertatis componitur cum usu paupere, & stat sinè illo usu. Quoniam essentialitèr verè pauper est, quicumque nullum prorsus jus, & dominium in re, & ad rem habet, sivè usum pauperem servet, sivè non.

Quòd Fratres absolutè ad usus pauperes non teneantur, sed ad illos dumtaxat à Regula præfinitos, fuit sententia S.Bernardini Senensis in Epistola directa, ult. Julii 1440. ad Familiam Italiæ, ibi: *Non tenentur Fratres ad alium arctum usum rerum, quàm, qui in Regula particularitèr exprimitur, ut satis patet per Clementem V.*

in

in sua Declaratione §. Ex præmissis. Quinimò ut claret ex Declaratione Nicolai III. §. Porro secundùm Regulam, & omnimodam veritatem moderatus usus rerum ad vitæ sustentationem, & officiorum sui status executionem (præterquam, quod de pecunia dicitur) *concessus est Fratribus.*

Usus verò arcti, & pauperes, sivè penuriosi, qui in Regula exprimuntur, & ad quos Fratres ex obligatione suę professionis tenentur, sunt.

3. I. Ut habeant duas Tunicas, unam cum Capucio, & aliam sinè Capucio ex *cap. 2. Regulæ*. De qua re Innocentius XI. in *Constitutione Sollicitudo Pastoralis* declaratoria nonnullorum ad Regulam pertinentium hæc sunt: *Fratres de corpore Observantiæ tenentur ad non utendum pluribus vestimentis, quàm illis, quæ Regula præscribit, nempè, una Tunica cum Capucio, & alia sinè Capucio, Chorda, & femoralibus: nàm aliud quodvis vestimenti genus ultrà prædicta (excepto Mantello ab initio Religionis licito) ut indusia, seù Camisiæ, Sudariolæ, Tunicellæ, & similia sunt contra Regulam, nisi adsit vera necessitas excusans à præcepto, per Prælatum approbata.*

4. Ex *eodem cap.* ut incedant nubis pedibus,

dibus, vel sinè calceamentis, hoc est, ut ibi declarat Innocentius, *absque aliquo, quod pedem cooperiat, cujuscumque illud materiæ sit, nisi adsit vera necessitas à Prælato approbanda*. Hinc sandalia, vel calepodia non prohibentur, cùm pedem non coperiant, sed sint in ipsius tutelam.

III. Ex *eodem*, ut servent vilitatem in vestimentis: *Vilitatem autem vestium*, ait textus in *Clementina Exivi* §. *Præterea, tàm habitus, quàm interiorum Tunicarum, illam intelligi debere dicimus, quæ secundùm consuetudinem, vel conditionem Patriæ debeat, quantùm ad colorem panni, & pretium vilitas meritò reputari: non enim quòad regiones omnes potest determinatus unus modus in talibus assignari. Hujusmodi etiam vilitatis judicium Ministris, & Custodibus, seù Guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias onerantes: ità tamen, quòd servent in vestibus vilitatem*.

5. Vilitas itaquè attendi debet in pretio, & colore. Quia verò color cinereus, & naturalis lanarum est magis accommodatus vilitati, magisque Religioni pauperum conformis, non sunt panni conquirendi artificialis coloris. Undè licet vestimenta ejus generis esse non debeant,

beant, ut veritas, & curiositas in illis appareat, sed solùm humilitas, & paupertas; tamen nec ità vilibus, & rudibus uti debent, ut horrorem inducant, & risum provocent, & ad deridendum videntes extimulent.

6, Ideò coercendi sunt, & ad limites decentiæ revocandi, qui licentiâ eis factâ in Regula repeciandi vestes abutuntur, animum, & manus ad monstruosas repeciationes convertentes, quæ risui potius, & admirationi inserviunt, quàm devotionem Religioni concilient; & stomachum movent potius, quàm ædificent.

Abusus, & corruptelæ à nonnullis inductæ circa varias vestimentorum formas referuntur, & improbantur à Joanne XXII. *Extravag. Quorumdam* §. *Clemens*: Et sub pœna excommunicationis præcipitur Fratribus, ut habitus insuitatos, & cœteris difformes ad mandatum Generalis deponant.

7. Ubi non Fratribus particularibus committitur judicium de qualitate vestimentorum, *quantæ longitudinis, quantæ latitudinis, quantæ grossitiei, vel subtilitatis, qualis formæ, qualisve figuræ debeant esse*; sed, tàm exterioris habitus, quàm inte-

 rioris.

rioris Tunicæ qualitas, & forma reservatur dispositioni Superiorum; qui adversus præsumentes novitatibus Ordinem dividere, procedere debent salutaribus remediis compescendo animositatem.

8. Cùm itaque Tunica à tuendo corpore appelletur, ut quis possit tertiâ Tunicâ uti, vel staminea, sudariola, seù indusia deferre, debet adesse necessitas cum Superioris licentia; & major necessitas requiritur pro usu lineorum, quàm laneorum, ut ex terminis patet. Undè si quis, vel lineis, vel laneis ultra concessa uteretur, peccaret mortalitèr, nisi parvitas temporis excusaret.

Necessitas verò non debet esse extrema, sed moralis, & rationabilis, propter quam possit Superior prudentèr moveri ad concedendam dispensationem; super quo nec levis esse debet, neque difficilis, sed, pensata qualitate necessitatis, utatur facultate à lege sibi attributa.

9. Necessitas sufficiens ad dispensandum à Superiore super Tunicarum numero, vel usu indusiorum, & stamineorum, censetur esse infirmitas Fratris, intolerantia frigoris, debilitas, & senectus. Item, prudentèr præsumitur sufficiens

ciens ad dispensandum cum aliquibus Sacerdotibus in staminei mundities in habitu, nè celebraturi sacras vestes sordibus repleant. Sicut ad concedendos habitus, etiam mutatorios, judicatur idonea, si Fratres sordidis quibusdam exercitiis implicari debent, quæ sinè mutatoriis, non nisi magna inhonestate impleri possunt.

10. Licentia debet esse expressa, quæ, etiam à Guardianis potest concedi, juxta *d. Clementinam* §. *Propterea*. Et est expresè petenda; si verò Prælatus sit absens, sufficit præsumpta, & tacita.

Dices. Opus licentiâ non est, cùm Julius II. facultatem concesserit utendi tertiâ Tunicâ, vel stamineis.

Contra. Concessio Julii fuit revocata ab Urbano VIII. *Constitut. Sacrosanct.* 51. *Bullar. tom.* 4. & Innocentius XI. ubi supra annullat, & cassat omnes dispensationes, concessiones, & consuetudines, si contrà expressa in Constitutione reperiantur. Quod, etiam advertit Sanctoro *comment. in stat. cap.* 2. *stat.* 72. *propè initium*, qui scripsit post Constitutionem Urbanam.

11. Potest quis loco Tunicæ interioris uti Tunicellâ, vel stamineis, proùt

notat idem Sanctoro; apud quem plura videri possunt.

12. Curent Provinciales tollere abusus, si qui sint, concedendi Novitiis prætèr vestimenta à Regula *cap.2.* concessa, staminea, vel laneas particulas: cùm hac concessione agant, quòd ipsi erroneè putent sibi ea esse licita: & illis etiam, facta professione, uti posse deducant. Propter quòd Superiores esse participes reatus, cujus indulgentia origo est, & radix, patentissimum notetur.

Ponderandum hic est, neminem Fratrum absolvi ab obligationibus Regulæ, estò de illis in speciali tempore novitiatus expresśè non cogitaverit, aut instructus minimè fuerit, vel, viderit apud aliquos non servari. Quoniam, quoties quis vovit absolutè statum Fratrum Minorum, optima præsumptio est, quòd voluerit vovere obligationem status eorumdem, & à Regula inductam. Enim verò intendens principale præsumitur voluisse paritèr accessorium, maximè cum illo connexum.

Ad hæc ponderabis vota constitutiva Religiosi obligare,& ligare secundùm intentionem Fundatoris, & approbationem

nem Regulæ à Sede Apostolica, adeòut non sit in libertate voventium particularium vim obligativam restringere, & per extortas speculationes limitare.

Constat autèm à S. Francisco institutam, præscriptamque quantitatem vestimentorum, ut proindè hìc intret Regula in *d.Clementina §. Porrò, quod expressè non conceditur,intelligitur denegatum.*Proindè, qui vovet ejus Regulam, ad præfinitam vestimentorum mensuram à sua voluntate compellitur.

Nec potest allegare ignorantiam, vel praxim in contrarium; quia, quod est *per accidens*,non variat, quod est *per se.* Quando ignorantia foret invincibilis,à peccato excusaret; sed hæc in Ordine quantùm ab observantiam Regulæ non admittitur; cùm ferè nullus sit, qui in anno probationis de ea non receperit instructionem, vel posteà, auribus non percipiat à zelatoribus professionis, vel in Expositoribus non legat, aut, apud Doctores non noverit, quòd verba votorum Religionum sunt intelligenda, non ad sensum particularis intentionis voventis (proùt asseritur de votis particularibus) sed ad sensum Regulæ à Fundatoribus datæ, &

ab Apostolica Sede approbatæ. Quæ ratio dicitur generalis ad omnia præscripta in Regula ex Caramuele *Theol. Regular. n.651.* Videas *tit.sequen. cons.2.n.52. §.3.*

13. Uti galero non est contrà Regulam, quia intèr vestimenta non computatur, sed tantùm intèr itinerantium communia remedia, ad Solis æstum, & pluvias cohibendas. Caveant tamen, qui illo utuntur, nè curiositatem, & vanitatem foveant. Sciant in omnibus à Fratre Minore servandam esse Regulam S. Bonaventuræ in *cap. 2. regul.* ibi: *Quæcumque sunt in usu verorum pauperum, sunt juxtà paupertatis Regulam mensuranda.*

Quod diximus de galero, procedit de secundo capucio, seù vulgò Italicè *Capparuccia*, quod in itinere gestatur ad propulsandas aeris incommoditates: sed hìc quoque absit curiositas, & necessitas petat. Consulat quisque honestati Religiosæ, & ædificationi hominum hujus Sæculi, ut ad necessaria præbenda faciliùs moveantur: iisque utatur, quæ maximè congruunt statui humili Fratrum Minorum.

14. Neque Regulæ repugnat deferre bireta, vel almutias; sed in usu est adhiben-

benda cautela, dicente Hugone de Dina. *S. Franciscus dictas, ut ferunt, almutias, nullatenùs extra Caputium publicè ferri sinebat: aliàs almutiæ ostentio signare fastum, vel impudentiam solet:* Pondera verba, & illis non utaris, nisi egeas, & caputio superimposito, ac ejusdem coloris cum vestimento.

Satagant Prælati, ut in Conventibus, ubi non sunt, erigantur Communitates, prò pannis, tùm lineis, tùm laneis, usibus Religiosorum concessis, ut hac forma impediant proprietatem, & transgressionibus Fratrum se opponant; ac servent regulàm traditam à D. Augustino in *Regula ad Servos Dei num. 8. Vestes vestras*, ait, *in unum habeatis sub uno custode, vel duobus, vel, quot sufficere potuerint ad eas excutiendas, nè à tinea lædantur. Et sicut pascimini ex uno cellario, sic induamini ex uno vestiario.* Et infra *n.9. Indumenta vestra secundùm arbitrium Præpositi laventur.*

15. IV. Ut pedibus, & non equo iter faciant. Equo enim uti non possunt ex *cap.3. Regulæ*, nisi infirmitas, vel necessitas judicio Superiorum probata excuset, ut ibi Innocentius, & nos *infr.*

V. Ut victum non ex redditibus, &

 bonis

bonis ſtabilibus, aut pecuniarum uſu habeant: hæc enim important providentiam certam in futurum repugnantem ſtatui altiſsimæ Fratrum paupertati.

16. Cœterùm ex Regula abſolutè non arctantur ad penurioſos uſus circa omnia, aliàs non poſſent pro victu aliud aſſumere, quàm panem, & aquam, & eorum habitatio deberet eſſe in ædibus ex luto, paleis, & viminibus fabricatis; his enim poteſt homo in rigore vivere, & ſe ab æſtu,& frigore tueri. Quis autem hucuſque hoc dixit? Profectò id fuit ab intentione S. Inſtitutoris alienum, & declaravit Nicolaus in *cap. Exiit* §. *Nec per hoc*, ubi: *Neceſſariarum rerum, tàm ad vitæ Suſtentationem, quàm ad officiorum ſui ſtatus executionem (excepto, quod de pecunia infra ſubjungitur) moderatus uſus, ſed ſecundùm eorum Regulam, & veritatem omnimodam conceſſus eſt Fratribus*. Undè ad arctos uſus ex præcepto tenentur, quos Regula præſcribit: reliquos relinquens ſub conſilio, & devotione Fratrum.

17. Moderatus verò uſus cenſetur, qui eorum ſtatui eſt conveniens, hoc eſt, à quo abeſt curioſitas, & pretioſitas, & in quo humilitas, & paupertas relucet.

Ideò

Ideò idem Nicolaus §. *Insuper* eis injungit, nè ulla, quorum usus eis est concessus, quærant, & recipiant ad superfluitatem, copiam, & thesaurizationem.

18. Clemens verò ubi supra §. *Hinc est,* circa Ecclesias, & ædificia hæc habet: *Volumus, quòd ubique in suo Ordine deinceps temperatis, & humilibus ædificiis sint contenti, nè huic tantæ paupertati promissæ, quòd patet oculis, contrarium foris clamet.*

19. Quantùm verò ad paramenta, & vasa Ecclesiastica ad divinum cultum ordinata, subdit: *Sufficere debent eis vasa, & paramenta Ecclesiastica decentia in numero, & magnitudine sufficentia competentèr. Superfluitas autem, aut nimia pretiositas, vel quæcumque curiositas in his, seù aliis quibuscumque non potest ipsorum professioni, vel statui convenire: cùm enim hæc sapiant thesaurizationem, seù copiam, paupertati tantæ quò ad humanum judicium derogant manifestè: Quapropter præmissa servari à Fratribus volumus, & mandamus. Nàm Deus sibi per ea non vult serviri, quæ suorum servitorum statui, & conditioni repugnant*; ut ibi textus. Hæc memoriæ mandentur, & levitati nonnullorum dicti Ordinis sint in remedium; qui curare debent, ne, etiam humano

mano judicio damnentur, prout ibi obſervat Gloſs. *verb. Quamvis*.

20. Subindè tamen Leo X. *Conſtitut. merentur 6. Bullar. tom.* 1. declaravit Fratres ipſos de Obſervantia ſolùm eſſe cuſtodes, & non poſſeſſores, tùm amplorum Conventuum, tùm ornamentorum pro divino vultu, quæ reſpectivè pietas Principum, vel aliorum pro illis ædificat, & concedit; illiſque decrevit abſque ſuæ profeſsionis macula, & violatione uti poſſe: cùm nec illis eorum relevetur paupertas, vel commoditatibus cedant. Sed ſolùm uſum facti habeant, proprietas verò ſit apud Sedem Apoſtolicam, ſinè cujus ſpeciali mandato alienari non poſſunt. Dùm verò Fratres in illis habendis ſe ingerunt, vel ea ſtudioſè procurant, peccant: Leo enim loquitur de pretioſis, quorùm donatores ſunt Principes, qui, non ſecundùm quod congruit paupertati Fratrum, ſed ſecundùm eorum conditionem, ait, *& domos conſtruunt, & ornamenta piè erogant*.

TITU-

TITULUS II.

Eleemosynæ pecuniariæ.

CONSILIUM I.

Quid in Regula S. Francisci veniat appellatione pecuniæ.

SUMMARIUM.

1 *Quid veniat appellatione denarii?*
2 *Usus monetæ à principio non extitit.*
3 *Moneta undè dicatur?*
4 *Substantialia ad legitimitatem monetæ.*
5 *Monetæ ex corio, vel ligno, an fuerint legitimæ?*
6 *Moneta non debet esse informis.*
7 *A quo monetæ appellentur pecuniæ?*
8 *Duplex usus monetæ?*
9 *Appellatione pecuniæ in Regula Fratrum Minorum non venit, quidquid potest numerata pecunia æstimari.*
10 *Nec, quod recipitur animo, ut vendatur.*

1

CUM in textu *cap.* I. Regulæ Fratrum Minorum hæc sint: *Præcipio firmitèr Fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per se, vel per interpositam personam*: dubitari solet de significato pecuniæ, & denarii, an idem sit.

Difficultas non levia in Ordine excitavit litigia, in factiones ex diversitate opinantium diviso; de quo satis, cùm ad rem præsentem non faciat, sed institutum no-

nostrum sit falcem ad radicem scrupulis feracem admovere, examinando hic, an pro eodem accipiantur in Regula denarii, & pecuniæ? An verò diversa significent! Hoc nos conabimur aperire.

1. Resolutioni præmittimus rem apud omnes certam, nimirum, appellatione denarii formalitèr venire monetam ex certis metallorum speciebus auctoritate Principis, vel alterius habentis jus Principis institutam, vel cusam; aut brevius; *est instrumentum formale contractus emptionis*. Ità apud Romanos, teste Calepino, denarius erat nummus argenteus: sic dictus, quòd pro decem assibus, seù dipondiis, hoc est, decem quadrantibus, vel duobus *bajocchis* in solutionem cederet, ut ex Tirino *tom. 1. comment. in scrip. Prologomena de monetis*. Et in *Amaltea Onomast.* appellatur, nummus continens decem æra, hoc est, decem quadrantes Romanos, apud Annat. *apparat. ad Theol. lib. 2. art. 13.*

2. Quarè prima ætate adhuc inductus non erat usus monetæ *l. 1. ff. de contr. empt.* sed tunc in usu tantùm erat permutatio rerum, sic, ut res pro re solùm daretur. Tamen, quia humanæ necessitates hoc

hoc commercio expleri non poterant, nec ſemper eveniebat, ut unus abundaret rebus, quibus alter indigebat, ut aptiori titulo poſſet humanis neceſſitatibus provideri, factum eſt, u t publica auctoritate quædam metallorum fruſtula nomine, vel ſigillo Principis ſignarentur, & taxarentur in rerum pretium.

3. Quæ metalli materia auctoritate publica ſignata dici cœpit moneta, à monendo. Primò, quia ſubditos monet auctoris, & Principis: ac obedientiam præſtandam illi eſſe, cujus figura, vel imago monetæ, vel nummo incuſa eſt, ut docemur illo *Matth. 22. oſtendite mihi numiſma cenſus, cujus eſt imago hæc?* Secundò, quia Princeps per eam monet de valore, & æſtimationem oſtendit, ut probat Gonzalez *in 2. tit. 24. cap. 18. num. 7.*

4. Verùm, ut moneta ſit legitima, hæc ſubſtantialia debet continere. I. Materiam, & pondus; quatenus moneta debet habere intrinſecum valorem metalli, ut ſcribit Caſſiodorus *lib. 7. epiſt. 32. omninò monetæ debet integritas quæri, ubi vultus noſter imprimitur, & generalis utilitas invenitur.*

5. Nec obſtat, quòd apud diverſas

Na-

Nationes fuerint monetæ ſignatæ in ligno, corio, vel ſimili materia vili, ut refert Seneca *lib. 5. de benef. cap.* 14. nàm ſimiles monetæ, ut optimè advertunt ſcribentes apud alleg. Gonzalez *num.* 11. Populi, & temporum neceſſitatibus exigentibus, fabricatæ, non monetæ, ſed pignoris tantùm naturam præſeferebant, ac jure pignoris retinebantur, donec legitima, & juſta pecunia cuderetur.

6. II. Debet moneta non eſſe informis, ſed forma publica authorizata. Forma verò in hoc ſtat, ut ſit, vel nomine, vel ſigillo, aut imagine Principis ſignata, aut alio ſigno à Principe publico commercio reddita. Forma enim eſt conſtitutivum monetæ; adeòut, eſtò quis non cogatur recipere maſſam argenteam, æneam, vel auream, ut pretium rei venditæ, adſtringitur tamen metallum publica Principis auctoritate cuſum, & ſignatum pro pretio accipere; ſicut creditor tenetur pro ſolutione ſui debiti monetam recipere, ſi legitima ſit, *leg. debitorem ff. de ſolut.* non verò maſſam ipſam metalli rudem, & informem, cùm aliud pro alio recipere nullatenus cogatur. A ſignatura itaque, & ſigno Principis

cipis valor, & æstimatio monetæ exprimitur; diciturque formâ ipsâ publicâ quantitatem, hoc est, æstimationem monetæ præstare. Undè Juris-consulti in nummis non corpus, seù materiam spectarunt, sed quantitatem, seù valorem ex forma, & sigillo desumpserunt.

7. Quia verò in particulis metalli imago pecudis, seù ovis incudebatur, ab hoc pecunia appellata est, ut per Ovidium *lib.5. Fastorum*; & plures exponentes locum Genes.*cap.33.vers.*19. Tametsi autem pecunia in lato verborum sensu omnia bona fortunæ significet,ut ait Augustinus *de discipl. christ. cap.6. quidquid homines possident in terra, pecunia vocatur. Ideò pecunia, quia antiqui totum,quod habebant, in pecoribus habebant. A pecore pecunia vocatur*; attamen in sensu proprio, & secundùm communem loquendi modum idem est ac moneta, & denarius, seù pretium, quod datur pro re empta, ipso etiam August.consentiente *lib.4.de Civit. c.*21. ibi: *Prius ærea pecunia in usu esse cæpit, post argentea*: & in *Psal.*83.*n.*3. *nec immeritò ipsa pecunia rotunda signatur, quia non stat.*

8. Usus verò pecuniæ, & denariorum triplex est. Primus, ut sit mensura, & pre-

& pretium rerum vendendarum.

Secundus, ut, ubi, mutua non est rerum indigentia, pecunia sit loco permutationum.

Tertius, ut, quò res difficultèr importari, aut exportari possint, necessitatibus pecunia succurrat.

Varias monetæ species refert, & significata exponit Macri *Hierolexicon*. De quibus, estò non adeò fusius, agunt paritèr Tirinus, & Annatus locis suprà laudatis. Ad quos remisisse sufficiat. Nobis sat est pro resolutione articuli adnotasse denarios, & pecuniam secundùm communem usurpationem in modo loquendi inter homines esse synonima, & pro eodem accipi, ac sub ratione monetæ comprehendi.

9. Propterea resolvendo dubium dicimus, in Regula Fratrum sub nomenclatura pecuniæ non venire, quidquid numerato nummo potest æstimari; aliàs Fratres recipere minimè possent cibos, vestes, medicamenta, & quidquid aliud, vel eis liberalitèr offertur, vel ipsi humili mendicatione requirunt. Quoniam hæc hujus generis sunt, ut possint numeratâ pecuniâ distrahi, & acquiri.

10. Minusquè Regula per pecuniam, quam strictissimè prohibet, res illas potuit intelligere, quæ recipiuntur intentione, ut vendantur, vel commutentur; cùm secundùm modum loquendi, significatum pecuniæ non extendatur ad id, quod eo fine recipitur. Ità in communi hominum acceptatione pecunia formalitèr non sunt, neque appellantur, nisi valdè impropriè, merces mercatorum, estò ex illis in venditione pecuniæ lucrum reportetur.

11. Hoc totum redditur manifestum. I. Ex *cap. Exiit de verb. signif.* ubi Nicolaus III. §. *Nè per hoc*, declarat posse Fratres habere usum rerum necessariarum ad sustentationem vitæ, & executionem suorum officiorum, ab usu verò pecuniæ debere esse omninò alienos: propctereà est notissima distinctio inter illa, & pecuniam.

12. II. Ibi §. *Si verò modum*, declarat licitum esse Fratribus recipere domum, vel agrum eis relicta, ut per idoneas personas vendantur, & per illas pecunia in Fratrum necessitates erogetur; quod eis minimè permitteretur, si domus, vel ager legatus esset, vel pecunia formalitèr repu-

reputaretur. Nàm usus, & civilis pecuniæ contrectatio ex eodem §.*Ad majorem*, est Fratribus omnimodè interdicta, quibus tàmen ad tempus non est prohibita acceptio rei ea conditione legatæ. Dixi ad tempus, quia debet mens Testatoris, quàm primùm adimpleri, nè fraus fiat paupertati, & numquàm locari possunt.

13. §.*Quia verò libros*, agens Nicolaus de commutatione mobilium (quibus tàm Fratres, quàm Ordo utuntur) dum expedit illa commutari in alia Ordini utilia, concedit, ut similium commutatio fiat auctoritate Generalis, & Provincialis, ut diximus *tit.prior.consil.6*. Ergò ipsæ res commutabiles pecunia formalitèr non sunt; aliàs nulla auctoritas circa eas Ministris conveniret, sicut nullam habent in pecuniarum dispensatione.

14. IV. §. *Quòd si*, declarat Fratres licitè uti re empta ab amico spirituali, vel ab ipsius Substituto per pecuniam ab eo ipsi traditam. Et §.*Possint, illis indulget, ut possint personam illam exhortari, ac inducere, quod fidelitèr in re commissa se habeat. Ità tamen, quod ab omni ejusdem pecuniæ administratione, seù dispensatione Fratres abstineant omnimodè.*

15. Ampliùs. Clemens V. rem confirmat in *Clementina Exivi eod. tit. §. Enim.* Quò omnem pecuniæ quæstum illis declarat esse simplicitèr interdictum. Quibus tamen alias res mendicare, ex Regula conceditur. Quinimò idem Clemens §. *Rursus* eis permittit facere cibariorum provisiones, ubi experti sunt quotidianis mendicationibus necessaria non posse colligere. Ex quo est apertissimum discrimen inter pecuniam, & res, quæ pecuniâ vendi possunt.

16. Illud itidem constat ex intentione S. Institutoris, qui in *cap. 5. Regulæ*, hæc posuit: *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus necessaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam.* Hìc indistinctè accipiuntur denarii, & pecuniæ: quas Sanctus Pater non vult à Fratribus recipi, quibus tamen permittit, ut in mercedem laboris accipiant granum, vinum, lanas, & similia. Ideò hęc formalitèr non veniunt appellatione pecuniæ, nec Fratres per illorum receptionem reputantur recipere pecuniam pro formali.

17. Nec relevat opponere, quòd hæc non recipiuntur æstimato pretio; nàm

nàm æqualitatem debent servare cum opere; aliàs non forent vera merces, & pretium laboris: proùt appellantur à S. Francisco in suo Testamento: ibi: *Et quando non daretur nobis pretium laboris*. Undè pecunia quidem non sunt, benè verò pretium laboris per naturalem æquitatem.

18. Ex his. I. Colligitur. Quòd possunt licitè Superiores committere Fratribus pictoriæ, scriptoriæ, aut scrinariæ artis peritis, ut imagines pingant, libros scribant, vel scrinia fabricent, ea etiam intentione, ut per Syndicum vendantur, & pecunia recepta ab eo in necessitates Fratrum, & non aliàs expendatur.

Dices. Non licet Fratribus intendere pecuniam: quod enim non licet habere, nec licet desiderare.

19. R. Si hoc urgeret. Nec liceret Fratribus recurrere ad amicos spirituales pro necessitatibus Fratrum. Quod tamen eis à Regula indulgetur: nec tunc intendunt pecuniam, sed solùm rem in sua specie necessariam. Per hoc ultimum restringitur licentia laborandi, vel quidquam recipiendi ad copiam, & thesaurizationem. Nè enim fraus fiat pauper-

tati, ſemper debet adeſſe vera neceſſitas; tùm, ut Fratres pro mercede in manuali opere occupentur, tùm, ut quæſtuationes ſuſcipiant.

20. II. Habetur, quòd Superior Conventus licitè committit Fratri induſtrio, ut quærat herbas medicas, & vegetabilia; & ſubindè, ut confectiones, & pharmaca componat, ut ea tradat Aromatario loci, qui pro infirmis Fratribus dederat medicamenta ad valorem triginta aureorum; nàm hoc quid aliud eſt, quàm anticipatè ab Aromatario recipere pretium laboris, vel, eidem loco nummorum pro exhibitis medicamentis alia pharmaca reddere? Hoc profectò Fratribus per Regulam non prohibetur; ſicut neque inhabiles redduntur, nè mercatori tradenti pannum pro veſtimentis Fratrum dent pro illius pretio lanas humili mendicatione acquiſitas. Etenim numquàm reputantur pecuniam conferre, vel ipſam civilitèr contrectare.

21. Undè conſtat neminem realitèr, & in effectu cenſeri pecuniam formalitèr recipere, niſi, qui denarios, nummoſque recipit; prout ſunt formale inſtrumentum emptionis rerum; vel, quatenus

tenus sunt particulæ metalli publica auctoritate pro pretio rerum institutæ; sivè hoc, vel alio nomine in individuo juxtà diversitatem Regionum nuncupentur.

Contrà resoluta difficultas movetur ex ipsa natura dictionis *vel*, appositæ in textu, *denarios*, vel *pecuniam*, quæ, cùm sit alternativa, ponitur inter diversa, & est disjunctiva, distinguens tàm sensum, quàm verba, proùt Doctores scribunt. Propter quòd necesse est, ut ly *pecuniam* in textu sit quid diversum à *denariis*, & importet, quidquid potest numeratâ pecuniâ æstimari; non verò id, quo solent uti homines, cùm opportunum est, pro pretio rerum emendarum.

22. Verùm hæc non obstant in nostro casu; cùm ex lectura, tùm textus Regulæ, tùm Declarationum Nicolai, Clementis, & Innocentii XI. *Sollicituddo*, pro eodem usurpantur denarii, & pecunia; & proindè licet ex sua natura dictio *vel* ponatur inter diversa, tamen limitationem recipit ab intentione disponentis, adeòut ab illa dignoscendum sit, an ponatur disjunctivè, an potius expositivè, & inter synonima; ut à simili dicitur de dictione *seù*, quæ in Trident. *sess.* 7. *cap.* 10.

de Ref. ibi: *Dimiſſorias, ſeù Reverendas*, ponitur declarativè, ut per Fagnan. *in* 1. *ad cap.Inter cæteras de reſcript.num.*30.ſed non litigemus de voce, ubi littera ſatis apertè loquitur; & vitentur incommoda ſuperiùs expreſſa, quæ de neceſſe haberentur, ſi vocula illa *vel*, diverſa in textu allegato percuteret.

Fateor Ordinem in prioribus ætatibus conſueviſſe denarios à pecuniis diſtinguere. Tamen non indè novitate notabimur; nam pro noſtra ſententia ſunt Doctores, & conſonant Declarationes Pontificum.

CONSILIUM II.

Quot ſint præcepta in Regula Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Præcepta formalia ſex.*
2 *Quid ſuſpectum conſortium?*
3 *Præcepta inhibitoria duo.*
4 *Habentia vim præcepti quinque.*
5 *Æquipollentia duodecim.*

6 Fra-

53 De

53 *De quibus examinandus emissurus professionem?*

54 *Agitur de dispensatione in præceptis Regulæ, ad 66.*

Quoniam in Regula Fratrum Minorum cum præcepto de non recipiendis pecuniis, nonulla alia ponuntur graviter obligatoria, ideò priusquam ad peculiares difficultates, quæ excitari solent circa eleemosynas pecuniarias descendamus, notitiam de numero præceptorum, quæ in Regula exprimuntur, præmittimus, utpotè omnibus necessariam.

In Regula itaque præter tria substantialia Religionis vota, alia viginti quinque præscribuntur obligantia ad observantiam, adeòut in eorum transgressione peccatum mortale committatur. Sex sunt præcepta formalia: duo inhibitoria: quinque habentia vim præcepti: & duodecim æquipollentia preceptis; à nonnullis tamen usque ad 40. sine utilitate numerantur, cùm ad minorem numerum per nos expressum reduci possint: Marchant. *qq. proe. in Reg. q.* 2.

§. I.

§. I.

Præcepta formalia.

1 PRæcepta formalia ſunt. *De non recipiendis denariis, vel pecuniis per ſe, vel per interpoſitam perſonam, ex cap. 4. Regulæ.*

II. *De obedientia præſtanda Miniſtris, cap.* 10.

III. *De non habendis ſuſpectis conſortiis, & conſiliis cum mulieribus, ex cap.* 11.

2. Suſpectum verò conſortium appellatur, quod poteſt ſuſpicionem generare in alio de impudicitia, vel immunditia carnali, etiamſi ipſa conſortia, & conſilia per ſe mala non eſſent, & forent ab impudicitiis aliena. Satis enim eſt, quòd ſint nata ſuſpicionem generare, & occaſionem incontinentiæ præbere, ut ex Regula prohiberi cenſeantur, ad præſcriptum Sacrorum Canonum, *cap. Pervenit il* 1. *cap. In decima* 18. *quæſt.* 2.

Quarè ſuſpectum conſortium etiam diviſim reddunt. I. *Locus*, ut, ſi ſolitarius, vel obſcurus eligatur.

II. *Tempus*, ut nocturnum, aliàs importunum.

III. *Modus*, ut converſatio cum ſola.

IV. *Ge-*

IV. *Gestus*, ut nimia propinquitas ad fœminam.

V. *Actus*, ut verbà dissoluta, aspectus fiixi, tactus manum, & joci nimis familiares.

VI. *Ætas*, tàm mulierum, quàm Fratris.

VII. *Frequentia* conversationis, & colloquiorum.

VIII. *Diffamatio*, tàm Mulieris, quàm Fratris.

IX. Acceptio xeniorum, & donorũ.

X. Admonitio Prælati de abstinendo à conversatione cum Muliere sinè fructu, quæ probationem complet.

Quatenùs verò monitus prætendat se purgare, & probare, quòd fœmina, cum qua habet familiaritatem, est honesta, & ipse non tractat cum ea, nisi de rebus ad salutem pertinentibus, non debet Prælatus purgationem admittere, sed cogere ad obedientiam, & in casu contumaciæ punire. Canones enim allegati, & Regula fundantur in præsumptione, quòd talis conversatio indecens sit, & eam inhonestam fingunt propter periculum incontinentiæ, & suspicionem mali.

Sciant Fratres se datos in aliorum exem-

exemplum, atquè adeò ex vi Regulæ oportere, ut abſtineant non ſolùm à malis, ſed ab his etiam, quæ habeant ſpeciem mali, ex *Clement. Exivi de verb. ſignif. §. Amplius cùm, & cap. Cum ab omni de vit. & honeſtat. Cleric.* ac poſſunt ſuſpicionem immunditiæ generare.

IV. De non ingrediendis Monaſteriis Monialium, *ibi*. Appellatione Monaſterii veniunt clauſtrum, domus, & officinæ interiores, in quibus Moniales regularitèr vivunt, ex *cap. Exiit §. Nos utique eod. tit. in 6.*

V. *Quòd Fratres non fiant compatres virorum, vel mulierum, ibi.* Compaternitas, quæ ex Regula prohibetur, eſt illa, quæ contrahitur tenendo infantem in Baptiſmo, vel Confirmatione. Poſſunt tamen Fratres in caſu neceſſitatis baptizare.

VI. *Quòd Miniſtri petant à Sede Apoſtolica Cardinalem Protectorem, cap.* 12.

Hæc appellantur pręcepta formalia, quia apponitur expreſsè verbum, *præcipio*, ut conſtat ex textu; quod eſſe obligatorium ad obſervantiam rei præceptæ nullus eſt, qui dubitet.

§. II.

§. II.

Præcepta inhibitoria.

3 PRæcepta inhibitoria sunt.

I. *De non discedendo post professionem à Religione, cap. 2.*

II. *De non appropianda sibi aliqua re; cap. 6.*

Hæc à S. Francisco fuerunt in Regula expressa inhibitoriè, & sub inhibitione prohibita; ideò Fratres ex intentione ipsius ad ea observanda gravitèr tenentur, ut declarat Nicolaus III. in *d. cap. Exiit* §. *Quem intellectum*.

§. III.

Præcepta habentia vim præcepti.

1 PRæcepta habentia vim præcepti sunt.

I. *De parendo successoribus S. Francisci.*

II. *De recursu Fratrum ad Provinciales pro absolutione à reservatis in Religione, c. 7.*

III. *De habendo unum Ministrum Generalem, cui teneantur obedire, cap. 8.*

IV. *Quòd, in sufficiente deposito, alium Ministri, & Custodes eligant, ibi.*

V. *Quòd*

V. *Quòd Provinciales, & Custodes teneantur ire ad Capitulum Generale.*

Hæc omnia ponuntur in Regula sub verbo *teneantur*, de cujus natura est obligationem ad actum imponere, proùt declarat Clemens V. *Clementina Exivi d. tit.* §. *Ut autem, hæc* ibi. *Ordo communitèr sensit, tenet, & tenuit ab antiquo, quòd ubicumque ponitur in Regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vim praecepti, & observari debet à Fratribus sicut tale.*

§. IV.

Praecepta Æquipollentia.

5 EA verò, quæ, vel ex vi verbi, vel ratione materiæ sunt æquipollentia præceptis, hìc noto ex *Clementina* §. *cit.*

I. *De non habendo plures tunicas, quàm unam cum Capucio, & aliam sinè Capucio, ex cap. 2.*

II. *De non portandis calceamentis*, ibi: Appellatione calceamenti venit, quidquid totum operit pedem ex alibi dictis. ex Innoc. XI, Constit. *Sollicitudo*.

III. *De non equitando* extrà casum necessitatis. Necessitas verò est à Superiore

re probanda; & extenditur, etiam ad infirmitatem, proùt ibi Innocentius declaravit.

6. An autem ex vi verborum Regulæ in *d.cap.3.* ſit Fratribus prohibitum *bigare*, vel *quadrigare*? Videtur reſpondendum negativè. Etenim in commmuni modo loquendi, & ſecundùm veritatem vocabuli *equitare non importat*, utcũque equis trahi, proùt bigæ, & quadrigæ trahuntur; aliòquin nec Fratres poſſent vehi navibus, & cymbis, quas in fluminibus equis trahi experimur; ſed equitare in rigore grammaticali dicit equo, vel alio jumento vehi, vel illis inſedendo iter facere.

Quotquot ſunt pro opinione, quòd Fratribus ex vi Regulæ, & verbi *equitare* non ſit interdictum bigis, & quadrigis uti ad itinera facienda, adhuc tradunt eis aliis titulis prohiberi, niſi rationabilis neceſſitas premat: tùm ad vitandum ſcandalum, quod veriſimilitèr imminet; tùm ratione expenſarum, pro quibus recurrendum eſt ad pecuniam. Hinc S.Bonaventura *in addit. ad cap. 3. Regulæ*, recenſito præcepto, quòd Fratres non poſſint equitare, ſubdit; *& per conſequens*, *nec*

nec bigare, nec quadrigare, quæ majoris sunt sumptus.

7. Nihilominus putamus, bigantes, & quadrigantes, nisi necessitas excuset, peccare contrà pręscriptum de non equitando; quod ex consequenti, inquit Seraficus Doctor, infert prohibitam bigationem, & quadrigationem. Quamquàm enim attendendo ad sensum grammaticalem *equitare*, idem non sit, ac bigare, & quadrigare, adhuc tamen respiciendo intentionem S. Institutoris ambigendum non est, quòd bigans, & quadrigans delinquant contrà Regulam in transgressione illius præcepti.

8. Veròsimile non est, quòd S. Franciscus voluerit Fratribus illud commodum ad iter opportunum prohibere, vulgaribus etiam hominibus commune; data posteà libertate, ut illis instrumentis uterentur, quę regularitèr à Magnatibus, Nobilibus, & Divitibus in usum itineris eliguntur. Equo eos noluit uti, ut quos pauperes, & humiles instituit, pedibus humilium, & pauperum more itinera agerent. Quæ hinc occasio præsumendi, quod eorum electioni commiserit rhedas, currus, & vehicula? Nullus est,

qui de insubsistentia præsumptionis non judicet.

9. Hinc resolutivè procedendo, dicimus in sensu à S. Patriarcha intento sub præcepto de non equitando comprehendi,& prohibitionem quadrigandi, & bigandi: & hic sanè valet regula *à minori ad majus*. Minus autem est eo præcepto expresè interdictũ; idcircò & majus, per æquipollens vetitum esse censendum.

10. Ponderandum est, proùt communitèr Canonistæ, quòd legis mens magis est attendenda, quàm verba, ut ex *l. scire ff. de legib.* quæ verò fuerit mens, & intentio illius præcepti, omnibus constat: quod estò dirigatur expresè ad cohibendam equitationem, interpretandum tamen à fortiori est, etiam quadrigas,& hujus generis arte facta esse vetita; ità enim mens,& legis intentio servatur, ut patet ex terminis.

Dices. Regula communis inter Doctores est, ad sensum *regulæ* 49. *jur. in 6.* quòd lex odiosa non sit extendenda; præceptum allegatum odiosum esse patet, quia inducit peccatum mortale in æquitantes: ideò extendi non debet ad bigantes, &c.

11. Resp.

11. Resp. Quamvis regularitèr non admittatur extensio legis ultrà naturalem verborum proprietatem; tamen extensio tunc est necessaria, quando nisi lex extenderetur, redderetur elusoria; ità Doctores, quos allegat, & sequitur Diana *coord. tom. 9. tr. 1. resolut.* 128. & constat ex *cap. Si Civitas de excom. in* 6. In quo Interdictum Civitatis, & Castri extenditur ad suburbia, *nè vilipendi valeat sententia Interdicti*. Ad quod facit alia regula *ibi* 84. *in ordine*. *Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti*. Ubi Glossa considerat, quòd, cùm aliquid prohibetur, habito principalitèr respectu ad prohibitum, non ad viam, vel modum, quo prohibetur, tunc sufficit prohibitum una viâ, vel modo, ut ad id in ejus fraudem aliâ viâ, vel modo admitti non debeat.

12. Constat autem, si præceptum de non equitando, non extenderetur ad prohibendum iter facere, tùm cum rhedis uno, duobus, vel pluribus equis tractis; tùm super mulis, asinis, vel camelis, tale præceptum eluderetur, quoniam Fratres in fraudem illius aliis in itinere, equis neglectis, uterentur.

 13. Ul-

13. Ulterius, lex quoque pœnalis tunc extendenda eſt ad alium caſum, ſi eadem ratio in eo, etiam militet, ut notavit Gloſſa in *cap. Si poſtquam de elect. in 6. verb. mente* Etenim ubi eſt eadem ratio, & omnimoda ſimilitudo, debet eadem eſſe juris diſpoſitio, etiam in pœnalibus; tunc enim non dicitur propriè fieri extenſio, ſed quædam declaratio, per Gloſſam in *cap. Sæpè de tempor. ordi, &c. verb. Italicæ*, ibi. Concordant Doctores, quos ibi cumulat Diana, aſſerentes, quòd ubi eſt eadem ratio, ibi idem eſt caſus formalis ex mente juris, licet non ſit eadem materia. Eadem verò ratio prohibitionis intrat, ſivè equo, ſivè rheda, ſivè mulo, vel ſimili animali iter peragatur.

14. Quinimò, dato etiam dictum præceptum, proùt conſideratur pœnale, non eſſe extendendum, tamen titulo, quo latum eſt in favorem obſervantiæ Regulæ, & animarum, eſſe extendendum indè patet, quòd etiam lex pœnalis extenditur, dum in favorem animarum lata eſt, ut probant Hoſtienſis in *cap. penult. qui filii ſint legitimi*. Et Fagnanus *in 1. ad cap. Nè iunitaris de conſtit num.* 223. Illud autem præceptum eſſe à Sancto Patriarcha datum

tum in favorem animæ nefas est dubitare.

Instatur. Ità discurrere, aliud non est, quàm glossare Regulam à S. Francisco in suo Testamento Fratribus prohibitum.

Instantia non urget: non enim Fratres tenentur sub mortali ad Testamentum S. Fundatoris, proùt declaravit Nicolaus §. *Cæterùm Sanctæ*.

14. Verùm, ut objecto satisfiat, non gravamur adnotare, expositionem aliam esse *Grammaticalem*, *Litteralem* alteram. Grammaticalis aliud non dicit, quàm nudum sensum verborum, & dictionum, proùt verbalitèr sonant: quæ ab aliis appellatur *Littera Donati*, *seù Prisciani*, qui Grammaticæ Principes fuerunt. Sæpè sensus *Grammaticales* esse falsos probant Expositores Sacræ Sripturæ; ad quos remittimus Lectorem. Et hoc etiam in nostris terminis verificatur: Nàm in Regula dicitur: *Regula, & Vita Fratrum Minorum hæc est: scilicet, D.N.J.Christi Sanctum Evangelium observare*. Hæc grammaticalitèr usurpata sunt falsa; quoniam Fratres non tenentur totum Evangelium observare, sed in iis tantùm, quæ in textu Re-

gulæ ſpecificantur, ut idem Nicolaus declaravit §.*Quem intellectum*.

16. *Litteralis* verò expoſitio prætèr ſonum, & ſignificatum materiale verborum reſpicit, ſeù includit intentionem dicentis: quæ proindè deſcribi ſolet: *quæ ità verborum, & dictionum ſignificationem attendit, ut à Legislatoris, & Regulæ Datoris intentione non recedat, ſed potiſſimùm eam reſpiciat, & declaret*. Etenim, ut docent Juriſperiti: *anima legis eſt intentio Legislatoris*. Et Hyeronimus ſcripſit. *Nec putemus in verbis Scripturarum eſſe Dei Evangelium, ſed in ſenſu, non in ſuperficie, ſed in medulla, non in ſermonum foliis, ſed in radice rationis*.

15. Hinc expoſitiones illæ, & interpretationes interdicuntur, quibus, vel pura Authoris Regulæ intelligentia, alteratur, vel ejus intentio in diſtortos ſenſus trahitur; reprobaturque eorum conatus, qui intentionem Fundatoris non attendunt, ſed reſpicientes privilegia relaxativa puræ obſervantiæ, ea conſcribunt parùm, vel nihil textui congrua; non verò vetari cenſentur expoſitiones Litterales, per quas ſincerus verborum Regulæ ſenſus, puraque Fundatoris voluntas, & in-

intentio ſimplicitèr, & ingenuè manifeſtatur. Cujus generis eſt noſtra, de qua hucuſque ſumus loquuti.

18. Remanet nunc reſpondere paritati de ratibus, & cymbis equis, & aliiſvè animalibus tractis, cur ſub eo præcepto non complectantur, benè verò currus, & rhedæ; ſuper quo dicimus patens diſcrimen reperiri, & non ęquari cymbas cum rhedis; quoniam *per accidens* eſt rates, & naves animalibus trahi: lex autem non conſiderat, quæ ſunt *per accidens*, ut communitèr dicitur; etenim *per ſe* remis, & velis moveri petunt; quando currus, & rhedæ *per ſe* animalibus ad motum exercentur, & agitantur.

Hæc digreſſio videbitur prolixior; ſed, neceſſitate premente, factum eſt, ut quorumdam hallucinatio in hac facti ſpecie ex integro removeretur.

19. Ideò ad alia redeuntes: circà idem de non equitando præceptum reſolvimus, neceſſitatem ad equitandum, vel alio utendum animali in itinere faciendo, debere eſſe manifeſtam. Hæc verò ſuboriri poteſt. I. Ratione prolixi itineris ex obedientia aſſumendi. II. Titulo loci, & temporis; ut, ſi flumen pedibus

transiri non valeat; vel copia nivis iter præpediat. III. Occasione negotii urgentis brevì expediendi, adeò ut quis pedester ambulans, vel loco præsens esse nequeat, cùm oportet, vel, nonnisi gravi detrimento. Semper tamen præsupponenda est causa legitima, quæ necessitatem inducat. Quarè si quis, vel sola recreatione, aut ex mera libertate se itineri committat, est transgressor præcepti, si equo utatur.

Advertendum, quòd si necessitas sit urgens, & cogens, nec possit haberi præsentia Superioris pro licentia obtinenda, ex præsumpta illius licentia iter equo peragi potest. Regularitèr necessitas debet ex Innocentio à Prælato approbari.

20. Quantùm ad infirmitatem. Causa sufficiens, ut infirmus equo ad iter utatur, est, dum ad locum habitationis, vel infirmariam debet accedere, aut reverti, aut, dum debet aerem mutare; vel opus est exercitio, vel recreatione ad salutem corporalem conducente.

21. IV. *Quod Fratres vilibus induantur*, *ex cap.* 2. Judicium vilitatis Superioribus reservatur, ut dictum est *tit. præt. consil.* 8. *num.* 4.

Di-

Distinguendi sunt termini, *superfluum, curiosum, & pretiosum*. Superfluum, idest, quo sublato, reliquum commodè sufficit ad usum moderatum: ut, ubi duo habentur, si unum sufficit, alterum superfluit. Pretiosum est, quod ultrà valorem rei sufficientis ad usum moderatum, quæritur: ità, ubi sufficit lampas stamnea, procuratur argentea; & ubi sufficit pannus valens 10. quæritur valens 20. Curiosum est, quod fit ad delectationem immoderatam sensuum; ut picturis ornare ædificia, cellas, &c. Vestimentis colorem alium addere, quàm lanis naturalem.

Modò. In rebus, quarum usum penuriosum teneremur habere, ut vilitatem vestium, tunc, quod excedit à prædicta vilitate, dicitur pretiosum, aut superfluum respectu talis usus stricti. In rebus autem aliis, quarum usum penuriosum non tenemur habere, sed usum moderatum, id solùm, quod excedit numerum, qualitatem, aut convenientem quantitatem ad usum moderatum, est superfluum, pretiosum, aut curiosum; non verò, quod excedit numerum, & quantitatem requisitam ad usum penuriosum.

Ut autem usus aliquis respectu nostri sit, & verè censeatur moderatus, sunt considerandæ circumstantiæ locorum, personarum, & temporum v g. tempore infirmitatis, aut Festi, vel carnisprivii lautior, & abundantior usus reputatur moderatus, qui alio tempore esset superfluus.

22. V. *Quod debeant jejunare à Festo Omnium Sanctorum, usque ad Nativitatem Domini, & in sextis feriis & cap.3.*

Hìc observandum, quòd si Nativitas Domini Nostri Jesu Christi occurrat in feria sexta, Fratres non liberantur eo die à præcepto jejunii; nàm tenentur ex Regula qualibet sexta feria jejunare. Et sequitur ex textu in *cap.Explicari de observatione jejunii*, in quo Honorius III. decrevit esse omnibus licitum carnes manducare, si Nativitas, feriâ sextâ occurrit, exceptis, *qui voverunt, & qui regulari observantia adstricti sunt abstinere*, ut dixi *Caut.Confess. lib.1.cap.16. num.19.* Ideò relinquendus est Sanctoro *comment. in stat. stat.13.cap.3. vers.attamen,* alitèr sentiens.

Petitur. I. *An Fratres teneantur jejunare sextis feriis, quæ sunt ab Epiphania usque ad communem Quadragesimam?* Dubium exci-

excitatur à nonnullis,ex quo Regula non importet præceptum jejunii, sed in libertate Fratrum relinquat jejunare Quadragesimam, vulgò *Benedicta*, quæ complectitur quadraginta dies ab Epiphania numerandos; adeòque in sextis feriis in ea occurrentibus jejunium non imponat, sed solùm in aliis, quæ occurrunt extra tempora ibi enumerata, hoc est, extra Adventum, & Quadragesimam communem, quæ in Regula cum Benedicta fuerunt expressa; prout est sensus verborum: *aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejunare*.

25. Resp. Affirmativè. Nàm licèt Fratres non teneantur ad jejunium *Benedictæ*, præcepto tamen ligantur ad illud in sextis feriis, etiam eo tempore occurrentibus. Ratio est, quia verè continentur sub dictione discretiva *aliis*: Et sensus est: extrà Adventum, & Quadragesimam communem (in quibus, etiam tenentur) debent sexta quaque feria, etiamsi *Benedictam* non servent jejunare. Quinimò si dictio *aliis* deberet excludere ferias sextas Benedictæ, viderentur exclusa, etiam jejunia Quatuor temporum, & Vigiliarum, quæ occurrerent extrà Adventum, Qua-

Quadragesimam, & ferias sextas. Nàm textus ait: *aliis autem temporibus non teneantur, nisi feria sexta jejunare*. Quod tamen est falsum, ut in allegata *Clementina* §. *Deinde*, ibi: *Deindè, cùm duobus temporibus adnotatis in Regula, scilicet, à Festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & maximè Quadragesimam, in quibus jejunare tenentur in eadem Regula: aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejunare: & ex hoc voluerunt aliqui dicere, quòd dicti Ordinis Fratres non tenentur, nisi ex condecentia ad alia jejunia, quàm ad ista. Declaramus debere intelligi non teneri ad jejunium aliis temporibus, præter quàm in jejuniis ab Ecclesia constitutis: non est enim verisimile, quòd, vel Institutor Regulæ, vel etiam Confirmator absolvere, ipsos intenderit à servandis illis jejuniis, ad quæ de communi statuto Ecclesiæ obligantur cæteri Christiani:* ideò ex vi Regulæ tenentur, etiam ad jejunia non expressa in Regula.

Petitur II. *An Clerici expressè Professi ante 21. annum completum teneantur ad jejunia Regulæ?*

24. R. Affirmativè. Quoniam per professionem se obligarunt ad observanda jejunia in Regula præcepta; proùt generali-

ralitèr quilibet ante 21. annorum non excusatur ab obligatione jejunii, si propria voluntate ad id se voto adstrinxit.

25. Hoc totum dicitur, etiam de senibus, vel agentibus annum sexagesimum (in quo regularitèr senectus accidit) qui à lege jejunii liberantur, nisi sani sint, & robusti. Verùm si voto, vel professione se jejunio ligarunt, major necessitas petitur, ut ab onere jejunandi sint exempti; similis requiritur in Fratribus estò senibus, ut liberi sint ab obligatione jejunii in Regula præscripti; nàm textus Regulæ habet: *tempore manifestè necessitatis non teneantur Fratres jejunio corporali*. Necessitas verò ex Hugone de Dina dicitur *manifesta*; *quando indigenti, vel discreto cuilibet, & maximè Prælato dubia non existit*.

26. Necessitas excusans haberi potest, vel ratione ætatis, aut infirmitatis, & debilitatis, & aliquando ratione laboris, ut Lecturæ, Concionis, Confessionum audiendarum, Disputationis, & similium; sed debet constare, an labor sit compossibilis cum jejunio; quod præsumitur, si ex precedentibus laboribus, quis expertus sit lassitudinem, & debilitatem virium, pro-

propter quod minus aptus effectus est ad Concionem, vel Confessiones audiendas sequenti die. Non enim debet quis ab istis operationibus sibi consuetis, & incommodum proximi exhibitis abstinere, ut jejunet; jejunium enim alia opera pietatis impedire non debet.

27. Verùm, ubi quis voluntariè prædicat, vel, ideò à Superiore missus, quia mitti petiit, ab jejunio non excusatur, ut ex Sylvestro dixi *loc.cit. Cautelæ num.7.* ibi videas.

Petitur. *An Fratres in jejuniis Regulæ debeant abstinere ab ovis, & lacticiniis?*

28. Resp. Hoc est certum, consuetudinem ab omnibus acceptam abstinendi ab ovis, & lacticiniis in Quadragesima esse obligatoriam, & sub mortali servandam, ex *cap. Denique 4. dist.* Et decreto Alexandri VII. qui 32. propositionem intèr alias damnavit, quæ asserebat: *Non est evidens, quòd consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima obliget.* Et nedum prohibentur ova, & lacticinia diebus jejunii, sed etiam diebus Dominicis, tunc occurrentibus ex *alleg. cap.* Nàm pro illo tempore dies Dominici sunt dies Quadragesimæ, *cap. Quadragesi-*

gesima dist. 5. *de consecrat.* ubi præscribitur omnibus diebus Quadragesimæ esse jejunandum, exceptis Dominicis diebus. Undè constat dies Dominicos esse dies Quadragesimę, aliàs ineptè exciperentur.

29. Hinc observant Doctores, quòd dispensatus ad lacticinia, non est solutus à lege jejunii Quadragesimalis. Nàm, ut ex Sanchez ait Portel. *dub. Regul. verb. jejunium addit. num.* 8. abstinentia ab ovis, & lacticiniis in Quadragesima dicit distinctum præceptum ab illo jejunii; ideò frangens jejunium cum lacticiniis in Quadragesima, duo peccata committit, quia operatur contra duo præcepta: unum præcipiens unicam commestionem, & alterum abstinentiam à lacticiniis. Quinimò, cùm hoc secundum præceptum sit negativum, quatenus præcipit, nè lacticinia comedantur, totiès quis peccat, quotiès lacticinia comedit; nàm, posita prima commestione, semper est potens illud præceptum implere; sed fracto jejunio per repetitam commestionem est impotens, ut eo die amplius servet præceptum affirmativum de unica commestione.

30. Felix *examen Confessar. to.* 1. *par.* 3. *n.* 2856.

n.2856. resolvit Fratres Minores in jejuniis extra Quadragesimam, hocest, Adventus, feriæ sextæ, & Vigiliarum non obligari ad abstinentiam ab ovis, & lacticiniis.

Probat. I. Quia potest cum lacticiniis stare jejunium Ecclesiasticum Quatuor temporum, & Vigiliarum; cùm in diversis Regionibus observetur, eorùm usu adhibito: ergò Fratres ex jure communi Ecclesiæ non tenentur abstinere ab ovis, & lacticiniis in jejuniis extra Quadragesimam.

II. Nec tenentur, ait, consuetudine, quia, ut hæc obliget, debet constare, quòd fuerit introducta cum animo se obligandi sub mortali. De quo motivo non constat; sed motivum introductionis fuit solus fervor devotionis; quem etiam *num.* 2872. allegat fuisse rationem, cur fuerit introducta consuetudo in Religione abstinendi à lacticiniis in Dominicis Adventus, in quibus non jejunatur; & indè posset quis in ejus sententia, tàm in dictis Dominicis, quàm in diebus præfatis jejunii extrà Quadragesimam licitè vesci ovis, & lacticiniis.

31. Pro responsione notetur, quòd, estò

estò talis consuetudo non sit generalis pro tota Ecclesia, negari nullatenus potest, quin in multis Ecclesiæ partibus servetur, & vigeat abstinentia ab ovis, & lacticiniis in jejuniis, etiam extrà Quadragesimam.

Item, quòd consuetudo præsumitur esse generalitèr obligatoria, si concurrant. Primò, si sit immemorabilis. Secundò, si sit de re gravi, & communitèr servetur à Populo, vel Communitate; quia non solet populus uniformitèr convenire in ea servanda, nisi, quando se obligatum sentit. Tertiò, si viri timorati malè sentiant de his, qui non servant consuetudinem; vel communitèr populus scandalizatur. Quartò, si Prælati, & Superiores puniant violantes consuetudinem.

32. Ideò dicendum cum Sanctoro *comment.cap.3.stat.13. v.quæro 2.* non posse Fratres in jejuniis Adventus, & feriæ sextæ vesci ovis, & lacticiniis in locis, in quibus adest consuetudo illa non comedendi; estò enim abstinentia ab illis non sit in recto de intrinseca ratione jejunii, pertinet tamen ad illius finem, estque illius circumstantia in obliquo, & maxi-

mè in ordine ad magis macerandum corpus, quod in jejunio intenditur. Hinc Azorius apud Dianam *coord. to.4. tr.6. resol.56. n.1.* tradit voventem jejunare extrà Quadragesimam debere servare jejunium, quomodo Civitas servat jejunia Vigiliarum, & Quatuor temporum.

Concordat Marchant in *cap. 3. Reg. tit.3. qu. 2.* resolvens jejunia Regulæ servanda esse juxtà morem Patriæ, & jejunantium communem formam; super quo allegat quatuor Magistros cum Hugone de Dina, scribente: *Forma Ecclesiæ est, ut jejunans, detracto prandio, cœna contentus, à carne animalium, & omnibus, quæ sementinam ab ea trahunt originem, scilicet, lacte, caseo, & ovis abstineant. De ovis tamen, & lacticiniis pro aliquo tempore consuetudo variat Regionum Ecclesiæ approbata; ubi hæc sunt honesta pro Patria, homines offenduntur, cum respuimus vilia, sumptuosa recipimus.... Ubi à lacticiniis abstinent jejunantes, scandalum est, si nos morem Patriæ violamus. Mos Ecclesiæ, sivè Diœcesis, in qua sumus, est servandus.... Debemus ergò in jejuniis secundùm morem jejunantium uti.*

33. Quare, si mos Patriæ, & jejunantium communis consuetudo sit in jeju-

jejuniis, etiam extra Quadragesimam, abstinere à lacticiniis, & ovis, istis quoque Fratres, non infirmi, uti non debent in illis, etiam Adventus, & feriæ sextæ. Et quatenus non abstineant, mortalitèr peccant, & novitatem inducunt. Ideò debent solitum servare, ponderando regulam à S. Augustino statutam *epist.* 52. *ad Januarium cap.* 5. ibi: *Mutatio consuetudinis, etiam, quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.*

34. Nec obstat Diana *loc.cit. resol.*59. ubi dixit consuetudinem alicujus loci non obligare Regulares ad jejunia. Nàm intelligitur, eos non teneri quoad vim coactivam (quatenus per Rectores loci puniri non possunt;) benè verò, ut partes Communitatis se toti conforment; propter quod ibi *resol.*4.*nu.* 2.dixit. Quòd, si in aliqua Civitate, vel loco recepta sint generali consuetudine nonnulla jejunia, ea quoque obligant Regulares. Estò enim Regulares sint exempti à consuetudinibus Provinciæ præjudicantibus eorum libertati, non tamen, si consuetudo sit spiritualis, nec sit contraria libertati Ecclesiæ, ut sunt dies festi,& consuetudo abstinendi ab ovis, & lacticiniis in diebus jejunii.

 35. Hinc

35. Hinc patet opinionem Felicis non valere in locis, in quibus est consuetudo abstinentiæ ab illis: Nec dubitare permittit, quòd ea fuerit intentio S. Patris, qui Ordinem suum propè Romam instituit, ubi nefas est ova, & lacticinia in jejuniis quibuscumque adhibere.

Nec urget ratio, primò adducta. Quoniàm estò servaretur unica commestio, adhuc peccaretur cōtra præceptū de non comedendis lacticiniis in diebus, in quibus sunt servanda jejunia Regulæ. *v. n.* 29.

Neque secunda concludit per dicta *num.* 31.

36. Quantùm verò ad usum lacticiniorum in Dominicis Adventus, advertendum est consuetudinem Religionis cum requisitis *d. n.* esse, ut non assumantur in illis. Et maximè probatur ex Constitutionibus Capituli General. Interamnen. *c.* 3. *art.* 2. apud Orbē Seraph. *to.* 3. *de jejunio*, ubi hęc sunt. *Ad hanc autem Quadragesimam* (Adventus) *jejunandum, Fratres sunt obligati modo, quo cæteri Christiani ad illam communem, obligantur; ut lacticinia in ea comedere nequeant*. Adeòque, & in illis Dominicis abstinere coguntur, cùm, ut diximus, Fideles illis non utantur in Dominicis Quadragesimæ.

37. VI.

37. VI. Præceptum æquipollens eſt: *Quòd Clerici faciant Divinum Officium ſecundùm ordinem S. Romanæ Eccleſiæ, ex cap. 3.*

An petitur. *An Laici teneantur ſub mortali recitare Officium Orationum Dominicalium ibi præſcriptum?*

38. R. Affirmativè. Ità enim Ordo à principio intellexit. Tùm quia, S. Franciſcus in textu utitur verbo *dicant*, quod non eſt dubium præceptum ex illius mente importare. Tum quia, ideò Clemens V. nihil ſpecificavit de Officio Laicorum, quia ex paritate rationis, & contextu verborum Regulæ, idem in ſubſtantia erat præceptum cum præcepto de Officio Clericorum, eſtò in modo, & qualitate Officium variet. De quantitate verò materiæ, cujus omiſſio ſit peccatum mortale, prudens Confeſſarius judicet.

Laici non tenentur addere, *Ave Maria*, ſed ex conſuetudine eas recitant. Tenentur tamen aliquas preces fundere pro Defunctis. Quæ verò, & quanta debeat eſſe illa oratio, eorum arbitrio relinquitur.

An verò *ſatisfaciant penſo Officii alternatim recitando?*

39. Dicitnr affirmativè. Ità enim recitando satisfaciunt Clerici. Tum quia. Recitantes Rosarium alternatim satisfaciunt suo muneri. Ergò, & Laici in casu.

40. VII. Quòd *Ministri, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratrum sollicitam curam gerant, ex cap.4.*

VIII. Quod *Fratribus infirmis alii Fratres inserviant, ex cap.6.*

IX. Quòd, *Episcopo contradicente, Fratres in ejus Episcopatu non prædicent, ex c.9.*

X. Quòd *nullus prædicet, nisi fuerit approbatus, & institutus Concionator à Generali, vel Provinciali cum Definitorio in Capitulis Provincialibus, cap. Exiit §. Nos, &.* Per Capitula verò Provincialia intelliguntur, etiam Congregationes intermediæ juxtà praxim.

XI. Quòd *Fratres videntes se non posse Regulam observare, recurrant ad suos Ministros, ex cap.10.*

XII. Quòd *serventur omnia, quæ in Regula ponuntur, quò ad formam habitus, tàm Novitiorum, quàm Professorum, & spectantia ad modum recipiendi Novitios, & eorum professionem: nisi recipientibus quò ad habitum Novitiorum (sicut dicit Regula) secundum Deum alitèr videatur.* ibi Clement.

41. Ad

41. Ad Ordinem verò nedùm Generalis poteſt recipere, ſed id à Nicolao *d. cap.Exiit* §. *Sed quoniam* conceditur,etiam Provincialibus. Verùm licentia Provincialium poteſt à Generali arctari, ut ibi. Ubi hæc paritèr ſunt: *Vicarii Provincialium Miniſtrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc ſibi noverint interdictam*: niſi per Miniſtros eoſdem (*quibus hoc poſſe committere Vicariis, & aliis licere decernimus*) *hoc ipſis Vicariis ſpecialitèr committatur*. Cœterùm VicariiProvinciales,qui,per mortem,vel reſignationē Provincialium eis,electione canonica ſubſtituuntur, ex officio competit facultas recipiendi ad Ordinem:nec de iſtis loquitur textus, ſed de iis, qui per abſentiam Provincialis ad Provinciam gubernandam relinquuntur.

42. Non debent Provinciales eſſe faciles in concedendis licentiis recipiendi Novitios; & eos, quibus id committunt, tenentur monere, ut fidelitèr in negotio ſe gerant; ſcientes, quòd non omnes indifferentèr ad Ordinem debent admitti, ſed illi tantùm, qui, ſuffragantibus eis litteratura,idoneitate,& aliis circumſtantiis, poſſint utiles eſſe Ordini, ſibique per vitæ meritū, ac aliis proficere per exemplum.

43. Ut autem in bonum Religionis recipiendi possint cedere, nevè cœco modo omnes indistinctè assumantur, Innocentius X. *constit. Ad propagandam apud Lantuscam v. Novitius num.* 5. edita pro Religione Fratr. Minor. de Observ. §. 1. mandat, ut postulantes recipi ad habitum probationis diligentèr examinentur *à Ministro Provinciali, & Definitoribus, ac per vota secreta approbentur, quotquot idonei reperti fuerint, natalibus, ætate, vita, & moribus: litteratura respectu Clericorum, corporis habitudine, impulsu spiritus, aliisque requisitis ad præscriptum Apostolicarum Constitutionum, ac Statutorum Ordinis. Non idonei verò rejiciantur. Nec aliquis approbetur pro Clerico, qui decimum quintum, nec pro Laico, qui vigesimum ætatis suæ annum non expleverit.* Quod generalitèr præscriptum est à Clemente VIII. in decretis *Cùm ad Regularem sub constit.* 82. *Bullar. tom.* 3.

44. §. Verò 2. pro admittendis ad professionem hæc habet Innocentius: *qui* (Provincialis, vel alius de ejus commissione) *quarto quoque mense à communitate Fratrum Conventus ipsius Novitiatus, à duobus saltem mensibus ibi actu de familia existentium, per secreta majoris partis suf-*

fragia

fragia habiles inventi fuerint, elapso anno, post susceptum habitum, ad professionem admittat.

45. Ex prima dispositione sequitur, non posse Provinciales sinè Definitoribus ad habitum probationis petentes recipi, admittere: & ubi aliàs operantur, tàm receptio, quam professio habetur pro non facta; nàm, non servatâ formâ à lege præscriptâ, actus corruit.

46. Consideratur, etiam, quòd Sac. Canones *cap. Novit, cap. Quanto, cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat. sinè consen. capit.* nulla declarant negotia spectantia ad Ecclesias, & Conventus facta sinè Capituli consensu. Ideò, quia ab Innocentio ubi supra præcipitur, ut Novitiorum receptio à Provinciali, & Definitoribus fiat, ubi solus Provincialis ad Ordinem admitteret, admissio nullius esset roboris; & indè subsecuta professio nulla. Et in casu existentia recepti in Conventu designato pro Novitiatu, veniret solùm de materiali, quoniam non de quovis verificatur stare formalitèr in anno probationis, sed debet habere requisita.

An autem *professio illius, qui est de numero Conversorum, nulla dicenda foret, si ante*

ante annum 20. profiteretur. Dicitur negativè modo cœtera concurrerent. Ut dixi *Off. Cur. Ecclesiast. cap.41. num.8.*

47. Ex secuuda dispositione Innocentii habetur Provincialem, si duobus mensibus non fuerit in Conventu Novitiatus, non posse suffragium ferre supra experimentum habilitatis Novitii ad Ordinem: textus loquitur expressè *à duobus saltem mensibus*. Quatenus verò suffragia, data à Religiosis habentibus qualitatem Constitutionis essent paria, & uni parti pro habilitate professuri accresceret illud Provincialis, emittens professionem posset in Sac.Congr. Concilii pro professionis nullitate agere; pro qua profectò judicium prodiret. Nam finis Tridentini *sess. 25. cap. 15. de Regul.* requirentis, ut nullus professionem emittat, nisi post exactum integrum annum in probatione, est, ut nullus, nisi aptus, & Religioni idoneus ad professionem admittatur. Inidoneus autem,& Ordini non utilis rationabilitèr præsumitur, qui aptus à majori parte Fratr. commorantium de familia in Conventu Novitiatus non judicatur. Proptereà Innocentius decrevit ad professionem non esse admittendos, nisi qui,

elapso

elapſo anno poſt ſuſceptum habitum, *per ſecreta majoris partis ſuffragia habiles inventi fuerint*.

48. Nota Conſtitutionem Innocentii correxiſſe ſtatuta reportata in Compilatione Sambucana *cap.* 2. §.1. *num.*16. ubi diſponitur, quòd ſi Fratres in ſuffragatione Novitiorum, *prima vice, tres ex quatuor partibus; ſecunda verò vice, duas ex tribus non tulerint, abſque recurſu, & mora Religionis habitu priventur. Tertia verò vice, ſi ſuffragiorum tertia pars Novitio defuerit, ad profeſſionem non admittatur; ſed tandiù differatur, quòd Provincialis deſuper admonitus, quid pro ſua pietate, & prudentia ſentiat, declaraverit*. Quæ diſpoſitio non regit, amplius, cùm Conſtitutio diſponat eſſe admittendos ad profeſſionem eos, pro quibus major pars fuerit ſuffragata; nec libertati Provincialis remittit, quòd ſi hæc deſit, ſuppleat, vel aliquid ſtatuat; ſed tunc Novitius intelligitur excluſus, ſivè vota ſint paria, ſivè infrà majorem partem; ad incluſionem namque pro neceſſaria qualitate exigitur major pars ſuffragiorum pro idoneitate: nec major pars habetur, niſi ſaltèm unum ſit ſupra medietatem.

49. Ca-

49. Caveant itaque Provinciales à prętensione decisivi in paritate votorum; cùm eis ab Innocentio non concedatur. Nec eis suffragatur decretum S. Congr. Episc. editum 13. *Martii* 1653. quo Provincialibus conceditur decisivum, quia agit de electionibus, & rebus, decidendis in Definitorio, ut dixi *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 28. *num.* 51. Neque eis assistit Constitutio Urbani VIII. *Religiosos viros* 312. *Bullar. to.* 5. cùm sit restricta ad electiones, *tàm Prorministrorum, & Custodum, quàm Guardianorum*: quæ fieri debet per secretas ballottationes, & in paritate suffragiorum Præsidens electionibus habet decisivum, ut in textu.

50. Notandum, quòd cum Definitores præsentes sunt, vel brevi temporis spatio v.g. unius diei vocari possunt, non possunt alii subrogari; quia hac forma distantes, absentes dici non possunt, de facili enim possunt præsentes haberi; & qui facilè potest haberi, præsens dicitur, *Authentica præsentes C. de fidejus. Præsens, inquit Ulpianus, habetur, & qui in hortis est, & qui in foro, & qui in Urbe, & qui incontinentibus ædificiis*. Ideò cessat aliorum subrogatio, cùm Definitores ad formam juris

ris sint præsentes: subrogatio enim facta est in subsidium, & supplementum Definitoris absentis. Et ex *cap. Cùm venisset de sacr. unct.* suppletur id, quod deest. Atque ità, si Definitor non deest, non debet alius loco ipsius suppleri, sed ipse est intimandus, ut accedat, & expectari, ac audiri debet.

51. Per recensita præcepta constat de intentione S. Francisci, qui profectò non intendit obligare Fratres ad observantiam omnium consiliorum Evangelii, proùt olìm nonnulli nimis scrupulosè agendo putarunt, propter verba textus in *cap. 1. Regulæ: Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet, Domini nostri Jesu Christi Sanctum Evangelium observare*: & *cap. ult. Et Sanctum Evangelium Domini nostri Jesu Christi, quod firmitèr promisimus, observemus*. Difficultas verò sublata fuit à Nicolao III. *in d. cap. §. Quem intellectum*, declarante: *Per quod patet, quòd non fuit loquentis intentio, quòd Fratres ex professione Regulæ ad omnia consilia, sicut, ad præcepta Evangelica tenerentur: sed solùm ad illa consilia, quæ in eadem Regula præceptoriè, vel inhibitoriè, seù sub verbis æquipollentibus sunt expressa*. Et à Clemente allegata *Clementi-*

mentina §. Declaramus ibi, *& dicimus, quòd dicti Fratres non solùm ad illa tria vota nudè, & absolutè accepta ex professione suæ Regulæ obligantur; sed etiam tenentur ad ea omnia implenda, quæ sunt pertinentia ad hæc tria prædicta, quæ Regula ipsa ponit: Nec tamen putandum est, quòd B. Franciscus professores hujus Regulæ quantùm ad omnia contenta in Regula modificantia tria vota, seù ad alia in ipsa expressa intenderit æqualitèr esse obligatos; quin potius apertè discrevit, quòd quò ad quædam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis: & quò ad quædam alia non: cùm ad quædam ipsorum verbum apponat præcepti, vel æquipollentis eidem, & quò ad aliqua verbis aliis sit contentus.*

52. Nullus ad habitum est admittendus, nisi de præceptis Regulæ sit sufficientèr instructus, juxtà disposita ab Innocentio XI. *d. constit. Sollicitudo*, ibi: *Ut in ingressu Rligionis unusquisque de obligationibus, quas assumere vult, plenè informetur; statuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem Ordine, nisi prius plenè informatus sit de prædictis præceptis Regulæ obligantibus in conscientia: &, prævia hac notitia, velit probationem subire.*

53. Pari modo nullus ad professionem

nem recipi debet, nisi præmissis iis, quæ ex *d. constit.* sequuntur: *Nec quisquam admittatur ad professionem Regularem, nisi priùs examinatus sit de intellectu Regulæ, & præceptorum ejus; & deinde immediatè antè illam coràm tota Communitate fiat ei protestatio, quòd ad observantiam Regulæ cum omnibus ejus præceptis, tunc enumerandis, & exprimendis, obligetur in professione, eamque protestationem admittat, & sub ea professionem faciat.*

Quatenùs verò Superiores, & alii, ad quos spectat, prædicta executioni demandare negligant, & mentem Pontificis non impleant, graviter peccant, cum in re gravi contra legem præcipientem faciant.

§. V.

Dispensatio in præceptis.

54 Hic discrimen supponatur inter dispensationem, & interpretationem. Illa enim præceptum obligans in certis casibus ex causa rationabili relaxat, vel moderatur: *cùm dispensatio sit facultas, ut licitè fiat, quod aliàs per præceptum fieri prohibetur.*

Inter-

Interpretatio verò *declarat hic, & nunc præceptum non obligare*: Idcircò interpretare hoc importat, ut, inspectis rebus, & singulis circumstantiis, declaretur præceptum in hoc casu individuo non obligare. Sic præceptum v.g. non furandi, declaratur non obligare, ubi agitur de extrema necessitate, vel periculo vitæ.

45. Istis adnotatis, dicimus Superiorem posse *ex causa rationabili* in casu particulari in quibusdam præceptis Regulæ dispensare. Ratio est, quia facultas dispensativa videtur pertinere ad auctoritatem pastoralem, & regitivam gregis; propterea si justa causa petat, potest à Superiore præceptum moderari, & relaxari:

Dictum est, in *quibusdam præceptis Regulæ*. Quoniam facultas dispensandi, etiam cum Fratre particulari præsumitur denegata, quando ex tenore litteræ scandalum, deordinatio, aut decoloratio in Ordine ex transgressione, vel non observantia præcepti generaretur.

Ità potestas nulla est in Prælato ad dispensandum in quatuor præceptis formalibus, in duobus inhibitoriis; quæ à Sancto Bonaventura appellantur *præcepta eminentia, & manifesta*.

56. Nec

56. Nec dispensari potest in primariis habentibus vim præcepti, ut, *quòd universi Fratres teneantur habere unum Ministrum Generalem: quòd teneantur, uno deposito, alium eligere. Quòd Ministri, & Custodes vadant ad Capitulum Generale*. Et indè colligitur, quòd ex dispensatione super istis maxima in Ordine confusio, & deordinatio inevitabilis haberetur.

Quantùm verò ad æquipollentia, quæ nec adeò rigorosè præcipiuntur, neque ad commune Religionis bonum pertinere censentur, possunt Prælati dispensare circa *numerum tunicarum*: circa *vilitatem vestimentorum* (non tamen ità ut scandalum generetur) *circa calceamenta, jejunia, equitationem*, & similia.

57. Dictum est *ex causa rationabili*: quia, cùm Superiores sint promotores, non dilapidatores, seù dissipatores observantiæ Regulæ, sunt inhabilitati ad dispensandum sinè justa causa.

Ideò ad dispensandum duo cumulativè concurrere debent.

I. Auctoritas Prælati, saltem, quando haberi potest, & periculum non est in mora.

II. Causa rationabilis, de qua judi-

 cium

cium debet ferre Prælatus: cùm nullus poſſit in hac re eſſe Judex in ſua cauſa. At Prælatus debet eſſe oculatus in judicio ferendo, nè illicitè, & cum manifeſta decoloratione Religionis diſpenſet. Non enim quævis parva utilitas, vel neceſsitas reputatur rationabilis ad diſpenſandum, ſed illa ſolùm, quam non prudentia carnis, ſed rationabilis, & urgens conciliat cauſa: ut, quando rationabilitèr impediretur officium, aut ſpirituale, vel corporale, ſeù probabilitèr timeretur diſpendium. Ità Superior poteſt cum Infirmario diſpenſare in jejunio, in calceamentis, in equitatione, &c. Non quia perſonalitèr indiget, ſed, ut neceſsitatibus infirmorum plenè ſatisfacere poſsit. In hoc caſu cauſa rationabilis eſt neceſsitas corporalis aliorum. Item, Religioſus debet vacare à mane uſque ad veſperam Concionibus, vel Confeſsiones audire, quibus ſi non vacaret, animæ plurimorum jacturam paterentur; poteſt cum eo Superior diſpenſare in jejunio, nè nimis debilitetur, & incapax reddatur. Et hæc eſt utilitas ſpiritualis in proximo: ex his ad alia exempla conſtabit.

58. Superiores verò, in quibus eſt facul-

facultas dispensandi, sunt Generalis, & Provinciales, & quantùm ad aliqua præcepta, etiam Guardiani, ut notat Corduba in *cap.10. Regulæ qu.4 vers. secundum, & sequen.* Legendus est etiam Marchant *exposit. in d. cap. tit.1. q.3. consil.2.*

Quantùm verò ad interpretationem possunt paritèr Superiores declarare, quòd præcepta Regulæ in certis casibus non obligant. Hoc enim eis convenit ex vi sui Superioratus; ratione cujus sunt lex viva, quæ est interpres legum mortuarum secundùm applicationem ad casus particulares.

59. Verùm hæc interpretatio debet esse fundata in æquitate justitiæ, juxta axioma: *Leges cupiunt, ut jure regantur*: aliàs in casibus particularibus injustitia committeretur. Undè Ecclesiast.7. dicitur: *noli esse justus multùm.* Et Comicus scripsit: *Summum jus est summa injustitia*. Frequentèr enim ex bono, & æquo, seù honestate à severitate præcepti, & rigore litteræ recedendum est, nè iniquè erremus.

60. Causę verò hujusmodi æquitatis, vel justæ interpretationis duæ sunt. Prima. *Necessitas personæ operantis*: Exemplum: Frater Minor intèr Turcas, Hære-

ticos, barbarasque Nationes sinè usu, & receptione pecuniæ necessaria ad sustentationem vitę non reperit, in casu Superior justè interpretatur eum non obligari pręcepto de non recipienda pecunia, ut habetur ex Declaratione Nicolai III. in *d. cap. Exiit* §. *Et quidem*: ubi ex ipsomet textu infertur posse Fratres *jure poli* in articulo extremę necessitatis sibi de victu necessario per pecunias, aliosvè modos providere: præceptum enim naturale de conservanda vita prævalet positivo Regulæ de non recipiendis pecuniis.

61. Ità, Superior interpretatur, Fratrem morbo laborantem non teneri ad divinum Officium: posse pluribus Tunicis uti: posse calceatus incedere, & equitare; & hùc faciunt dicta ab Innocentio XI. *d. Constit. Sollicitudo*; *necessitas, vel infirmitas judicio Superiorum probata excusat*.

62. Nec tunc Fratres dispensatione utuntur; sed ex interpretatione præceptum eos non obligat. Quòd adversus plurimorum hallucinationem notari debet, qui putant in similibus casibus usum plurium Tunicarum, calceationem, equitationem, &c. esse ex dispensatione, quòd falsum est; quia similia in necessitate facien-

facientes non operantur contra Regulam, sed jure suo utuntur, cum in illis præcepta Regulæ eos non obligent.

63. Alia æquitatis causa est *concurrentia alterius præcepti*: ex regula communitèr recepta, quod, ubi *concurrunt duo præcepta, quæ simul exequi, & impleri non possunt; majus ex æquitate debet præponi minori, naturale positivo, divinum humano*.

64. Ità, Frater Minor obligatus ex præcepto charitatis, vel justitiæ succurrere proximo, cujus necessitati non potest consulere, nisi jejunium Regulæ frangat, præcepto Regulę non adstringitur; quod, cùm sit humanum, cedit præceptis charitatis, & justitiæ: quæ sunt divino-naturalia.

An verò, *solus Superior possit legem, & præceptum interpretari*?

65. R. Ex vi sui officii ipse solus potest. Ratio est, quia interpretatio legis ei soli competit, qui Legislatorem in casibus particularibus repræsentat.

Verùm, ubi Superior adiri non posset, & necessitas operandi urgeret, posset quilibet privatus uti Epickeja, seù legis interpretatione.

Dictum: ubi est *necessitas operandi*; quia

quia si nulla sit, non habetur causa interpretationis, & onus dimittendum est.

Dictum: *Si Superior haberi non possit*: quia ubi ad ipsum commodè recurri potest, recurrendum est: Ipsi enim oves sunt commissæ.

66. Hinc patet ad serenandas conscientias scrupulosas, quantæ prudentiæ, & charitatis debeant esse Superiores, ut præcepta benignè interpretentur. Sæpè enim ob rigorem animas præcipitant. Debent itaque esse benigni, & non zelo indiscreto armari erga subditos. Revocantes in memoriam illud Glosſ. *ad cap. Nisi cum pridem de renunciat. verb. elicit.*

Qui nimis emungit, solet extorquere cruorem.

CON-

CONSILIUM III.

Quæ circa pecunias ſint Fratr. Minoribus ſecundùm Regulam prohibita.

SUMMARIUM.

1 *Præceptum de non recipiendis denariis eſt capitale.*
2 *Quid ſit recipere denarios per ſe?*
3 *Et quid recipere per interpoſitam perſonam?*
4 *Contrectatio civilis pecuniæ Fratribus interdicta, ad 5.*
6 *In receptione civili pecuniæ non admittitur parvitas materiæ, ad 9.*
10 *Contrectatio naturalis pecuniæ Fratribus non prohibetur, ad 11.*
12 *Nequeunt Fratres exigere pecuniam, & computus juridicos facere, ad 16.*
17 *Abuſus, quòd Fratres retineant libros, vulgò dictos,* de Conti: *& ibi cautela.*
18 *Formula calculationis facienda cum Syndico circa eleemoſynas, & expenſas, ab eodem receptas, & reſpectivè factas.*

Superiorum habere pecunias in manibus Syndici, ad 47.

48 *Frater Minor non poteſt pecunias deſiderare.*

1 ESTò plura, ut proximè notavimus, ſint præcepta in Regula Fratr. Minorum, gravitèr obligantia in conſcientia, præcipuum tamen locum intèr ea obtinet illud de non recipiendis denariis, vel pecuniis, proùt declaravit Innocentius XI. *Conſtit. Sollicitudo.* In qua, iiſdem præceptis enumeratis, & expreſsâ obligatione exiſtente in Fratribus ad illa ſervanda, ſubdit: *ac demum teneri ad capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis denariis per ſe, vel per interpoſitam perſonam.*

Vocat illud capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum, quatenùs in eo ſpecialiſſimè ipſa à cœteris Religionibus diſcriminatur; cùm Fratribus Minoribus non tàm dominium, quàm uſus denariorum ſint arctiſſimè vetita, dicente eodem Innocentio: *Aliarum rerum neceſſariarum poſſunt Fratres Minores de corpore Obſervantiæ hujuſmodi habere uſum, licèt non dominium: denariorum autem, nec*

domi-

dominium, nec usum. Qua phrasi significat eos, non tàm debere esse alienos à denariis in se, quàm incapaces existere cujusvis actionis, quæ ad ipsos referatur; hinc Fratribus.

2. Primò prohibetur, *recipere denarios per se, vel per interpositam personam, ex cap. 4. Regulæ*.

Recipere *denarios per se*, de eo verificatur, qui immediatè in propria persona possessionem, administrationem, vel usum denariorum acceptat, ad effectum, ut in usus aliquos, vel suos, vel alterius per se ipsum, vel sua auctoritate per alios convertantur: ut, emptionem, donationem, mutuum, cambium, depositum, civilem conservationem, societatem, mercaturam, contractum politicum, thesaurizationem, &c.

3. Recipere verò *denarios per interpositam personam*, est sua auctoritate personam aliquam constituere, quæ denarios Fratris nomine, vel beneplacito recipiat, vel asservandos, vel expendendos, Tunc fictione, vel juris interpretatione censetur Frater ipse recipere, juxta Regulam 72. *juris in 6. Qui facit per alium, est perindè, ac si faciat per se ipsum*. Quarè persona

ſona interpoſita mediat intèr donantem, & Fratrem acceptantem; & eſt velut perſona Fratris, Fratrem repreſentans, & ejus virtute, & auctoritate recipiens.

Undè pecuniam per interpoſitam perſonam recipere convincitur.

I. Qui juridicum computum ab adminiſtratore exigit.

II. Qui velut dominus auctoritativè expendi mandat.

III. Qui juridicas quitantias facit, vel facere permittit.

IV. Qui famulum proprium habet, qui pecunias de ejus mandato, & permiſſione recipiat.

4. Secundò. Prohibetur Fratribus uſus politicus, vel civilis contrectatio pecuniæ, ità Nicolaus III. *cap. Exiit de verb. ſignif. in 6. §. Ad majorem, declaravit ipſos Fratres non ſolùm à receptione, proprietate, dominio, ſivè uſu ipſius pecuniæ, verùm à contrectatione qualibet ipſius, & ab ea pecunia penitùs alienos*. Idem in terminis habetur in *Clementina Exivi eod. tit. §. Veruntàmen*. Quod ſubindè declaravit idem Innocentius *alleg. conſtit.* ibi: *Et proindè quævis contrectatio pecuniæ, ſeù denariorum, quæ non ſit purè naturalis, ſeù quæ ſit quovis modo*

modo politica, cujuscumque domini sint denarii, seù pecuniæ, Fratribus Minoribus Observantibus, seù de Observantia est omninò prohibita.

5. Hìc distinguitur contrectatio civilis, & politica à contrectatione purè naturali. Contrectatio civilis importat contrectare pecunias, ut sunt formale instrumentum emptionis, & venditionis: vel, ad usus legales, emptionem, donationem, mercaturam, &c. Ex hac doctrina plures casus resolvi possunt, quos cuilibet haud difficile erit enodare.

6. Verùm omnes scire debent in receptione, vel contrectatione civili pecuniæ vix dari parvitatem materiæ, quæ excuset à mortali; tùm ex intentione S. Francisci prohibentis *nullo modo* pecunias recipi debere; tùm ratione scandali, & detrimenti, quod Ordini obvenit. Solent enim Sęculares offendi, ubi vident à Fratribus unum, vel alterum obolum expendi, & indè retrahuntur ab eleemosyna Ordini elargienda: licèt enim habere unum, vel alterum obolum non sit *per se* materia peccati mortalis, tamen receptio, & contrectatio civilis ratione dicti scandali, & detrimenti à mortali non

non excusatur. Et *per accidens* esset, si Secularis non scandalizaretur, nec illud detrimentum sequeretur: quod enim est *per accidens* non variat, quod est *per se*.

7. Contrectatio purè naturalis ea est, in qua adest contactus, actio, & usus tantùm materialis: Ità non peccat Frater, qui pecuniam tangit sola curiositate, vel, ut discernat qualitatem metalli, aut videat, cujus Principis sit; tunc enim adest contactus purè speculativus, nullatènus practicus. Sed scandalum debet abesse.

8. Item, qui tangit pecuniam, non proùt est formalitèr moneta, seù pretium ad emendum, sed prout est hæc materia v.g. frustum auri, vel argenti, ex quo sit, vel calix formandus, vel adhibendum pro medicina, aut aliàs.

9. Item, qui tempore belli, vel invasionis Civitatis permittit Sæculari, ut in Monasterio, vel, etiam in Cella pecuniam reponat, ut ibi asservetur. Neque enim servat pecuniam civilitèr, tamquàm depositum civile, sed tantùm proùt est res materialis in genere spectans ad proximum; & per accidens est, quod

quod ſit ſigillo Principis ſignata, & in eſſe pecuniæ conſtituta.

10. Item, qui iter agens cum mercatore per loca inſolentiæ latronum expoſita, ab iſto accipit crumenam pecuniæ, eamque transfert, donec mercator ſit extrà periculum: Etenim hìc etiam, actio Fratris non verſat circa pecuniam, ut eſt pecunia formalitèr, ſed ut in genere eſt res proximi.

Dices. Non licet Fratri pecuniam acceptam ab amico ſpirituali, vel Syndico ad ejus Subſtitutum tranſportare, ut notum eſt; ergò nec in eo caſu à mercatore.

11. R. Negatur conſequentia. Diſcrimen eſt, quia tranſportatio in ſecundo caſu eſt ſolùm materialis, & tantùm rei alienæ cuſtodia, non verò miniſterium, & actio formalis circà pecuniam, ut dicit formalitèr pretium emptionis. Secùs in primo caſu, in quo tranſportatio eſſet formale miniſterium circa pecuniam expendendam in uſus Fratrum; adeoque tractaretur, ut eſt formalitèr pecunia, & inſtrumentum ad res emendas, ſub qua ratione Fratres, nec recipere, nevè contrectare illas poſſunt.

Quæ-

Quæritur. *An liceat Fratri Minori recipere litteras cambiales, quibus campsor correspondenti committat, ut ei pecuniam numeret, qua in itinere uti possit?*

12. R. Negativè. Si in litteris obligatoriis demandetur, ut pecunia ipsi Fratri numeretur. Nàm in casu Frater quòad actum internum, censetur in pecuniam consentire. Quatenus verò litteræ obligatoriæ non fiant nomine Fratris, sed tantùm, ut in ejus necessitates pecunia numeranda per personam idoneam expendatur, potest Frater tales litteras recipere; tùm, ex quo tales litteræ verè pecunia non sint, sed solùm instrumentum, sivè medium, quo pecunia numerari potest; & ideò de Fratre recipiente tales litteras simplicitèr non verificatur pecuniam recipere; tum etiam, quia estò litteræ ipsæ sint obligatoriæ, non tamen quantùm ad Fratrem, qui (ut supponitur) ad numeratorem pecuniæ pro suis necessitatibus, & de licentia Superioris, saltem tacita, recurrit pro eleemosyna, ut ad amicum spiritualem; abstinendo tamen semper à receptione pecuniæ juxta textum in *d. Clementina* §. *Attendant Fratres*.

13. Cœterùm in enunciatis casibus, etiam

etiam ex natura rei licitis, cavendum est, scandalum pusillorum; qui sæpè non attendentes circumstantias rei, possent ex externa actione Fratrum offendi; & tunc peccaret operans, non quia actio ex natura sua esset illicita, sed quia speciem, seù apparentiam mali haberet. Nàm ex allegata *Clementina* §. *Cumque annui redditus: non solùm, quod malum esse dignoscitur, sed, & omne, quod speciem habet mali, est à viris perfectis specialitèr cavendum.*

14. Tertiò. *Prohibetur præcipere, quòd, & qualitèr pecunia expendatur, computumque exigere de expensa, eam quomodocumque repetere, sivè deponere, aut deponi facere: capsulam pecuniæ, vel ejus clavem deferre: hos actus, & consimiles sibi Fratres illicitos esse sciant. Prædicta enim ad solos dominos pertinent, qui dederant, & eos, quos ipsi deputarùnt, ex d.Clementina §. Quapropter.*

Quamvis autem nequeant Fratres præcipere, ut pecunia expendatur, possunt tamen Syndico, vel Amico spirituali, aut ejus Substituto specificare, & insinuare suas necessitates, eosque rogare, ut illis per eleemosynas pecuniarias provideant. In *cap.Exiit* §.*Ità tamen*.

15. Neque hujusmodi insinuatio ali-

aliquod jus, vel auctoritatem ponit in Fratribus ergà pecuniam, vel ejus administrationem, sed importat tantùm prudentem directionem, & notitiam præstitam Syndico, vel Amico spirituali à Superiore; ad quem spectat judicium de vera necessitate Fratrum *secundùm loca, & tempora, & frigidas Regiones*.

16. Item, tametsi Fratres ex suæ professionis puritate inhabiles sint ad exigendos computus juridicos à Syndico, vel Substituto, possunt tamen, quin etiam debent eos monere, & exhortari, ut in commissa sibi re fideles sint, ut expressè in *d. cap. Exiit* §. *Possint etiam personam eandem exhortari, ac inducere, quòd fidelitèr in re commissa se habeat, & animæ suæ saluti in commissa sibi executione provideat*.

Item, possunt apud se notulam retinere pecuniarum, & expensarum, non tamquàm domini, sed pro sua instructione, tàm circa fidelitatem Syndici, quàm, ut sciant, quanta pecunia apud istum reperiatur, nè permittant plus deponi, quàm vera necessitas requirat.

17. Ideò eradicandus est abusus in quibusdam Conventibus inductus, in quibus cogitur Syndicus ad rationem, &

computum reddendum, retinenturque libri, inſcripti *de' Conti*, & facta calculatione concluditur; *ſi ſono fatti i conti col Sig. Sindico Apoſtolico .... che reſta in debito col Convento di ſcudi* 100. *ſicche il credito del Convento col medeſimo è di ſcudi* 100. Quæ phraſis loquendi, an conveniat Fratribus Minoribus, judicet, etiam levitèr inſtructus de qualitate noſtræ profeſſionis. Similes termini ſunt proprii eorum, qui ſunt domini, & jus habent in pecuniis, eaſque poſſunt civili contrectatione tractare; nec alia phraſi mercatores ſibi invicem rationem reddunt, aut unius creditum, vel alterius debitum exprimitur.

18. Propterea Fratres, qui corde, ore, opere, ſigniſque alieni eſſe debent à pecuniis, & ipſarum contrectatione, à ſe relegent omne id, quod jus aliquod præſefert; librumque retineant, quem *regeſtum* nominent, in quo pro inſtructione notentur: tùm eleemoſynæ pecuniariæ, quæ Syndico pro neceſſitatibus Fratrum obvenerunt: tùm expenſæ per ipſum factæ, ut Viſitatores poſſint tempore Viſitationis recognoſcere qualitatem adminiſtrationis exercitæ per Superiorem localem,

calem; & hac formula calculatio concludi poteſt.

Eſſendoſi dal Sig. Sindico alla preſenza di Noi infraſcritti Guardiano, e Diſcreti del Convento N. fatto il confronto delle limoſine pervenute in ſua mano per le neceſſità de' Religioſi del medeſimo Convento, e delle ſpeſe fatte dall'iſteſſo per le dette neceſſità, ſi è ritrovato, che le limoſine ſono arrivate alla ſomma di ſcudi 30. e le ſpeſe alla ſomma di ſcudi 20. Onde reſtano in mano di detto Sindico ſcudi 10. *&c.* Quatenus verò expenſæ eleemoſynas excederent, hæc addi poſſent: *& eſſendo ſuperiori alle limoſine le ſpeſe di ſcudi* 10. *ſono queſte ſtate fatte del proprio dal Sig. Sindico, come amico ſpirituale, per ritornare ſul ſuo colle limoſine, che li ſaranno date da' Benefattori per l'avvenire.* Vel alia formula excogitetur, quæ nullam omninò, etiam in verbis ſonet proprietatem.

19. Quartò. Prohibetur Fratribus Syndicum (vel alium) in judicio, vel extra directè, vel indirectè pro eleemoſynis pecuniariis, aliiſvè bonis convenire, vel agere. Hujuſmodi enim actus ſolis dominis, & habentibus jus in rebus, vel ad res conveniunt, non verò Fratribus, qui ſunt incapaces juris, & actionis cu-

jusque civilis, ex *Clementina d. §. Quapropter*.

Sed quid, si Syndicus eleemosynas pro Fratribus oblatas in suos usus converteret, & earum dilapidator, & non fidelis administrator existeret?

R. In casu Fratres tenentur curare, ut res, quæ ad Apostolicam Sedem pertinent, non dilapidentur.

20. Resp. 2. De hac re dicendum *tit.4. consil.4.*

21. Quintò. *Prohibetur quæstus omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio in Ecclesia, vel alibi, d. Clementina §. Quocirca*.

Quarè peccant Fratres. I. Si per se ipsos collectas pecuniarum faciant.

II. Si personas ipsi deputent, vel assumant, ut pecunias colligant, easque comitentur.

22. III. Si consentiant, vel positivè concurrant, quòd in suis Ecclesiis offerantur pecuniæ à Sæcularibus osculantibus Crucem, vel Reliquias Sanctorum, aut aliâ quavis causâ, etiam in Parasceve, aut die Portiunculæ, vel alio Festo, etiam prætextu, quòd debeant inservire pro cera, vel oleo, & luminaribus. Dum enim id

id ſciunt, & vident fieri, & non impediunt, aut non reſiſtunt, dum commodè poſſunt, inſtruendo illos de veritate, videntur conſentire; juxtà *Regul.43. jur.in 6. Qui tacet, conſentire videtur.*

23. Verùm, ſi, facta prohibitione, & proteſtatione, adhuc ex devotione Fideles vellent pecunias in Altari, vel ſolo Eccleſiæ relinquere, tunc Fratres non dicerentur collectiones pecuniarum facere, vel permittere. Quæ à perſona devota, aut Syndico colligi deberent, per hunc expendendæ pro Fratrum neceſſitatibus. Fratres verò ad eas non poſſent recurrere, vel in earum depoſitionem conſentire, niſi pro vera neceſſitate, præterita, preſenti, vel imminenti.

24. IV. Peccant, ſi conſentiant, aut permittant, quòd aliqui Sęculares, etiam moti ex ſua devotione petant pecunias per vicos, plateas, Eccleſias, ſeù alia quæcumquæ loca, quovis tempore nomine Fratrum, ſivè indifferentèr petant, ſivè pro cauſis determinatis, non concurrente neceſſitate.

25. Tametſi, concionante aliquo Fratre, collectio pecuniarum fiat nullo Fratrum interventu per Magiſtratum,

vel personas à populo deputatas, ut in necessitates Fratrum, Populi, vel Magistratus auctoritate expendantur, & alicui fideli personæ consignentur, non est illicita. Ratio est, quia Fratrum opera non intervenit, sed sæculares sua voluntate faciunt; ad pecunias tamen sic collectas nequeunt Fratres recurrere, nisi pro vera necessitate, ut dictum est.

Dices. Hujusmodi collectiones fierent ratione prædicationis.

26. R. Quocumque fine fiant, dummodò Fratres non se ingerant, nec concurrant, ea in re non delinquunt.

Quæritur. *An Fratri concionanti liceat collectas pecuniarum commendare?*

R. Licet Fratri necessitates sui Conventus sinè mentione pecuniæ Fidelibus insinuare, eis liberum relinquendo, ut quævis modo legitimo sibi accomodo provideant.

27. Debent Concionatores, etiam nostri Ordinis bis in anno, hoc est, tempore Adventus, & Quadragesimæ in Concionibus commendare Fidelibus necessitates Locorum Terræ Sanctæ, proùt præcipit Urbanus VIII. *constit. Salvatoris* 215. *Bullar. tom.* 5. quæ fuit confirmata ab Inno-

Innocentio X. *constit.* 10. & à Clemente X. *constit.*39. ibi.

Et Innocentius *constit.Cum sicut* 11.ibi disponit, quòd eleemosynæ à Fidelibus erogatæ ad dictorum Locorum necessitates relevandas, debeant conservari in arca duabus diversis clavibus obsignata, quarum unam tuta conscientia retinere apud se possint Commissarii Terræ Sanctæ.

28. An autem possint pecuniarum collectæ in Ecclesiis Fratrum Minorum fieri? Vide suprà *num.*21. ubi textus absolutè, & generalitèr omnes prohibet: & qui totum dicit, nihil excludit.

29. Petitur. *Qua ratione se gerere debeant Concionatores Ordinis nostri circa pecunias, quæ in eleemosynas Concionum à Fidelibus Civitatis, vel Castri exhibentur?*

30. R. Servanda sunt disposita à san. mem. Innocentio XI. *constit. Exponi nobis edita* 16.*Octobris* 1685.in qua quantùm ad Prædicatores habet: *Prædicatores quicumque eleemosynas prædicationis prætextu oblatas, pœnitùs non recipiant, nec de illis sub quovis prætextu, vel quæsito colore disponere, aut quomodolibet tractare præsumant, & audeant, sed si, absoluta prædicatione, vel antè,*

contigerit fieri à quovis genere personarum, Prædicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant, Syndicis Conventuum dumtaxat liberè, & integrè transmittendam, & consignandam fore (& hoc exponit illud Urbani, qui de illis juxta Regulæ præscriptum disponat) *Quod si constiterit* (sequitur Innocentius) *quempiam Prædicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere, vel recepisse, proprietatis pœna omninò puniatur: & actibus legitimis per sexennium privetur. Quam pœnam, etiam Guardiani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrafieri contigerit.* Similia habet Urbanus VIII. in *constit. Militantis nuncupat. de ristituendo Candore.*

31. Privatio actuum legitimorum importat inhabilitationem ad omnia Ordinis officia, quæ cum dignitate, & superioritate conjuncta sunt, ut Ministeriatus, Definitoratus, Guardianatus, *stat. Sambuc. cap.7. §.6. num.3.*

32. Hinc patet Innocentianam quantum ad pœnas, & modum illas incurrendi mitigare illam Urbani. Hic utitur clausula *ipso facto,* à qua alius sensus importatur, quàm à clausula *puniatur, privetur,* quam adhibet Innocentius, & æquivalet huic *sub pœna.* Ubi advertendum, quod

quòd pœna posteriori modo inflicta non est latæ sententiæ, sed ferendæ, vel solùm comminativa, & non sententiæ privatoriæ inductiva, ex observatis à Glos. in *extravag. Quia nonnunquam Joan. XXII. verb. ipso facto.* Priori verò modo imposita, est latæ sententiæ. In qua re animadvertunt Doctores, quòd ubi pœna, ut executioni detur, non petit actionem externam hominis (cujus generis est *censura, irregularitas, privatio vocis, inhabilitas, &c.*) ipso facto ante sententiam Judicis, declaratoriam delictum fuisse commissum, absolutè incurritur. Ratio est, quia in his homo merè passivè se habet. Si verò pœna talis sit, ut ad sui executionem efflagitet externam actionem causæ, proùt dicitur de privatione Beneficii, Officii, &c. non statim pro foro externo contrahitur, sed expectanda est sententia declaratoria criminis. Qua posita, necesse minimè est, quòd Judex pronunciet de pœna, cùm per legem supponatur ipso facto statuta. Quòd totum patet ex textu in *cap. Cum secundum de hæret. in 6.* Quorum bona decernuntur ipso jure confiscata, sed ad executionem confiscationis, necesse est, ut Judex pronunciet super crimen, ut in textu. Pro-

Propter quod, cùm in Constitutionibus Apostolicis, vel aliis pœna aliqua infligitur *ipso facto*, & *absque ulla declaratione* incurrenda: intelligitur, quòd nulla sit necessaria sententia declarans pœnam: requiritur tamèn declaratio criminis, tamquam conditio necessaria ad absolutè effectum legis inducendum; nisi ex textu alitèr constet.

33. Quia verò opus est, ut Judex procedat declarando delictum, oportet, ut de isto juridicè constet. Audiendusque est transgressor legis, si habeat quidquam allegare contrà objectum crimen: nullus enim indefensus potest juridicè puniri. Et ubi non evacuat probationes, citandus est ad audiendam sententiam declaratoriam criminis.

34. Interdùm tamen solent Legislatores imponere pœnas intentione, ut illam reus statim subeat, nulla expectatâ vel criminis, vel pœnæ sententia: proùt est privatio fructuum imposita à S. Pio V. Beneficiatis, non recitantibus Horas canonicas. Qui ante quamcumque sententiam Judicis tenentur in conscientia restituere: & propositio exadverso fuit proscripta ab Alex. VII. 14. *Febr.* 1665.

nul-

nullum enim habent titulum retinendi. Idem videtur asserendum de privatione fructuum pro rata temporis absentiæ à Trid. *seß. 23. cap. 1. de ref.* imposita non residentibus.

35. Verùm, quia privatio *officii, &c.* subsequens ipso facto crimen aliquod, illicò in conscientia incurritur (licèt quis pro foro externo non teneatur statim illud dimittere cum jactura suæ famę, sed sit expectanda sententia declarans crimen) debet criminosus recurrere ad Sacram Pœnitentiariam pro absolutione, & dispensatione obtinenda, nè indebitè officium exerceat. Quem credimus non latere, omnes actiones à tempore commissi delicti exercitas esse ad minus irritandas; siquidem hìc effectus importatur à clausula *ipso facto, ipso jure, absque alia declaratione*, quo caret clausula *sub pœna*, ut scribit Ilsung *theol. pract. tr. 1. disp. 2. art. 7. num. 73.*

Quæritur. *An Quæstores nostri mendicantes res in specie, panem, vinum, &c. possint à non habentibus illas consentire, ut aliis ad eum effectum pecunias tradant, vel consignent expendendas?*

36. R. Debent offerentem instruere,

se

se panem, vinum, &c. quærere. In ejus tamen potestate esse quovis modo per quemcumque providere. Semper tamen quæstores, & à petitione, & receptione pecuniæ temperent. Et dum Ministri Principum, & Nobilium pro eleemosynis, quas solent quovis mense donare, offerunt pecunias, curent quæstores illas per personam idoneam asportari ad Syndicum Apostolicum.

37. *Prohibentur cippi, vel trunci ordinati ad offerentium, seù donantium pecunias reponendas, Clementina cit. §. Quòcirca.* Et hic nota pecunias accipi pro denariis; hodie enim, ut notat Glofs. in *d. Clement. v. Cippi* pro eodem sumuntur, & nos diximus *conf.*1.

38. Hoc ipsum prohibuit etiam Sac. Congr. ab Urbano VIII. 14. *Junii* 1628. præposita rebus Fratr. Minor. de Observ. in hæc verba. *Præterea nullo modo habeant in eorum Ecclesiis, vel Sacristiis, aut alibi cippos, aut truncos ordinatos ad offerentium, seù donantium pecunias, nec capsulas pro eleemosynis Missarum, ad constit. Sacrosanctum Urbani VIII.* 51. *Bullar. tom.*4. Quæ dispositio, utpotè cum aliis approbata ab eodem Urbano habet vim legis universalis.

Quan-

Quantùm verò ad capsulas retinendas in Sacristiis pro asservandis eleemosynis Missarum juxta *constit.Innocentii XII. Nuper de celebr.Missar.* Sac. Congr. Concilii, examinato dudio ei proposito. *An, & quomodo Minores Observantes valeant retinere capsulas pro Missis celebrandis in casu, &c. Die 7.Julii* 1708. Respondit *Negativè*, ut dixi *Offic. Cur. Eccles. cap.*10. §.2. *num.*45.

Quæritur. *An Fratres possint recipere eleemosynas pro Missis?*

39. R. Negativè, sivè per se, sivè per alios; sed à Syndico, vel ejus Substituto sunt stipendia Missarum accipienda.

Cœterùm videant Fratres, nè pro Missis, Concionibus, Officiis, Sepulturis, & exequiis paciscantur civili, seù politica pactione. Nàm sunt incapaces omnis juris politici ad quamcumque rem, ut dictum est *tit.*1. *consil.*2. & 6.

40. Item, advertant, quòd si quis vovisset aliquam summam pecuniæ dare Fratribus, ipse respectu Fratrum nec politicè obligaretur, neque ipsi titulo civilis obligationis possent exigere. Verùm ille debito conscientiæ, & ratione voti teneretur ad eleemosynam tribuendam, eo modo, quo Fratres sunt capaces. Ità

Exe-

Executores Testamentorum non Fratribus tenentur ad legatum implendum, sed vel Testatori, aut ei, ad quem spectant pia legata. & pauperum bona, ut dicam *tit.3. consil.3.*

Hinc peccant Fratres contra Regulam, si ad similes oblationes, & legata, velut ex debito recurrant, schedulas juridicas de danda eleemosyna exigant; vel alio modo ad exequendum promissum quasi compellant.

41. VII. *Probibetur quicumque recursus ad pecunias, seù habentes ipsas, qui per declarationem prædictam* (Nicolai III.) *non conceditur*, eadem *Clementina d.* §. *Quocirca*. De qua re agendum *consil. sequen:*

Queritur. *An sit dabilis casus, in quo Fratres possint per se ipsos petere, recipere, contrectare, & expendere pecunias?*

42. Resp. Affirmativè, cùm nimirum gravis, & extrema necessitas urget, adeòut alio modo necessaria vitæ haberi non possint, ut ex *cap. Exiit* §. *Nec quidquam*, notavimus *consil. prior. num.43.* Jus enim naturale, & *poli* à Nicolao nuncupatum, prævalet positivo. Sanctoro *comment. cap.12. stat.5. q.4. vers. respondeo ex Statutis* refert plures Pontifices, & tandem Urba-

Urbanum VIII.declarasse pro locis Terræ Sanctæ, ubi Fidelis Syndici copia haberi non possit, qui illas recipiat, & expendat, posse Guardianum, & de hujus licentia alii Fratres pecunias recipere, erogare, & custodire, ut sartatecta loca Sancta ad gloriam Dei conserventur.

43. Juxtà hæc regulari debent Missionarii, & qui ad Hæreticorum Regiones accedunt, ut eos ad fidem convertant; sed videant, nè excedant, & ad thesaurizationem, & copiam accipiant, quod eis solo jure poli, & pro conservatione naturæ permittitur. In locis verò, in quibus existunt multi Fideles, qui eos alere, & vestire possunt, & volunt, à pecuniarum receptione abstineant.

44. Idem quantùm ad Fratres in Locis Turcarum Parochias, & Sacramenta Catholicis ministrantes; nàm sæpè coguntur Barbaris dona conferre, vel in itinere pedagia solvere, propter quod sunt in necessitate retinendi pecunias: quas retinere possunt,proùt in enunciatis circumstàntiis, supplicantibus Fratribus Provinciæ Bosnæ Argentinæ, Sac. Congregatio rescripsit in hæc verba: *Oratores observare posse solitum, tuta conscientia*. Verùm

rùm, si secùm possent ducere Tertiarium, vel habere Famulum, qui esset Substitutus Syndici Apostolici Provinciæ, vel Conventus, in cujus districtu est Parochia, deberent illis uti, apud Nicol. Flos. *v. Observantes num.* 10.

Quatenus verò eos habere non possent, & facultate illa uterentur, non dicerentur dispensati in Regula: cùm non adesset dispensatio in rigore, vel relaxatio præcepti; sed haberetur solùm juris, & Regulæ declaratio; quatenus S. Sedes in illis circumstantiis declarat præceptum, de non recipiendis pecuniis non obligare: & ita contra Regulam non agunt: consentit Sanctoro *loc. cit.*

Quæritur. *An Fratres privati possint de licentia Superioris habere pecunias apud Syndicum Apostolicum?*

45. R. Sicut nec pro se potest Superior apud Syndicum denarios habere nomine, & auctoritate sua expendendos; aliàs censetur reus proprietatis, utpotè disponens de re non sua, ac si sui juris esset; ità nec potest id subdito concedere; sivè agatur de pecunia, quæ obvenit Fratri titulo Concionis, vel eidem ratione donationis, aut mercedis oblata, nam quo-

quovis titulo non est Fratris, nec sub dominio Superioris, sed Pontificis juxtà Constitutiones Martini IV. V. & Pauli IV. suo loco allegandas, ideò, nec est in potestate Superioris de ipsa disponere, ut à Syndico ab aliis sequestrata retineatur in commodum Fratris particularis, ad ejus determinatas necessitates relevandas; aliàs de alieno disponeret, & particeps, vel causa esset proprietatis, qua Frater contra Regulam delinqueret. Utinam eleemosynæ à Fratribus aliquo titulo acquisitæ Syndico tribuerentur incorporatæ cum aliis; tunc enim ex communi massa posset faciliùs necessitatibus Fratrum provideri, & tot transgressiones tollerentur.

Partes itaque Superioris sunt, Syndico necessitates Fratrum insinuare, & eum rogare, ut illis provideat; vel, recurrere ad Amicos spirituales, ut dicam *consil. sequen.* nec ad aliud ipsius facultas extenditur.

Sed quid, *si quis, sibi reservato dominio, spontè deponat apud Syndicum non velut Syndicum, sed tamquam suum Substitutum, vel Depositarium summam pecuniæ expendendam in necessitates talis Fratris; eique significet:*

cet: tradidi Syndico centum aureos, ut illis tuis necessitatibus provideas?

46. R. In casu Frater non potest consentire in depositum; & debet protestari, ac informare Syndicum se non posse in pecunias depositas consentire; ad quas sic depositas recurrere nequit, nisi, positâ verâ necessitate, & accedente licentia Superioris.

47. Tandem idem Innocentius *cit. constit.* hæc habet. *Ut omnis occasio transgrediendi præceptum de non contrectandis denariis, seù pecuniis auferatur, omnibus, & singulis dicti Ordinis Prælatis, sivè Superioribus in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub pœna privationis suorum officiorum injungimus, ut nulli Religioso ejusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum, aut quarumcumque aliarum rerum, & bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscumque domini illa sint; & signantèr, ut nulli Religiosorum Ordinis hujusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicujus Monasterii Monialium sub quovis prætextu, aut nomine, nempè, Administratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alioquovis immaginabili.*

48. Quæritur. *An Frater Minor peccet desiderando pecunias?* R. Af-

R. Affirmativè, ex notissima regula, quòd non licet desiderare, quod non licet habere. Lege adnotata *num.6.*

CONSILIUM IV.

An Fratribus liceat recurrere ad Amicos spirituales?

SUMMARIUM.

1 *Sub necessitatibus infirmorum, &c. comprehenduntur aliæ necessitates pro recursu ad Amicos spirituales.*

2 *Recursus quid importet? ad 9.*

10 *Amicus spiritualis differt ab interposita persona, ad 12.*

13 *Necessitas requisita ad recursum non debet esse strictissima.*

14 *Status Fratrum Minorum est status pauperum, & humilium: ubi agitur de* superfluo, curioso, & pretioso.

15 *Necessitas non est consideranda asperè.*

16 *Necessitas alia* simplicitèr, *alia* secundum quid.

17 *Itèm, alia* personalis, *& alia* status.

18 *Potest recurri pro carnibus, ad 20.*

21 *In necessitate datur latitudo, ad 22.*

23 *Necessitas, alia* corporalis, *alia* spiritualis.

SANCTUS Franciscus specialem modū providendi necessitatibus Fratrum disposuit in *cap.4. Regulæ*, recursum nimirum ad Amicos spirituales, cùm nimirum aliæ cessant eleemosynæ, vel res in propria specie mendicari non possunt, ibi: *Pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis per Amicos spirituales, &c.* eo

&c. eo semper salvo, ut sicut dictum est, denarios, vel (hoc est) *pecuniam non recipiant.*

1. Verùm, licèt S. Pater duas tantùm necessitates specificet, pro quibus possit fieri recursus, tamen sub illis comprehenduntur omnes aliæ necessitates Fratrum: ibi enim non loquitur exclusivè; & declaratur in *Clementina Exivi de verb. signif.* §. *Cùm etiam*, ibi: *Cùm etiam recursus ad Amicos spirituales expressè tantùm in duobus casibus secundùm Regulam concedatur, videlicet: pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis: idque piè, & rationabilitèr, considerata necessitate vitæ, ad alias necessitates Fratr. pro tẽpore occurrentes, cessantibus eleemosynis, seù etiam ingruentes, sæpè dictus prædecessor noster* (Nicol. III. *cap. Exiit* §. *Cæterùm*) *duxerit extendendum: attendant Fratres præfati, quòd pro nullis causis aliis, quàm prædictis* (à Nicolao expressis) *vel similibus, in via, vel alibi recurrere licet eis ad Amicos hujusmodi, sivè sint dantes pecunias, sivè deputati per ipsos, sivè nuntii, vel depositarii, seù alio quovis nomine appellentur.* Solùm itaque Regula illas duas expressit, ut significaret, non nisi pro vera necessitate nostro statuti decente, posse procurari, vel recurri ad Amicum spi-

ritualem, ut pecuniâ illis ſubveniat.

2. Cœterùm recurſus in caſu impropriè videtur appellari recurſus ad pecuniam, vel procuratio pecuniæ. Quoniam hæ phraſes, proût ſonant, ſignificant aliquem affectum, & intentionem in Fratribus ad pecuniam, quæ ab illis debet abeſſe, cum ſit eis prohibita, juxta Regulam generalem: non licet deſiderare, quod non licet habere, ut dictum eſt *conſil. priori nu.*48. Ideò S. Pater in expreſſione recurſus non caſu abſtinuit ab appellatione pecuniæ, ut hac paritèr forma ſignificaret omnimodam elongationem à pecunia debere eſſe in Fratribus.

3. Hinc recurſus prætactus aptiſſimis terminis dicitur: *procuratio actualis congruæ ſolutionis: vel emptionis rei neceſſariæ per Amicos ſpirituales*: Ipſa verò actualis procuratio eſt neceſſaria ad recurſum: cum Regula dicat, *Miniſtri, & Cuſtodes ſollicitam curam gerant*.

8. Neceſſe item eſt, ut procuretur, vel ſolutio rei jàm ab aliquo habitæ, vel emptio rei habendæ. In quo recurſus diſtinguitur à mendicatione, vel procuratione rei in propria ſpecie, eſtò res illa aliàs ematur, vel pro ea pecunia à benefactore ſolvatur.

5. Hinc

5. Hinc Frattes mendicantes panem, vinum, & simile sibi ad usum opportunum, recursum juxtà Regulam non dicuntur habere ad Amicos spirituales, quamvis donantes emant, vel eos ad vendentes mittant, sed puram mendicationem circa Benefactores, & devotos exercent.

6. Paritèr, cùm vir aliquis dicit Fratribus, ut in macello pro aureo carnes sumant: hæc est simplex oblatio, si Fratres non petierint: vel, pura mendicatio, si rem in specie postulaverint. etsi contingat illam emi. Nec debent Fratres sibi formare scrupulum, quasi pecuniam recipiant. Aliud enim est valorem unius aurei in aliqua specie acceptare, & aliud aureum recipere.

7. Sic, licèt in recursu interveniat pecunia, Frater tamen nec pecuniam, neque solutionem attingit, sed in sua procuratione facit solùm cum Amico spirituali, ut solvat,& solutione de tali re provideat.

8. Quocircà formula recursus ad Dantem pecuniam erit: *Placet ne, proùt rogo, per eleemosynam pecuniariam talibus nostris necessitatibus subvenire?*

9. Ad Depositarium, vel Substitutum: *Rogo, ut de deposita eleemosyna apud te, velis talibus necessitatibus Fratrum providere.*

10. Amicus verò spiritualis toto genere differt à persona interposita, per quam Fratres recipere pecunias prohibentur. Hæc enim illa est, quæ nomine Fratrum recipit pecunias eorum auctoritate expendendas. Amicus verò spiritualis nullatenus nomine Fratrum pecunias recipit, vel ipsorum auctoritate expendit: & is est, *qui ex amore Dei, vel devotione ad Ordinem, spontè, vel rogatus dat pecuniam ad satisfaciendum necessitatibus Fratrum; & sivè per se ipsum, sivè per Substitutum, aut Depositarium expendit*; & cùm Substituti, vel Depositarii eas expendunt non auctoritate Fratrum id agunt, sed Dantis; qui etiam, intelligi quodam modo possunt nomine Amici spiritualis, saltem repræsentativè, quatenus repræsentant Dantem, qui verè est Amicus spiritualis.

11. Ideò verò à S. Patre vocatur Amicus spiritualis, ut excludatur omnimoda ratio debiti, sic, ut nullatenus, qui pecuniam pro necessitatibus Fratrum donat, vel expendit, debitor dici debeat;

& apud

& apud quem ſemper remaneat dominium pecuniæ, donec, vel ab ipſo Dante, vel ab ejus Subſtituto ſit converſa in Fratrum neceſſitates.

12. Neque eſt excitanda quæſtio de voce. Etenim ſi illud *nomine Fratrum* intelligatur accomodè, & ſano modo, hoc eſt, quòd pecuniæ in neceſſitates Fratrum ſint expendendæ, dici poteſt pecunia nomine Fratrum recipi, & expendi; ſicut in hoc ſenſu dici poſſunt pecuniæ Fratrum, & Conventus; ſed hæc eſt impropria locutio, & non eſt ipſas pecunias propriè, & in rigore eſſe Fratrum, ſed ſolùm pro neceſſitatibus Fratrum à perſona idonea erogari.

§. I.

De qualitate neceſsitatis ad legitimum recurſum requiſitæ.

Cum recurſus legitimus non ſubſiſtat, nec concedatur, niſi pro neceſſitatibus, ut Regula exprimit, & declarationes Pontificum declarant, videndum eſt de natura neceſsitatis ad id requiſitæ.

13. Hoc eſt certum neceſsitatem, propter

pter quam conceditur recursus ad Amicos spirituales, non debere esse *strictissimam*, quæ in rigore vocabuli dicitur, illa, quæ est proxima morti, adeòut, si non provideatur res ità necessaria, mors probabilitèr immineat; quæ ab aliis dicitur *necessitas extrema, & naturæ, seù jure poli*, ut ait Nicolaus in *cap. Exiit* §. *Et quidem*. Sed requiritur, & sufficit, ut res sit accomodè necessaria, & conveniens nostro statui ad eos usus rerum, quæ nobis sunt licitæ ex Regula, quibus Fratres, vel Ordo carere non potest sinè aliquo detrimento boni spiritualis, vel temporalis, proùt Regula significat illis verbis: *proùt necessitati viderint expedire*.

14. Res itaquè necessaria debet esse conveniens statui Fratrum: cùm autem status ipsorum sit pauperum, & humilium, ut in *d. Clementina* §. *Hinc est*: ibi: *Vir Sanctus Fratres suos in paupertate summa, ac humilitate fundare voluerit*, non licèt ad Amicos recurrere pro rebus ad usus superfluos, curiosos, & pretiosos, neque ad relaxationem Observantiæ regularis.

Superfluum in casu illud est, quo sublato, reliquum commodè sufficit; ità,

ità, si unum sufficiat, alterum erit superfluum per dicta *consil. prætér:num.*21.

Curiosum est, quod fit ad delectationem sensuum, ut sunt picturæ, & cælaturæ in ædificiis: regularitèr enim hæc sufficiunt sinè talibus curiositatibus.

Pretiosum verò est, quod valorem continet excedentem conditionem nostri status; sic, si sufficiat Crux ænea, non est quærenda argentea, ibi.

Quapropter necessitas rei, vel recursus debet esse cum proportione ad statum nostræ Religionis; quæ est status paupertatis, & humilitatis. Propter quod evenit, quòd usus rerum, qui respectu aliarum Religionum est moderatus, seù licitus, nostræ sit superfluus, & pretiosus, ut scribit Corduba in *cap.*4.*Regul.q.*7. §. *Notandum ad debitæ*.

15. Verùm necessitas non est consideranda asperè, & scrupulosè ex natura rei simplicitèr; sed magis ex circumstantiis, quæ necessitatem regularitèr inducere solent, ut sunt persona, locus, tempus, & actiones, seù occupationes. Quæ prudenti judicio Prælati relinquuntur expendendæ, ut hìc, & nunc de vera necessitate judicet, juxtà ea, quæ habentur

in

in *d. cap. Exiit* §. *Hoc autem*, ubi mensura necessitatis exponitur, nec restringitur; & dispositio habetur, ut infrà: *interdum personarum qualitas, temporum necessitas, locorum, conditio, & nonnullæ aliæ circumstantiæ plus, minusvè, ac alitèr provideri requirant.*

16. Hìc est advertendum I. Quòd duplex genus necessitatis admittitur. Una est *absoluta, & simplicitèr, seù natnræ*: quo titulo est homini necessarius ad vitam victus, necessarium est vestimentum. Alia dicitur, *secundum quid, seù ex suppositione*: qua ratione sunt pro studio in Religone, tùm Lectoribus, tùm Concionatoribus, & Confessariis necessarii libri; & instrumenta necessaria sunt ad colendos hortos pro hortalitiis ad usus Fratrum, proùt generalitèr loquitur ibi Nicolaus §. *Insuper nec utensilia*, declarans hæc necessaria, juxta gradum, & modum necessitatis, ut dictum est *num. priori*.

17. II. Notetur, quòd necessitas, ex parte subjecti est itidem duplex; *personalis* una: cùm res procuranda alicui personæ in individuo est necessaria: ut, si egeat sandaliis, vel, quia debilis, meliori cibo &c. Alia *status, seù Communitatis*: quando

do nimirum, estò uni, vel alteri in particulari res procuranda non sit necessaria, est tamen necessaria ad Communitatem conservandam: v.g. vinum, & carnes, & si non sint necessaria uni, vel alteri Fratri (qui leguminibus vesci, vel aquam bibere possunt) necessaria tamen sunt Familiæ, in qua sunt multi infirmi, imbecillis, & debilioris complexionis; qui similibus austeritatibus propterea vivere nequeunt.

Dices. Ergò licitus est recursus ad Amicos spirituales pro carnibus, leguminibus omissis?

18. R. Conceditur consequentia. Quamvis enim sit perfectionis, omissà re cariori, eligere viliorem, tamen, ubi usus rei non sit Fratribus interdictus, suppositâ vera necessitate recurrendi, licebit recurrere. Usus autem carnium non est Fratribus interdictus, nec per Declarationes Pontificum modificatus. Propter quòd non potest recurri pro pretioso panno, relicto vili, quia usus panni pretiosi interdictus est in *cap. 2. Regulæ*: *Et Fratres omnes vestimentis vilibus induantur*.

19. Ità non licebit recurrere ad delicata cibaria, ad vinum pretiosum, & ea, quæ deli-

delicias,& immoderantiam ſapiant, quoniam uſus ſuperfluus, & immoderatus eſt Fratribus interdictus, ut habetur, tùm ex Nicolao §. *Nec per hoc*, ubi ait, *uſum rerum neceſſariarum debere eſſe moderatum*. Tùm ex intentione S. Franciſci, qui in *d. cap. Regulæ* vetat, nè Fratres judicent eos, quos viderint *uti cibis, & potibus delicatis*. Immoderatus autem non reputatur uſus carnium, quæ ſunt, etiam cibus uſualis, & communis in Familiis mediocris conditionis.

Inſtant. Eſtò ſit vera neceſſitas victus, aut potus, non eſt tamen neceſſitas cibi, aut potus carioris, cùm per viliorem poſſit ſufficientèr neceſſitati ſatisfieri.

20. R. Quòd, ſicut duplex eſt neceſſitas, *ſtricta* videlicet,& *accommoda*, ità duplicitèr poſſunt Fratres neceſſitati ſatisfacere, *ſtrictè* nimirum, & *accommodè*: v.g. poſſunt Fratres neceſſitati victus ſtrictè per legumina,olera,& aquam ſatisfacere; verùm, quia ex Regula Fratres non tenentur attendere rigoroſiſſimam neceſſitatem; quinimò juxtà illud in *c.3.Regulæ, de omnibus cibis*(extrà tempora prohibita) *qui apponuntur, liceat manducare*, eis liber-

tas

tas est facta, ut regularitèr carnibus, & vino usualibus utantur; at possunt etiam necessitati victus, aut potus accommodè satisfacere aliquãdo per cibum prętantiorem; dummodò se contineant intrà terminos usus rerum ex Regula pręscriptos.

21. Hæc omnia constat esse consona sensui litterali Regulæ juxtà intentionem S. Patris. Hic enim cum *d. cap.*4 injunxisset *Ministris, & Custodibus, ut sollicitam curam gererent pro necessitatibus infirmorum, per Amicos spirituales*, addidit, *proùt necessitati viderint expedire*. Quæ adjecta sunt, ne quis in rigore necessitatis hallucinaretur, & scrupulosius ageret; sed potius colligeret aliquam latitudinem reperiri in ratione necessitatis. Ideò necessitati, etiam veræ non est semper eodem rigore satisfaciendum, sed sicuti Ministri recurrentes prudentèr judicaverint expedire. Hinc etsi rigor in procuranda re necessaria ex se semper sit sanctus, non expedit tamen semper summum rigorem sequi; & potest aptari illud, *summum jus, summa injuria*.

22. Neque nos nova tradimus, &, quæ relaxationem inducant. Verùm, & secundùm sensum Regulæ,& Declarationes

nes Pontificum procedimus, ac inhærentes doctrinæ quidem in praxi tutæ. Nàm Gilbertus Nicolai (aliàs dictus Gabriel de *Ave Maria*, ex quo Salutationem Angelicam assiduè recitaret) vir singularis doctrinæ, & sanctitatis, ut refertur in *Menologio Franciscano sub.* 22. *Augusti*: in libro, quem *de decem plagis Fratr. Minor.* inscripsit, *cap.* 4. *de plaga denariorum*, habet. *Prætereà notandum, quòd necessitas in cibis Fratrum Minorum numquàm fuit apud benè sentientes, & Regulam ad intentionem S. Francisci capientes, obligatoriè modificata: nàm de omnibus cibis intus, & foris liceat Fratribus manducare, &c. Undè credo (secluso tamen semper scandalo) quòd sinè peccato (quamvis non cnm tanto exemplo, & merito) itá liceat recurrere ad Amicos spirituales pro gallina, sicut pro lardo. Patet, quia necessitas in habendo, quid manducemus, non est qualificata, vel modificata, scilicet, quòd tantùm debeamus tali, & tali, & non tali cibo uti.* Hæc ille, quamvis à Corduba *loc. cit.* §. *Item*, non recipiatur. Qui tamen ex rationabili causa non negat, posse Fratres recurrere ad Amicos spirituales, etiam pro gallinis: quas paritèr devotè oblatas, inquit, licitè Fratres possunt, etiam sinè causa comedere,

dere, estò carnes communes, & usuales sufficientèr habeant.

23. III. Duplex pariter consideratur necessitas ex parte objecti, propter quam licitus admittitur recursus: una *corporalis*; quæ principalitèr respicit tria: *alimentum, vestimentum*, & *domum*. Alia *spiritualis*, ut, cùm res procuranda reputatur necessaria ad aliquod bonum spirituale promovendum, vel faciendum.

Utraque colligitur ex *d. cap. Exiit* §. *Articulum istum*, in quo pro necessitatibus pro tempore occurrentibus recursus conceditur; quæ necessitates quidem complectuntur necessaria ad cibum, vestimentum, & habitationem, proùt de ista expressè loquitur §. *Et quia oportet*, ibi: *ut in ædificiis ad usum habitationis ipsorum construendis*.

Spiritualis itidem §. proximè allegato habetur per hæc: *ut in libris scribendis, Ecclesiis construendis, & libris in locis remotis emendis*.

24. De unaquaque dixit Gloss. in *alleg. Clementina verb. in similibus*, quòd in iis, quæ necessaria sunt ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium concessus est Fratribus usus neces-

sariarum rerum: & hæc causæ videntur generalitèr comprehendere omnes necessitates. Constat autem Ecclesias ad divinum cultum, libros ad bonum spirituale procurandum ordinari, pro quibus possunt Fratres ad Amicos spirituales recurrere. Vide infr. *tit. 3. consil. 1. §. 5.*

25. IV. Considerandum est plures conditiones requiri ad legitimandum recursum ad Amicos spirituales.

Prima est, ut necessitas sit vera, non ficta, & arbitraria: quia necessitas ficta, vera necessitas nullatenus est.

Secunda, ut necessitas sit præsens, præterita, vel imminens. seù de propinquo, non verò futura, aut de possibili, ex *d. cap. Exiit d. §. Et quia oportet.*

26. Necessitas *præsens*, est rei indigentia de præsenti, pro qua non datur locus expectationi, ut ibi §. *Articulum istum*, ibi: *pro necessitatibus, quæ pro tempore occurrerint.*

27. Necessitas *præterita* dicitur, quando procuranda est solutio pro rebus jàm adeptis; vel, solvendum est pro ædificiis jàm constructis; vel satisfaciendum est pro pannis, jàm de præterito ab aliquo Devoto emptis.

28. Ne-

28. Necessitas *imminens*, est, vel, quæ jam de propinquo apparet, & quasi incipit esse, si non ex toto, tamen secundùm sui partem; ut si incipiat murus cadere, aut ruinam minetur: vel, brevi prævidetur certitudinalitèr eventura; præsertim, si provisio requirat temporis tractum: & exemplificat Nicolaus *alleg.* §. *Si sint scribendi libri, Conventus, & Ecclesiæ ædificandæ, panni in locis remotis emendi, & similia*.

29. Necessitas verò *tantùm futura* (pro qua per Nicolaum §. *Insuper* provisio est Fratribus prohibita ibi, *sub colore providentiæ in futurum*) ea dicitur, quæ *in suo eventu, vel certitudinem non habet, sed potest æquè benè contingere, vel non contigere*; ut, si quis recurreret ad Amicos spirituales, quia fortè infirmabitur, aut, quia caritas rerum, vel bella timerentur; quæ sunt vana quorumdam effugia, qui irregulari timore egestatis extimulati semper thesaurizãt, & ad copiam plura reponunt contrà statum Seraphicæ professionis. Vel, certitudinem non habent indigentiæ, nisi post multum temporis, cui tamen provideri potest in instanti, quando evenit, aut brevi saltèm tempore. Ità peccat, qui hoc anno procurat deponi pecuniam, ut in

anno ſequenti emi poſſit cibus pro Fratribus; & regularitèr peccat paritèr procurans, ut pecunia deponatur pro re neceſſaria, quæ tractum temporis annexum non habet, ſed breviſsimo tempore poteſt ordinaria mendicatione conquiri.

30. Hinc ſciendum, recurſum pro futura neceſsitate à Regula expreſsè Fratribus prohiberi, eo ipſo præcepto, quo præcipit, ut pro neceſsitate recurrant. Nàm neceſsitas, quæ tantùm eſt futura, non eſt vera neceſsitas, ſed tantùm, aut ſub incerto erit, aut eſt ſolùm poſsibilis.

31. Tertia conditio eſt, ut tempore, quo recurritur, ceſſent eleemoſynæ, *de quibus ſatisfieri commodè tunc poſſet*: ut inquit Nicolaus ubi ſupra *cit.* §. *Articulum iſtum*.

32. Dicuntur autem eleemoſynæ ceſſare, de quibus commodè ſolutio fieri poſſet.

I. Quando de facto nullæ ſunt.

II. Quando eſtò ſint, ſunt tamen determinatæ pro aliis certis neceſsitatibus, & uſibus.

III. Quando, tametſi eleemoſynæ ſint depoſitæ pro neceſsitatibus indifferentibus, adhuc tamen aliæ neceſsitates præ-

premunt, quibus providendum est.

33. Quarta conditio, ut res procuranda non sit commodè per humilem, & verecundam quæstuationem mendicabilis. De illa verò re verificatur, quòd sit commodè mendicabilis, quæ non multis discursibus, non extraordinaria vagatione, non longa absentia Fratrum, non impedimento melioris boni, & sinè societate notabili cum sæcularibus acquiri potest. Attendere Fratres debent, *nè spiritum devotionis, & sanctæ orationis exercitium extinguant*: Sanctus enim Franciscus in *cap.* 5. *Regulæ* commendat hujusmodi spiritum, *cui debent cætera temporalia deservire*. Constat autem conquisitionem temporalium per insolitas distractiones, & discursus spiritum devotionis excludere omninò, vel minuere.

34. Quod dictum est de commoda mendicatione, procedit quoque de eo, quod habetur per oblationem liberalem, vel per laboritium commodè haberi potest. Quoniam ubi illi modi præstò sunt, necessitas deest, quæ justificet recursum.

Quocircà necessitas, quæ, recensitis conditionibus, non est qualificata, satis non est ad licitum recursum secun-

dùm Regulam, & Declarationes Pontificum.

Quæritur. *An necessitas debeat esse determinata?*

35. R. Affirmativè. Etenim non dicitur Frater Minor necessitatem habere, nisi quia in singulari indigeat panno, cibo, pharmacis, &c. Verùm, si plures essent necessitates, ut, quia Conventus eget restauratione ædificiorum, tela, panno, vino, & similibus, non est necesse, quòd Frater recurrens se determinet ad hanc, vel illam necessitatem, sed satis est, ut Amicum spiritualem roget, quòd velit in genere necessitatibus Conventus eleemosynis pecuniariis providere. Estque advertendum, quòd ubi Nicolaus III. eleemosynas pro similibus necessitatibus appellat *indifferentes*, non est sensus, quòd sint indifferentèr depositæ ad necessitatem, vel non necessitatem, sed quod sint depositæ ad plures necessitates tunc instantes.

§. II.

Quomodo Fratres debeant se gerere cum Amicis spiritualibus, vel eorum Depositariis, & Substitutis?

36 Praxis in hac re tenenda præfinitur à Nicolao III. *d. cap. §. Articulum istum.*

37. Primò itaque relinquendum est libertati ejus, à quo eleemosyna procuratur, ut per se ipsum necessitati in totum, vel in partem provideat, proùt ei Dominus inspiraverit §. *Quo casu.*

38. Secundò, quòd si ipse nolit, vel non possit per se ipsum rem necessariam providere, debeat alteri committere. Verùm, si ipse notitiam de aliquo non habeat, qui possit ea in re se fidelitèr gerere, possunt Fratres eidem alicujus, vel aliquorum notitiam dare, vel etiam præsentare, cui, vel quibus posit ipse cum pecunia committere executionem providendi necessitatibus §. *Si tamen.*

39. Tertiò. Si persona à Fratribus nominata, vel non nominata impediretur, vel infirmitate, aut locorum distan-

tia, in quibus esset solutio rei necessariæ facienda, & ad quæ non posset accedere, neque possent Fratres ad Dantē recursum habere, tunc tutâ conscientiâ valerent Fratres personæ substitutæ aliam personam nominare, quæ intentionem dantis exequeretur §. *Si verò*.

40. Quartò. Si propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, vel, quia res procuranda habet tractum successivum, nec potest brevi expediri, adeòut opus sit, quòd pecunia per diversas manus transeat; nec, vel ipse Dans, aut ab eo Substitutus, vel alius à Substituto subrogatus possint se ad ea loca conferre, licet Fratribus alium, vel alios nominare, & præsentare, qui ministerium necessitatis impleant §. *Si tamen, & sequen.* Verùm in casibus recensitis Fratres debent Amico pręsentare Syndicum ex dicendis *tit.4.*

41. Quintò. Si priusquàm pecunia concessa ab Amico spirituali cum expressione, ut eam Depositarius in usum necessarium Fratrum expenderet, Dans ipse mori contigerit, possunt Fratres ejus morte, vel hæredis contradictione non obstante, ad Depositarium recurrere

pro

pro pecunia expendenda, ſicut poterant ad ipſum concedentem §. *In eo verò*: in quo caſu, vel Pontifex, ut Pater communis aſſumit ſibi illius pecuniæ dominium: vel in Depoſitarii dominium ex præſumpta voluntate concedentis tranſit, adeòut ad hæredes nullatènus perveniat.

42. Sextò. Poſsunt Fratres rogare Dantem, ut ſi ſuperſit aliquid pecuniæ conceſſæ pro determinata neceſsitate, iſtius proviſione ſecuta, conſentiat, quòd reſiduum pro aliis veris neceſsitatibus erogetur. Quòd ſi ipſe renuat, eſt reſiduum illi à Depoſitario reſtituendum. §. *Quia verò*.

43. Cœterùm §. *Autem, & quia* declaratur, quòd quando pecunia, vel Fratribus ipſis mittitur, vel offertur (niſi à mittente, vel offerente apertè aliud exprimatur) prædicto modo oblata, & miſſa intelligitur. *Cùm veriſimile non ſit, aliquem eleemoſynæ ſuæ ſinè expreſſione modum illum præfigere, per quem, & dans merito, vel illi, quorum neceſsitatibus intendit per modum hujuſmodi provideri, vel effectu doni, vel ſuæ conſcientiæ puritate fraudentur*. In caſu namquè id fit de interpretativa voluntate donantis: ſed advertendum eſt, quòd textus

textus ibi loquitur de residuo pecuniæ datæ pro determinata necessitate. Ideò pecunia ex integro pro una determinata necessitate concessa, vel oblata, in alias necessitates converti non potest, juxta decreta Sac. Congreg. ab Urbano VIII. præposita negotiis Fratr. Minor. de Observ. ut *tit. sequent. consil.* 1.§.2.*num.*9. *ad* 3.

44. Nonnulla circà eleemosynas per recursum quæsitas sunt Fratribus scitu necessaria, quæ sinè culpa ignorare non possunt, cùm teneantur nosse, quæ Regula præscribit, & dictæ Declarationes disponunt pertinentia ad eorum statum.

Hinc advertant. I. Quòd dominium, & proprietas pecuniæ remanet penès ipsum Dantem: cum libera facultate revocandi illam, donec convertatur in rem deputatam; quod eidem Depositario, vel Syndico significare tenentur §. *Quod, si præstò*.

45. II. Quòd Fratres nihil juris in pecunia per dispensationem, administrationem, vel auctoritativè prætendere possunt: ibi.

46. III. Quòd nullam actionem sivè in judicio, sivè extrà possunt exercere contra personam à Dante substitutam, sivè

eam

eam ipsi nominaverint, sivè non nominaverint. Quibus conceditur dumtaxat, ut ei possint suas necessitates significare, & humilitèr rogare, ut solvat, eamque monere, ut fidelitèr in re commissa se habeat, *ibi*: Videant igitur Fratres, qui pecunias depositas, vel legatas in judicio repetunt, aut Judices ad repetendas incitant, in eo enim peccant contra Regulam; illud enim spectat ad Syndicos Apostolicos ex dicendis *loc. cit.*

47. IV. Non possunt scientèr consentire, quòd plus pecuniæ ab Amico, Substitnto, vel Depositario, aut Syndico concedatur, quàm verisimilitèr judicetur valitura res necessaria, pro qua ipsa pecunia conceditur §.*Caveant*.

§. III.

De personis, quæ possunt recurrere.

48 Ex vi Regulæ soli Ministri, & Custodes possunt, imò tenentur procurare ab Amicis spiritualibus per pecuniam, congruam necessitatum solutionem. Nàm textus ait: *Ministri tantùm, & Custodes*. Quod etiam notatum est à Nicolao

colao III. in *d. cap.* §. *Licet autem*, ibi: *Et dictio illa tantùm, adeò Ministros, & Custodes in hac cura perstringere videatur*.

49. Appellatione verò Custodum non veniunt illi, qui nunc cum quatuor Definitoribus, & Ministro Provinciali integrant Magistratum Provinciæ, sed illi, qui plures Conventus, adhuc in Provincia non erectos, gubernant: cujus generis tempore S.P. Francisci nonnulli inveniebantur, qui erant Custodiarum Prælati.

50. Minùs tamen principalitèr, & ex sensu ampliato Regulæ juxtà S. Patris mentem, etiam Guardiani ex vi officii, & cura Guardianatus tenentur providere necessitatibus corporalibus Fratrum, & infirmorum; statim enim ac instituuntur Guardiani, eis ex vi electionis tacitè, & generali commissione illud committitur. Concurrente, etiam jure naturali, & divino, quo incumbit Superioribus provisio de necessariis suorum subditorum, tamquam filiorum indigentium. Idem dicitur quo ad Vicarios Conventuum, maximè absentibus Guardianis, Corduba *cit. q.6.*

51. Quinimò, si nomen Custodis comprehendat, etiam Guardianos, adeòut sensus

ſenſus ſit: *Miniſtri, & Cuſtodes, ſeù Guardiani*, ut eſt probabile; non tàm minus principalitèr, ſed æquè Guardianis id convenit, ac illis.

52. Poſſunt paritèr cœteri Fratres ſe intromittere in procuranda ab Amicis ſpiritualibus ſolutione rei neceſſariæ, ſed nonniſi de Miniſtrorum, Cuſtodum, vel Guardianorum conceſsione, ut ibi Nicolaus: *Concedimus, quòd ipſi Miniſtri, & Cuſtodes poſsint per alios* (Fratres) *hujuſmodi curæ ſollicitudinem exercere.*

53. Cavere tamen debent Superiores, nè particularibus Fratribus ſic indiſtinctè, & generalitèr concedant facultatem procurandi ſuas neceſsitates mediante pecunia, nè illis præbeant occaſionem proximam tranſgrediendi Regulam; quod facile poſſet accidere ſecundùm Alvarum. Maximè, quia ad ſubditos non pertinet judicium de neceſsitate, ſed hoc ſpectat ad Prælatos, quibus proptereà Regula commiſit recurſum ad Amicos pro neceſsitatibus. Cùm de eorum ſcientia, prudentia, & conſcientia magis ſit præſumendum.

54. Ideò Superiores Generales cavere débent, nè conſentiant, ut eligantur Mini-

Ministri Provinciales, & isti, nè ad Guardianatus assumantur personæ, tùm secundùm mores, tùm secundum doctrinam incapaces ad regimen Provinciarum, & Conventus respectivè. Noverint proindè se esse rationem Deo reddituros, si secundùm privatas affectiones, non verò bonum publicum electiones promoveant: si non officiis, sed personis provideant. Audiant hæc agentes, quid per Ezechielem *cap.34.* Deus dicat: *Væ Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nonnè greges à Pastoribus pascuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis.* Et infr. *Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum.* Et indè satagant, ut ii eligantur, qui utiliores prudentèr judicantur regimini, & publico bono, juxta Trid. *sess.24.cap.1. de ref. & constit.Innoc.XI.Sollicitudo,* in qua quantùm ad electiones in Ordine Minor. de Obser. utilitèr faciendas statuit; *neminem posse eligi in Prælatum, sivè Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem observantiæ non sequatur, hoc est, qui frequentèr equitet, seù infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excusetur, habeat: qui indu-*

stiis,

siis, seù camisiis, aut lineis utatur apud se, vel in lecto: qui calceatus incedat: qui jejunia Ecclesiæ, & Regulæ non observet: qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi jàm per triennium saltem emendatus sit: qui notabilitèr defectuosus sit in assistendo communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout sibi in Constitutionibus præscribitur. Electionesque factæ contra dispositionem Constitutionis irritari debent à Superiore Generali, capta prius informatione extrajudiciali, & adhibito consilio, & assensu trium Fratrum, qui Ministri Provinciales, vel saltem Definitores Provinciæ sint, vel fuerint: onerando eorum conscientias, tàm, si expellatur idoneus, quàm si non aptus confirmetur. Ad praxim hæc deducantur.

Sed quid, si *Ministri, Custodes, & Guardiani non provideant necessitatibus Fratrum*?

55. R. Si necessitates veræ sint, & negligentia Prælatorum fuerit notabilis, possunt Fratres sinè peccato suis necessitatibus providere per recursum ad Amicos spirituales; dummodò tamen servent modificationes per Declarationes Pontificum præfinitas: Necessitas enim caret lege.

lege. Verùm subditi debent cavere, nè secundùm affectionem commodi judicent; nec facilè sibi ipsis credere debent, quia regularitèr quis in re propria cæcutit; ideò recurrere debent ad judicium Superiorum, & aliorum prudentum expertorum, quibus stare debent, & secundùm eorum consilium operari. Quinimò numquàm debent recurrere ad Amicos spirituales, ut isti pecuniâ necessitatibus provideant, nisi requisitâ Superiorum licentiâ; licèt posset in aliquo casu sufficere præsumpta.

56. Ut itaque hallucinationes circà necessitates à subditis removeantur, debent Visitatores Conventuum diligentèr inquirere, an Superiores locales negligentes, & difficiles fuerint in providendis subditis de reálibus necessitatibus. Ac ubi eos invenerint notabilitèr defecisse, remediis juris utantur; eos etiam suspendendo ab officio, ut cœteri eorum exemplo proprio muneri satisfacientes à simili pęna immunes se faciant, & observantiam Regulæ promoveant, non impediant.

57. Advertendum hìc ultimo est, quòd si eleemosyna pecuniaria est determina-

minata,& à Dante arctata respectu unius Conventus, non potest, etiam à Fratribus, vel quovis Prælato alteri loco applicari sinè expressa, vel interpretativa illius voluntate; quod ex *d. cap. Exiit*, patet §. *Quia verò*.

58. Cœterùm, ut eleemosyna censeatur determinata ad hunc Conventum, non sufficit, quòd à Fratribus talis Conventus petatur; sed requiritur, quòd pro Fratribus talis Conventus donetur.

Non potest autem eleemosyna indifferentèr oblata à Guardiano unius Conventus in utilitatem alterius Conventus dirigi, nisi de expressa, vel interpretativa voluntate Provincialis; nec à Provinciali in alterius Provinciæ commodum, nisi de simili voluntate Generalis ex *d. cap.* §. *Quia verò*, ut dictum est *tit. præced.*

59. Ità, si pecuniaria eleemosyna sit determinata respectu hujus usus, non potest alteri necessitati applicari, nisi de voluntate Dantis ex *d. cap.* Et est textus expressus in *Clementina Quia contingit de Religios. domib.* & dicam *tit. sequen.*

Q CON-

CONSILIUM V.

An Fratres Minores possint in itinere uti Bursario.

SUMMARIUM.

1 *Bursarius in sensu proprio idem est, ac interposita persona.*
2 *An liceat Fratribus Minoribus uti Bursario, vel Amico spirituali in itinere?*
3 *Requisita ad eum effectum.*
4 *Quinàm debeant accedere ad Capitulum Generale?*
5 *Fratres debent in vivendo se committere divinæ providentiæ.*
6 *In Tabernis frequentèr sinè pecunia nihil habetur.*
7 *Cùm rès commodè mendicari potest, ad Bursarium non recurritur.*
8 *Nullus actus sapiens jus est cum eo exercendus?*
9 *Scandalum vitari debet.*
10 *Cavendum est, nè aliis Fratribus nocumentum inferatur.*
11 *Quinàm possint ad Bursarium recurrere?*

12 *Re-*

1 BURSARIUS in rigore verbi ille, dicitur, qui nomine Fratrum bursam, & crumenam gerit, ac pecunias ipsorum auctoritate ministrat, & expendit: sub hac ratione, cùm idem sit, ac interposita persona Fratrum, nequeunt ipsi, salva professionis puritate, Bursarium in via, vel alibi habere, cùm ipsis à *Regula cap.*4. prohibitum sit denarios recipere per se, vel per interpositam personam. Et Nicolaus III. *cap. Exiit*, declaravit vetitam esse Fratribus admi-

 nistra-

niſtrationem, & pecuniarum diſpenſationem, ac ipſarum uſum, proùt ex §. *Nec per hoc*.

Excipitur caſus extremæ neceſſitatis, in quo alia via, quàm per receptionem pecuniæ non poſſunt haberi neceſſaria ſuſtentationi naturæ, ut ibi Nicolaus §. *Et quidem*.

2. Accepto verò Burſario in minus rigoroſa ſignificatione, proùt nimirum confunditur cum Amico ſpirituali, ſivè iſte ſit principalis donans, ſivè ejus famulus, vel nuntius, licet Fratribus Burſarium in via habere, qui expenſas neceſſarias in itinere faciat. Colligitur hoc ex *Clementiaa Exivi* §. *Cùm etiam*, ubi, poſtquàm Clemens recurſum ad Amicos ſpirituales ampliaſſet ad alias veras neceſſitates Fratrum, quàm ad neceſſitates pro infirmis, & Fratribus induendis, ſubdit: *Attendant Fratres, quòd pro nullis cauſis aliis, quàm prædictis, vel ſimilibus, in via, vel alibi licet eis ad Amicos hujuſmodi, ſivè ſint dantes pecunias, ſeù deputati per ipſos, ſivè nuntii, vel depoſitarii, ſeù alio quovis nomine appellentur*.

In quo textu ponderandum eſt illud *in via*, vel *alibi*: qua phraſi loquendi ſigni-

significatur, quòd ubi *in via* subsunt veræ necessitates, liceat Fratribus *in via* recurrere ad Amicos spirituales, ut modis congruis nostræ Regulæ, occurrentibus necessitatibus provideant.

3. Verùm, ut tàm recursus, quàm dictum Amicum spiritualem ducere in itinere licitè fiant, debent plures conditiones concurrere, quibus non observatis, censentur Fratres transgressores Regulæ, si, etiam hujus generis Bursario utantur.

Prima est, quòd iter sit justum, seù ex rationabili causa, vel ex obedientia assumptum, pro negotiis nimirùm expedientibus Religioni; ut, cùm eundum est ad Capitulum Generale, vel quid simile contingat. Etenim si iter ex propria electione suscipiatur, nulla habetur necessitas recurrendi, & ducendi, cum causa sit voluntaria.

Dices. I. Non vadant ad Capitulum Generale, nec negotia committantur, nisi iis, qui pedibus possunt iter agere.

4. R. Ad Capit. Gener. non tenentur accedere, nisi Ministri, Custodes, Officiales Curiæ, & Definitores Gener.: & negotia committenda sunt idoneis, & aptis ad ea

exequenda; cujus generis non ſunt omnes, & ſoli fortes, & corpore robuſti; ſed utplurimùm iſti ſunt rudes, & imperiti; apti verò ad illa regularitèr ſunt Religioſi ſpirituales, ſtudioſi, & litterarum amatores, habentes de rebus Religionis experimentum. Qui frequentèr ſunt debiles, viribus deſtituti, ut proindè, vel equo, aut jumento egeant pro itinere, vel meliori cibo nutriri requirant; circà quæ ſunt ſumptus faciendi; & cùm ipſi per ſe in illis nequeant ſe ingerere, debent in ſubſidium ſecum habere Amicum ſpiritualem.

Dices. II. Quando hujuſmodi neceſſitates in via occurrunt, recurrant tunc ad Amicum ſpiritualem, qui eis in itinere præſentabitur.

R. Hoc utique agendum eſſet, ſi veriſimile foret, quòd in via Amici ſpirituales invenirentur. Cęterùm, cum experientiâ compertum ſit, quòd interdum vix poſſunt reperiri Benefactores, à quibus res in ſpecie in eleemoſynam accipiantur, quomodo ſpes erit reperiendi Amicos ſpirituales, qui pecuniam ſolvant pro neceſſitatibus in itinere contingentibus?

Dein-

Deindè, si sciam certò me debere recurrere, quid obstat, si, cùm Amicos habeam offerentes, eorum eleemosynis per Depositarium utar?

Dices.III. S.Franciscus voluit, quòd sui Fratres se in vivendo cōmitterent divinę providentię,& cogitatus suos in Domino jacerent, qui volucres Cœli pascit.

5\. R. Nec divinæ providentiæ in vivendo non se committunt, neque suos cogitatus à Domino avertunt, qui nihil juris habentes in pecunia existente apud Depositarium pro vera necessitate, per modum puræ eleemosynæ ad ipsum recurrunt, proùt tunc Fratres se debent gerere. Neque debent ità se committere divinæ providentiæ, ut Deum videantur tentare. Quinimò, ut ait Nicolaus ubi supra §. *Nec quidquam: Sic se ipsos committant divinæ providentiæ in vivendo, ut viam non contemnant provisionis humanæ: quia vel de iis, quæ offeruntur liberalitèr, vel de iis, quæ mendicantur humilitèr; vel de iis, quæ conquiruntur per laboritium, sustententur.* Tum quia, cùm S. Pater præcepit sollicitam curam in veris necessitatibus per Amicos spirituales, nihil de commissione divinæ providentiæ, nihil de cogitatu in Domino

diminuit:cùm pro Domino Amicus ſpiritualis nos paſcat,& veſtiat.Supponitur hic ſemper,quòd res in ſpecie commodè precaria mendicatione acquiri non poſſit.

6. Secunda conditio eſt, quòd Fratres iter agant per Regiones, & partes inhumanas (etiam ſi ſint Catholicorum) in quibus, vel ex defectu charitatis, vel, quia ex frequentia Fratrum itinerantium, Fidelium pietate nimis fatigatâ, non poſſunt mendicando oſtiatim, vel nullo modo, vel, non niſi valdè incommodè neceſſaria ad victum, & decentem ſuſtentationem inveniri.Sæpe enim contingit tranſire per pagos, & loca, in quibus, vel nullus ſit, qui det ad victum neceſſaria, ſed omnia debeant haberi in tabernis, in quibus ſingula, numeratâ pecuniâ venduntur, & non niſi pecuniis haberi poſſunt; vel, ſi alii ſint, qui dare poſſint, non poteſt Frater ab itinere fatigatus per unum, vel alterum caſtrum concurſare, aut loca alia adire, & à recto itinere divertere ſinè gravi corporis, & animi damno. Imò, ſi aliqui dent, tàm parcum cibum prę̨ſtant, ut laxum centenis milliariis corpus recreare non ſit ſatis.

Tertia eſt, Quòd neceſſitas ſit vera, præ-

præſens, vel imminens, non verò futura, & poſſibilis juxta dicta *conſil*.4. §.1. *nu*.25. vide ibi, ut hìc diſcurras.

7. Quarta eſt. Quòd ad ipſum non recurratur, niſi aliis ceſſantibus eleemoſynis, ac cum commodè mendicatio fieri non poteſt. Undè hallucinantur, qui ad ſolum proprium commodum, & delicias in via ad eum recurrunt: & adeò frequentèr, ut, datâ etiam occaſione facilis mendicationis, eam relinquunt, & contemnunt.

8. Quinta. Quòd non recurratur auctoritativè præcipiendo expenſionem pecuniarum, exigendo computum, & pecuniam interdùm in marſupio aſſervādo, & cuſtodiendo. Ideò cum Depoſitario pecuniæ ità ſe Fratres gerere debent, ut nec corde, ore, vel opere, aut ſigno aliquo oſtendant ſe habere, vel retinere videantur aliquam auctoritatem, jus, vel actionem civilem in dicta pecunia, vel ejus uſu. Temperandum eſt ab omnibus abuſibus, qui frequentèr ex imperitia non excuſabili naſci ſolent.

9. Sexta. Quòd ſcandalum vitetur. Fratres enim nedum à malo, ſed etiam ab omni, quod ſpecie habet mali, abſtinere

nere debent, ex *d. Clementina* §. *Amplius*; & ideò videant Fratres, nè ea in re pusillis materiam scandali præbeant: & facto ostendant se in pecunia nihil juris habere.

10. Caveant Fratres itinerantes, nè per loca, in quibus solent Benefactores charitativè Religiosos tractare eos hospitio recipiendo, & tribuendo necessaria ad victum, secum Depositarium ducant: nàm præter materiam scandali, quam Benefactoribus præbent, sunt causa nocumenti, quod aliis Fratribus pauperibus sinè Depositario itinerantibus obvenit. Quoniam sæculares id videntes putant, vel occasionem credendi accipiunt, quòd isti etiam portant pecunias, seù Bursarios; propter quod retrahuntur à proposito elargiendi illis eleemosynas: eosque solent alloqui: *Ematis de pecuniis, quas portatis, sicut alii Fratres vestri fecerunt*. Et ad minus, cùm quis in longinquas Regiones iturus per illa loca transit, moneat sæculares hospitantes alios benignè, se equo iter agere, quia debilis, & longitudo itineris id requirit: ac Amicum spiritualem secum ducere, quia ad loca debet accedere, in quibus necessit-

necessaria ad sustentationem nullatenus absque pecunia obtineri possunt: verùm se nihil juris in pecuniâ habere; ut hac forma viscera misericordiæ Fratribus aliàs itinerantibus non claudant, & ipse scandalo proximum non offendat.

11. Septima. Quòd recurrens sit Minister, Custos, vel Guardianus, aut alius ab eis habens facultatem, vel commissionem recurrendi.

12. Octava. Quòd, si quidquam pecuniæ post iter supersit, illud, vel donantibus restituatur: vel rogentur, ut in alias veras necessitates Conventus expendi valeat.

13. In nostro Ordine Statuta Generalia in Sambucanis *cap.* 8. §. 8. *n.* 1. disponunt, ut Ministri, Custodes, & Definitores Generales provideantur pro sumptibus in itinere necessariis; monentur tamen, ut in itinere parcè, & modestè se gerant, & sanctæ paupertatis sint memores, proùt ex instituto tenentur. Nec ipsi debent per se pecunias portare, sed opus est, ut eas deferat Tertiarius, qui sit Substitutus Syndici Apostolici. Verùm, ut hìc cognoscatur, quòd non sit Frater, habitu distincto uti debet, hoc est, debet ince-

incedere pedibus calceatis, cum habitu genua non excedente, cum galero, seù bireto in capite, juxta dispoſita in Capitulo Generali celebrato de *ann.*1625. *tit. pro utraque familia*, cujus ſtatuta eodem *anno* 18. *Decembris* confirmata fuerunt in forma ſpecifica ab Urbano VIII.proùt in ejus conſtitutione. *In ſupremo ſub la* 51. *Bullar.tom.*4.quæ diſpoſitio eſt univerſalis quantùm ad qualitatem habitus, qui à Tertiariis aſſumptis pro ſervitio Conventuum eſt geſtandus.

Quæritur I. *Cujus ſint bona Fratrum Apoſtatarum*?

14. R. Si Frater reddeat ad Religionem, pecuniæ, quæ apud ipſos reperiuntur, ſunt tradendæ Syndico Apoſtolico. Cœtera verò bona, quorum uſum facti Fratribus licet habere, ut ſunt libri, veſtes, & hujuſmodi, cedunt in uſum Fratrum, & Conventuum. Ea verò, quorum uſus eſt Fratribus interdictus,ut ſunt veſtes ſæculares & alia pretioſa, & ſuperflua, per Epiſcopum ſunt pauperibus diſtribuenda. Cùm enim eorum uſus Fratribus non ſit permiſſus, neque eis licet ea apprehendere, adminiſtrare, vel actum alium circa ea exercere, qui jus ali-

aliquod sapiat, juxta Declarationes Nicolai III. & Clementis V.

15. Si verò bona illa fuissent furto ab aliis subrepta, dominis essent restituenda: ubi verò aliqua per mercaturam fuissent acquisita, pauperibus ab Episcopo loci deberent elargiri.

16. Ubi autem Frater extra Ordinem decessisset bona illius pertinerent ad Cameram Apostolicam ex *constitut. Gregorii XIII. incip. Officii nostri 43. Bullar. tom.2.*

Dices. Leo X. Concessit privilegium Fratribus Minoribus apprehendendi dicta b ona per Syndicum Apostolicum, & idoneas personas,

17. R. Si hoc sit privilegium Fratrum, cùm sit contra puritatem Regulæ, & adversus dictas Declarationes(quæ solæ sunt in vigore) recessit ab aula, & eidem Fratres renuntiarunt; quemadmodum in quovis Capitulo Generali protestantur nullam dispensationem contra Regulam fuisse in Ordine receptam, ac se velle, divino favente auxilio, Regulam in sua puritate juxta præfatas Declarationes observare. Accedit, quòd dicta Leonis concessio fuit persubsecutam Constitutionem Gregorii revocata.

Quæ-

Quæritur. II. *Qua forma* debeat Frater expropriari?

18. R. Si expropriatio Fratris fiat in infirmitate, debet esse praxis: priusquàm Confessario se de peccatis accuset, est vocandus Superior, cui Frater debet manifestare, quæ habet, & sincerè protestari se quodcumque prætensum dominium super illis deponere, seque in illis nihil juris habere, & propterea se illis voluntariè expoliari. Tunc Superior curet, ut pecuniæ, & res pretiosæ, si quæ sint (quod absit) statim per Tertiarium asportentur Syndico Apostolico. Quòd, si ægrotus convaluerit, non eum factæ expropriationis pœniteat, nec ad vomitum redeat, vel ea ipsa petendo, vel alia quærendo, quæ Regulæ repugnant.

19. In casu verò, quòd pecunia esset Amici spiritualis, qui sibi dominium illius retinuisset, eidem foret reddenda; vel de ejus licentia Syndico Apostolico tradenda pro utilitatibus Conventus, vel Provinciæ.

20. Quòd si dicta pecunia ad eleemosynas alterius Conventus pertineat, monendus tunc est hujus Superior, & pecunia à Syndico Conventus, in quo ille

ille infirmatur, ad Syndicum alterius Monasterii transmittatur. Ubi verò pecunia fuisset recepta sub onere Missarum, vel alio, hoc debet Superiori aperiri, ut hic curet, quòd oneri satisfiat. Quod si sit furtiva, domino reddatur.

21. Hìc advertas, quod Frater proprietarius, seù retinens pecuniam absolvi non potest, nisi prius exproprietur; sicut dicitur de concubinario, qui est incapax absolutionis, nisi prius concubinam à se licentiet, & extra propriam domum amandet.

22. Pro praxi Provincialium, ad quos spectat distribuere supellectilia, & res à Fratribus defunctis relictas, subnecto decretum Congregationis Generalis de *anno* 1679. ea de re editum, ut ipsi noverint se non esse rerum dominos, neque de illis posse pro suo arbitrio disponere, sed teneri juxta præfinitum modum se gerere: Verba decreti.

Si Frater defunctus fuerit in infirmaria, eidem applicentur omnes panni linei, seù ex tela confecti. Si autem extrà infirmariam mortus sit, applicentur Communitati Conventus, ubi defunctus de Familia morabatur. Cui etiam Communitati consignabuntur omnia lanea vestimenta. *Libri*

Libri in ejusdem Conventus Bibliotheca reponantur: & si fortè aliquid pecuniæ reperiatur, Provincialis faciat eam deponi apud Syndicum Apostolicum Provinciæ pro necessariis sumptibus, communibusque Provinciæ indigentiis, sumpto à Guardiano, & Discretis Conventus testimonio de quantitate, ut suo tempore rationem de illa tribuere possit. Et idem observetur, si aliquid aliud considerabilis pretii inveniatur.

Picturæ, si fortè sint, in Sacristia collocentur. Res autem minoris momenti inter Fratres ejusdem Conventus de consilio Guardiani dividantur.

Si autem, vel Ministri Provinciales, vel Guardiani alitèr fecerint, aut de rebus defuncti alitèr disposuerint, suspensionem officii ad semestre incurrant. Orb. Seraph. tom.4. in d. Congreg. Et ob pœnæ adjectionem constat decretum, non tàm esse directivum, quàm præceptivum.

TITULUS III.

De Legatis quò ad Fratres Minores.

CONSILIUM I.

An Fratres Minores ſint capaces Legati annui?

SUMMARIUM.

1 *Legatum directè Fratribus Minoribus factum pro ipſis non ſuſtinetur.*
2 *Sunt Fratres Minores capaces annuarum præſtationum ab hæredibus recipiendarum per viam eleemoſynæ.*
3 *Triplex gradus incapacitatis.*
4 *Formula proteſtationis præmittendæ occaſione Legatorum.*
5 *Fratres ſunt capaces Legati rei mobilis, quod unica ſolutione præſtatur.*
6 *Reſponſa Sac. Congr. ab Urbano VIII. &c. circa hæc legata.*
7 *Quid importet clauſula: officium Judicis implorare?*

8 *Valet Legatum pro Sacristia, vel fabrica Ecclesiæ.*

9 *Responsa dictæ S. Congr. super hujusmodi Legatis.*

10 *Legata determinata ad unum usum, in alios convertere non licet.*

11 *An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere celebrationis Missarum?*

12 *Responsa dictæ Sac. Congregationis.*

13 *Præstationes Legatorum Fratribus debitæ non sunt.*

14 *Nequeunt Fratres præstationes ipsas in judicio exigere sub pœna excommunicationis.*

15 *Possunt tamen eas recipere per modum eleemosynæ, ad 20.*

21 *Syndicus Apostolicus potest tamquàm unus de populo apud Judicem instare, ut mens Testatoris impleatur.*

22 *Missæ celebrari debent in Ecclesia à Testatore electa.*

23 *Nequit aliqua quietantia fieri, nisi de quantitate præstationum receptarum.*

24 *Conventus Fratrum est incapax sortis census eidem directè relictæ: & ibi de oneribus perpetuis Missarum, quorum licentia recipienda sint, & de pœnis, &c.*

25 *An*

25 *An Fratres sint capaces Legati annui sine onere?*

26 *Responsa dictæ Sac. Congregationis.*

27 *Non licet Fratribus retinere domos, & agros.*

28 *Quid dicendum est de Legato infra decennium?*

29 *Valet Legatum concernens cultum divinum in Ecclesiis Fratrum, ad 33.*

34 *Agitnr de Legatis annuis respicientibus victum, & vestimentum Fratrum, ad 36.*

37 *Rescripta S. Congr. Boni regiminis quantùm ad hæc Legata, ad 38.*

39 *Dispositio Innocentii XII. quò ad Legata pro vestiario Fratrum Conventus S. Mariæ de Ara-Cæli Romæ.*

40 *Doctrina Sancti Bonaventuræ in materia Legatorum approbata à dicta S.Congr. pro Cismontana Familia.*

41 *Cautela ex eodem S. Doctore tenenda à Fratribus, ubi gravati à Testatoribus difficiles sunt in adimplemento dispositionis testamentariæ.*

42 *Quidditas eleemosynæ, in quo consistat?*

43 *Omnes leges clamant dispositiones defunctorum esse implendas.*

44 *Executio piorum Legatorum est mixti fori.*

45 *Judex executor ex officio, etiam nemine petente, debet procedere adversus non implentes Testamenta.*

46 *Nulla actio juris, & justitiæ est in Fratribus ad Legata.*

47 *Ex contractu Legati duplex oritur obligatio.*

48 *Obstrictus obligatione voti dare aliquid Fratribus tenetur implere.*

49 *Fratres Minores non possunt succedere morientibus ab intestato.*

50 *Agitur de Legato facto Religioso particulari.*

51 *Fratres non possunt inducere Fideles ad aliquid Ordini relinquendum.*

52 *Quid de Legato facto Religioso privato hac lege;* ut non acquiratur Monasterio?

53 *Varia decreta cum voto Rotæ, ad 84.*

85 *Aromatariæ Fratrum Minorum, ad 88.*

CONSTAT Fideles sæpè in Testamentis legare favore Fratrum, aut pro ipsorum Ecclesiis nonnulla gratis, vel adjecto onere celebrationis Missarum, aut recitationis alicujus Officii, unica solutione, aut ad tempus, vel in perpetuum singu-

ſingulis annis præſtanda. Quibus diſpoſitionibus ſtantibus,excitari conſueverunt difficultates:an Fratres,ſalva puritate Regulæ, habeant circà dicta relicta capacitatem? Licèt de hac re aliqua dixerimus *tit.*1. *conſil.*4. *num.*9. tamen, quia ſolent in dies Fratres ſcrupulis pulſari, vel litibus agitari, ex profeſſo aſſumimus diſcuſſionem articuli; ad quem claritate, qua par eſt, tractandum, varios §. §. ſubnectimus, in quibus firmantur reſolutiones juxtà declarationes Nicolai III. & Clementis V. ac decreta Sacrar. Cogregationum, & deciſiones Rotæ.

1. Primùm verò ſtatuitur, liquidam eſſe incapacitatem Fratrum ad Legata, ſi ſors principalis ipſis directè relinquatur, adeòut ejuſdem proprietas, poſſeſſio, & dominium apud Fratres ſit; cùm per dicta *loc. cit. conſil.*2. & 3. ipſi Fratres nullatenus ſint capaces acquirendi, & retinendi dominia, rerumque jura, & poſſeſſiones, proùt ibi *conſil.* 4. & propterea talia relicta, nec momento retinere poſſunt; ſed ubi adeſt erectum Tribunal R. Fabricæ S. Petri eidem Fabricæ debent applicari, ut notiſſima ſunt ejuſdem privilegia, tàm quò ad hæreditates, & fidei-

commissa, quàm quo ad ejus generis Legata, per adnotata ibi *consil.*5. *num.* 10. & 11. Ubi videas, quando Legatum, quantùm ad Fratres caducetur, & corruat. Ubi verò tale Tribunal erectum non est, Legatum redit ad hæredes; qui tamen debent implere voluntatem defuncti, & onera imposita exequi, ac curare, ut Missæ celebrentur, vel aliud onus impleatur, si favore animæ fuerit Legato adjectum; quoniam ultima voluntas defuncti pro lege servanda est, & omnibus modis conservari debet, *cap. Vltima* 13. *quæst.*2.

2. Diversimodè est dicendum de Legatis non Fratribus directè factis, sed pro Fratribus in hoc sensu, quòd hęredes gravantur, ut singulis annis aliquod ipsis dent, vel certam summam pecuniæ Syndico Apostolico solvant pro necessitatibus eorum, sivè Legatum sit simplex, sivè caudatum onere aliquo Officii, vel celebrationis Missarum. Quantùm ad hæc Legata Fratres non sunt incapaces recipiendi ab hæredibus, quatenus velint liberè dare in eleemosynam præstationes à Testatoribus taxatas; & Legatum hac forma factum, dicitur esse modo licito

licito conſtitutum, ut dixi *Offic. Cur. Eccleſiaſt. cap. 30. num. 38.* Ac in rigore loquendi Fratres in caſu dicuntur propriè capacitatem habere ad illas præſtationes ab hæredibus eleemoſynalitèr recipiendas, non ad rem legatam, ex qua debent hæredes dictas præſtationes accipere.

Hinc opportunum eſt adnotare retentam à Doctoribus diſtinctionem incapacitatis, aptabilem caſibus, qui in facto contingere poſſunt, quam refert Luccia *de legatis num.* 202.

3. Duplex itaque datur incapacitas. Una dicitur abſoluta, & alia reſpectiva. Abſoluta illa eſt, quæ Religioſos inhabilitat ad aliquid poſſidendum ſpolians illos quovis jure politico, & civili, ſivè in re, ſivè ad rem, adeòut eiſdem nulla competat actio juridica; cùm illa denudati reputentur ratione voti altiſſimæ paupertatis in profeſsione emiſsi, & vigore Regulæ præſcribentis ſtrictiſsimum paupertatis vinculum, tùm in communi, tùm in particulari. Reſpectiva illa eſt, quæ inhabilitat eos Relgioſos tantùm ad petendam rem, cùm nullum jus ad illam petendam habeant; non verò inhabili-

 bili-

bilitat ad recipiendum aliquid per viam eleemosynæ.

A prima incapacitate Fratres sunt inhabiles recipiendi hæreditates, & substitutiones, ac retinendi bona immobilia, annuosque redditus, census, & cambia; cùm enim ex Regula sint mendicantes, sunt omni rerum dominio, & jure absolutè incapaces ex dictis *loc. cit.*

A secunda inhabilitantur quidem ad petendas legalitèr præstationes Legatorum, non verò quin possint per modum simplicis eleemosynæ ab hæredibus recipere, ut latius infra.

Adductæ distinctioni addi potest tertium membrum incapacitatis, item respectivæ: & illa dicitur, quæ, supposita in dictis Fratribus prima incapacitatè absolutè, & secunda quantùm ad petendum, remanet jus aliquod, & actio penès Syndicum Apostolicum ad aliquid petendum: non nomine Religiosorum, sed, vel Ecclesiæ, aut Sacristiæ, quibus fuisset aliquid respectivè legatum respiciens divinum cultum, Ecclesiæ ornamentum, vel sacræ suppellectilis instaurationem.

Cœterùm, quando contingit relinqui aliqua Legata perpetua aliquibus per-

personis, vel hospitalibus, vel alicui Reipublicæ, & aliis domibus, ea lege, quòd teneantur Fratribus præstare singulis annis certam eleemosynam, sivè omninò gratis, sivè, ut ipsi Fratres recitent certa Officia, vel celebrent numerum aliquem Missarum, non possunt Fratres nec per Syndicum illam petere, tamquàm debitam, ex dicendis infra, sed humilitèr, & per modum eleemosynæ. Tenenturque prȩmittere protestationem in subsequenti forma, juxta disposita à *Sac. Congreg. ab Vrbano VIII. particularitèr præposita anno 1628. Consultatiònibus Familiæ Cismontanæ Fratr. Minor. S.Francisci,* à qua, Sanctitate Sua approbante, præcepta fuit observantia decreti Congr. Generalis habitæ *Romæ die* 17.*Maii* 1603. proùt infrà *num.*40.

4. Quoniamverò dicta Sac. Congr. decreta fuerunt à Papa approbata, evenit, ut, causâ cognitâ, fuerint promulgata; indequè sunt ad instar legis, ubique locorum observanda; hinc nullus potest de hac re tergiversari.

Formula verò protestationis est hȩc:

Nos Fr. N. Guardianus, & Fr.Discreti hujus Conventus N. dicimus ad nostram notitiam pervenisse quondàm N. certam eleemosy-

na quantitatem Conventui huic distribuendam perpetuò gratis, vel forsan pro aliquibus Officiis, aut Missis dicendis legasse (explicetur clausula, an gratis, vel cum onere fuerint Legata relicta). *Cumquè Legata hujusmodi, nisi per viam simplicis eleemosynæ acceptare ex Instituto sancto nostro, & jure nobis non liceat: ideò per præsentes liberè protestamur in Domino, quòd Legatum prædictum tamquàm illius incapaces ex vi Legati recipere nolumus, nec intendimus. Si tamen hæres commissarius, aut Legatarius ipsius Testatoris dictam quantitatem per viam simplicis eleemosynæ, omni obligatione, dominio, & proprietate penitùs cessantibus, nobis liberè conferre voluerit, illam simplicitèr accipiemus, & piæ Testatoris voluntati, quantùm in nobis fuerit, plenè, ac fidelitèr satisfaciemus.*

Quæ protestatio subscripta per Guardianum, & Discretos Conventus dabitur illi, qui tenetur Testatoris voluntatem implere: & eadem protestatio scribetur in libro Conventus, ut constare possit succedentibus Guardianis hanc constitutionem fuisse ad plenum adimpletam.

Si tamen facta ista protestatione hæres ex sua libera voluntate voluerit dare eleemosynas illas, & committere Fratribus dicta Officia,

cia, & Missas, tunc Fratres tuta conscientia possunt eleemosynas hujusmodi recipere. Huc usque Sacra Congregatio.

§. I.

An Fratres sint capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica vice adimplentur?

5 RESp. Affirmativè, sivè sit pecunia granum, vinum, lana, & similia. Ratio est, quia ab hæredibus, vel donantibus recipiuntur per modum eleemosynæ manualis; idcircò id non repugnat ipsorum mendicitati, cùm ex eo non constituantur in tali statu, ut eximantur â necessitate precariò petendi eleemosynas, & ostiatim mendicandi. Ut tenuit Rota in *Romana Computorum* 10. *Aprilis* 1630. *coram Merlino*. Sed pecunia à Syndico recipi debet.

Verùm hoc procedit, si res legata non sit excessiva, nec in tali quantitate, ut fraus fiat mendicitati, & ad thesaurizationem recipiatur, ut ibi Rota ponderavit: & expresè constat per ea, quæ dicta Sac. Congregatio 9. *Septembris anno* 1628. respondit ad infrascripta dubia.

„ I. An

„ I. An Fratres Minores, tàm de Fa-
„ milia, quàm Reformati ſint capaces
„ Legatorum bonorum mobilium, quæ
„ unica ſolutione, ſeù præſtatione adim-
„ plentur, tàm in pecunia numerata,
„ quàm in aliis ſpeciebus?
„ II. An poſſint eadem Legata in ju-
„ dicio, aut extrà exigere per ſe ipſos, vel
„ Syndicum Apoſtolicum?
„ III. An Fabricæ S. Petri liceat in
„ hujuſmodi Legatis ſe ingerere infrà
„ annum, ex quo dies Legati ceſſit?
„ IV. Et quid, elapſo anno?

Reſolutio Sacræ Congregationis.

Ad I. *Reſpondit, Fratres Minores, tàm de Familia, quàm Reformatos eſſe capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica ſolutione, ſeù præſtatione adimplentur, tàm in pecunia numerata, quàm in aliis ſpeciebus: dummodò tamen hujuſmodi Legata ſint in quantitate moderata, & non in fraudem paupertatis.*

Ad II. *Fratres quidem nec per ſe ipſos, nec per interpoſitam perſonam poſſe eadem Legata in judicio exigere, ſed Syndicum Sedis Apoſtolicæ tantùm judicis officium implorare; dummodo ſimilitèr illa in moderata ſint quantitate, & ſinè ulla fraude paupertatis, & re ipſa erogentur in Fratrum neceſſitates. Extra judi-*

judicium verò ità demùm Legata hujuſmodi accipi poſſe à Fratribus per ſe ipſos, ſi in aliis ſpeciebus conſiſtant, & accipiantur in ea tantùm quantitate, quam vera, & imminens eorum neceſſitas poſtulet: ſed ſuperfluam, aut pecunias à Syndico tantùm poſſe accipi, dum tamen id omne in Fratrum neceſſitates convertatur.

Ad III. *Non licere Fabricæ S. Petri in hujuſmodi Legatis bonorum mobilium ſe ingerere infrà annum, ex quo dies Legati ceſſit.*

Ad IV. *Elapſo anno, licere ad præſcriptum ſuarum facultatum.*

Sed petitur. Quid importet illud *officium Judicis* implorare?

7 Reſp. Importat quid diſtinctum ab hoc, quod eſt in judicio quidquam exigere. Hoc enim ſupponit in actore jus ad agendum adverſus alium actione juridica, & civili; illud verò tale jus minimè reperit, ſic ex Pirhing. *in compend. doctr. ſacr. canon. lib.1. tit.32.* notante diſcrimen eſſe inter actionem, & implorationem officii, quod illa ſupponat jus ex parte agentis, & debitum ex parte illius, contra quem actio intentatur; imploratio verò officii æquitate potiſſimum nititur, non jure. Ideò, cùm nec Syndicus ſtri-

ctu

ctum jus habeat, ut ſupponitur à S. Congregatione, quantùm ad dicta Legata adverſus gravatos à Teſtatoribus, non poteſt in judicio contrà eos agere, eos citando, & juridicè procedendo; ſed ei dumtaxat conceditur, ut Judicem moneat de Legatis, & non ſolutis; & tunc Judex executor, ut pater Pauperum, ex ſuo munere debet hæredes compellere ad ea ſolvenda, & Fratribus, quatenus egeant, in eleemoſynam conferant. Fagnanus in 1. *ad cap. Quoniam num.34. de decimis* ſcripſit, quòd, deficiente actione, ſubveniendum eſt officio Judicis. Apud Gonzalez in 1. *tit.32. cap.2. num.3.* videas diſcrimen inter officium Judicis nobile, & mercenarium. Verùm Syndicus ad implorationem non debet procedere, niſi concurrant, quæ pro ſecundo dubio ſunt diſpoſita.

§. II.

An valeat Legatum annui redditus factum Sacriſtiæ, fabricæ Eccleſiæ, vel Conventus?

8 LEgata pro Fabrica Conventus, vel Eccleſiæ Fratrum, cùm non reſpiciant

ciant victum eorumdem, valent omninò, estò in summa considerabili, dummodò sit adæquata pro servitio rei: ut de Legato scutorum quatuor mille pro Fabrica ad favorem Fratrum S. Francisci ad Ripam Urbis decidit Rota supponens capacitatem, & firmat Card. de Luca *disc.25. num.8. de Parochiis*; & *disc.35.n.15. de Regul.* refert à Parocho disputatum fuisse non super capacitate Fratrum, sed prætensione quartæ funeralis; quam tamen non deberi pro Legatis factis Monasterio, quod sit exemptum per privilegium, neque pro Legatis relictis Ecclesiæ pro fabrica dixit *de offic. & potest. Parochi par.3. cap.25. num.52.*

Ex identitate rationis valet, etiam Legatum factum pro Libraria; cùm non concernat victum, & vestitum Religiosorum, de quo infr. §.6.

Pari modo valet Legatum factum pro Sacristia, hoc est, ut sacra Supellex renovetur, & reparetur, proùt etiam ex dicendis §. 5. Intereà refero resoluta ab eadem Sac. Congregatione Urbana ad proposita dubia.

„ I. An valeat Legatum annui reddi-
„ tus factum fabricæ Sacristiæ, vel Ec-
clesiæ

„ clesiæ Fratrum Minorum, tam de Fa-
„ milia, quàm ex Reformatione?
„ II. An liceat Fratribus hujusmodi
„ Legata in judicio exigere per eorum
„ Procuratores, vel Syndicos Aposto-
„ licos?
„ III. An liceat eisdem erogare præ-
„ dicta Legata in usus Fratrum: an verò
„ illa omninò converti debeant in usus
„ à Testatoribus præscriptos?
„ IV. An Fabricæ S. Petri liceat infra
„ annum se ingerere in proprietate ho-
„ rum Legatorum pro Fabrica, vel Sa-
„ cristia, transigendo cum hæredibus,
„ aut aliàs de eadem proprietate dispo-
„ nendo?
„ V. Et quid transacto anno?
„ VI. An liceat eidem Fabricæ S. Pe-
„ tri se immiscere præstationibus, seù
„ fructibus eorumdem Legatorum ab
„ anno decursis, & non solutis?
„ VII. Et quid infrà annum, ex quo
„ cessit dies præstationis?

Resolutio Sacræ Congregationis.

9. Ad I. Respondit. *Valere Legatum annui redditus factum Sacristiæ, vel fabricæ Ecclesiæ, vel Conventus Fratrum Minorum, tàm de Familia, quàm de Reformatione, nisi adsit excessus in quantitate.* Ad

Ad II. *Nec per se ipsos, nec per alios licere Fratribus in judicio exigere hujusmodi Legata, sed Sindico Apostolico dumtaxat.*

Ad III. *Nec licere eadem annui redditus Legata erogare in usus Fratrum, sed illa omninò converti debere in usus à Testatoribus præscriptos.*

Ad IV. *Fabricæ S. Petri non licere infrà annum se ingerere in proprietate horum Legatorum, cum hæredibus transigendo, aut aliàs disponendo de eadem proprietate.*

Ad V. *Itidem non licere.*

Ad VI. & VII. *Posse Fabricam S. Petri se immiscere in præstationibus, seù fructibus eorumdem Legatorum ab anno decursis, & non solutis, non autem infrà aunum, ex quo dies præstationis cessit.*

Duo hic ad præscriptum harum resolutionum adnotantur. Unum est, quòd præstationes hujusmodi Legatorum sunt debitæ, aliàs nec Syndico Apostolico liceret ipsas in judicio exigere, proùt eidem licet, ut in responsione *ad* 2.

Alterum verò, quòd proprietas Legatorum, seù res, quæ est pro fundo, & securitate annuæ præstationis assignata, non sit apud Fratres, seù apud Syn-

S dicum

dicum Apostolicum. Sacra enim Congregatio semper supponit esse apud hæredes, vel alios à Testatore gravatos, ut constat tàm ex *eodem 2.* (cum à se ipso Syndicus nihil possit in judicio petere) quàm *ex 4.*

10. Quantùm ad III. adverti debet, per id revocari concessionem à Sixto IV. factam Minoribus de commutandis Legatis relictis Ordini ad unum usum, in alium. Nàm cùm decretum factum sit, approbante Papa, ad restituendam in Ordine puram observantiam Regulæ, per ipsum revocatur, quidquid intento fini adversatur. Ideò ab Ordine nunquàm acceptantur privilegia relaxativa puritatis Regulæ, & contraria Declarationibus Nicolai III. & Clement. V. sæpè in superioribus laudatis. Et idem Urbanus in *Constit. Sacrosanct. 51. Bullar. t. 4.* revocavit omnes concessiones, & indulta à Sede Apostolica Ordini concessa, Regulæ, & dd. Declarationibus contraria. Quod subindè innovavit Innocent. XI. *constit. Sollicitudo,* alibi allegata. Contraria verò reputaretur asserta dispositio; cùm jus in Fratres conferret circà Legata, ut de eis disponere valerent æquè benè, ac

si sui

si sui juris essent, & possent civilitèr obligari.

§. III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere Missarum?

Quantùm ad præsentem articulum eadem Sac.Congreg. Urbana mentem suam aperuit, proùt infrà ad hæc dubia.

„ 11. I. An Fratres Minores, tàm de
„ Familia, quàm Reformati sint capa-
„ ces Legatorum annuorum, quæ fiunt,
„ adjecto onere celebrationis Missarum?
„ II. An iidem possint pro his Lega-
„ tis in judicio experiri agendo, aut Ju-
„ dicis officium implorando?
„ III. An possint Fratres illa accipere
„ à spontè offerentibus, celebrando Mis-
„ sas ad rationem rei acceptæ?
„ IV. An possint illa spontè oblata
„ accipere per se ipsos, an verò per Syn-
„ dicum Apostolicum?
„ V. An Fratres possint hujusmodi
„ Legata extinguere, aut illorum pro-
„ prietatem vendere, & pretium eroga-
„ re in usum Fabricæ, vel Sacristiæ?

„ VI. An liceat Fabricæ S. Petri pro-
„ prietatem eorumdem Legatorum cũ
„ onere Missarum sibi vindicare, tàm
„ elapso anno, quàm anteà?
„ VII. An eidem Fabricæ liceat sibi
„ vindicare annuas præstationes decur-
„ sas, & non solutas, tàm antè annum,
„ quàm post?

Resolutio Sacræ Congregationis.

12. Ad I. Respondit. *Fratres Minores, tàm de Familia, quàm ex Reformatione nullatenus esse capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt, adjecto onere celebrationis Missarum?*

Ad II. *Non posse pro his Legatis in judicio experiri, aut Judicis officium implorare.*

Ad III. *Posse Fratres illa accipere per modum eleemosynæ à spontè offerentibus, celebrando Missas ad rationem rei acceptæ, citrà tamen ullam obligationem ad onus perpetuum: & dummodò priùs protestentur se illorum capaces non esse.*

Ad IV. *Syndicum Apostolicum, & pro Fratrum necessitatibus, non autem Fratres ipsos, etiam per alios, posse hujusmodi Legata utcumque spontè oblata accipere, si in pecunia consistant.*

Ad V. *Non posse Fratres hujusmodi Legata extinguere, aut illorum proprietatem ven-*

vendere, & pretium erogare in usus Fabricæ, vel Sacristiæ.

Ad VI. *Licere Fabricæ S. Petri ad suarum facultatum præscriptum sibi vindicare eorundem Legatorum proprietatem cum onere Missarum celebrandarum, tàm elapso anno, quàm anteà.*

Ad VII. *Similitèr licere.*

Hìc paritèr ponderandum est, quòd disposita *ad* 1. valent pro Legatis directè Fratribus relictis, juxta dicta *num.* 1. Ubi verò agitur de Legatis, quorum proprietas reperitur apud hæredes, vel alios, S. Congr. R. Fabricæ in decreto *Cum sæpius*, ut infrà *num.* 51. decrevit capitale, seu sortem principalem, aut proprietatem esse semper conservandam absque ulla diminutione.

13. Cœterum nec Legata, eo onere adjecto, aut ipsorum præstationes Fratribus debentur, cùm nihil magis altissimæ paupertati Fratrum repugnet, quàm redditus annui certi, & determinati; qui ex *Clementina* §. *Cumque annui* perpetuitatem, & proprietatem sapiunt, & ideò inter immobilia ibi connumerantur. Illisque Fratres videntur liberari ab onere providendi sibi ex incerta quæstuatione,

 & con-

& consequentèr quantùm ad suas urgentias ab incerto non dependere, neque in totum inniti Divinæ providentiæ, proùt debent ex Regula, & fuit declaratum à Nicolao, & Clemente.

14. Propterea sunt Fratres transgressores Regulæ, si, vel per se ipsos, vel per Syndicum via juridica procedant adversus hæredes, & debitores, eos citando, & vocando ad judicium, ut ab Judice compellantur ad solutionem, nisi ad præscriptum ab eadem S. Congregatione; & aliàs incurrunt ipso facto pœnam excommunicationis præfixam in dicto decreto *Cum sæpiùs*.

15. Quamvis autem interdictum sit Fratribus, eorumque Syndico præstationes pro Missis Legatorum exigere, tamquàm sibi debitas, & per modum certæ assignationis perpetuæ, omnique actione civili, & juridica sint circa eas destituti; possunt tamen eas titulo puræ eleemosynæ manualis à spontè, & liberè dantibus accipere (sed in pecunia numerata nonnisi à Syndico sunt recipiendæ) proùt sæpè repetitum est, tùm supra in *resolut. ad* 3. & 4. tùm in decreto Sac. Congreg. Episcop. dato *num.* 56. ac in alio ejusdem sub

ſub *die 3. Auguſti anno* 1674. *in Turritana Legatorum* , confirmato à Clemente X. *conſtit. Nuper ſub* 22. *Auguſti d. anni*, quàm excribo infrà, tùm in dicto decreto *Cum ſæpiùs* .

16. Inſuper S.Congr. R.Fabr. *ſub* 28. *Maii* 1639. & 30. *Auguſti d. anni* reſcripſit Epiſcopo Urbaniæ volenti erigere Canonicatum ex quodam Legato relicto Conventùi S. Angeli in Vado ſub prætextu , quòd Fratres illius Legati non eſſent capaces : *Legati ſummam reſtituendam fore , quia Fratres erant capaces illius,non obſtante perpetuò onere Miſſarum , & quoſdam feſtivitates celebrandi* .

17. Et die 11. *Julii d. anno* 1639. ſub eadem forma ſcripſit Epiſcopo Civitatis Caſtelli . Quoniam verò Epiſcopus difficultatem movit , nè Fratres fructus Legati reciperent, eadem S. Congr. 28. *Auguſti* 1640. eidem commiſit , *ut omnia removeret impedimenta, & Teſtatoris voluntas impleretur* .

18. Et in una *Anconitana die* 31. *Decembris* 1639. eadem declaravit : *Fratres illius Civitatis per modum eleemoſynæ capaces eſſe Legati quinque annuorum ſcutorum cum onere celebrandi Officium,&c.* Hæc fuit ſem-

per praxis S. Congr. in illis terminis rescribere, quando difficultas movebatur in exequenda voluntate Testatorum circa similia Legata.

19. Enim verò tunc puritas observantiæ Regulæ S. Francisci nec offenditur, nec vim patitur. Quoniam præstationes à Fratribus non exiguntur, ut debitæ, neque ipsi viâ juris compellunt hæredes, sed solùm ab istis eleemosynalitèr petunt, eæque in eleemosynam recipiuntur: quo titulo posse recipi, remanente proprietate capitalis apud hæredes, vel aliquam Communitatem, Collegium, Confraternitatem, Hospitale, aliumve Locum pium, fuit, etiam dispositum in Capitulo Generali Victorien. de *anno 1694. tit. pro utraque Familia num.*17. præmissa tamen semper protestatione de qua *supra num.*4.

20. Neque Fratres absolvuntur ab onere precariò petendi eleemosynas victus, & vestitus. Nàm non possunt permittere, ut à Syndico recipiantur, si aliæ adsint eleemosynæ. Tum quia, non sunt omninò certi de dictis præstationibus: nàm est in arbitrio hæredum debitorum eas Fratribus conferre, ut in d. decreto. *Cum sæpiùs*. Quin

Quin etiam certitudo hoc paritèr titulo excluditur, quòd remaneat in prudenti arbitrio Judicis executoris Testamenti aditi pro illius implemento, ut, inspectis circumstantiis eleemosynarum, aut locorum, vel, iisdem Fratribus, vel aliis Missæ celebrandæ committantur: maximè, si comperiat eleemosynas, & Legata pro Fratribus, adeò adaucta, ut eximi debeant à necessitate sibi victum quærendi ex incerta mendicatione, ut dixit *Rota in d. Turritana Legatorum coram Emerix* 10. *Januarii* 1695. & iterùm 6. *Aprilis* 1696. *coram eodem*.

Et in hac postrema firmatum similitèr est, non posse Fratres, neque per se, neque per Syndicum Apostolicum, etiam agentem, tamquam unum de populo, imò neque extrajudicialitèr, molestare hęredem, aut Executorē Testamenti, ut sibi Missarum celebrationem committant, nè per æquipollens sibi videatur licere, quod eis per Regulam, & Apostolicas Constitutiones est interdictum.

21. Non prohibetur tamen, quin Syndicus Apostolicus agat, tamquàm unus de populo apud eum, ad quem spectat mandare, ut voluntas Testatoris im-

impleatur: ei enim non denegatur, quod alteri de populo conceditur. Siquidem pietas erga defunctos, hoc petit, ut Judices de illorum dispositionibus in ultimis tabulis expressis moneantur, nè inexecutæ remaneant. Cessare tamen semper debet ab instantia, ut Missæ committantur Fratribus, ut celebrentur, eisque eleemosyna conferatur.

22. Nec obstat fuisse à Testatore dispositum Missas esse in Ecclesia Fratrum, & per ipsos celebrandas. Nàm si Judex, cui commissa est ab jure executio Testamenti, comperiet Fratres eleemosynis abundare, nec egere, potest aliis Sacerdotibus idem onus tradere, ut in eadem Ecclesia animæ Testatoris suffragentur. Etenim Missæ celebrari debent in Ecclesia, vel Altari à Testatore electo, ut dixi *Offic. Cur. cap.* 10. §. 2. *n.* 46. In tali namquè electione attenditur devotio specialis Testatoris erga talem Ecclesiam, & Sanctum. Et de ejus interpretativa voluntate ab aliis in eodem loco celebrantur, cùm id à Fratribus, eorum puritate Regulæ inspecta, præstari non potest. Nulla enim verosimilis conjectura est, quòd Testator voluerit Missas per Fratres celebrari pro

ri pro tempore, quo sunt incapaces recipiendi, etiam per Syndicum ipsarum stipendia: proùt sunt, dum non egent.

Quod totum habetur ex *cap. Exiit* §. *Ad quæ Legata*; ubi Nicolaus injungit iis, qui ex officio debent vigilare, ut pia Legata exequantur, quòd, negligentibus hæredibus, super executione provideant, nè *pia defunctorum destruatur intentio: ac ipsi Fratres pauperes opportunis auxiliis non fraudentur*, ut inquit textus. Ideò, cùm Fratres non egent, per alios possunt Sacrificia offerri: nisi Fratres ipsi, nullo recepto stipendio, se ad celebrandum paratos exhibeant.

23. Sed tunc ad præscriptum allegati decreti *Cum sæpiùs*, prohibentur facere aliquam receputam de eleemosyna, quasi fuisset soluta. Cùm ibi sub eadem excommunicationis pœna ipso facto incurrenda S. Congregatio prohibeat, nè Fratres per se, vel per alios, etiam Syndicum Apostolicum, *hæredibus, seù debitoribus faciant aliquas receputas pro dictis annuis præstationibus, nisi pro rata, & pecunia, seù eleemosynis supradictis, cum effectu, ac verè, & realitèr eisdem Fratribus data, vel soluta, seù datis, vel solutis; nec sub alia data,*

nisi

nisi sub ea, qua verè fuerit eisdem Fratribus, aut aliis pro eis facta realis satisfactio.

Verùm Sacerdotes alii, quibus per aliquod tempus Missæ ipsæ legendæ, ut supra traderentur, tenerentur ad expensas pro luminibus, vino, & hostia, juxta *constitut. Nuper de celebrat. Missar. in resp. ad* 7. Ad majorem tamen cautelam censerem esse consulendam S. Congreg. Concilii pro provisione.

Adversus hucusque dicta nascitur difficultas ex una *Spoletana Legati*, ut infr.
„ Franciscus Campelli in suo ultimò te-
„ stamento disposuit, quòd ejus hæredes
„ tenerentur tradere Conventui Fratr.
„ Minor. de Observ. Civitatis Spoletanæ
„ scuta trecentum, in censibus investien-
„ da cum onere dd. Fratribus celebrandi
„ per centum annos ex redditibus dd.
„ censuum tot Missas in suffragium ani-
„ mæ Testatoris, hac conditione adjecta,
„ quòd quatenus d. Conventus non esset
„ capax d. Legati, d. scuta trecentum,
„ cum eodem onere alteri Ecclesiæ arbi-
„ trio hæredum tradenda forent. Et in-
„ stantibus dd. Fratribus, & auditis hæ-
„ redibus, fuit propositum dubium Sac.
„ Congreg. Concilii.

An

An dictus Conventus sit capax supradicti Legati?

24. Sacra verò Congregatio 7. *Julii* 1668. *censuit negativè respondendum*.

Verùm hoc decretum nobis non obstat. Etenim in dicto Legato proprietas capitalis erat apud Fratres, vel Conventum, qui incapaces sunt retinendi rerum proprietatem, & habere census. Hujus verò generis non sunt Legata, ad quorum prestationes recipiendas in eleemosynam ad hæredibus gravatis Fratres sunt capaces juxta dicta superiùs.

Qua capacitate posita titulo eleemosynæ, non datur locus sustitutioni, ut advertit Petra *to.2.comment. ad constit.5. Honorii III. sect.4. num.* 48. allegata resolutione ejusdem Congr. in *Romana Legati 2. Decembris* 1673. in qua aderat sustitutio, & caducatio favore Conventus S. Adriani hæredis. Qua non obstante, Sac. Congr. resolvit contrarium, ibi. *An Legatum, de quo agitur, dari jussum per tot præstationes pro Fratribus ægrotantibus in infirmaria dicti Conventus* (de Ara-Cœli) *addito Missarum onere, sustineatur, & per consequens, an d. sustitutioni factus fuerit locus?* Et S. Congr. respondit. *Legatum, de quo agitur*

agitur, sustineri, & proindè dictæ substitutioni non esse locum. Ratio planè, quia Fratres titulo eleemosynæ præstationes recipiebant à gravatis à Testatore, apud quos erant ejusdem bona.

Circà onera Missarum perpetuò celebrandarum recipienda (existente etiam onere solutionis penès Hæredes, vel Executores Testamentorum) noverint Fratres sibi prohiberi illa recipere *sinè Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia in scriptis, & gratis concedenda &c. aliàs Regularis pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat*; proùt expresè *constit. Nuper* Innoc. XII. *de celebrat. Missar. §. Ad hæc Sac. Congreg.*

Licentia verò nullatenùs est concedenda, nisi priùs habitâ notitiâ, quòd onus implendum non sit supra vires Conventus, ibi enim Pontifex §. *Cùm sæpè*, prohibet: nè Missæ supra vires celebrandæ suscipiantur.

Obtentâ verò licentiâ, est subindè præmittenda protestatio, de quâ dictum est *supr. num.* 4.

Quæri hic posset, an dicta pœna incurra-

curratur eo ipſo abſque alio Judicis miniſterio?

De qua re diximus aliqua *tit.2. conſil.3. num.32.* Hic autem advertimus ex dicto textu; quantùm ad privationem Officiorum, quæ obtinentur, requiri declaratoriam tranſgreſſionis, ut pro foro externo incurratur: ratio eſt, quia uſu, & conſuetudine receptum eſt (quæ eſt optima Legum interpres) ut nullus ſe privet re antea obtenta, niſi declaratoria criminis ſententia à Judice feratur: niſi tamen aliud conſtet de mente Legislatoris. Ulterior ratio eſt. Quia jus ad propriam famam conſervandam præponderat Legi humanæ indicenti privationem Officiorum: quæ cùm tàm gravi damno non videtur obligare ante ſententiam Judicis: aliàs eſſet nimis acerba; nàm cogeret hominem ad ſe prodendum, & exequendam in ſe duriſſimam pœnam; ut advertit Diana *coord. to.1. tract.5. reſol.63.* plures cumulans. Intereà tamen tranſgreſſor Conſtitutionis tenetur requirere diſpenſationem, ne Officium, quo in conſciéntia privatus eſt, iniquè retineat, ex Bonac. *de Legib. diſp.1.qu.1.punct.7.§.2. num.9. & 10.*

Ubi

Ubi verò Legislator uteretur clausulâ: *eo ipso absque aliquo juris, aut facti ministerio*, tunc nec etiam super crimine deberet Judex pronunciare: quia hæc excludunt declaratoriam quoque super facto, quæ regularitèr non removetur ab illa *absque alia declaratione*, ut notavit Fagnanus *in 5. ad cap. Quod à Prædecessore de Schismaticis num.* 68.

Ubi advertit paritèr declaratoriam facti non requiri, ubi crimen est notorium, allegans Abbatem, & Innocentium. Hæc enim tria æquiparantur, *Judicis denunciatio, propria confessio, & rei evidentia, quæ tergiversatione aliqua celari non possit*, ut est casus in *cap. Quæsitum de cohabit. Cleric.* Sed cùm possit aliquid contra evidentiam allegari, citandus est transgressor, si habeat quidquam contra factum allegare. Et quatenùs nihil relevans producat, pronunciandum est super transgressione.

Quò verò ad pœnam *inhabilitatis*, & privationis *vocis* in eodem textu, crimine commisso, absque hujus declaratione statim incurritur: ratio est, quia hanc transgressor non debet in se inferre per aliquam actionem, sed circa eam se habet merè

merè passivè, & consistit in abstinentia ab aliqua receptione, vel actione.

§. IV.

An Fratres sint capaces Legati annui sinè onere?

25 Quò ad præsentem articulum, sunt dictæ S. Congr. resolutiones ad hæc dubia.

„ I. An Fratres Minores tàm Observantes, quàm Reformati sint capaces Legatorum annuorum sinè aliquo onere, aut modò adjecto, saltem ad effectum illa extinguendi, & pretium erogandi in usus Fabricę, vel Sacristiæ?

„ II. An ad hunc effectum possint eamdem proprietatem in judicio petere per Syndicum Apostolicum;

„ III. An possint illam convertere in usus Fratrum?

„ IV. Et quid, si cœperint illorum annuas præstationes accipere?

„ V. An possint Fratres exigere judicialitèr annuas præstationes eorumdem Legatorum in vim Martinianæ?

„ VI. Et quid post ultimum decretum

T Sac.

„ Sac. Congregat. hac de re editum?
„ VII. An Fratres teneantur protestari se esse incapaces eorumdem Legatorum?
„ VIII. An possint illa à spontè dantibus accipere per se ipsos, vel per Syndicos Apostolicos?
„ IX. An hæredes teneantur illorum præstationes Fratribus solvere in foro conscientiæ?
„ X. An Fabrica S. Petri jus habeat sibi vindicandi horum Legatorum proprietatem, tàm elapso anno, quàm anteà?
„ XI. Et quid de annuis præstationibus decursis, & non solutis?
„ XII. An hæc omnia procedant, etiam in Legatis annuis ad modicum tempus?

Resolutio Sacræ Congregationis.

26. Ad I. Respondit. *Fratres Minores, tàm Observantes, quàm Reformatos non esse capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt sinè aliquo onere, aut modo adjecto, nisi ad effectum illa extinguendi, seù illorum proprietatem, & pretium convertendi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ.*

Ad II. *Non Fratres ipsos, sed Syndicum Apo-*

Apostolicum tantùm posse eandem proprietatem in judicio petere.

Ad III. *Posse convertere.*

Ad IV. *Si Fratres cœperint illorum annuas præstationes accipere, nè hinc fiat fraus paupertati, expedire, ut de cætero decernatur, eo casu non licere amplius Fratribus eandem proprietatem vendere, ac pretium in usus Fabricæ, vel Sacristiæ erogare. Ideòque agendum cum S. D. N.*

Ad V. & VI. *Fratres nullo modo posse in judicio exigere annuas eorumdem Legatorum præstationes.*

Ad VII. *Teneri.*

Ad VIII. *Posse illa per modum eleemosynæ, & à spontè dantibus accipere, etiam per se ipsos, si in aliis speciebus consistant: quòd si in pecunia, nonnisi per Syndicum Apostolicum.*

Ad IX. *Non teneri.*

Ad X. *Fabricam S. Petri nullum jus habere vindicandi horum Legatorum proprietatem, nisi, elapso anno juxta suas facultates.*

Ad XI. *Similitèr non habere jus vindicandi hujusmodi annuas præstati ones, nisi ab anno decursas.*

Ad XII. *Hæc omnia locum non habere in Legatis infra decennium, sed in his tantùm,*

 quæ

quæ fiunt ad decem annos, & ultrà. Edita sunt decreta, & resolutiones in supra positis §.§. 9. *Septembris* 1628.

Quantùm ad 1. Si res esset Legata modo incongruo nostro statui, ut si relinquatur domus ad locandum, vel vinea, aut ager ad colendum, tunc Fratres sunt incapaces ad acceptandum Legatum, ex *cap. Exiit* §. *Ad hæc*, ubi Nicolaus III. declarat debere Fratres à receptione *per omnem modum abstinere*. Si tamen Testator domum, vel agrum absque modi expressione Fratribus quidquam legaret, tunc illud possent acceptare, ut inquit ibi Nicolaus, & diximus *tit.* 1. *consil.* 4. *num.* 8. quia *sub modo licito Fratribus intelligitur esse relictum*; ità quod *nec Legans merito, nec Fratres ipsi effectu relicti fraudentur*, & posset Syndicus petere, ut ad 2.

Rem tamen ità generalitèr relictam non possunt retinere, ut ex ea annuas præstationes recipiant, ut est punctualis resolutio ad 1. Liceret nihilominus eas per modum eleemosynæ ab hæredibus, aliisve gravatis recipere, ut ad 8.

28. Quod spectat ad Legata infra decennium, accipiendum est, dummodò non sint exorbitantia, & excessiva, ità ut

Fra-

Fratrum mendicitas præjudicium recipiat. Mens enim S.Congr. fuit providere observantiæ Regulæ in sua puritate.

§. V.

An valeat Legatum concernens cultum divinum in Ecclesiis Fratrum?

29 SÆpè favore Ecclesiarum Fratrum Minorum Fideles disponunt annua Legata pro oleo lampadum, pro grano, & vino pro Missis, pro paramentis sacris,& ornamentis Ecclesiæ; ad quæ implenda gravant hæredes, vel alios, ut ea in specie illis conferant, vel summam pecuniæ ad rerum Legatarum emptionem Syndico Conventus persolvant.

De hujusmodi Legatorum validitate nulli hæsitare fas est.Nàm circà ea nullatenùs procedit incapacitas Fratrum; cùm solùm restricta sit ad Legata,quę concernunt ipsorũ utilitates, & commoda, & in hunc finem recipienda tamquam debita, non verò, quæ respiciunt certum usum divini cultus, proùt sunt allegata; per quæ non infringitur, nec tollitur eorum mendicitas, utpotè quod non in alimen-

 ta,

ta, seù victum, ipsorumque vestimentum cedere debeant, sed in necessaria divino cultui, & Ecclesiarum ornamenta, ut post Gloss. in *Clementina Exivi de verb. signif. verb. Cumquè annui*, dixit Bartolus *in tract. Minorum lib.* 1. *n.* 8. Abbas *cons.* 63. *lib.* 2. *num.* 4. Portel. *cit. v. Legatum num.* 3. Corduba *in Regul. S. Francisci cap.* 6. *q.* 11. *verb. si quæratur*, aliique plures contra Azorium *instit. moral. lib.* 12. *cap.* 25. *q.* 15. negantem similia Legata sustineri, & à Fratribus posse acceptari, & ideò à Scribentibus reprobatur.

30. Nec modò Rota in *d. Romana Computorum* §. *Tertia conclusio* stetit pro ipsorum consistentia, quin etiam §. *Ex quibus*, dixit ea Fratribus legatariis omninò deberi. Quæ fuit subsecutivè doctrina ejusdem in allegata *Turritana Legatorum*: in qua distinguendo Legata cum onere Missarum à Legato pro oleo lampadis, censuit hoc deberi, non verò illa; licèt ad horum implementum teneantur hæredes, proùt in particulari exprimitur in voto ab eadem edito.

31. Subindè in eamdem sententiam abiit S. Congr. Concilii in *Faventina Legatorum*. Nàm, assignatis suis bonis à Constantia

stantia Severola de anno 1657. ad effectum fundandi in Terra Mutilianæ, vel beneficium Ecclesiasticum, vel Monasterium Monialium, hæc onera imposuit. Primum, *annuæ præstationis libr.* 100. *olei, pro manutentione lampadis antè sacras Reliquias in Ecclesia PP. Capuccinorum dictæ Terræ*. Secundùm, *libr.* 25. *ceræ albæ pro usus ejusdem Ecclesiæ*. Secuta verò de anno 1686. Monasterii fundatione recusarunt Moniales subministrare dictas præstationes sub prætextu omnimodæ incapacitatis Fratrum Capuccinorum, undè, citatis, & informantibus, etiam Monialibus, petiit Alexander Ronconi, tamquàm unus de populo à S. Congr. declarari.

An Monasterium Monialium teneatur subministrare singulis annis dictas libr. 100. *olei, &* 25. *ceræ albæ pro usu Ecclesiæ Capuccinorum?*

Die 2. *Martii* 1697. Sac. Congreg. respondit *affirmativè*.

32. Nec relevat opponere, ideò pro affirmativa fuisse resolutum, quia agebatur de Legato olei, & ceræ in propria specie, non verò de relicto pecuniæ. Hoc planè nil relevat, etenim, ubi Legatum consistat in pecunia, quæ pro oleo, &

cera sit expendenda, non à Fratribus, sed à Syndico Apostolico recipienda est, juxta dicta supra ex S. Congreg. §. 1. *ad* 2. & §. 3. *ad* 4.

33. Quæ Legatorum præstationes possunt à Syndico Apostolico in judicio exigi per resoluta supra à S. Congr. §. 2. *ad* 2. Nec licèt ipsas annuas præstationes in alios usus Fratrum erogare, sed omninò converti debent in usus à Testatoribus præscriptos per ibi dicta *ad* 3. Ideò Fratres, qui alio modo illis utuntur, gravitèr delinquunt, cùm de re disponant præter intentionem Testatoris, & contra præscriptum legis in *Clementina Quia contingit de relig. domib.* ac si in eorum proprietate reperiretur.

§. VI.

An Fratres sint capaces Legatorum annuorum, quo ad victum, & vestitum?

34 Certum est hujusmodi Legata sustineri nequaquam posse per modum debiti, aut annuæ certæ assignationis cum aliquo jure ad ipsa: nihil enim Fratribus magis repugnat, quàm rerum

rerum proprietas, & annui redditus, qui in possessoribus continuum dominium important. Enim verò tunc eis victum non tribueret incerta mendicitas, proùt debet ad textum in *cap. Religionum §. Confirmatos de Religios. domib. in 6.*

35. Propterea neque illa sustinentur, neque est in Fratribus capacitas ad ea, seù veriùs ad ipsorum præstationes, nisi ut à gravatis accipiant titulo eleemosynæ, proùt respectivè sonant allegatæ Sanctæ Sedis Declarationes, & in specie pro materia, de qua agitur, emanarunt infrascripta decreta.

„ In dicta Faventina Legatorum, „ de qua suprà *n.* 31. pia Fundatrix onus, „ etiam imposuit unius ferculi solidorum 20. ipsis PP. Capuccinis per singulas hebdomadas subministrandi; & „ cùm dd. Moniales renuerent illud dare sub prætextu omnimodæ incapacitatis Fratrum Capuccinorum, fuit „ S.Congr.Concil.propositum dubium: *An teneantur præstare singulis hebdomadis supradictum ferculum bon. 20. pro ipsis Capuccinis.*

S. Congr. eodem anno proùt suprà, *censuit esse servanda decreta Congregationis Fabri-*

Fabricæ, die 4. Febrarii 1633.

36. Similitèr in *Salernitana Eleemosynarum*, in qua, factà dispositione, Fabritius Pinto nominaverat hæredes suorum bonorum PP.Carmelitas excalceatos Civitatis Salerni, imposito eis onere,ut perpetuò quolibet die tenerentur causà pulmenti tradere in eleemosynam PP. Observ.& Reformatis,ac Capuccinis S.Francisci tria grana. Cùm verò hæredes sub prætextu incapacitatis eorumdem Fratrum dispositâ recusarent implere, opus fuit recurrere ad dictam S.Cong.quæ,dubio proposito: *An Legatum sit præstandum, & cogendos Carmelitas principales hæredes ad illius solutionem*: 14.Junii 1704. respondit: *Serventur decreta R. Fabricæ S. Petri die 14. Februarii 1633*. Quasi diceret: Fratres Legatarii recipiant in eleemosynam, quatenus hæredes velint liberè, & spontè illis dare. Decretum allegatur infra.

Tamen cùm Carmelitæ detrectarent executionem dare resolutioni,causa devoluta fuit ad S. Congr. R. Fabricæ, quæ in simili voto fuit 20.*Junii* 1707. Et 9.*Februarii* 1708. causâ iterùm repropositâ, rescripsit: *In decisis, & amplius causa non proponatur*. Apud dictum de Luccia, à quo

à quo controversia ex integro narratur.

37. Ulteriùs pro Legato relicto pro pitantia, fuit semper praxis S. Congreg. Boni Regiminis rescribere Locorum Gubernatoribus pro implemento, & præter allegata *tit.* 1. *consil.* 7. *num.* 11. alias litteras dedit die 22. *Jun.* 1652. Viterbo al Governatore. *Mentre per il passato i Frati Minori Osservanti di S. Francesco di Canino siano stati sovvenuti di scudi dieci l'anno per la pietanza, e d'altri scudi quindici per il vino da quella Communità, la S. Congregazione si contenta, che possa continuarseli la medesima limosina, onde piacerà à V. S. concedernele la facoltà oppertunà.*

38. Quantùm ad vestiarium habetur resolutio ejusdem S. Cong. sub die 12. *Novembris* 1661. Perugia al Governatore. *Questi Eminentissimi Signori, dopo aver veduta l'informazione di V. S. sono stati di parere, che ella proveda, che li Frati di S. Francesco Minori Osservanti di Nocera siano sodisfatti dell'annua risposta di scudi sette, e ba.* 50. *che li sono stati assegnati da quel Publico sotto titolo di Vestiario; tanto eseguisca, e Dio la prosperi*, apud de Luccia à *loc. alleg. num.* 596.

39. Ad hoc exibetur factum concludentissimè hac in re removens omne dubium

dubium: Innocentius XII. *30.Maii 1696. constit. Cùm sicut*, suppressis quibusdam Legatis cum onere Missarum Fratribus hujus Conventus de Ara-Cœli directè relictis, & propterea incapacibus, audito Oeconomo R. Fabricæ S.Petri, transtulit capitale existens in locis Montium, in proprietatem Populi Romani (liberatis Fratribus à dicto onere) ut quolibet anno fructus in eleemosynam liberè Syndico Conventus erogaret pro vestimentis Fratrum ejusdem Conventus, nullatenus in alios usus convertendos.

Item Urbanus VIII. petente Commissar. Generali Frat. Minor. ut *dignaretur declarare Fratres esse capaces donationis annui census erogandi quotannis in emptionem Tunicarum, & vestium pro usu Fratrum Terræ Molleani, & à Ministris Fabricæ non posse molestari, quin per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census: sub 12. Novembr.* 1641. *SS. annuit* hoc rescripto: *audita relatione Sanctitati suæ facta de ordine Emin. Cardin. Barbarini Protectoris, benignè annuit petitioni supradictæ.* Fr. Paulutius. Et hic propter illud *per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census*, videtur proprietatem census apud alium

exti-

extitiſſe, à quo in eleemoſynam deberent fructus ad dict. effectum conferri: Apud Pitonium *diſcept.2. à n.130.*

Ita paritèr *num.*147. refertur qualitas alterius Legati ſcutorum duodecim ſine onere annuatim Fratribus S. Franciſci ad Ripam Urbis titulo eleemoſynæ ſolvendorum per Andream Benedetti, ad cujus inſtantiam, exhibita ſupplicatione Summo Pontifici, S. C. R. Fabricæ, cui fuerat petitio remiſſa, *ſub* 27. *Maji* 1656. reſolvit. *Facta relatione, SS. annuit, ad inſtantiam tamen hæredis ipſius Teſtatoris, & ſub titulo eleemoſynæ*: apud eundem de Luccia *ubi ſupr. num.*493.

40 Pro quibus ſanè militat, & in terminis terminantibus concludit doctrina S. Bonaventuræ deſumpta ex quæſtiuncula in Apologetico, de qua infra §. 7. *num.*50. probata à d. Sac. Congreg. pro Ciſmontana Familia, ubi nòn tàm de eleemoſyna temporaria, quàm perpetua diſponitur, inſpectis præſertìm clauſulis, *quotidie, ſingulis ſeptimanis, aut annis.*

Sequitur S. Doctor. *Et ſi poſt obitum uxor ejus, vel amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemoſynam per ſe, vel ex diſpoſitione illius largiri, poſſu-*

possumus similitèr accipere ex tali gratia: ita quòd quandocumque nollet amplius ista dare, nihil peteremus ab eis, quasi ex debito, sed more mendicorum recurreremus ad domum clementis Domini pro quotidiana eleemosyna, quamdiù illi placeret: sed quando plus nollet, discedamus, ei gratias agentes de dato, & non murmurantes de negato. Hæc est vera, & pura vita mendicorum, quod datur, ex gratia recipere, non ex jure. De censibus verò domorum Fratribus legatarum nihil quærimus, sicut nec de aliis redditibus.

Si autem antequàm vendantur, aliquem indè censum (hoc est eleemosynam) *dare volunt hi, in quorum tùnc potestate sunt illæ domus, nihil juris habere in eo protestamur. Sed eleemosynam nobis spontè oblatam simplicitèr recipimus, sicut aliundè donatam.*

Hinc Nicolius Flosc.*verb. Observantes num.* 5.ex S.Congr. in *una Capuccinorum* 12.*Novembr.* 1632. dixit:licet Capuccini, & Observ. sint incapaces Legatorum annuorum, non tamen sunt incapaces recipiendi subsidium, quod eis dat aliqua Communitas, vel persona particularis ad hoc à Testatore gravata.

Adversus usque nunc resoluta animadvertunt obstare, quòd in circumstan-

stantia de gravamine à Testatore imposito hæredibus de conferendo in perpetuum stipendium pro victu, & vestitu Fratrum, falsum sit Fratres recipere ex mera gratia, & titulo eleemosynæ. Nàm eleemosyna consisteret in solo nomine, at in reliquis de cœtero ejus substantia destrueretur, & transiret in purum creditum; siquidem in casu, quo præstatio non daretur, deberet Judex ipsos hæredes compellere ad illam conferendam, juxta text. in *cap. Exiit* §. *Ad quæ Legata*, ibi: *Et etiam Prælati, & Sæculares, quibus de jure, vel consuetudine provisio ista competeret (cum expedierit) se ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates deficientium adimplendas*. Et ità, admissa actione coactiva, præstatio non amplius dependeret ab incerta largitione, & pietate Fidelium: quod est essentiale constitutivum eleemosynæ, per Doctores allegatos in *d. Turritana Legatorum decis. 2.* §. *Demùm quòad reliqua*.

41. R. Quanti ponderis sit animadversio, non est difficile percipere. Nàm Fratres juxtà doctrinam S. Bonaventuræ infrà legendam, solùm ex gratia illas ab hæredibus recipere possunt; quatenùs verò hæredes difficiles essent in implemento vo-

to voluntatis Teſtatoris, poſſunt Fratres humilitèr eos rogare de eleemoſyna, non ſibi tamquam debita jure Legati, vel alio titulo. Undè idem S. Doctor in *cap. 4. Regulæ*, apud Corduba ad *cap. 6. Regulæ qu. 11. verſ. Quartum punctum*, dixit: *Quòd ſi Executores Teſtamentorum, aut Defunctorum retinerent malitiosè pecuniam contra formam Teſtamenti, nec vellent eam concedere alicui pro Fratrum neceſſitatibus, tunc poſſunt Fratres denunciare Ordinariis, & aliis Judicibus prædictis injuriam Defunctorum, & ſuam ſinè Regulæ præjudicio: non tamen judicialitèr petere tamquàm ſuam.*

Quarè illud *denunciare* non accipitur juridicè, ſed ſolùm ex pietate erga defunctos; & propriè importat monitionem, quæ nihil juris operatur in Fratribus, ſed potius paupertatem, & indigentiam ipſorum aperit iis, qui congruè, & legitimè eam ſublevare velint.

42. Enim verò, qua ratione poſſet Judex executor Eccleſiaſticus, vel Laicus actione coactiva procedere adverſus gravatos ad implendam voluntatem Teſtatoris, niſi ab aliquo habente notitiam diſpoſitionis moneretur, aut ei non ſignificaretur diſpoſitionem Teſtatoris impletam

tam non esse? Quinàm verò id certiùs possunt scire, quàm Fratres? Semper tamen caveant à scandalo; imò nunquàm juridicè petant, & servent disposita in dicto decreto *Cùm sæpiùs*. Et nunquàm prætendant sibi præstationes esse civilitèr debitas ex vi actionis ex testamento, aut juris ad ipsas, sed eas ex gratia recipiant, si eis liberè ab hæredibus velint dari; vel Judices cogentes hæredes ad solvendum eos obligent, ut dent Fratribus per viam eleemosynæ. Verùm Judex potest aliis eas præstationes applicare, si sibi constet Fratres non indigere: quod videtur sensus clausulæ, *cum expedierit*, dicto textui à Nicolao adjectæ. Ideò certitudo eleemosynæ quò ad Fratres excluditur; nam semper recipiunt ex gratia, etenim non sunt Legatarii necessarii; atque ità quidditas eleemosynæ non infringitur. Vide Portel. *dub. Regular. verb. hæreditas n.13.*

Hìc aliqua occasione instantiæ adnotanda occurrunt.

43. Primum. Quòd quilibet, & etiam Syndicus, ut unus de populo, habità notitiâ de inobservata dispositione Testatoris, ex pietate ergà Fideles defunctos potest executivè petere executionem piæ

 dispo-

dispositionis testamentariæ; & pro implemento instare: omnes enim leges clamant: pias defunctorum dispositiones esse implendas ex dictis suprà. Nec parcendum est labori, ne animæ Fidelium suffragiis debitis defraudentur.

44. Secundùm. Quòd executio, piorum Legatorum est mixti fori juxta dictum text. in *alleg. cap. Exiit*. Verùm, si gravatus implere sit Clericus, non potest contrà eum Judex laicus procedere. In locis, in quibus est erectum Tribunal. R. Fabr. ut in statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano, munus Judicis executoris ultimarum voluntatum est cumulativè in Ordinariis, & dicto Tribunali.

45. Tertium. Quòd Judex executor ex officio, etiam nemine petente, dummodò de negligentia adimplementi sit certus, tenetur adversus gravatos procedere, ut solvant, proùt de jure.

46. Quartum. Quòd quævis actio ex obligatione justitiæ, quæ in materia Legatorum ad Fratrum utilitates relictorum potest intervenire, non consideratur in ordine ad ipsos, sed inter personas sequentes finitur, *Testatorem, hæredes, seù gravatos, & Judicem executionis*.

Pro-

Propterea esto hæres ex obligatione justitiæ ergà Testatorem (adeòque in conscientia)teneatur ad integrum Legati adimplementum; & in defectum debeat restituere: cùm Testatori teneatur, à quo sua bona eo onere ei fuerunt relicta: tamen respectu Fratrum implementum non est ex debito, sed est opus puræ misericordiæ, & pietatis: eis enim politicè, & juridicè hæres non obligatur; licèt ex naturali obligatione teneatur, quandoquè Fratribus in eleemosynam conferre præstationes Legati absque tamen ulla obligatione proveniente ex parte ipsorum.

47. Et hic advertas ex contractu Legati duplicem oriri obligationem. Una est civilis, ex qua nascitur actio agendi pro illius executione pro foro judiciali, & externo. Alia est naturalis, à qua licèt talis actio pro eo foro non radicetur, attamen obligatus tenetur, dictante ratione in foro interno conscientiæ, & coram Deo, implere, ex *cap. Cùm tanto de consuetud.* Quæ naturalis obligatio ex parte hæredum componitur cum arctissima paupertate Fratrum Minorum; qui, ea in hæredibus stante, in judicio numquàm

possunt Legata exigere, sed præstationes solùm eleemosynalitèr accipere.

Quæritur. *Quid dicendum de obstricto obligatione voti ad aliquid dandum Fratribus Minoribus?*

48. R. Tenetur in conscientia votum implere; sed Fratres nihil juris possunt prętendere adversus voventem. Quinimò habitâ notitiâ voti, tenentur protestari se ratione voti nullum jus habere ad rem voto promissam. Neque possunt eam, etiam in eleemosynam recipere, nisi indigeant. Quatenùs verò rem oblatam renuerent accipere, vovens suæ obligationi dandi illam satisfecisset.

De Legatis pro Infirmaria diximus *d. tit.* 1. *consil.* 4. *num.* 9. Et *Offic. Cur. alleg. cap.* 30. *num.* 23.

49. Et ubi supra *consil.* 5. resolutum est, nec Fratres, neque ipsorum Ecclesias posse institui hæredes. Undè ipsi, utpotè incapaces bonorum immobilium non succedunt suis parentibus, & consanguineis, decedentibus ab intestato, ut ex Portel. ubi *supr. num.* 8. Secus dicendum de Religiosis Religionis capacis hæreditatis: nàm tunc jure Religionis succedit Monasterium.

Diffi-

Difficultas est. *An Frater Minor privatus capax sit Legati annui sibi in Testamento relicti pro suis particularibus necessitatibus*; ut, *si Petrus relinquat Paulo sua bona stabilia cum onere, ut ex illis det singulis annis aliquid Fratri N. ex Ordine Minorum ad suas particulares necessitates sublevandas*?

50. Negativè cum Portel. *cit. verb. Testamentum in addit.* allegante Azorium *tom.* 1. *cap.* 23. *quæst.* 14. affirmantem nullum Religiosum posse legatum similis naturæ acceptare; esset enim habere proprium, & annuos redditus, nemini Religiosorum permissos, ex *cap.* 2. *Trident. sess.* 25. *de regul.* & diximus *tit.* 1. *consil.* 1. *n.* 5. Et in fortioribus terminis eos habere nullatenus licet Fratri Minori, proùt in *d. Clementina Exivi* §. *Cumque annui redditus*. Idem enim tunc esset, ac habere stabilia, intèr quæ similes redditus ab jure ibidem reponuntur.

Videtur resolutioni resistere textus in decretis ejusdem Sac. Congr. pro Cismontana Familia; nàm postquam §. *Cum annuos redditus* disposuit esse à Guardiano gravatis à Testatoribus præmittendam protestationem, de qua diximus *num.* 42. hæc subnectit. *Quod totum, & multò for-*

tiùs in relictis Legatis singularibus Fratribus simili modo faciendum esse decernimus. Qua phrasi supponitur Fratres privatos esse capaces Legatorum.

51. Negatur hoc inferri. Nàm de opposito non dubitatur, ut hæc sonant, ibi: *decernimus, quòd Frater non inducat personam aliquam ad eleemosynam perpetuam Ordini nostro exhibendam, nec exhibitam à quopiam vivente suscipiat; & si aliqua talis nobis fuerit relicta, nullò modo in judicio exigatur: declarantes, quòd ad perpetua Legata petenda non possunt Fratres recurrere, nisi humilitèr, & per modum eleemosynæ absque allegatione alicujus debiti*. Quibus constat nulli Fratrum licere se intromittere, ut Fideles pia Legata Ordini, vel Fratribus, etiam particularibus relinquant, sed est id remittendum pietati eorundem.

Quatenùs verò aliquis devotus spontè privato, etiam Religioso aliquod legaret, ipsi perpetuò ab aliqua persona gravata dandum, non à Fratre ipso, sed à Guardiano foret protestatio, mutatis mutandis facienda, *ut supra*. Qua etiam præstita, Frater non posset ad gravatum pro eleemosyna recurrere, nisi de licentia Superioris; & in solo casu veræ necessita-

ſitatis præteritæ, præſentis, vel imminentis, de qua non ipſe, ſed Superior deberet judicium ferre: & in pecunia, deberet non à Fratre, ſed à Syndico recipi.

An verò valeat Legatum factum Religioſo particulari, hac appoſita conditione, *ut non acquiratur Monaſterio*?

52. R. Negativè cum Fagnano *in 3. ad cap. Monachi de ſtat. Monachor. n. 21. & 25.* ponderando, quòd Religioſus nihil proprii poteſt habere, ſed totum eſt Monaſterii, ſi ſit capax, *cap. Nolo*; *cap. Non dicatis* 12. *quæſt.* 1. & *d. cap. Exiit* §. *Ad hæc*, ac *cap. 2. Trid. ſeſſ. 25. de Regul.* Ideò dicta conditio, utpotè continens repugnantiam, habetur tamquam turpis, & pro non adjecta. Hinc res ea lege legata Fratri Minori, quantùm ad uſum facti (modò non ſit interdictus) acquiritur Conventui, quò vero ad dominium Apoſtolicæ Sedi.

§. VII.

Decretum S. Congregationis ab Urbano VIII. specialitèr præpositæ negotiis Fratrum Minorum de Observantia.

„ 53 SAcra Congreg. à Sanctiss.D.N.
„ Fratr. Minor. de Obser.S.Fran-
„ cisci Cismontanæ Familiæ consulta-
„ tionibus præposita, volens, quantùm
„ poteſt in Domino, ipsorum postulatis
„ satisfacere circà Novitios ad habitum,
„ & professionem admittendos, Sancti-
„ tate Sua approbante, censuit, tunc
„ demùm esse illis permittendum, ut
„ Novitios, ut suprà recipiant, cùm
„ constiterit ex ipsorum Conventibus
„ eos sustulisse abusus omnes, qui Re-
„ gulæ S. Francisci observantiæ adver-
„ santur. Quòd ubi præstiterint, desi-
„ gnanda erunt loca pro iisdem Novitiis
„ recipiendis, & præscribendus recipien-
„ dorum numerus, & qualitas, & alia ad
„ eorum institutionem pertinentia; &
„ proùt unaquæquè Provincia id exe-
„ quetur, eidem receptionem hujusmo-
„ di forè permittendam.

Abu-

„ Abusus verò, quibus eos propterea mederi oportebit, sunt potissimùm infrascripti.

„ 54. Ac primùm abdicent à se, & eorum Conventibus, non solùm pistrina, ac bona omnia immobilia, quæ alicubi contrà Regulæ puritatem, & declarationes fel.recor. Nicolai III. & Clementis V. extrà, vel intrà septa Monasteriorum detinent: sed etiam census perpetuos,& Legata annua; super quibus Sac. Congregatio præcipit observari decretum Congregationis Generalis Romæ habitæ *die* 17. *Maii* 1603. Cujus tenor talis est.

„ 55. Cùm annuos redditus, sicut cætera bona immobilia Nobis habere non liceat, ideò renovantes alia generalia Statuta,decernimus; quòd nullus Frater inducat personam aliquam ad eleemosynam perpetuam Ordini nostro exhibendam, nec exhibitam à quopiam vivente suscipiat, & si aliqua talis nobis fuerit relicta, nullo modo in judicio exigatur: declarantes, quòd ad perpetua Legata petenda non possunt Fratres recurrere, nisi humilitèr, & per modum eleemosynæ, absque alle-

„ allegatione alicujus debiti. Decernitur
„ propterea, ac præcipitur per ſanctam
„ obedientiam, quòd quoties relinqui
„ contingat aliqua Legata perpetua ali-
„ quibus perſonis, & hoſpitalibus, vel
„ alicui Republicæ, & aliis domibus,
„ ea Lege, quòd teneantur Fratribus
„ præſtare ſingulis annis certam eleemo-
„ ſynam, ſivè omninò gratis, ſivè, ut
„ ipſi Fratres dicant certa Officia, & Miſ-
„ ſas, quòd Guardianus faciat proteſta-
„ tionem ei, qui Teſtatoris voluntatem
„ adimplere tenetur, quòd ad illas elee-
„ moſynas nullum jus habent ex vi Le-
„ gati, nec poſſunt obligari ad illa Offi-
„ cia, & Miſſas. Si tamen facta iſta prote-
„ ſtatione, hæres ex ſua libera voluntate
„ voluerit dare eleemoſynas illas, &
„ committere Fratribus dicta Officia, &
„ Miſſas, tunc Fratres tutâ conſcientiâ
„ poſſunt eleemoſynas hujuſmodi reci-
„ pere. Quòd totum, & multò fortiùs
„ in relictis Legatis ſingularibus Fratri-
„ bus, ſimili modo faciendum eſſe de-
„ cernimus. Inhibemus autem, nè Syn-
„ dicus in ſua perſona hujuſmodi an-
„ nuos redditus recipiat diſtribuendos
„ ipſis Fratribus.

56. For-

„ 56. Formula proteſtationis videa-
„ tur ſupra *num.4.*
„ 57. Eſt autem hæc proteſtatio ne-
„ ceſſaria, ut optimè decernit D. Bona-
„ ventura hanc diſputans quæſtionem,
„ & ex Apoſtolicis Declarationibus Re-
„ gulæ noſtræ colligitur. Et ut omnibus
„ ſit compertum id, quod tantoperè eſt
„ nobis neceſſarium, ipſam D.Bonaven-
„ turæ quæſtiunculam ex ſuo Apologe-
„ tico deſumptam hic apponere de in-
„ duſtria non gravabimur, quæ talis eſt,
„ ut ſequitur.
„ 58. Cùm aſſeratis vos ſecundùm
„ Regulam, & profeſſionem veſtram,
„ nullos debere recipere proventus red-
„ dituum, ſeù poſſeſſiones, exceptis do-
„ mibus, in quibus habitatis, videmini
„ tranſgreſſores Regulæ veſtræ in eo,
„ quòd recipitis domos, vel areas non
„ contiguas veſtris areis, in quibus ha-
„ bitatis; eodem enim modo, ſi hoc
„ licet, poteritis, etiam vineas recipere,
„ & agros,& manſos, & ſimilia quæque
„ recipere, imò Grangias, & Villas, &
„ Caſtra, & Terras, & Oppida, & quæ-
„ cumque fuerint vobis data, & ſic pri-
„ ſtina paupertas, & mendicitas, quam
pro-

„ professi estis, paulatim evanescet, & „ non eritis discipuli S. Francisci, cùm „ non sequamini vestigia ejus, nec ejus „ Regulam teneatis. De domibus enim „ nobis contiguis potest esse excusabile, „ quòd pro dilatanda area vestra illas „ quandoque recipiatis, sed de aliis non „ ità, in quibus homines alios pro censu „ locatis, quem Procurator vester loco „ vestri exigit, & in usus vestros convertit de voluntate vestra.

„ 59. Si quis in talibus incautè „ agunt, dolemus, contradicimus, & „ prohibemus. Qualitèr autem in hoc „ licitè agere possimus, adverte, & tunc „ non judicabis nos (si sanè intelligis) „ transgressores. Protestamur nos secundùm Regulam nostram nil debere, seù „ velle possessionis, vel certorum redditum recipere, vel habere. Quia verò „ mendici sumus, & pauperes, ea, quibus „ pro præsenti necessitate indigemus, „ ideò recipimus, proùt licet, sivè pro „ solvendis debitis, vel necessariis procurandis.

„ 60. Cùm verò aliquis ex devotione vult nobis legare domum suam, vel „ aream non contiguam nostræ mansioni,

„ ni, non recipimus eam per nos, nec
„ per interpositam personam, ut no-
„ stram; sed si ille eam disponit, per
„ alium quemcumque, ut, eâ venditâ,
„ de pretio ejus provideatur nobis ex
„ parte sui, in his, quibus tunc indige-
„ mus, procurandis, vel solvendis debitis,
„ acceptamus. Si autem ille timeat, nè
„ fortè ejus talis dispositio per hæredes
„ suos, vel alios imposterùm impedia-
„ tur, & propter hoc præoccupat robo-
„ rare illam sigillo alicujus Judicis, vel
„ Civium, vel alterius, &c. & sic com-
„ mittit eam alicui amico suo, vel Fra-
„ trum, qui conservat, quod ipse dispo-
„ nit de domo tali, vel area, nil ad nos;
„ cùm de rebus suis possit ordinare,
„ quod vult: nec locum talem, vel do-
„ mum dicimus esse nostram, cùm nihil
„ juris nos in ea protestemur habere.

„ Similitèr si aliquis disponeret per
„ amicum, vel alium, quòd de pretio,
„ vel de proventibus illis, vel illis daren-
„ tur Fratribus tot panes quotidiè, vel
„ tantùm eleemosynæ singulis septima-
„ nis, aut annis, non essemus propter hoc
„ prædii, vel reddituum possessores; nàm
„ si, me petente eleemosynam, aliquis

dives

„ dives promittat, quòd singulis annis
„ velit dare Fratribus duas tunicas, vel
„ tantùm unam, vel singulis hebdoma-
„ dis tot panes, & hoc committat Offi-
„ cialibus suis, ut vice sui ista dent, etiam
„ eo absente, & hoc pro Fratribus reci-
„ piam; vel etiam, si illi negligant dare,
„ admonendo exigam, numquid pro-
„ pterea certos redditus habere dicendi
„ sumus? Cùm non ex jure, sed ex gra-
„ tia solùm talem eleemosynam reci-
„ piamus, vel exigamus.

„ 61. Et si post obitum illius uxor
„ ejus, vel alii amici pro anima illius ad
„ huc velint aliquo tempore talem no-
„ bis eleemosynam per se, vel ex dispo-
„ sitione illius largiri, possumus simili-
„ ter accipere ex tali gratia, ità quòd
„ quandocumque nollent amplius ista
„ dare, nihil peteremus ab eis, quasi ex
„ debito, sed more Mendicorum recur-
„ reremus ad domũ clementis Domini
„ pro quotidiana eleemosyna, quamdiù
„ illi placeret; sed quando plus nollet,
„ discedimus vacui, gratias agentes de
„ dato, non murmurantes de negato. Hęc
„ est vera, & pura vita Mendicorum,
„ quod datur ex gratia recipere, non ex
„ jure. 62. De

„ 62. De cenſibus verò domorum „ Fratribus Legatarum nihil quærimus, „ ſicut nec de aliis redditibus. Si autem „ antequàm vendantur, aliquem indè „ cenſum dare volunt hi, in quorum „ tunc poteſtate ſunt illæ domus, nihil „ juris habere in eo proteſtamur, ſed „ eleemoſynam nobis ſpontè oblatam „ ſimplicitèr recipimus, ſicut aliunde „ donatam. Quia verò Dominus docet, „ *nos cavere ab hominibus*. *Matth.* 10. & „ Apoſtolus *ab omni ſpecie mala abſtinere*, „ 1. *Theſſal*:5. ne putemur ab ignoranti- „ bus tranſgreſſores Regulę noſtræ, debe- „ mus apertè proteſtari nihil nobis juris „ in talibus donationibus velle habere: „ ſicut tenetur ſuſpectus de fornicatione „ illa cavere, ex quibus poſſet iſta ſuſpi- „ cio probabilis judicari. Hæc omnia „ D. Bonaventura.

„ 64. Sed quia in his caſus ſolet ali- „ quandò venire, quòd annuus redditus „ ob temporis antiquitatem non compe- „ riatur habere aliquem patronum, cui „ fieri debeat talis, ut ſupra proteſtatio, „ decernimus, quòd in tali caſu ſervetur „ ſtatutum Ordinis Minorum ſub Paulo „ II. contentum in Conſtitutionibus *ſuper c.6.*

„ *c.6. Reg.& §. Inhibemus.* Quòd nimirum „ hujusmodi redditus assignetur Recto- „ ribus spiritualibus, aut temporalibus „ Collegiorum, aut Communitatum, „ Terrarum, aut Civitatum, qui tales „ eleemosynas, sivè fructus, vel redditus „ annuos nomine Ecclesiæ Romanæ, vel „ donantium, sine Fratribus exigant, & „ recipiant: & Fratribus, sive aliis Sacer- „ dotibus, quando Fratres voluerint ta- „ les Missas, vel suffragia juxta piam in- „ tentionem benefactorum, in toto, vel „ in parte secundùm quantitatem ta- „ lium obventionum, dicere faciant.

„ 64 Itèm, statuitur, ut deinceps „ nulla instrumenta publica fiant à Fra- „ tribus capitularitèr congregatis, nec „ quocumque alio modo se habentibus, „ in quibus transferatur dominium, & „ proprietas alicujus Capellæ, sivè Sepul- „ turæ, cùm hoc omninò sit contra Re- „ gulam, & nostro repugnet Instituto: „ nàm, quomodò aliquis dat, quod non „ habet? Si tamen occasio se obtulerit, „ in quo oporteat satisfacere devotę fide- „ lium voluntati, id fiat per modos no- „ stræ Regulæ, & Instituto congruentes. „ Est autem protestatio prædicta necessa-

ria,

„ ria, ne,ut ait D. Bonaventura, ab igno-
„ rantibus noſtrum Inſtitutum , Regulæ
„ noſtræ tranſgreſſores judicemur. Cujus
„ Seraphici Doctoris ſententiam hìc in-
„ ſerendam judicavimus , quatenus è
„ medio tollatur abuſus ignorantiſſimo-
„ rum aliquorum,qui exiſtimantes Cha-
„ ribdim fugere, in Scyllam inciderunt,
„ in favorem Ordinariorum , vel alicu-
„ jus tertii, vel hæredis renuntiantes præ-
„ dicta Legata, quaſi non eſſet opus pro-
„ prietatis, & dominii donare, ſicuti
„ accipere, & ſumma dementia alienum
„ renuntiare.

„ 65 De hujuſmodi autem bonis,
„ ſeù illorum pretio Generalis,vel Com-
„ miſſarius Generalis unâ cum conſilio
„ Guardiani, & Diſcretorum Conven-
„ tus in uſum Sacriſtiæ,Fabricę Eccleſiæ,
„ & Conventuum provideat , prout ,
„ illorum neceſſitate perſpecta ſalubri-
„ tèr in Domino expedire arbitrabitur.
„ Et de hac proviſione quamprimùm
„ ſacram hanc Congregationem fideli-
„ tèr certiorem faciat.

„ Hanc verò bonorum abdicatio-
„ nem , & Legatorum renuntiationem
„ fuiſſe executioni demandatam, conſta-

„ re debebit huic Sac. Congregationi ex
„ Generalis, vel Commiſſarii Generalis,
„ & Ordinariorum atteſtationibus gra-
„ tis, & abſque ullo Fratrum diſpendio
„ concedendis.

„ 66. Deindè, à Fratribus particula-
„ ribus auferatur cujuſcumque rei pro-
„ prietas, ſi qua ſit, & omnia in com-
„ muni redigantur ad Regulæ, ſacrorum
„ Canonum, Apoſtolicarum Conſtitu-
„ tionum, & Sac. Concil. Trid. diſpoſi-
„ tionem. Potiſſimùm verò tollantur
„ pecuniæ, & quam primùm inſuman-
„ tur in veras, & communes ipſorum
„ Conventuum neceſſitates, idque fiat
„ à Syndicis Apoſtolicis tantùm, itaùt
„ nihil pecuniæ mediatè, vel immediatè
„ ſuperſit in manibus, vel poteſtate Fra-
„ trum, etiam Superiorum.

„ 67. Ad hæc tollantur abuſus Aro-
„ matariarum, ita ut de cetero illæ non
„ retineantur, niſi ad uſum Monaſterio-
„ rum dumtaxàt; nec liceat res illarum
„ cuique vendere.

„ 68. Prætereà, nullo modo habeant
„ in eorum Eccleſiis, vel Sacriſtiis, aut
„ alibi cippos, aut truncos ordinatos ad
„ offerentium, ſeù donantium pecunias,

nec

,, nec capsulas pro eleemosynis Missa-
,, rum.
,, 69. Ac demùm, Superiores Regu-
,, lares invigilent, ut Fratres communi
,, mensa utantur, divina Officia tempo-
,, ribus debitis recitent, vacent Orationi
,, mentali, & divinum cultum diligentèr
,, exerceant, ac cętera impleant, ad quæ
,, pro Regulæ observatione tenentur.
,, 70. Hæc autem superiùs expressa
,, fuisse ad effectum perducta constare
,, debebit eidem Sacræ Congregationi
,, ex attestationibus, medio juramento
,, Generalis, aut Visitatorum, prævia
,, diligenti informatione capta in Visita-
,, tione singulorum Conventuum cujus-
,, que Provinciæ. *Romæ* 14.*Junii* 1628.

F.A. Card. S. Honuphrii.

P. Fagnanus Secret.

Lecta, & publicata fuere præfata Decreta die 15.*Junii* 1628. *in Congregatione Fratrum Minorum de Observantia in præsentia Illustriss. & Reverendiss. Card. Gipsii, Præsidentis ejusdem Congregationis.* Hæc sunt in *tomo* 4. *Bullarii ad Constit. Sacrosanctum Urbani VIII.* 51.

Alia ejusdem S. Congregationis decreta vide suprà §.1. 2. 3. & 4.

§. VIII.

Decretum Sac. Congregat. Fabricæ Principis Apostolorum de Urbe supèr Legatis, relictis PP. Minor. de Observantia S. Francisci.

„ 71 Cum sæpiùs fuit habitus recur-
„ sus ad Sacr. Congregationem
„ Vener. Fabricæ S. Petri super annuis
„ Legatis factis, seù faciendis ad favo-
„ rem Fratrum S. Francisci Min. de Ob-
„ serv. cum onere Missarum, seu Offi-
„ ciorum, sive gratis, sive alio modo.
„ Prętendente Ven. Fabrica S. Petri
„ ad illam spectare propter dd. Fratrum
„ incapacitatem hujusmodi legatorum.
„ Dictis autem Fratribus allegan ti-
„ bus, posse annua legata hujusmodi
„ recipere tutâ conscientiâ, quatenùs
„ hæres ex sua libera voluntate voluerit
„ illa dare in eleemosynã, & committere
„ Fratribus dictis Missas, & Officia juxtà
„ sententiam S. Bonaventuræ, & decreta
„ S. Congreg. à S. D. N. Frat. Minor. de
„ Observ. Sancti Francisci Cismontanæ
„ Familiæ Consultationibus præpositæ

sub

,, *sub die* 14. *Junii* 1628. publicata.
,, Eadem Sacra Congregatio pro
,, opportuna præmissorum provisione,
,, facta prius relatione S. D. N. Urbano
,, Papa VIII. ac de illius expresso ordine,
,, & mandato,decrevit in futurum super
,, hujusmodi legatis observari, ut infra.
,, 72. Quòd hujusmodi Legata per
,, debitores, vel hæredes non extinguan-
,, tur, vel reducantur per compositio-
,, nem cum Ministris Fabricę faciendam,
,, vel alio quovis modo, sed *illorum capi-*
,, *tale, sive sors principalis, vel proprietas*
,, *absque alia diminutione cõserventur semper,*
,, *& perpetuò ad effectum, ut in usus Romano*
,, *Pontifici pro tempore existenti benè visos*
,, *possint applicari*; Ita tamen, ut quam-
,, diù applicationem specialem Auctori-
,, tate Apostolica fieri non contigerit,
,, hæredes, vel debitores possint liberè,
,, si velint, dictis Fratribus dare dicta
,, annua Legata per eosdem Fratres reci-
,, pienda in eleemosynam, non autem
,, per eos exigenda. Et quòd quævis ex-
,, tinctio, reductio, seù diminutio capi-
,, talis, seù proprietatis, alitèr absque
,, speciali Romani Pontificis permissio-
,, ne facta, eo ipso nulla sit, nec Debito-

„ ribus, aut aliis quibuſcumque ſuf-
„ fragetur.

„ 73. Quodquè Commiſſarii, aliique Miniſtri Ven. Fabricæ ſuper hujuſmodi capitale, ſeù proprietate ſupradicta ſe de cœtero non intromittant, nec dictos hæredes, ſeù debitores aliquo modo moleſtent, niſi ad effectum reinveſtiendi in caſu reinveſtimenti, ſeù providendi, ut conſervetur, ut ſupra, aut aliàs in executionem applicationis auctoritate Apoſtolica facta, vel facienda.

„ 74. Et quòd, nolentibus dictis hæredibus, vel debitoribus dare ſupradictis Fratribus dictas eleemoſynas, ſeù annuas præſtationes, ſivè Legata, ut ſuprà ſolvere, vel illas, ſeù illa non ſolventibus, tunc, & eo caſu lapſis duobus annis à die obitus Teſtatorum, ſi fuerit maturatum Legatum, vel à die maturatæ illius ſolutionis, eadem Fabrica, & illius Commiſſarii, & Miniſtri id totum, quod ſolutum non fuerit pro præteritò, pro rata tamen, in qua fuerit, ut ſuprà elapſum biennium, vel ultrà, poſſit, & valeat, annuas præſtationes hujuſmodi exigere, exigique face-

„ facere ad sui beneficium, juxtà suas
„ facultates, & Privilegia: *Salvo semper*
„ *capitali, seù proprietate*, ut suprà, ad
„ effectum, quòd hæredes, vel debitores
„ (dummodò de eis per Romanum
„ Pontificem pro tempore existentem
„ alitèr non fuerit dispositum, nec præ-
„ dicta Legata in alios usus ejus auctori-
„ tate applicata fuerint, vel applicari
„ contigerit) possint, si velint, quando-
„ cumque futuris temporibus, & dein-
„ ceps in perpetuum *dare dictis Fratribus*
„ *dicta annua Legata in eleemosynam*, ut su-
„ pra: nec Fabrica eosdem hæredes, vel
„ debitores molestare possit, & valeat
„ toties, & quoties casus contigerit, nisi
„ pro præterito: & tunc in illis terminis
„ tantùm, post quorum maturationem
„ fuerit elapsum biennium, vel ultrà,
„ ut suprà; salva semper erectione Bene-
„ ficiorum, & applicatione Legatorum,
„ seù quorumcumque bonorum, & red-
„ dituum, ac jurium eisdem Beneficiis,
„ seù aliis usibus piis auctoritate Apo-
„ stolica facta, vel imposterum quando-
„ cumque, & quomodocumque facien-
„ da, & executione Litterarum Aposto-
„ licarum desuper expeditarum, seù ex-

„ pediendarum. Itàut præfata decreta „ ad illas nequaquàm se extendant, sed „ illæ semper firmæ, & illæsæ rema„ neant, ac suos plenarios, & integros „ effectus sortiri debeant, ità quòd ne„ que Fabrica, neque hæredes, vel debi„ tores prefati ullo modo illas impedire, „ retractare, vel controvertere valeant; & „ salvis semper Sedis Apostolicę auctori„ tate, & facultatibus competentibus di„ ctæ S. Congregationis Ven. Fabricæ.

„ 75. Prohibuit eadem Sacra Con„ gregatio Fratribus supradictis *sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, nè audeant, seù præsumant, nec quilibet eorum audeat, seù præsumat per se, nec per alios, Syndicos, Ministros, seù Procuratores, tàm Sæculares, quàm Regulares dictas annuas præstationes, seù Legata, nec judicialitèr, tàm coràm quocumque Judice Ecclesiastico, quàm Sæculari, Ordinario, vel Delegato, nec aliàs, nisi juxtà formam dicti decreti Congregationis Fratr. Minor. de Observ. S. Francisci Cismontanæ Familiæ à S.D.N. deputatæ, ab hæredibus, seù quibusvis aliis eorum debitoribus petere;* „ minusve dictis hæredibus, seù debito„ ribus facere aliquas receputas pro di„ ctis annuis præstationibus, nisi pro rata,

& pe-

„ & pecunia, seù eleemosynis supradictis
„ cum effectu, ac verè, & realitèr eisdem
„ Fratribus data, vel soluta, seù datis, vel
„ solutis: nec sub alia data, nisi sub ea,
„ qua verè fuerit iisdem Patribus, aut
„ aliis pro eis facta realis satisfactio; &
„ insuper, nè Provisos Apostolicos pro
„ tempore de Beneficiis, quibus Legata
„ supradicta fuerint applicata, vel eo-
„ rum Procuratores, & Ministros super
„ erectione dictorum Legatorum dire-
„ ctè, vel indirectè, impedire, vel mole-
„ stare quovis quæsito, colore, vel præ-
„ textu audeant, vel præsumant. *In quo-
rum fidem &c. Datum Romæ, &c. die 14. Fe-
bruarii 1633.*

§. IX.

Constitutio Clementis X. confirmantis Decretum S.Congr. in causa Turritana Legatorum.

„ 76 CLemens Papa X. Ad futu-
„ ram, &c. Nuper pro parte
„ dicti Filii Syndici Apostolici Conven-
„ tus S.Petri de Syrchis in Sardinia Ordi-
„ nis S.Francisci de Observ.&c. Congre-
„ gationi Fratrum nostrorū S.R.E. Car-
dina-

„ dinalium, negotiis, &c. Episcoporum, „ & Regularium præpositæ exposito, „ quòd quondam Petrus Moros de Mo- „ linos in suo ultimo Testamento, quod „ anno 1645. condiderat, diversa annua „ Legata pro Missis per Fratres dicti Or- „ dinis celebrandis fecerat, modo se- „ quenti: *Primò mando, quòd meus hæres teneatur expendere pro confectione tumuli, & exequiarum quolibet anno libr. 25. pro una Missa cantata, & aliis sexdecim Missis pro animabus meorum Parentum celebran. à Fratribus Franciscanis S. Petri de Syrchis, & pro hoc Legato volo, quòd sint perpetuò obligata bona mea.* Item, *volo, quod dictus meus hæres solvat ex dictis bonis meis quolibet anno lib. 40. quæ inserviant pro oleo lampadis meæ Capellæ majoris in dicta Ecclesia S. Petri.* Item, *relinquo in perpetuum Missas septem qualibet hebdomada pro Animabus Purgatorii, &c. & eleemosyna sit septem solidorum pro qualibet Missa, &c. & proprietas illarum est* 1400. *libr. quæ sit super domo mea, in qua habito.* Item, *relinquo pro eleemosyna dicto Conventui S. Petri de Syrchis lib. 300. ut illæ applicari debeant per meos Curatores in loco securi ad rationem lib. 24. annuarum, & inserviant pro emendis linteaminibus pro pauperi-*

peribus Fratribus infirmis. Item, *quia D. Mater mea reliquit, ut dicantur duæ Missæ perpetuæ qualibet hebdomada à dictis Fratribus, mando, quòd super bonis meis solvantur quolibet anno lib.* 28. Item, *quia D. Pater meus reliquit unam Missam perpetuam qualibet hebdomada celebran. à dictis Fratribus, & reliquit pro eleemosyna censum libr.* 150. *debitum à Gavino Aduano, &c. quatenùs perdiderint supradictum, mando, ut meus hæres solvat lib.* 11. *annuas, &c.* & factis aliis plu-
„ ribus Legatis profanis, &c. instituit sibi
„ hæredem Deum, & animam suam,
„ mandans suis Exequutoribus, ut, adim-
„ pletis, & satisfactis Legatis, institue-
„ rent unam tertiam dignitatem Archi-
„ diaconalem in Cathedrali Turritana,
„ cum annuo redditu lib. 1000. Et de resi-
„ duo, unum, vel plures Canonicatus
„ secundùm caducitatem bonorum suo-
„ rum, & aliàs, proùt in dicto Testamen-
„ to dicitur uberiùs contineri.

„ 77. Et subindè in executionem di-
„ cti Testamenti unus Canonicatus, &
„ unus Archidiaconatus in Ecclesia Tur-
„ ritana erecti fuerant; dictus Achidia-
„ conatus, ex dispositione ejusdem Pe-
„ tri testatoris collatus fuerat quondam
Dida-

,, Didaco Moros ejus Fratri Germano,
,, Exequutori Teſtamentario, qui bona
,, fide, dum in vivis erat, eadem Legata
,, pia adimpleri curaverat; verùm poſt
,, ejus obitum de eodem Archidiacona-
,, tu proviſus fuerat dilectus Carolus de
,, Capudoro, ad cujus favorem dilectus
,, filius Pro-vicarius Generalis Turrita-
,, nus, neſciebatur quo jure, declarave-
,, rat: *Fratres Minores prædictos Legatorum*
,, *capaces tantùm, factorum pro oleo lapadis,*
,, *& linteaminibus infirmorum, & incapaces*
,, *pro reliquis*, quæ Archidiacono prædi-
,, cto adjudicaverat, proùt in ejus ſen-
,, tentia dicitur contineri; undè dictus
,, Syndicus, *tamquàm unus de Populo*, pro
,, ſuffragio animarum, pro quibus inſti-
,, tuta fuerunt dicta Legata pia, & pro
,, ſua pietate erga dictos Fratres de Ob-
,, ſervantia, qui in magna neceſſitate,
,, propter eleemoſynarum deficientiam
,, in prędicta Inſula Sardiniæ reperieban-
,, tur, proùt ex atteſtatione juratorum,
,, & Officialis Civitatis Turritanæ con-
,, ſtare dicebatur: Nobis humilitèr ſup-
,, plicaverat, ut omnimodum adimple-
,, mentum Legatorum, prædictorum,
,, Ven. Fratri Archiepiſcopo Turritano,
non

„ non obſtante prædicta Pro-Vicarii Ge-
„ neralis ſententiâ, committere de beni-
„ gnitate Apoſtolica dignaremur.
„ 78. Inſtantia verò hujuſmodi ad
„ prædictam Cardinalium Congrega-
„ tionem à nobis remiſſa, & de manda-
„ to ipſius Congreg.citato dilecto,etiam
„ filio Alexandro Bulla ſupradicti Ca-
„ roli de Capudoro Archidiaconi Pro-
„ curatore, Syndicus prædictus pluri-
„ mùm cupiebat declarari, prædictos
„ Fratres Minores de Obſervantia poſſe
„ recipere præinſerta annua Legata Miſ-
„ ſarum, per modum puræ, & ſimplicis
„ eleemoſynæ, juxta doctrinam S.Bona-
„ venturæ in quadam Conſtitutione fel.
„ rec. Urbani Papæ VIII. prædeceſſoris
„ noſtri,cujus initium:*Sacroſanctum Apo-*
„ *ſtolatus Miniſterium, &c.* proindè de-
„ bere dictum Archiepiſcopum Turri-
„ tanum, tamquàm executorem ulti-
„ marum voluntatum, & præcipuè pia-
„ rum, curare omnimodum adimple-
„ mentum eorum Legatorum, & vo-
„ luntatis dicti Petri teſtatoris, compel-
„ lendo hæredes,& detentores bonorum
„ ad ſatisfactionem, nè animæ ejus Au-
„ ctorum, & Benefactorum ſuffragiis
de-

„ defraudatæ remanerent; emanavit ab „ eadem Cardinalium Congregatione „ decretum tenoris, qui sequitur. *Sac. Congreg. EE. S. R. E. Card. negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Procuratore Archidiaconi Turritani sæpius citato, referente Eminentiss. D. Cardinali Portocarero, decrevit esse dandas declarationes sæpè aliàs factas, videlicet, Fratres Minores de Observantia non posse possidere census, & bona stabilia, posse tamen recipere per viam eleemosynæ, quidquid eis traditur ab executoribus ultimarum voluntatum pro celebratione Missarum, & Anniversariorum; & propterea committendum, proùt præsentis decreti tenore committit, Archiepiscopo Turritano, ut ad limites prædictæ declarationis in causa, de qua suprà agitur, procedat, & ad illius observantiam, quantùm opus fuerit, juris remediis, & in subsidium, etiam censuris Ecclesiasticis compellat. Romæ 3. Augusti 1674. Cardinal. Brancacius.*

„ Cùm autem, sicut dictus Syndi„ cus Nobis subindè exponi fecit, ut de„ cretum hujusmodi firmiùs subsistat, & „ observetur exactiùs, Apostolicæ No„ stræ confirmationis patrocinio com„ muniri summoperè desideret. Nos ipsum

„ ipſum Syndicum,&c. abſolventes,&c.
„ ſupplicationibus ejus inclinati,&c.De-
„ cretum prçinſertum Authoritate Apo-
„ ſtolica tenore præſentium approba-
„ mus, & confirmamus, illique invio-
„ labilis Apoſtolicæ firmitatis robur
„ adjicimus, &c. ſicque in præmiſſis
„ per quoſcumque Judices, &c. irri-
„ tum, &c. *Datum Romæ apud S. Mariam*
„ *Majorem die* 22. *Auguſti* 1674. Pontifi-
„ catus noſtri anno quarto, &c.

59. *Decretum S. Congregat. Epiſcop. & Regul.in una Lucana ſub die* 26.*Martii* 1677. *ut in Regeſto ejuſdem*: *Oſſervanti di Lucca*. Sac. Congreg. &c. *Sæpiùs declaravit Fratres Minòres de Obſerv.S.Franciſci, quamvis, attenta diſpoſitione*, Exivi de Paradiſo *Clement. V. & conſtitut. Nicolai III.* Exiit, *ſint incapaces obtinendi cenſus perpetuos, & bona ſtabilia, poſſe tamen per viam puræ, & ſimplicis eleemoſynæ recipere, quidquid ab Executoribus ultimarum voluntatum eis traditur, pro celebratione Miſſarum, pro ornamento Eccleſiæ, aliiſque neceſſariis procurandis juxtà doctrinam D. Bonaventuræ relatam* in Conſtit. ſan. mem. Urbani VIII. incipiente, Sacroſanctum Apoſtolatus Miniſterium; *atque in præfatis caſibus dictos Executores ultima-*

timarum voluntatum curare debere, ut hujusmodi piæ petitiones adimpleantur, nè Testatorum Animæ debitis suffragiis defraudatæ remaneant; quam quidem declarationem, illiusque tenorem in casu, de quo agitur, eadem Sac. Congreg. servari præcepit, committendo Ordinario Lucensi, pro tempore existenti, ut, quatenus alius Executor non existat, prænarratam pii Testatoris dispositionem executioni demandet, &c.

Decretum Sacræ Congregationis Fabricæ editum 15. *Decembris* 1646. *ad providendum indemnitati Fratrum in annuis Legatis, & occurrendum hæredum, vel Executorum malitiæ.*

„ 80. Sacra Congregatio Generalis „ R. Fabricæ S. Petri de Urbe ad consulendum, non minùs indemnitati Fratr. „ Ord. Minor. de Observ. S. Francisci, „ quàm providendùm malitię hęredum, „ & aliorum quomodolibet obligatorum, qui differunt ultrà biennium illis „ solvere annua Legata pia cum onere „ Missarum, seù Officiorum, vel, etiam „ gratis, dictis Fratribus, seù eorum Ecclesiis relicta, ac in futurum relinquenda, sub spe posteà super illis pro „ minori summa se componendi cum

Com-

„ Commiſſariis, & aliis R. Fabricæ Mi-
„ niſtris, & Officialibus, prohibuit, &
„ expreſsè mandavit Commiſſariis, Eco-
„ nomis, Secretariis, & aliis quibuſcum-
„ que Officialibus, & Miniſtris R. Fabri-
„ cæ præſentibus, & futuris, tàm Urbis,
„ & Status Eccleſiaſtici, quàm Regni
„ Neapolitani, & aliorum quorum-
„ cumque Locorum, ſub pœnis arbi-
„ trio ejuſdem Sac. Congr. nè de cœtero
„ cum hæredibus, vel aliis quomodòli-
„ bet obligatis ad ſolutionem dictorum
„ Legatorum, ad aliquam compoſitio-
„ nem, remiſſionem, vel tranſactionem
„ deveniant, ſed ab illis omnes annatas
„ ſuprà biennium decurſas, & non ſolu-
„ tas, integralitèr exigant, & exigere
„ faciant in beneficium dictæ R. Fabricæ
„ ſinè relaxatione alicujus minimæ por-
„ tionis, ſeù quantitatis, ſervato in reli-
„ quis tenore Decreti in hac materia ab
„ eadem Sac. Cogreg. editi *ſub die* 14. *Fe-*
„ *bruarii* 1633. & compoſitiones, &c. eo
„ ipſo nullas, & irritas eſſe decrevit, man-
„ dans, &c.

***

§. X.

Epistola S. Congregat. R. Fabricæ concernens capacitatem Fratr. Minor. de Observ. circa Legata.

„ 81. Molto Rev.mio Amatissimo.
„ Hà fatto rappresentare à questa Sacra
„ Congregazione della Fabrica il Padre
„ Commissario di Corte della Religio-
„ ne de' Minori Osservanti di S. France-
„ sco, come la q. Bartolomea Ginchelli
„ da Ancona, lasciò al Convento di det-
„ ta Città annui scudi cinque, perche li
„ celebrino un'Officio con trenta Messe;
„ e, che gl' Eredi ricusano pagarglieli,
„ sotto pretesto della loro incapacità:
„ Questa Sac. Congregatione altre volte
„ dichiarò detti Frati capaci per mo-
„ dum eleemosynæ: *però provederete il*
„ *Legato si eseguisca, nè sotto il detto pretesto*
„ *li Eredi ritardino il pagamento*: Gover-
„ nandovi conforme al Decreto fatto in
„ questa materia, e conservatevi. *Roma*
31. Decembre 1634. Tutto vostro:
Il Cardinal Lante.
Andrea Ghetti Economo.

Alia

Alia ejusdem Epistola.

„ 82. Molto Rev.mio Amatissimo.
„ Per parte delli Frati Minori Osservan-
„ ti di S. Francesco d'Offida è stato rap-
„ presentato à questa S.Congregazione,
„ che il Capitano Alfonso Paolini per
„ il bisogno, che tenevano d'augmenta-
„ re il loro Orto, gli lasciò certo sito à
„ quello contiguo, con peso d'una Messa
„ la settimana. E perche a detti Padri è
„ permesso ritenere simili Orti per gli
„ erbaggi necessarj, non solo non li proi-
„ birete, ma operarete ancora con la
„ vostra autorità, che detti Padri goda-
„ no il benefizio di detto Legato, facen-
„ dogli dagl'Eredi consegnare detto Or-
„ to lasciatoli, e conservatevi. *Roma li 2.*
„ *Novembre* 1641. Tutto vostro: Il Car-
„ dinal Lante. Andrea Ghetti Econo-
„ mo. Apud Pitonium.

„ *Decretum S. Congr. Conc. in Faventina*
„ *Legatorum.*

„ 83. In assignatione bonorum facta
„ per Constantiam Severolam, anno
„ 1657. ad effectum fundandi in Terra
„ Mutilianæ, vel beneficium Ecclesiasti-
„ cum, vel Monasterium Monialium,
„ tria onera Fundatrix imposuit. Pri-

,, mum, annuæ præstationis, libr. 100.
,, olei pro manutentione lampadis antè
,, Sacras Reliquias in Ecclesia PP. Ca-
,, puccinorum dictæ Terræ. Secundum,
,, libr. 25. ceræ albæ pro usu ejusdem Ec-
,, clesiæ. Et tertium denique, unius fer-
,, culi valoris solidorum 20. ipsis PP. Ca-
,, puccinis per singulas hebdomadas sub-
,, ministrandi.

,, Secuta de anno 1686. Monasterii
,, fundatione, recusarunt Moniales sub-
,, ministrare dictas præstationes, sub præ-
,, textu omnimodæ incapacitatis Fratr.
,, Capuccinorum. Quarè ad instantiam
,, Alexandri Ronconi, tamquàm unius
,, de Populo, citatis, & informantibus,
,, quoque Monialibus, declarari humili-
,, tèr supplicatur.

I. *An Monasterium Monialium teneatur subministrare singulis annis dictas libr.* 100. *olei, & 25. ceræ albæ pro usu Ecclesiæ Fratr. Capuccinorum?*

II. *An similitèr teneantur præstare singulis hebdomadis supradictum ferculu m bononenorum* 20. *pro ipsis Capuccinis?*

Die 2. *Martii* 1697. S.C.C. *ad primum* respondit *affirmativè*.

Ad secundum, *servanda esse decreta*

Con-

Congreg. Fabricæ die 14. *Februarii* 1633.

Votum Rotæ in Turritana Legatorum, quæ recensentur suprà in Constitutione Clementis X. *num.*76.

84. *Rota per rationes deductas in postrema ex suprascriptis Decisionibus* (editis respectivè 10. *Januarii* 1695. & 6. *Aprilis* 1696. coram Emerix, quas non refero, nè ab intento brevitatis deflectam: Et possunt videri, tùm apud Monacellum in *formul. tom.*2. *in appendice*: tum apud de Luccia in *tr. de Legatis pro victu Religios. Mendicant. n.*351. & 358.) *est in voto Legata, de quibus agitur, deberi, & esse adimplenda juxtà modum in ea expressum*. Primò nempè, *deberi, & esse adimplendum Legatum relictum Capellæ majori pro oleo lampadis*.

Secundò, *absolutè loquendo, non deberi Legatum pro syndonibus relictum ad usum infirmariæ, sed esse adimplendum ex parte hæredum, seù executorum in ipsamet specie, & juxtà majores, vel minores indigentias ejusdem infirmariæ arbitrio Ordinarii, seclusa ex parte Fratrum quavis instantia, & factā prius per ipsos solemni protestatione se nullum jus habere ad illius consequutionem*.

Tertiò demùm, *reliqua Legata pro Anniversariis, & Missis similitèr non deberi*;

ſed nihilominus teneri hæredem, ſeù Executorem ad eorum implementum, committendo celebrationem Miſſarum, vel ipſiſmet Fratribus, vel aliis juxtà rationabile arbitrium ejuſdem Ordinarii: qui ulterius poſſit, ſi rei neceſſitas exigat, applicare Archidiacono partem proventuum ad hunc effectum relictorum, injuncta illi proportionabili Miſſarum celebratione: proùt latius declaratur in eadem poſtrema deciſione.

Alexander Urſinus S.R.E.Decanus.

Rationes, propter quas S. Rota inducta eſt ad præjactas reſolutiones edendas, recenſentur in §.§. reſpectivè in præſenti Conſilio examinatis, & pro veritate facili methodo reſolutis.

§. XI.

Aromatariæ Fratrum Minorum.

85. OCcaſione decreti allegati *nu.* 67. examinatur: an liceat Fratribus Minoribus, Sæcularibus, aliorumque Ordinum Religioſis vendere res Aromatariarum, quas in Conventibus retinent ad uſum ſuorum infirmorum? Fundamentum dubitandi ſubnaſcitur propter decre-

decretum S. Congregationis Concilii 7. *Septemb.* 1647. quæ censuit, posse Regulares vendere Theriacam, Hyacintum, & Chimica; dummodo hæc postrema non sint præparata, & composita, ut decrevit Sac. Congregatio Visitat. Apostol. 22. *Decembr.* 1662. pro Regularibus Urbis, ejusque districtu.

86. Resolutionem tamen dictæ Sac. Congregationis non ampliari ad Fratres Minores dubium esse non potest juxtà *Regul.* 81. *jur. in* 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimilitèr concessurus*. Oportet itaque, ut de illis fiat specialis expressio, ut comprehendantur, & absoluta locutio eos non afficit, propter altissimam paupertatem, cujus sunt professores, à qua inhabiles sunt ad dominium, vel transferendum, vel recipiendum, prout opus est in vero venditionis contractu. Propter quod licèt Innocentius XII. *in Constit. nupèr de celebrat. Missar.* §.28. generalitèr præcipiat Regularibus cum expressa derogatione omniū, quæ possent obstare, ut asservent in capsula sub duplici clave eleemosynas pro Missis, attamen sub dispositione Fratres Minor. Observantes non comprændi

respondit Sac. Congregatio Concilii, ex adnotatis *tit. priori conf.3.n.38.* & indè ipsi tenentur religiosè parere enunciato decreto *in* d. *num.*67. escripto, quod per se ipsos res aromatariæ vendi omnino prohibet.

87. Si tamen occurreret hypothesis, quòd ex cõsuetis eleemosynis, vel per recursum ad amicos spirituales(quia nullus reperiretur, qui vellet onus subire) non possent in levamen Fratrum infirmorum Aromatariȩ de medicinalibus sufficientèr provideri, tunc liceret Aromatario de licentia Generalis, vel Provincialis tradere petentibus medicamenta superiùs expressa, aut alia quoque ad mensuram indigentiæ, eaque commutare in res opportunas ad medicinalia conficienda, zacharum, aromata &c., quæ iidem offerrent, ex resolutis in *cap.exiit de verb. signif. in* 6. §. *Quia verò libros*, ibi: *& alia mobilia interdùm contingit, seù expedit vendi, vel etiam commutari.* Inter mobilia autem, medicamenta recenseri notum est: at quæ major utilitas, imò necessitas, etiam ex mente saltèm implicita S. Patris, ut ea commutentur, quàm ubi cessant eleemosynæ, nec adest Amicus spiritualis

da

ad erogandas pecunias in pharmaca ad effectum elevandi necessitates infirmorum? quos adeò Ministris, & Custodibus summoperè ipse commendavit, eisque in *cap*.4.Regulæ recursum prędictum iniunxit; & hinc commutatio illa foret in subsidium utriusque,ac de interpretativa intentione S. Francisci.

88. Quin etiam, si neque commutatio sufficeret ad congruam medicinalium provisionem pro infirmis Fratribus, possent medicamenta per Syndicum, vel ejus Substitutum, æstimato pretio vendi,ut apertè deducitur ex *alleg. cap. & d.* §. *vers. Si verò*, à quo juxtà textum esset pretium recipiendum, & per eum in res medicinales erogandum. Sed ad fraudes evitandas, & occurrendum abusibus,quos eadem Sac.Congr. in sæpè citato decreto *num*.67. tolli voluit, nonnullæ cautelæ in praxi observandæ proponuntur.

89. I. Ut veræ eleemosynæ cessent, & sit frustraneus recursus ad Amicos spirituales.

II. Ut necessitas sit vera, præterita, præsens, vel imminens à Superiore approbata; qui, ut sufficientèr sit de illa instru-

instructus, debet singulis annis recognoscere ex libro in Aromataria, & alio penès Syndicum asservatis, tùm eleemosynas, tùm sumptus.

III. Ut pecuniæ à Syndico, ejusve Substituto recipiantur; in libro ad hoc designato notentur, & per eos in solos usus præfixos pro pharmacis infirmorum Fratrum convertantur.

IV, Ut Fratres circa eleemosynas non se ingerant: quorum partes sunt tantùm necessitates Syndico significare.

V. Ut Aromatarius à negotiatione temperet.

VI. Ut necessitate cessante, cesset venditio per Syndicum.

Expedit etiam, ad removendam quoque speciem mali, ut Aromatarius instruat petentes medicamenta, quòd illorum pretium non cedat ad relevandam mendicitatem Fratrum sanorum, quoad victum, & vestitum, utpote taxatum pro pharmacis pro infirmis, privativè quoad alios.

90. Singulæ ferè hujusmodi restrictivæ præscribuntur à Paolo V. qui sub *anno* 1607. petente pro securitate conscientiæ P. Archangelo de Messana Ministro Gene-

Generali, confirmavit vivæ vocis oraculum à Greg. XIII. factum P. Gonzagæ, asservandi in Aromatariis indigentibus capsulam, in qua reponerentur eleemosynæ in compensationem medicamentorum, vel ex gratitudine à recipientibus oblatæ: cujus clavis existeret penès Syndicum Apostolicum. Subindè exhibitis Sac.Congreg.Episcop.& Regul. precibus pro confirmatione concessionis ipsa suo decreto *petitam facultatem concessit, servatis tamen omnibus conditionibus, & restrictivis in concessione à sa.me. Paulo V. facta, præscriptis, & præsertim: quòd pecuniarum exactio fieri debeat à Syndico Apostolico cum assistentia Guardiani, Discretorum, & Aromatarii pro tempore: illaque in particulari libro describatur: & in alios, quam in superenarratos usus minimè erogetur.* Romæ 23. Februarii 1679.

91. Attamen, quamquàm decretum quòad cœtera possit ad praxim tutò deduci (semper necessitate urgente) pro Fratribus infirmis, numquàm tamen quantùm ad retinendum in Aromataria capsulam pro eleemosynis asservandis; quoniam hac in re opponitur *Clementinæ Exivi de Paradiso de verb. signif.* in

in qua Clemens V. §. *Quocirca* Fratribus prohibet *retinere cippos, vel truncos ordinatos ad offerentium, seù donantium pecunias reponendas*. Idcircò censetur, Religionem illud, quòad illam clausulam numqàm acceptasse, cùm ejus mens sit nullatenùs admittere dispensationem ullam, vel concessionem Apostolicam, quæ repugnet strictæ observantiæ Regulæ, & Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. sed omnibus ex animo renunciat juxtà protestationem, quæ solet in omnibus Capitulis generalibus sincerè præmitti.

Quæ præsenti §. notavimus sub censura sint dicta, *cum nostrum non sit* relaxare rigorem puritatis Regulæ, sed potiùs cum stricta ejus observantia modum proponere juxtà dictas Declarationes, ut possint ergà infirmos, etiam per pharmacorum remedia exerceri officia charitatis, & pietatis functiones tantò amoris fervore Ministris, & Custodibus à S. Patre commendata. Sed vitentur abusus, nec in fraudem paupertatis quidquam agatur; super quo oportet Superiores esse summoperè vigiles.

CON-

CONSILIUM II.

An Fratres Minores possint se componere cum hæredibus Testatorum super Legatis?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores sunt incapaces ad transactiones instituendas.*
2 *Transactio duplex, generalis, & specialis.*
3 *Capitalia Legatorum cum onere celebrationis Missarum debent investiri in bonis immobilibus.*
4 *Nec possunt sinè licentia Sedis Apostolicæ alienari.*
5 *Super Legatis relictis favore Fratrum Minorum nullus potest transigere, & capitalia extinguere.*
6 *Concordia super legatis rescissa à S.Congr. Concilii.*
7 *Decretum confirmatum à Papa, factum est Papæ.*
8 *Opinio Roderici, & Lantuschæ.*
9 *Reprobatur.*

10 Or-

10 *Ordo ſemper rejecit diſpenſationes relaxativas puritatis Regulæ.*

11 *Legata immediatè Fratribus facta, quòad eos caducantur.*

12 *Non verò quoad opus pium adjectum Legatis.*

13 *Epiſcopus ex officio eſt Judex executor Teſtamentorum.*

14 *Opus pium eſt privilegiatum.*

15 *In diſpoſitionibus Teſtamentariis eſt facienda benigna interpretatio.*

16 *Conceſſio Pauli IV. non percutit Legata annua.*

1 JAM conſtat ex ſuperiori conſilio Fratres, inſpectâ puritate ſuæ profeſſionis, nullum jus habere, aut poſſe prætendere, tàm in capitali, quàm in prꝺſtationibus Legatorum, à Fidelium pietate ad ſublevandas ipſorum neceſſitates diſpoſitis. Quod non modò procedit, quando gravantur hæredes, ut præſtationes in eleemoſynam eis conferant; ſed in fortioribus terminis, quando Legata ſunt, etiam Fratribus directè facta, vel ſors principalis ipſis legatur ad effectum, ut ex illa annuos proventus recipiant (quorum nullatenus ſunt capaces) & in-

& indè in consequentiam de necessitate venit eorum incapacitas ad conventiones faciendas cum hęredibus per compositionem, transactionem, vel aliàs: cùm similia ex sui natura ab eo exire petant, qui de re possit disponere, & civiles, & obligatorios contractus inire.

2. Quod est planè communitèr à Doctoribus receptum, sivè tractetur de compositione, & transactione generalitèr, proùt importat actum, quo concordia inducitur, vel ab obligatione receditur, aut negocium quocumque modo ad finem perducitur, etiam de re, quæ nunquàm fuit in controversia *l. transacta de verb. signif.* sivè de speciali, & propriè, ut nimirum idem est, ac conventio, qua à lite jàm mota, vel movenda, aliquo dato, vel retento, vel promisso receditur, & controversia deciditur *tot. tit. & ff. de transact.*

3. In casu Legati caudati onere Missarum celebrandarum, nullatènus dubitatur de inhabilitate procedendi ad compositionem cùm hæredibus, vel aliis gravatis quòad implementum: nàm extinctio capitalis prohibetur omninò in constitut. Innoc. XII. *incip. Nuper de celebrat. Missar.*

Missar. in qua §.*Prætereà*, Pontifex statuit, & decrevit, *ut pecuniæ, ac bona immobilia Ecclesiis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac Locis omnibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, atque illorum personis in futurum simplicitèr acquirenda cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ ipso facto incurrenda à die realis acquisitionis, statim deponi debeant penès Ædem sacram, vel personam fide dignam, & facultatibus idoneam ad effectum illa, seù illorum pretium quamprimùm investiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur.*

4. Et §. 7. *Ac si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem pœna, ut supra, deponi, atque in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converti debet.* Qua quidem manifestissima dispositione Sanctæ Sedis intentum fuit providere, nè unquàm ad extinctionem capitalium procederetur, sed ex integro conservarentur, ut implementum, ut par est, Legatatem-

temporibus ſtatutis aſſequerentur.

5. Quantùm verò ad Legata annua in ſpecie facta favore Fratr. Minor. de Obſerv. tàm gratis, quàm aliquo onere gravata ſub 14. *Februarii* 1633. emanavit à S. Congr. R. Fabricæ S. Petri decretum *Cùm ſepiùs* approbatum ab Urbano VIII. quod refero *conſil. prior. num.* 71. In quo §. 1. prohibetur quævis *extinctio, reductio, & diminutio capitalis, & proprietatis per compoſitionem cum Miniſtris Fabricæ, vel alio quovis modo facienda. Et quævis facta abſque ſpeciali permiſſione Romani Pontificis, eo ipſo nulla ſit, nec debitoribus, aut aliis quibuſcumque ſuffragetur.*

Ponderetur clauſula, *vel alio quovis modo, & aliis quibuſcumque*; ſub qua omnes generalitèr modi comprehenduntur, & Fratres, etiam per ſe, vel alios ad compoſitiones faciendas inhabiles declarantur.

6. Propter quòd S. Congr. Concilii in *Salernitana eleemoſynarum*, de qua dictum eſt *conſil. prior.* §. 6. *n.* 36. petentibus PP. Thereſianis, ut confirmaretur concordia ſtipulata ex vi Conſtitutionis Clementis VII. (de qua ſtatim) cum PP. Capuccinis ſuper Legato ibi enunciato, petitionem 5. *Decembris* 1705. rejecit per

rescriptum, *Lectum*; & compositio, intelligebatur rescissa, etiam per decretum ibi allegatum.

7. Circà verò decretum *Cùm sæpiùs* est annotatione dignum, esse ubique Terrarum ad instar Legis observandum; neque in ipso contenta sunt executioni danda in Locis solùm, in quibus est acceptatum Tribunal Rev. Fabricæ, sed in aliis paritèr ad terminos juris spectat ad Episcopos curare, ut omninò servetur. Cùm enim ejusdem promulgatio fuerit facta prævia relatione ad Sanctissimum, adeòque, causâ cognitâ, evenerit, & de Pontificis ordine, & mandato præcepta observantia, omnes ad hanc tenentur, utpotè lege Pontificia præfixa: decretum enim post impertitam à Pontifice auctoritatem, est factum Pontificis, per text. in *cap. Si Apostolicæ de præbend. in 6.*

Et observant DD. quòd estò decretum, vel Breve ad reformationem emanatum pro aliquo Loco, in aliis non obliget, quatenùs reformativum, obligat tamen, quia contenta in illo fundata sunt in jure canonico, quod in conscientia adstringit omnes ad sui implementnm, ut per Sperellum *decis.* 147. Accedente etiam ratio-

ratione, quòd quotiès lex diſpoſuit ſuper re certa, ut juſta eſt in facto conſcientiæ ab omnibus obſervanda. Canones autem diſponunt ultimas Teſtatorum voluntates eſſe ſincerè ex integro obſervandas, *cap. Ultima* 13. *q*. 2. & conſequentèr, ubi ipſi alitèr non diſponunt, interdictum abſolutè eſt compoſitiones ſuper Legatis celebrare ad extinctionem, vel diminutionem capitalium, niſi Sedes Apoſtolica eas ſpecialitèr permittat.

Opponitur, hæc verificari, quantùm ad Legata, in quibus gravantur hæredes, ut Fratribus in eleemoſynam annuas præſtationes conferant; non verò quòad Legata ipſis Fratribus immediatè, & directè, ſeù modo non conveniente ſtatui, & conditioni Fratrum Minorum relicta, ac quoties per ſe ipſos, non autem ſi per Syndicum agant, ut expreſsè in *conſtit. Nuper Clementis VII. la* 15. *Bullar. tom.* 1. In qua conceditur, ut Fratres, mediantibus Syndicis Conventum, poſſint ſe cum hæredibus componere ſuper Legatis, & inſtitutionibus, quorum non ſunt capaces.

Subindè ad hanc conceſſionem Paulus IV. *conſtit. Et Clementi* 1. §. 2. *ibi*.

Syndicis facultatem fecit transigendi super rebus Fratribus in Testamentis, vel alias donatis, & concessis.

8. Habitaquè consideratione ad dictas concessiones, Roderico *to.2.qq.Regul. q.126.* & Lantusca *Theatr. Regul. vers. Legatum num.3.* dixerunt posse Fratres hodie illis uti, servatâ formâ præscriptâ, hoc est, quòd ipsi non se ingerant in compositione facienda, sed omnis actio Syndico relinquatur.

9. Qui certè palinodiam recitassent, si observassent dictam Clementis concessionem adversari puritati Regulæ, ac statui altissimæ paupertatis Frat. Min, juxtà Declarationes Nicolai III. in *cap. Exiit*. Et Clementis V. *Clement. Exivi de verb. signif.* Quoniam per eos fuit declaratum Fratres esse incapaces cujusvis juris ad res temporales, & ut hæredes instituantur, ut diximus *tit.1. consil.3.4. & 5.* Ideò nec, agente Syndico, possunt conventionem aliquam cum hæredibus, vel aliis celebrare; siquidem est planum hoc in Fratribus supponere aliquod jus ad bona ipsa: nàm nullus potest pacisci de re non sua; & quatenus de re conveniat, actus corruit.

10. Qua-

10. Quapropter cùm concessio Clementis sit contraria puritati Regulę, eam Fratribus nullatenùs licet ad praxim deducere; præsertim, quia ab Aula recessit: enim verò cum esset privilegium, & dispensatio relaxativa rigoris observantiæ, fuit ab Ordine rejecta. Notum est, quòd Capitulum Generale Toletanum anno 1606. renunciavit omnibus concessionibus Pontificiis, quæ repugnarent puritati nostræ Regulæ, decrevitque ad unguem servandas esse Declarationes per dictos Pontifices editas: quod fuit repetitum in Capitulo Generali *anno* 1612. Et in celebrato *an.*1625. ab Urbano VIII. impetrata est Constitutio *Sacrosanctum* 51. *Bullar.to.*4 In qua Urbanus confirmavit decretum dicti Capituli Generalis, quo disponebatur: *Quòd de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli ejusdem Ordinis professores juxtà dicti Ordinis Regulam, nec non Declarationes piæ mem. à Nicolao III. & Clemente V. emanatas vivant: & abrogat omnes concessiones, seù indulta, tàm per litteras Apostolicas, & motu proprio, quam vivæ vocis oraculo, & aliàs quomodolibet concessa, eidem Regulæ quomodolibet contraria,* videatur *Portel. dub. Regul. verb. Legatum n.*2. & Con-

 stitu-

stitutio Innoc. XI. *Sollicitudo*, edita 20. *Novembris* 1679. in qua similes concessiones revocantur, & cassantur.

11. Hinc Legata quorum proprietas non esset pœnes hæredes, vel alios gravatos, sed forent Fratribus immediatè, & directè relicta (cùm ipsorum incapacitas ad ipsa sit notissima, adeòut nec momento possint ea retinere) caducantur respectu ipsorum, & quòad ipsos remanent nulla; quæ in statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano, in quibus est erectum Tribunal Rev. Fabricæ, debent ipsi Fabricæ applicari, cùm in casu intrent facultates Fabricæ juxtà declarationes S. Congr. R. Fabricæ *de anno* 1598. *in compend. privileg. Vespignani*, apud Petram ad *constit*. 5. *Honorii III. sect*. 4. *num*. 19.

12. Ubi verò dictum Tribunal non reperitur erectum, tametsi Legata quòad Fratres, stante eorum incapacitate, sint nulla, & caduca, ac si non fuissent scripta, adeòut nullum jus ei censeatur factum ad illorum consecutionem; adhuc tamen non caducantur, quantùm ad opus pium ipsis annexum, sed hoc adhuc est omnimodè ex parte hæredis, vel executoris adimplendum, ut tenuit Rota

dec. 2.

dec.2. in Turritana Legatorum coram Emerix: & explicat Amoſtaz *de cauſ. piis cap. 3. num.74*.

13. Quin enim, Epiſcopus ex officio Judex executor ultimarum voluntatum ex Trident. in *decret. de Purgator. ſeſſ. 25*. debet eos ad implementum compellere. vel, iſtis recuſantibus, in alios capitale, & onus implendum transferre.

14. Opus enim pium, cùm reſpiciat cultum divinum, & favorem animæ, eſt adeò privilegiatum, ut præjudicium non recipiat ab extrinſeca incapacitate Legatarii. Præſumitur enim, quòd Teſtator voluerit ſaluti animæ ſuæ conſulere; *omni meliori modo*; quæ clauſula juxtà vulgatum, facit valere actum, eo modo, quo poteſt.

15. Et indè ubi opus injunctum non poteſt à Fratribus impleri, & Legatum acceptari, cenſendum eſt eum voluiſſe gravare eos, quos, vel hæredes inſtituit, vel, ad quos de jure omnia ſua bona tranſirent, ſi diſpoſitio ipſa non præceſſiſſet, & quos fortè gravaſſet, ſi inſtructus fuiſſet de incapacitate Fratrum: ſemper enim favore animæ in diſpoſitionibus teſtamentariis eſt ab unoquoque facien-

da benigna interpretatio; & cum aliis eo modo agendum, quo quis ab alio vult tractari, juxtà axioma notissimum, *quod tibi vis, alteri feceris.* Et propterea in casu hæredes actionem non habent ad vindicanda sibi dicta Legata, quasi essent, etiam quòad opus pium implendum, caducata.

16. Neque possunt Fratres se tueri secunda concessione à Paulo IV. emanata. Nàm dispositio Pontificis restricta est ad res *Ordini secundùm modos licitos, & congruos relictas, ut ex* §.10. Ità, relinquitur ad Fratrum necessitates relevandas domus, ut per Syndicum vendatur, & pretium in eum finem convertatur; petunt hæredes, ut sibi domus relinquatur, loco cujus se paratos exhibent ad conferendum pretium æquivalens: in casu intrat dispositio Pauli, & Syndicus potest cum illis transigere, & se componere, dummodo nihil de valore domus eis remittat; tunc enim ab uteretur auctoritate sibi facta; neque enim est dominus rei relictæ, sed administrator, ideò fidelitèr se in ea administranda gerere debet.

Quæ concessio non est extendenda ad Legata annua, vel Fratribus immediatè

diatè facta, quorum sunt incapaces; vel in quibus gravantur hæredes, ut annuatim quidquam persolvant. Et constitutio intelligenda est, ut non repugnet, tam dispositioni decreti *Cùm sæpiùs*, quàm Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. pro quarum observantia Ordo semper stetit, & constantèr rejecit, quidquid extraneum inducebatur ab ipsarum legitimo sensu.

CONSILIUM III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum in persona Syndici Apostolici?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores non sunt capaces redditum in persona Syndici.*
2 *Nec Legatorum, & num. 4. & 15.*
3 *Incerta mendicitas, quid petat?*
4 *Decreta à Papa approbata sunt facta Papæ.*
5 *Fratres non possunt habere stabilia in personis Syndicorum.*

6 *Opi-*

6 *Opinio Felicis exadverso.*

7 *Reprobatur.*

8 *Mendicitas Fratrum nec per indirectum est lædenda.*

9 *Distinctio à Felice excogitata non sustinetur.*

10 *Qualitas Syndicatus operatur, ut Syndico, tamquàm tertiæ personæ Legata pro Fratribus non possunt relinqui.*

11 *Syndicus est personalitèr alius à gravatis à Testatoribus.*

12 *Legatum factum Syndico, ut tertiæ personæ corruit.*

13 *S. Congr. in* Romana Donationis *non favet sententiæ Felicis ad* 15.

16 *Quid agendum, cùm Legata sunt immediatè relicta Fratribus, vel Syndico?*

17 *Syndicus non potest esse administrator dictorum Legatorum in Fratrum utilitates.*

18 *Quid sit habere usum possessionum?*

19 *Quid censendum de Legato celebrationis Missarum in Capella Testatoris existente in Ecclesia Fratrum?*

20 *Legata nulla favore Fratrum, per alios habiles sunt implenda.*

1 SYndicus Apoſtolicus ex dicendis tit. ſequen. conſil. 1. eſt perſona aliqua pia, auctoritate Summi Pontificis nominata à Miniſtris Generalibus, Provincialibus, vel Cuſtodibus reſpectivè: ut nomine, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ac ut ipſius Procurator, & Oeconomus, quamplurima præſtet in utilitates Fratrum Minorum, ut expreſſius *loc. cit.* Verùm inter ea non eſt facultas, ut poſſit redditus retinere ad Fratrum neceſſitates ſublevandas: in eo enim non eſſet S. Sedis Procurator, ſed interpoſita Fratrum perſona; nàm redditus reciperet, & miniſtraret auctoritate, & nomine Fratrum, non verò Apoſtolicæ Sedis, quæ ipſorum dominium non recipit. Et in *Clementina Exivi de verb. ſignif.* declaravit Fratres eſſe incapaces recipiendi, & habendi annuos redditus: cùm verò abſolutè Papa loquatur, diſpoſitio extenditur, ut id non liceat per ſe, vel per alios; cùm autem facultas Procuratoris non ſe extendat ultra facultatem à Subſtituente conceſſam, non poſſunt Fratres prætendere eſſe in Syndico facultatem ad redditus retinendos; ſiquidem Sedes Apoſto-

lica

lica eam illi numquam concessit.

2. Item, Fratres non sunt capaces Legatorum annuorum, quorum dominium directum ipsorum capitalium, & immobilium resideat apud Syndicum Apostolicum, quia Syndicus agit nomine, & auctoritate Papæ; Papa verò prohibet expresse taliumLegatorum receptionem, & retentionem: ità Nicolaus III. in *cap. Exiit. §. Ad hæc eod. tit. in 6.* ibi. *Declaramus, ordinamus, & dicimus, quòd si Testator modum, secundùm quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret, exprimat in legando: ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret, à tali Legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant.* Quibus excluditur quilibet modus, qui Regulę repugnet,& in fraudem paupertatis censeatur factus; adeòque nec per se, neque per Syndicum debent Fratres Legatum recipere, & acceptare.

3. Etenim Fratribus debet victum,& vestitum præbere incerta mendicitas, per text. in *cap. Religionum de Religios. domibus in 6.* Incerta verò mendicitas hoc ex sua natu-

natura petit, quod nihil certum habeant, undè victum sumant, sed quæstuatione illum requirant. Propriè enim incertum Mendici suffragium in hoc stat, ut, quandoque ex misericordia alterius illi subveniatur, quandoque non.

4. Hinc à Sac. Congreg. ab Urbano VIII. specialitèr proposita consultationibus Fratr. Minor. de Obser. Cismontanæ Familiæ ad effectum, ut ab ipsorum Conventibus removerentur omnes abusus adversantes Observantiæ Regulæ S. Francisci, ipso Urbano approbante 14. *Junii* 1628. plura constituit, videnda *consil.* 1. *num.* 53. & in *Bullar. tom.* 4. *ad constit. Sacrosanctum* 51. *Urbani VIII.* inter quæ §. *Cum annuos redditus*, est hæc prohibitio directè Syndicis facta, ibi: ***Inhibemus autem, nè Syndicus in sua persona hujusmodi annuos redditus percipiat distribuendos ipsis Fratribus.*** Quæ decreta, cùm sint à Papa approbata, sunt facta Papæ, dicente textu in *cap. Si Apostolicæ de præbendis in 6. quòd post impertitam à nobis auctoritatem, nostra censeantur effecta*; & ideò sunt ubique tamquàm lex Pontificia observanda.

5. Et subindè S. Congr. R. Fabricæ in *Æsina Legati* 26. *Novembris* 1692. *Censuit Fran-*

Franciscanos Observantes, qui prætendebant stabilia nomine Syndici, esse incapaces ad ista retinenda. Nec moveatur difficultas propter ly *stabilia*, quasi lex noluerit comprehendere, etiam annuos redditus ex Legatis, vel aliàs provenientes. Nàm isti ex *d. Clemeutina* §. *Cumque annui* inter immobilia, & stabilia ab jure, etiam civili reputantur; propterea excluduntur quoque census, & cambia.

6. Hæc omnia admittit Felix in *exam. Confessar. to2..par.2. n.* 1189. Si Syndicus consideretur, ut Syndicus, quia, ut Syndicus stat nomine Pontificis, & Pontifex ubi supra vult, quòd Fratres à dictorum Legatorum receptione *per omnem modum abstineant*: ly *per omnem modum* excludit tàm Fratres per se, quàm per Syndicum.

Sed aliud systema servat loquendo de Syndico, ut est quædam tertia persona, sub qua ratione *num.* 1195. dixit, non esse contra Regulam, & nostram paupertatem, si dominium directum Legatorum sit apud Syndicum, ut est persona tertia: sicut enim Testator potest relinquere Collegio, Hospitali, vel alteri tertiæ personæ aliquod capitale ea lege, ut te-

teneantur illud reinvestire in aliqua re stabili, seù censibus, & locis Montium non vacabilibus, ut ex fructibus reinvestimenti quot annis tantum pro Fratrum necessitatibus solvant; ità ex identitate rationis sibi videatur eandem praxim posse tenere cum Syndico, ut tertia persona: officium enim Syndicatus non potest facere, quin hic valeat alteri se obligare ad aliquod onus gratis subeundum, ad suscipienda nimirum bona immobilia Legantis cum onere distribuendi annuatim fructus pro Fratribus in suffragium animæ Testatoris.

Pro confirmatione allegat decretum S.Congr.Concilii in *Romana Donationis* ex Lantuscha *verb. Legatum num.* 5. In qua, cùm Syndico Apostolico Conventus S.Mariæ de Ara-Cœli,& aliis in dicto officio Syndicatus pro tempore successoribus quædam Pamphilia Mota donasset scuta mille cum conditione reinvestimenti faciendi, ut ex fructibus perpetuò impenderent, & applicarent triginta scuta in emptionem panis albi ad beneficium, & servitium Infirmariæ dicti Conventus; & Procurator R.Fabricæ S. Petri,citatis PP. petiisset à d. S. Congr. de-

declarari. *An prænarrata donatio valeat sustineri*? Ipsa 2. *Junii* 1663. *censuit licere dictis Fratribus prænarratam annuam panis præstationem titulo dumtaxat eleemosynæ recipere, ad præscriptum decreti Congr. Fabricæ* 14. *Febr.* 1633. *editi*: *Et Syndico Apostolico non posse à Ministris Fabricæ ratione hujusmodi donationis molestias inferri, nisi ad formam supradicti decreti.*

7. Hæc congessit Felix pro sua opinione firmanda. Verùm, vel nihil probant, vel aditum parant ad dispensationes relaxativas puritatis observantiæ Regulæ. Etenim, si Syndicus, ut tertia persona, habilis esset ad retinenda legata pro necessitatibus Fratrum, posset etiam, census, loca Montium, ac possessiones, eorumque fructus, imò & pingues hæreditates acquirere: cùm eadem ratio sit de omnibus; & hinc via esset aperta excludendi Fratrum mendicitatem, & introducendi abusus repugnantes puritati Regulæ.

8. Inter quos ante tempora dictæ Urbanæ Congregationis hic, etiam numerabatur, quòd Syndici annuos redditus in sua persona reciperent Fratribus distribuendos; ad quem eradicandum,

ipsa

ipſa abſolutè prohibuit, nè id amplius agerent, & introductum ſuſtulit. Nec eſſet ſatis proviſum, ſi, Syndicis inſpectis, ut tertię perſonę, adhuc illa praxis liceret: Tunc enim verificaretur Legata à Syndicis recipi: & per æquivalens, & indirectum mendicitas Fratrum læderetur.

9. Ideò arbitraria, & vana eſt in caſu diſtinctio illa Felicis, excogitata in fraudem legis, & ad palliandam tranſgreſſionem Regulæ, cùjus obſervantia in ſua puritate non pendet à præciſionibus Metaphiſicis; propterea ſub neutro conceptu eſt Syndicus habilis ad ipſa Legata recipienda, ſed ſub unoquoque excluſus cenſetur, tùm per Regulam in Clement. §. *Porro*: *ubi aliquid generalitèr prohibetur, quod expreſsè non conceditur, intelligitur denegatum*; tùm ex 84. *jur. in* 6. *Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti*.

Maximè, quia tunc Fratres eſſent certi de annuis præſtationibus, & aliquid certi præſumerentur habere, ex quo vivere poſſent abſque eo, quòd deberent, vel precariò mendicare, vel recurrere pro neceſſitatibus ad Amicos ſpirituales. Etenim ſecuri eſſent, & confiderent,

quòd Syndicus, utpotè constitutus, ut eorum indigentiis provideret, illas præstationes in eum finem expenderet; & ita læsa esset mendicitas, & fraus legi facta.

Imò, qualitas Syndicatus præsumitur principalitèr intenta, cùm nulla tertia persona posset esse proprietaria Legatì, nisi esset Syndicus: proindè verbis, & linguâ tertia persona constitueretur domina proprietatis Legati, sed re, & effectu Syndico proprietas esset concessa. Tunc quidem censeretur Syndicus, ut tertia persona electus, quando per occasionem remotus à Syndicatu, adhuc capitale apud ipsum remaneret; sed, cùm deberet transire in alium pro Syndico nominatum, consequens est, ut non ratio tertiæ personæ sit inspecta, sed qualitas Syndicatus, utpotè in casu à dispositione omnimodè impræscindibilis.

10. A qua quidem qualitate unusquisque constituitur extraneus, ut non possit à Testatore ad eum effectum assumi. Neque enim rationi repugnat, quod una persona ad certas actiones reddatur inhabilis, ad quas aliàs esset apta: ita Religiosi à qualitate professionis inhabilitantur, ne possint testari, *cap. Quia ingredientibus*

tibus de testam. Et quatenùs ille assumeret dominium *Legati*, illa qualitate resistente, penès eum non esset, nec apud hæredes Testatoris, nec apud Papam; adeòque esse deberet penes Fratres, quorum tunc Syndicus foret interposita persona, cùm nomine Fratrum Legatum reciperet.

11. Ulteriùs consideratur, à dicta Sac. Congreg. pro Cismontana Familia supponi Syndicum, ut personalitèr Discretum à gravatis à Testatoribus, ad annuas præstationes Legatorum pro Fratribus dandas, ut constat ex *Consil.* 1. *num.* 9. *ad* 2. *& num.* 12. *ad* 4., *& num.* 26. *ad* 8. Idemque emergit ex decreto d. *Cum sæpiùs* resolvente realem alietatem inter Syndicos, debitoresque Legantium.

12. Tandem Legatum corrueret, adeout, tamquam factum personæ incapaci, intrarent facultates R. Fabricæ, proùt deducitur ex *Imolen. donationis, vel Legati* -- In qua, cùm Anna Maria Quaini
„ assignasset capitalia censuum in scutis
„ 1200. Syndico pro tempore existenti
„ Conventus PP. Reformatorum Civi-
„ tatis Imolæ, non tamquàm Syndico,
„ vel aliqua ratione spectanti ad Fratres,

 sed

„ sed ut personæ privatæ, administratori, „ & executori fructuum ex illis provenientium ea lege, ut eos perpetuò eisdem Fratribus conferret propter onera „ in ipsorum Ecclesia per eos implenda, „ celebrationis Missarum, & solemnizationis quarundam Festivitatum; & in „ casu incapacitatis, propter quam R. „ Fabrica jus aliquod in donatione posset prætendere, se cautelasset, & declarasset in tali casu dominium capitalium, & fructuum remaneret apud se, „ ejusque hęredes, & donationem haberi „ pro non facta; cùm verò Ministri Fabricæ prætenderent donationem ad „ Fabricam pertinere, utpote factam „ personæ incapaci, provocatum esset „ ad S. Congr. R. Fabr., hæc 16. *Martii* 1707. rescripsit: *non intrare privilegia R. Fabricæ*. Et subinde, non acquiescente rescripto Procuratore Fiscali d. Fabricæ, repropositâ causâ, eadem 20. *Julii d. ann.* stetit *in decisis*; quasi diceret: Legatum non esse factum personis incapacibus, & capitalia Legati spectare ad hæredes. Ideò cùm in nostra hypothesi proprietas Legati esset apud Syndicum, esto, ut asseritur, tamquam tertiam personam, dubia

dubia haud esse posset nullitas, & caducitas Legati.

Nec tunc canonizavit dispositionem Testatricis, qua parte instituit administratorem Syndicum. Nam ejus mens est non posse Fratres in persona Syndici habere redditus, ut ex dd. *n*.5. & concordant adnotata *conf*.1. §.6. *à n*. 39. de quo etiam *infra n*.17. sed in eo processit præcisivè.

13. Ideò opinio Felicis nullo modo in praxi regit, habita etiam consideratione ad allegatum decretum S. Congreg. Concilii *nu*.6. Nàm prætermisso, quòd doctrina Felicis est generalis ad quæcumque Legata, & in quacumque summa concernentia utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & vestitu; animadverti debet præjactum decretum esse in terminis legati, nequaquàm ordinati ad absolutam, & necessariam ægrotantium sustentationem, sed restrictum ad aliquòd solatium, seù sublevamen, majoremvè quamdam curam infirmorum, quàm, quæ aliàs per eorum Conventus posset illis ex mendicatione præstari.

Quæ fortè, attentaque pietate Fidelium, ut notavit Rota in *Turritana Le-*

gatorum coram Emerix anno 1695. fuit ratio motiva dictæ resolutionis; habito pari modo respectu ad clausulas à Donatrice adjectas donationi, ut sartatecta servaretur Fratrum mendicitas, proùt infrà: *Quòd, si ullo unquàm tempore Guardiani, seù Superiores pro tempore dicti Conventus de Ara-Cæli intentaverint quovis modo velle applicare dicta annua scuta triginta in aliam causam præterquam supradictam, tali casu prædicta donatio, & omne commodum dictæ annuæ solutionis scutorum triginta sit, & intelligatur ipso facto caducata, & devoluta, proùt caducari voluit, & vult in favorem V. Archiconfr. B.Mariæ Consolationis.*

15. Non desunt tamen asserentes prædictam resolutionem aliquam dispentationem continere circa rigorem paupertatis, considerando donationem esse Syndico factam, qui à suis facultatibus capax non sit recipiendi donationes perpetuas immobilium in Fratrum utilitates; & exindè penès ipsum non esset consolidatum dominium donationis, sed præsumeretur residere apud Fratres; & indè ipse, in casu de quo agitur, intelligeretur Fratrum persona: & fictione juris, qui Syndico in eum finem donasset,

naſſet, cenſeretur donare Fratribus, qui ad ſimiles donationes inhabiles omninò declarantur, ubi ſupra à Nicolao III.

Sed petitur. *Quid agendum, ſi aliqua Legata reperirentur immediatè, & directè relicta Fratribus?*

16. R. In Statu Eccleſiaſtico, & Regno Neapolitano agendum eſſet per Syndicum cum Miniſtris Rev. Fabricæ, ad quam ſpectant Legata facta perſonis incapacibus juxta declarationes ejuſdem S. Congr. editas *de anno* 1598.

In locis verò, ubi non eſt erectum Tribunal Fabricæ, ſi ob temporis antiquitatem non reperiatur *aliquis patronus Legati, & redditus* (facta priùs proteſtatione, de qua diximus *conſil.* 1. *n.* 4.) aſſignari debent per eum *Rectoribus ſpiritualibus, aut temporalibus Collegiorum, aut Communitatum, Terrarum, aut Civitatum, qui tales eleemoſynas, ſivè fructus, vel redditus annuos, nomine Eccleſiæ Romanæ, vel donantium ſinè Fratribus exigant, & recipiant; & Fratribus, ſivè aliis Sacerdotibus, quando Fratres voluerint tales Miſſas, vel ſuffragia juxtà piam intentionem Benefactorum in toto, vel in parte ſecundùm quantitatem talium obventionum dicere, faciant*, ex dicta

Sac. Congreg. pro Familia Cismontana.

Quando verò adessent hæredes, illis deberent renunciari;& quatenus non vellent onus acceptare, essent per Ordinariũ loci cogendi, utpotè ex officio Executorem piarum dispositionum ex Trident. *sess.25. in decret. de Purgat.* Quæ ex identitate rationis debet esse praxis, cum Legata Syndico relinquuntur.

Difficultas est. *An Syndicus, etiam ut privata persona possit esse Administrator, & Executor fructuum Legatorum pro Fratribus: Ut, si Testator hac forma Legatum disponeret?* Relinquo scuta mille, ut Fratres Minores tot Missas celebrent in suffragium animæ meæ; & volo, quòd dominium capitalis sit semper penès meos hæredes, administrator verò, & executor fructuum sit Syndicus Fratrum, non tamquàm Syndicus, sed ut persona privata ad Fratres non spectans.

17. R. Negativè, Nàm tunc aptissimè verificaretur Syndicum in sua persona recipere annuos redditus Fratribus distribuendos contra prohibita à S. Congregatione supra *n.4.* sivè esset dominus proprietatis, sivè tantùm administrator, aut, quà persona privata, executor.

18. Alio-

Alioquin posset pariter Syndico, tamquàm privatæ personæ committi cura, ut agros, & vineas per se, vel per alios coleret, existente proprietate ipsorum penès alium, vel hæredes Testatoris, ad effectum, ut fructus erogaret in necessitates Fratrum. Hoc autem omninò repugnat, etiam si dicta cura esset apud alium, qui non esset Syndicus. Siquidem ità habere, teste Hugone de Dina *tr.* 10. *plag. plag.* 6. est habere usum reddituum, vel accedentium ad naturam redditus, seù usum possessionum, Fratribus omnimodè interdicta in *d. Clement.* §.*Cumque annui redditus*; & ulteriùs hujusmodi dispositiones obvium est in fraudem esse paupertatis.

Ideò in similis dispositionis eventu non debent Fratres permittere, quòd Syndicus hujusmodi curam, & administrationem acceptet: nisi velint actum esse de observantia Regulæ in sua puritate. In quem finem ibi Clemens V. dixit à Fratribus evitandum esse non solùm, *quod malum esse dignoscitur, sed & omne, quod speciem* (hoc est, apparentiam) *habet mali*.

Quæritur. *An Legatum relictum pro Mis-*

Missis perpetuò celebrandis in Capella Testatoris, existente in Ecclesia Fratrum Minorum, per viam Capellaniæ, vel alio modo, censeatur factum Fratribus directè?

19. R. Affirmativè. Esse factum contemplatione Fratrum in fraudem paupertatis tenuit Baldus in *authen. Ingressi num.* 55. *vers. idem dicit*; & post eum Ancharanus in *Clement. Exivi nu.* 6. *de verb. signif.* apud Fagnan. *in* 3. *ad cap. Nos quidem num.* 65. *de testam.* Neque relevat, quòd fuerit nominata Capella, vel Altare. Quoniam relictum Ecclesiæ Fratrum, vel Capellæ in eadem existenti, censetur factum ipsis Fratribus: Ecclesia enim in casu non accipitur pro ædificio materiali, quod est quid insensatum, sed pro communitate Fratrum; & ideò Testator habuit considerationem ad Fratres, non ad parietes Ecclesiæ; nisi in casu, quo declararet se aliquid relinquere, ut Ecclesia reparetur, & reaptetur.

Nec Testator censetur cogitasse de Sacerdotibus sæcularibus, qui sunt capaces, & de assensu Fratrum possent Missas celebrare. Quoniam Religio Fratrum Minorum non consuevit permittere, ut in suis Ecclesiis erigantur Capellaniæ per-

perpetuò officiandæ à Sacerdotibus sæcularibus, ut ex praxi est notorium; & aliàs ea de re fuerunt S. Congr. Concil. exhibitæ à Procuratoribus Ordinum Mendicantium attestationes. Nec ad id cogi possunt inviti ex *constitut. Dum intra Leonis X. in Bullar. tom.* 1. Videri possunt, quæ dixi *Offic. Cur. Eccles. cap.* 9. *num.* 8. *ver. quatenus*: ergo non censetur Testator disposuisse, ut Missæ in sua Capella à Presbyteris sæcularibus sint celebrandæ. Siquidem non est credendū elegisse viam, qua dispositio sua reddatur inutilis, & elusoria, *l.* 3. *ff. de milit. testamen.* Propterea in simili casu eadem S. Congreg. censuit Legatum fuisse ipsismet Fratribus relictum apud Fagna. *cit. num.* 74. Et hinc fit, quod Legatum respectu Fratrum ob eorum incapacitatem corruat.

20. Sed adhuc est adimplendum per hæredes, vel providendū ab Episcopo: est enim generale, quòd ubi Legatum pium non est absolutè, & simplicitèr propter se nullum, sed modalitèr tantùm, vel propter modum de jure prohibitum (ut in casu præsenti propter incapacitatem Fratrum) non potest haberi pro non scripto: nec debetur hæredi, sed debet

per

per iſtos, aut aliàs perſonas habiles adimpleri eo modo, quo poteſt: favor enim animæ Teſtatoris, & divini cultus præferendus eſt cuicumque ratiocinio, quod eſſe poteſt exadverſo. Vide *tit.* 1. *conſil.* 5. *num.* 8.

TITU-

TITULUS IV.

Syndicus Apostolicus.

CONSILIUM I.

An usus Syndici Apostolici sit dispensatio in Regula Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Syndicus Apostolicus est Procurator Papæ.*
2 *Ex nominatione Syndici per Fratres non sequitur dispensatio in Regula.*
3 *Provisio Martini IV. & V. ac Pauli IV. circà Syndicum non est contraria Declarationi Nicolai III.*
4 *Syndicus non est persona interposita Fratrum.*
5 *Facultas Syndicorum ad plures actus extenditur.*
6 *Dominium rerum pro Fratribus relictarum est penès Romanum Pontificem.*

7 Po-

7 *Potest Syndicus vendere, & commutare, ac compositiones celebrare circà res, modo licito Fratribus legatas.*

8 *In alienatione rerum pro Fratribus relictarum non est necessarium beneplacitum Apostolicum.*

9 *Petendum est in alienatione rerum pretiosarum.*

10 *Etiam à Patribus Reformatis.*

11 *Potest Syndicus res aliquas pro Fratribus modo congruo legatas in judicio exigere, ad* 12.

13 *Provisio Martini, & Pauli non repugnant* cap. Exiit, *ad* 14.

15 *Potest privilegia Fratrum defendere.*

16 *Concedit mandatum Procuratori ad lites, ad* 19.

20 *Syndicus supplicat pro reductione Missarum, ad* 21.

22 *Opinio Sanctoro rejicitur.*

23 *Dominium pecuniæ pro Fratribus donatæ est in Pontifice.*

24 *Syndici non recipiunt, neque expendunt pecunias nomine Fratrum.*

25 *Fratres possunt juxtà* cap. Exiit *nominare personam, quæ sit Substitutus Donantiũ.*

26 *Rationes propter quas à Sede Apostolica emanarunt provisiones de Syndico.*

27 *Fra-*

27 *Fratres nominant Syndicos ex facultate Papæ.*

28 *Syndici non possunt pecunias administrare, nisi secundùm intentionem Papæ.*

29 *Fratres cum Syndico actionem auctoritativam, & juridicam non possunt exercere.*

30 *Concordia deducta à Substitutis Donantium ad Syndicos; & ibi plurima ad praxim necessaria ad 42.*

43 *Declaratio Innocentii XI. de usu Syndici licito, & non relaxativo Regulæ in sua puritate.*

44 *Votum Portelli.*

APPELLATIONE Syndici in præsenti venit Procurator, Oeconomus, & Minister, qui ex concessione Pontificis per Superiores nominatur, ut nomine, & auctoritate Sedis Apostolicæ possit facere in Fratrum utilitates, quæ ipsi à Pontifice conceduntur in Constitutione institutionis Syndicorum.

1. Quoniam verò à Fratribus ex clementia Sedis Apostolicæ nominatur, ac nominatus ab eadem Sede, facultate dona-

donatur (ut ejus nomine, & auctoritate recipiat, tùm res mobiles, & immobiles, tùm pecunias pro Fratrum necessitatibus oblatas, & modo licito Legatas, aliaque agat ad relevandas illorum indigentias, juxtà præscriptum Regulæ, & Declarationum Nicolai III. in *cap. Exiit.* Et Clementis V. *cap. Exivi de verb. signif.*) appellatur Syndicus Apostolicus; ideò est legitimus Procurator Papæ, & administrator rerum Pontificis non Fratrum, licèt pro Fratribus.

Facultatem nominandi Syndicos Fratribus concessit Martinus IV. *constit. Exultantes in Domino.* Qua concessione licitè utuntur, non obstante, quòd id prohibuerit Joannes XXII. *extravag. Ad Conditorem de verb. signif.* Nàm prohibitio fuit modificata, *nisi de speciali Sedis Apostolicæ licentia.* Quæ subindè emanavit à Martino V. *constit. Amabiles fructus*, ut in Litteris Pauli IV. *Ex clementi* 1. *in Bullar. tom.* 1. In qua Paulus Litteras Prædecessorum innovavit, dictamque facultatem iterùm dedit.

2. Ex qua facultate nominandi non sequitur ulla dispensatio relaxativa observantiæ Regulæ in sua puritate. Etenim ipsa

ipsa purè observatur, cùm servatur juxtà præscripta in Declarationibus Nicolai, & Clementis, secundùm quas Fratres in conscientia vivere tenentur, ut declaravit Innocentius XI. *constitut. Sollicitudo edita* 20. *Novembris* 1679. innovata ab Innocentio XII. *constit. Aliàs sub die* 2. *Julii* 1695. *la* 47. *in Bullar. Firmani*. Constat autem à Nicolao esse Fratribus concessum, ut personam idoneam nominent, quando Amicus spiritualis, vel de illa notitiam non habet, vel eam nominare non vult. Hæc sunt in *cap. Exiit* §. *Cæterùm*: *dicimus*, ait Pontifex, *quod in nullo Regulæ puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si Fratres ipsi alicujus, vel aliquorum sibi curent dare notitiam, seù aliquem, vel aliquos nominare, aut etiam præsentare, cui, vel quibus, si eleemosynam facienti placuerit, committi possit executio prædictorum, ac ipsius habeatur assensus super subrogationibus infrascriptis*. Si verò persona nominata non posset per se necessitati satisfacere, sequitur textus. *Liceat Fratribus cum conscientiæ puritate quandam aliam personam subrogandam ad præmissa in nominando, & aliis (si ad primum Dantem non possit, vel noliut habere recursum) cum*

 ista

ista persona facere, sic ut supra proximè declaravimus eis licere cum prima.

Undè sic discurritur. Licet Fratribus ex Nicolao III. cum puritate conscientiæ (quando dominus pecuniæ, vel ipsas non vult, vel commodè non potest expendere in necessitates Fratrum) nominare, & ex consensu, & voluntate principalis domini subrogare quamcumque personam, quæ nomine, & auctoritate dantis pecunias in necessitates Fratrum convertat: &, cum persona sic nominata omnia agere, sicut cum prima, seù Domino pecuniæ licebat: ergò pari modo, servatâ conscientiæ puritate, possunt Fratres de licentia Papæ nominare Syndicum, vel Procuratorem in vim Martinianæ, & Paulinæ ad venditiones rerum, & receptionem, & expensionem pecuniæ pro Fratribus oblatæ. Quippè hic in nihilo videtur dissidere à personis à Fratribus, ut supra nominatis; neque aliud Fratres agunt, quàm ex voluntate principalis Domini (qui est Papa: cum ipse per se vendere, & expendere non velit, nec personam subrogare) eum nominare, qui nomine illius vendat, & pecunias expendat in Fratrum necessitates.

3. Et

3. Et eo magis, quòd dispositio Martini, & Pauli, quantùm ad Syndicum, nullatenus contrariatur Declarationi Nicolai, sed est eidem omninò conformis; cùm ipsi suppleverint, quod Nicolaus à Sede Apostolica (hoc est, à Sedente in illa) agendum reliquit, & ipse non fecerat, prout constat ex §. *Si verò res*, ibi. *Si verò res hujusmodi* (hoc est mobilia Fratrum, ex pediens erit, quòd vendantur, ut dixit supr a) *æstimato pretio vendi contingat; cùm Fratribus ipsis per se, vel per alium recipere pecuniam* (*Regula prohibente*) *non liceat: ordinamus, quòd talis pecunia, seù pretium recipiatur, & expendatur in rem licitam, cujus usum Fratribus liceat habere per Procuratorem à præfata Sede, vel Card. Protectore deputandum*. Illud *deputandum* significat à Nicolao non fuisse deputatum. Marchant in *relect. theol. ad exposit. Reg. diff.* 2. refert transumptum Card. Mattæhi Protectoris: ex quo constat, etiam tunc temporis fuisse ad nominationem Ministrorum Procuratores deputatos: datum illud fuit *anno* 1280. uno anno post Declarationem Nicolai.

Nec nominatio per Fratres Syndico auctoritatem confert, sed est pura con-

ditio declarativa, quòd auctoritas à Papa in personam nominatam derivetur: & certificativa pro securitate, tàm personæ nominatæ, quàm illorum, cum quibus in venditionibus, & expensis ad Fratrum necessitates tractare debet, quòd nomine, & auctoritate Papæ procedat, & eo modo, quo Pontifex voluit. Et quia à Papa auctoritatem recipit, & ex ejus facultate eum Fratres nominant, à Papa cum proprietate dicitur institui, juxtà Regulam 72. *jur. in 6. Qui facit per alium, est perindè, ac si faciat per se ipsum.*

Respondent, quòd hoc verificaretur, si Syndico competeret sola actio enunciata, sed alia plura exequitur, quæ adversantur Declarationi Nicolai.

R. Nicolaus non restrinxit, ut Syndico illa tantùm facultas concederetur: ergò ubi aliæ dictæ Declarationi non repugnant, non est contra puritatem Regulæ uti Syndico habente aliàs facultates.

4. Hinc sequitur hujusmodi Syndicos nec esse, neque dici posse personas interpositas Fratrum; nàm parificantur cum Syndico, seù persona à Fratribus juxtà Declarationem Nicolai nominatam; quæ ideò persona interposita Fratrum

trum non eſt, quia pecuniam recipit, ac expendit, & quidquid agit, nomine Donantium operatur. At Syndici pariter ſecundùm proviſionem Martini, & Pauli, quidquid faciunt, agunt auctoritate, & nomine Papæ, à quo auctoritatem recipiunt: cujus auctoritate nominantur, & ſubrogantur: & cujus, tamquam principalis Domini, eo in munere vices tenent.

5. Facultates Syndicis Apoſtolicis ad quinque actus, ſeù officia extenduntur, ut ex *d. conſtit. Pauli*.

Primò. Poteſt Syndicus recipere nomine Sedis Apoſtolicæ res omnes mobiles, & immobiles modo congruo oblatas, donatas, & in Teſtamento pro Fratribus relictas.

Secundò. Poteſt vendere, commutare, & alienare mobilia; item & immobilia, hac lege relicta, ut vendantur, & pretium in neceſſitates Fratrum convertere.

Tertiò. Poteſt in judicio repetere res, etiam pecuniarias modo licitò, & Ordini congruo Fratribus in Teſtamento legatas, juxtà dicenda *num.* 12.

Quartò. Poteſt agere in judicio pro

omnibus privilegiis, juribus, & immunitatibus Fratrum.

Quintò. Poteſt nomine Sedis Apoſtolicæ recipere omnes eleemoſynas pecuniarias undecumque, & quomodocumque provenientes, eaſque in Fratrum neceſſitates, monente Superiore, expendere, proùt ibi in textu.

Quantùm ad primum, & ſecundum actum concedunt, etiam Corduba in *cap. 4. Regulæ q. 16. v. tertium punct.* & Sanctoro *comment. in ſtat. cap. 4. ſtat. 4. v. Certum eſt ſecundo* licere Fratribus, quò ad utrumque Syndico uti, quin rigor Regulæ intelligatur relaxatus, utpotè conformes allegatis Declarationibus.

6. Illudque ſatis eſt notum quòad primam facultatem. Nàm ipſi Fratres valent per ſe ipſos ad ſuum uſum recipere res tàm mobiles, quàm immobiles, quarum uſus facti illis non prohibetur; & quæ eis dantur, vel in ultima voluntate modo ipſis congruo legantur: ità, licitè recipiunt mobilia eis relicta neceſſaria tùm ad vitæ ſuſtentationem, tùm ad officiorum ſuì ſtatus executionem: & immobilia, ut domum ad habitationem Conventualem reducendam, & aream Con-

Conventui unitam pro incremẽto horti, ex alibi dictis secundùm doctrinam Divi Bonaventuræ : ergò nihil obstat, quin possit Syndicus ea civilitèr accipere nomine Romanæ Ecclesiæ, ad cujus dominium spectant. Siquidem in dominio Apostolicæ Sedis sunt res omnes (dummodo aliud Donantes non exprimant) quarum facti usus est Fratribus concessus, & modo ipsis licito legantur, ut expresse *cap. Exiit §. Ad hæc cùm*, & *Clement. §. Proindè*.

7. Pari modo, non relaxato Regulæ rigore, eo utuntur quòad *secundam facultatem* componendi, vendendi, & commutandi etiam, tàm res mobiles Fratribus datas, proùt ex §. *Si verò supra num. 3.* quàm immobiles. Ità potest vendere domum, vel agrum pro Fratribus relicta, ut per eum vendantur, & pecunia in necessaria Fratrum covertatur, per text. in *d. c. Si verò modum*. Ubi Nicolaus decrevit, quòd domus, vel ager ad eum effectum relicta vendi possunt, per personas idoneas: quis nam autem magis idoneus Syndico? Quin etiam, si Testator personam non nominasset neque hæredes vellent nominare, subintraret ex officio

Syndicus, à Fratribus nominatus in ipsa concessione litterarum patentalium, utpotè ex tunc à Papa constitutus ad similium distractionem.

Nec discrimen allegabitur, quòd, si domus ab aliqua persona à Fratribus de consensu Domini nominata vendatur, non offendatur puritas Regulæ, & debeat ledi, si à Syndico alienetur. Sicut enim in primo casu esset persona illa substitutus Donantis, sic in casu Syndicus esset non Fratrum Procurator, sed Papæ, cujus illa bona sunt.

8. Neque in dicta alienatione est necessarium beneplacitum Apostolicum, & juris solemnitas; quæ minimè petitur in alienatione, quæ fit ex necessitate juris, vel, quia ab jure fieri præcipitur; secus dicendum de alienatione, quæ voluntariè fit, licet ex causa necessitatis, & utilitatis Ecclesiæ. Quæ praxis servatur in Curia, teste Fagnan. *in 3. ad cap. Nulli de reb. Eccles. non alienan.* Ideò S. Congr. Concilii respondit: *Valere Legatum immobilium Fratribus Minoribus sub modo licito, nempè, ut vendant, & pretium convertant in usum Fabricæ, vel Sacristiæ; & idem si factum fuit simpliciter, quia sub modo licito factum intel-*

intelligitur ex c. Exiit §. *Ad hæc quia*, nec in hujuſmodi alienatione opus eſt ſolemnitate, quia fit ex præſcripto Regulæ ibi *num.* 28. & dixi *ſupr. tit.* 1. *conſil*, 4. *num.* 7.

9. Solemnitas tamen, dictumque beneplacitum neceſſarium eſt in alienatione rerum mobilium pretioſarum ſpectantium ad Eccleſias, ſivè ſint lampades, picturæ, candelabra, & paramenta, etiam per Fratres Reformatos S. Franciſci facienda, proût expreſsè de mandato Urbani VIII. 7. *Septembris* 1624. decrevit S. Congr. Concilii, *prohibens alienationes dictorum fieri ſinè expreſſa S. Congr. licentia in ſcriptis, adjectis pœnis ipſo facto incurrendis à contrafacientibus, nulliſque alienationibus declaratis*.

10. Neque amplius poſſunt Reformati uti conceſſione habita à Clemente VII. conſtit. *In ſuprema* 35. *Bullar. tom.* 1. In qua §. 3. indulſit poſſe Fratres Conventus ſibi aſſignatos *expropriare ſuperfluis, & pretioſis, & ea in utilia, & neceſſaria commutare, mediante Syndico à Nicolao III. ordinato*: quoniam Sac. Congreg. in dicto decreto auctoritate Pontificis derogavit omnibus indultis, privilegiis, &c. ut dixi *Off. Cur. Eccleſ. cap.* 45. *num.* 3.

Sed

Sed hic advertas, quòd sub prohibitione alienandi, etiam bona immobilia in d. decreto contenta, non veniunt bona illa immobilia, de quibus dictum est *sup. num.7.*

Etenim quo ad illa d.S.Congreg.12. *Aug.* 1625. censuit, *Minores Observantes non comprehendi sub prohibitione alienandi immobilia, census, & annuos redditus* ex Nicol. *lucubr. lib.2.tit.1.de alienan. bon. Eccles. sub n.*20. Nequeunt tamen vendere bona immobilia, quarum præstationes cępissent percipere, per dicta *tit. prior. consil.*1. §.4. *num.*26. *ad* 4. Hæc per Corollarium sint dicta ad regulam pro praxi.

Quinimò, si hæc facultas Syndico non conveniret, non possemus indigentiis vitæ subvenire, nec Regulam secundùm puritatem observare. Sæpè enim humili mendicatione aliqua acquiruntur, quæ vendi debent, ut eorum pretio alia (quæ in propria specie quæstuatione non possunt haberi) quibus Fratres egent, emantur, In casu verò, tàm emptio, quàm venditio à Syndico facienda est, juxtà textum Nicolai *sup. num.3.*

11. Nec repugnat puritati Regulæ admittere Syndicum cum *tertia facultate,*

prout

prout consentit Sanctoro, aliis cumulatis *loc.cit.* & in terminis de actione judiciaria traditur à Marchant. exposit. *in leg. relict. Theol. diffic.2. qu.2.* Ratio est, quia non agit nomine, vel auctoritate Fratrum, sed Sedis Apostolicæ. Tùm quia, possunt Fratres in necessitatibus recurrere ad Amicos spirituales; atque ità & ad Syndicum, qui relictas pecunias, vel res ad Fratrum necessitates sublevandas in judicio expetat, implorato Judicis officio, tamquàm Patris pauperum, nulla inductione, actione, vel auctoritate, & jurisdictione ex parte Fratrum concurrente; licèt possint monere Syndicum, ut suum officium fideliter impleat.

Quæ facultas supponitur à Nicolao *d.§.Si verò res*: ponatur, quòd res, de quibus ibi textus, vendantur, &, quod emens postea renuat pretium solvere Syndico: hic quidem ex natura, & qualitate sui officii poterit in casu ad Judicem recurrere, ejusque officium implorare, ut debitorem ad solutionem compellat. Cùm enim sit Sedis Apostolicæ Procurator, quoad res pro Fratribus relictas, debet curare nè dilapidentur, aut distrahantur contra intentionem, tùm Donantium, tùm

tum Romani Pontificis, qui per suum Procuratorem voluit necessitatibus Fratrum providere.

12. Verùm hic advertendum, quòd Constitutio Pauli IV. interpretationem, & declarationem recipit à resolutionibus Sacræ Congregationis Urbanæ allegatis *tit.3. consil.*1. *quatuor distinctis* §§. Adeòut, si tractetur de rebus cedentibus in usum Fratrum quoad victum, & vestitum, unicaque solutione adimplentur, potest Syndicus officium Judicis implorare, ut *ibi* §.1.*ad* 2.Quid verò importet implorare officium Judicis ibi dixi *nu.*7. Ubi autem res pro Sacristia, fabrica Conventus, vel divino cultu relinquerentur, posset Syndicus eas in judicio exigere, prout ibi §.2. *ad* 2. & §.4. *ad* 2. Quæ interpretatio congruit menti Pontificis, qui Constitutionem edidit, non intendens nisi puram observantiam Regulæ, & conscientiarum quietem.

Dices Nicolaus in alleg. cap. §. *Ad hæc legata*, executionem Legatorum pro Fratribus relictorum commisit, tàm hæredibus Testatorum, quàm Executorum: & in casu negligentię monuit Episcopos, & alios Judices, ad quos pertinet cura, ut

ut impleantur voluntates Testatorum, ut hæredes, aliosve cogerent ad satisfaciendum piæ dispositioni: ergo opus non erat, ut à Martino, & Paulo superadderetur provisio Syndici: aut, quomodo dicendum non contradicere Declarationi Nicolai?

13. Resp. Negatur consequentia. Provisio Martini, & Pauli tunc contradiceret Declarationi allegatæ, cùm quidquàm statueret, quod rigorem paupertatis relaxaret, eiquè derogaret. Quod non contingit in casu; quoniam illi Pontifices dispositioni Nicolai superaddiderunt tantùm quò ad illum effectū, Syndicum in subsidium, quòd personę à Nicolao deputatæ aliquo titulo non possent operari circà executionem Legati, etiàm pecuniarii (de quo agitur in textu) relicti ad necessitates Fratrum sublevandas.

14. Quinimmò persona Syndici, qui nomine S.Romanæ Ecclesiæ de executione Legatorum esset sollicita, in terminis tamen ponderatis *num. præced.* videtur persona habilior conducens ad puriorem Regulæ observantiam: cùm à Fratribus possit faciliùs instrui super necessitatibus, quibus Fratres premuntur; nec debeat

cum

cum incommoditate Fratrum executio Legatorum per multorum manus transire, sed illius dumtaxat, à Sede Apostolica constituti ad Fratrum indigentias eleemosynis relevandas, ut infra *num.*26.

15. Tandem, puritas Regulæ non offenditur, si admittatur Syndicus cum *quarta facultate*, ut de se notum est. Ita potest in judicio Fratrum privilegia, & exemptiones defendere: ut si graventur ad solvendas gabellas, collectas, ad quartam funeralem (putà, ubi hæc solvi non consuevit) vel ad similia cogerentur, ad quæ ipsorum statu, & exemptione inspectis, non tenentur, à Syndico possunt coram Judice à molestiis relevari, quin Fratres maculentur. Nullus enim habetur titulus, per quem puritas Regulæ videatur offendi.

16. Syndico quoque convenit concedere Procuratori ad lites, concernentes bona temporalia pro Fratribus relicta, mandatum Procuræ. Quod nullatenus potest à Fratribus dari, nec Procurator constitui. Quoniam nullam Fratres possunt actionem judiciariam in propria persona in judicio exercere: consequentèr nec alteri suas vices committere, ex vulgatis-

gatiſſima regula : *nemo dat, quod non habet,* & 67. in 6. *quod alicui ſuo non licet nomine, nec alieno licebit.*

17. Quod maximè conſtat conſiderando, mandatum deſiderari, ut ejus virtute Procurator ex perſona Domini reum in judicium trahere poſſit. Et ideò in principio litis mandatum exhibendum eſt, ut Procurator doceat de ſua facultate, & in ſe ipſum fuiſſe à Principali ſuas actiones tranſportatas, juxta Gloſ. ad *cap. Qui ad agendum de procurator. in* 6. Cùm verò mandatum ſit quid facti, non præſumitur, ſed probatur, *l. in libello §. Facti ff. de captivis, arg. ex cap. ſi forte de elect. in 6.*

18. Ac ulteriùs patet ex terminis, quibus exponitur munus Procuratoris ad lites, dicendo: quòd *ſit is, cui alienæ rei actio, vel defenſio præſentis, vel abſentis permiſſa eſt mandato Domini, ſeu Principalis, qui in judicio litis cauſam ſuſtinet.* Cujus autem rei temporalis dominus eſt Frater Minor? Et quam poteſt ipſe actionem in foro contentioſo habere pro re temporali vindicanda? Nullam quidem ad præſcriptum Declarationum Nicolai, & Clementis, & hinc inhabilis eſt, ut alteri aliquam exercendam concedat.

19. Qua-

19. Quarè Procuratorem tractare litem, causamque de re temporali cum mandato à Fratribus recepto, perindè esset, ac sinè mandato negotium agere; paria enim sunt, aliquid non fieri, aut eo modo fieri, quo fieri non potest, *l.* 1. §. *Quod si nemo ff. quòd si cujuscumque Universit. nomine, &c.* Et hinc *cap. Alia de Procurator.* exigitur in Procuratore mandatum legalitèr, seù legitimè factum; alioquin, etiam parte non opponente, potest ab Judice repelli per Gonzalez in 1. *tit.* 38. *cap.* 1. *num.* 9. Nulliusque momenti, & ponderis sunt acta per Procuratorem, aut mandatum non habentem, aut cum insufficiente operantem. Tunc enim consideratur, non ut persona repræsentans Principalem, sed ut omninò extranea, & intrusa.

Inter cætera, ut mandatum in casu dicatur legaliter factum, debet coram Notario, & Testibus fieri; ac continere nomen Syndici constituentis Procuratorem, & Procuratoris constituti: item, contra quem, & in qua causa: Item, coram quo, & ad quos actus, ad agendum, an ad defendendum. Inserendus est etiam dies, & annus factæ commissionis,

nis, ac obſervanda ſunt cœtera, quæ ſunt in praxi in Curia illa,pro qua Procurator conſtituitur.

20. Paritèr pro obtinenda à S. Congregatione Concilii Miſſarum reductione, preces eidem à Syndico exhibentur, proùt eſt praxis;hac enim in re nequeunt Fratres eſſe petitores; quia verſamur in materia, quæ ſaltem de indirecto res temporales Fratrum reſpicit, ſtipendia nimirum Miſſarum, quæ Fratribus celebrantibus ab Executoribus legatorum in eleemoſynam regularitèr conceduntur, ad quorum neceſſitates à Syndico licitè, & ritè recipiuntur.

Major difficultas excitatur circà quintam facultatem *ex n.* 5., & continet duo puncta. Primum, an dicta facultas ſit diſpenſatio quantùm ad eſſentialia precepta Regulæ?Secundum,an,renunciatis diſpenſationibus, & privilegiis relaxativis puritatis Regulæ (ut regularitèr fit in omnibus Capitulis Generalibus) poſſint Fratres puritate conſcientiæ uti Syndico quòad illam facultatem?

22. Sanctoro *ubi ſupr.* cenſet uſum Syndici ſub titulo, ut recipiat omnes eleemoſynas pecuniarias in utilitatem

Fratrum oblatas, datas, vel relictas, easque in necessitates Fratrum expendat, continere modum repugnantem puritati observantiæ, & Fratres mortalitèr peccare, si eo utantur: consequentèr dispositionem factam à Martino V. importare dispensationem relaxativam puritatis Regulæ; ubi quamplurima infarciat ad illud probandum.

Contrà quem dicimus provisionem Martini nec Regulæ, neque Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. esse contrariam. Quod ità demonstratur: si illis contrariatur; contrarietas provenit, vel ex parte *Pontificis* assumentis in se dominium pecuniarum; vel, ex parte *Syndicorum nominatorum*; *aut ex parte Fratrum, & modo recurrendi*. At nullum horum verificatur.

23. Non primum, quia in casu Martinus V. nihil aliud egit, quàm quod Nicolaus III. qui pecuniam, aut ex Legato, aut ex rebus Fratrum usibus prius datis, & donatis, ac divenditis provenientem in dominium suum, implicitè saltem, & virtualitèr assumpsit, ut ex sæpè *cit.* §. *Ad hæc quia, v. si, vero*. Quam provisionem Nicolaus hoc motivo constituit, *nè,*

res,

res, & rerum pretia, sivè pecuniæ, sub incerto dominio maneant: non est enim persona aptior, in quam devoluatur dominium rerum, & pecuniarum Fratribus propter Deum oblatarum, quàm persona Romani Pontificis, cui quòad dominium acquiruntur ea: quæ Fratribus Minoribus modo licito offeruntur, vel conceduntur §. *Ad hæc cùm*.

Adnotandum tamen, Martinum non assumpsisse in se dominiũ, & administrationem pecuniæ cujuscumque fuerint; sed illius solùm, quæ nullum haberet dominum, hoc est, pecuniæ, quam Donans, offerens, vel legans intelligeretur omnimodè à se abdicasse: tunc enim Pontifex jure Capitis, & Patris universalis pauperum succedit in vices, & potestatem Donantis, vel Domini prioris: quapropter quemadmodum est impertinens ad Regulam, & Declarationes Nicolai, & Clementis, quisnam sit dominus, & administrator pecuniæ pro Fratribus oblatæ, dummodò ipsi Fratres non sint; ità nihil spectat ad Regulam, vel dictas Declarationes, si Martinus acceperit in se dominium pecuniæ, cujus dominium donans sibi non reservavit.

Quod, ut dictum est, fecit etiam Nicolaus, saltèm per æquipollens.

Et præsertim in casu, quòd donans principalis decederet, voluit, quòd pecunia à Substituto, apud quem fuisset deposita pro necessitatibus Fratrum, in illas expenderetur, etiam contradicente hærede. Quæ pecunia, donec sit expensa (cùm non sit amplius Donantis, cùm mortuus sit: nec Substituti, qui est solùm minister: nec hæredis, qui exclusus videtur) necesse est, ut ex vi Declarationis Nicolai ad dominium Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ redeat, ut expresse ex §. *Ad majorem*.

24. Neque officit Regulę, vel ipsius Declarationibus, quòd per Syndicos nominatos recipiatur, & administretur Quoniam Syndici non nomine Fratrum, sed Romanæ Ecclesiæ pecuniam recipiunt, & expendunt. Tum quia, Syndici duplicem personam gerunt, hoc est, *Substitutorum* Donantium, quòad pecuniam, quarum dominium dantes sibi reservassent: & *Substitutorum* Papæ, quòad pecunias, quæ sunt de dominio Papæ (cùm illud Donantes à se ablegasse censeantur.) Undè sicut Substituti Donantium nihil

Regu-

Regulæ, aut Declarationibus præjudicant, ex Nicolao §. *Cæterùm, cùm*; ità ex identitate rationis dicendum de Substitutis Papæ. Sicùt enim primi repræsentant Donantes, quorum nomine agunt; ità secundi repræsentant quòad hoc munus personam Papæ, cujus auctoritate pecunias recipiunt, & expendunt.

Dices. Secundum Declarationem Nicolai *alleg.*§. opus est, quòd si Donans nolint per se ipsum expendere pecunias in necessitates Fratrum, debeat Substitutum nominare, qui ejus nomine id agat? vel, si nominare ipse non velit, conceditur, ut Substitutus ipsi à Fratribus præsentetur, vel nominetur, adeòut tot sint Substituti, quot sunt Donantes. In casu verò de Syndico unicus assignatur pro omnibus, & tàm Donantes arctantur illi eleemosynas consignare, & non alteri, quàm Fratres coguntur ad illum, & non alium eos dirigere; neque possunt simul, & cumulativè alium nominare. Ideò provisio Syndici Declarationi adversatur.

R. Nullatenùs Martinus, & Paulus restrinxerunt potestatem Donantium, qui possent liberè per se ipsos, vel per

Subſtitutos à ſe nominatos expendere pecuniam, cujus dominium ſibi retinuiſſent; & liberum reliquerunt Fratribus ſervare modos à Nicolao declaratos.

25. Verùm in caſu, quo Donantes retinentes adhuc ſibi dominium pecuniæ, nollent per ſe illam expendere, vel perſonam ſubſtitutam nominare, ſed deberet perſona ſecundùm Declarationem Nicolai præſentari, vel à Fratribus nominari, Paulus providè ſecundùm Regulam ordinavit, ut unus à Miniſtris, vel Cuſtodibus nominaretur, qui eſſet Syndicus, & Procurator Sedis Apoſtolicæ: cujus fidelitati cœtera negotia Conventuum, concernentia Fratrum ſubſtentationem eſſent committenda.

26. Adverterant Fratres, proùt experimentum docuerat, ſibi durum, moleſtumvè fuiſſe ad plures perſonas, pro diverſitate Benefactorum recurrere; ſibique faciliùs eſſe informare unam, quàm plures, de modo expendendi pecunias in neceſſitates Religioſorum, de qualitate neceſſitatis, & aliis conducentibus ad puram Regulę obſervantiam; propter quod pro ſerenitate conſcientiæ, & ad removendos ſcrupulos recurſum habuerũt ad

Sedem

Sedem Apostolicam sub Martino IV. & V. ac Paulo IV. à qua dictæ provisiones emanarunt; quæ nihil puritati Regulæ præjudicant, nihilque continent, quod, inspectum, ut oportet, substantiam vulneret observantiæ: prout cuique consideranti perspicuum esse potèst.

27. Quæ macula in observantiam sequitur, quòd à Fratribus ex facultate Sanctæ Sedis unus Syndicus nominetur ad effectum, ut pecunias omnes administret? profectò nulla; sicut quævis excludebatur, quod unam, vel aliam nominarent de licentia Donantium ex concessione Nicolai.

28. Nec tandem officit puritati Regulæ *quòad Fratres recurrentes*. Nàm Fratres nihil agere possunt circa Syndicos, quod operari non possent circa Donantes, & eorum Substitutos juxtà d. Declarationem Nicolai. Neque est Syndicis permissum, ut pecunias ad suum libitum administrent; sed est servanda intentio Donantium, quantùm ad pecunias, quarum dominiũ sibi ipsi retinuerunt: & illa Pontificis quoad pecunias ad dominium Ecclesiæ jure devolutas. Horum verò intentio est, ut nonnisi in veras Fratrum ne-

necessitates, præteritas, præsentes, vel imminentes erogentur.

Dices. Tàm Martinus, quàm Paulus IV. in suis respectivè provisionibus præscripserunt, quòd Syndici circa rerum receptionem, venditionem, & pecuniarum expensionem, non pro sua libertate procederent, sed *sicut, & quomodo de assensu Superiorum fuerint requisiti*. Quod quidem aliquod jus in Fratribus videtur inferre.

Item, purior erit observantia Regulæ, si serventur modi à Nicolao præfiniti §. *Cæterùm cum*, quàm si admittatur usus Syndici Martiniani, vel Paulini.

29. R. Negatur illatum. Requisitio ibi nullam actionem auctoritativam, juridicam, & præceptivam importat; sed est solùm humilis insinuatio, & expositio necessitatis; quæ Fratribus conceditur, etiam à Nicolao circa personas Donantium, vel Substitutorum: ibi: *Licèt tamen Fratribus suas necessitates insinuare, ac specificare, vel exponere personæ prædictæ, ac eam rogare, quòd solvat*. Propterea requisitio est solùm *ministerialis, consultiva, specificativa, directiva, & deprecativa*: & ideò nullo modo contra Regulam, & Regulæ Declarationem. Quo

Quo sensu accipitur auctoritas ab eodem Nicolao §. *Quia verò*, ibi: *commutatio rerum in aliàs Fratrum licitas fiat* (à Syndico) *de auctoritate Generalium, & Provincialium*. Non enim auctoritas ibi stat pro juridica, & civili, cujus Fratres sunt incapaces, sed pro auctoritate directiva, & consultiva.

30. Ad item. De falsitate constat ex concordia, quæ est inter Declarationes Nicolai, & Clementis cum provisionibus Martini, & Pauli quòad Syndicum *loc.cit. v.si verò* promissum.

31. Itaque I. Ex textu Nicolai §. *Articulum istum*, & ex illo Clementis §. *Cum etiam*, licet Fratribus pro veris necessitatibus recurrere ad Amicos spirituales, *sivè*, ut ait Clemens, *sint Dantes pecunias, seù deputati per ipsos, sivè nuntii, vel depositarii, vel quocumque nomine appellentur*. Ergò pariter, salva puritate conscientiæ, eis licet in casu dictarum necessitatum recurrere ad Syndicos institutos ad præscriptum Litterarum Martini, & Pauli. Qui in proprietate sermonis nominari possunt Substituti Amici spiritualis, Papæ nimirum, de cujus proprietate sunt res pro Fratribus donatæ. Quin etiam ratione mini-

ministerii non incongruè appellarentur *Amici*, & *Patres spirituales*. Sed lis non sit in voce.

32. II. Nicolaus ibi declaravit, quòd, nolentibus Donantibus aliquem nominare, possent Fratres tutò unam, vel plures personas sibi bene visas nominare, ac etiam mutare, si opus esset; qua itaque ratione dicendum est eis repugnare Syndicos ex beneplacito Apostolico nominatos?

33. III. Declarat Nicolaus *loc. cit.* Fratribus licere necessitates proprias significare Substitutis Donantium; quo titulo debet eorum puritas maculari, si illas Syndicis significent?

34. Substituti nomine Donantium pecunias in administrationem recipiunt, ut modis Regulæ congruis necessitates Fratrum relevent. Hoc ipsum agunt Syndici, nomine Papæ.

35. V. Quemadmodum donans potest quovis momento repetere pecunias de manu Substituti. Sic Pontifex potest pecunias de manu Syndici repetere, quando expediens judicat, & in alios usus convertere.

36. VI. Substitutus tenetur pecuniam

niam ſibi creditam defendere, & in judicio repetere arg. ex §. *Poſſint etiam* ex declaratione Nicolai; Idem onus à Martino, & Paulo imponitur Syndicis.

37. VII. Incumbit Fratribus inſtruere Subſtitutos Donantium, quod jus pecuniarum ad Donantes ſpectat ex Nicolao §. *Ità tamen*; non tamen ad Fratres *Clement.*§.*Cum etiam.* Quod paritèr debent exequi circa Syndicos, eos monendo reperiri apud Pontificem.

38. VIII. Nequeunt Fratres conſentire, ac plus ſcientèr Subſtituto à Donante concedatur, quàm veriſimilitèr pro veris neceſſitatibus exigatur ibi §.*Caveant.* Quo debito tenentur cum Syndico; graviterque peccant, ſi plus apud eum deponi permittant.

39. IX. Sicut eſt Fratribus prohibitum in judicio, vel extrà procedere adverſus Subſtitutum Dantis: aut ab ipſo computus juridicos exquirere de expenſis: vel, præcipere, quomodo pecunia expendenda ſit: ſeù, tenere clavem arcæ, in qua pecunia à Subſtituto aſſervatur, ex Nicolao §. *Ità tamen*, & Clemente §. *Attendant*. Sic pari modo ſunt hæc eis cum Syndico interdicta.

Et ſi

Et si interdùm Syndici computus reddere videantur, actus ille non est juridicus, & auctoritativus ex debito, vel obligatione civili ad Fratres; sed est tantùm charitativa informatio præstita Superioribus, ut, eâ notitiâ habitâ, videant, an eleemosynæ excedant casum necessitatis veræ, præteritæ, præsentis, vel imminentis; & quid sit agendum.

Dices. Fratres mittunt Benefactores ad Syndicos, ut penès eos pecuniam deponant: quod repugnat Regulæ.

40. R. Non auctoritativè Fratres se gerunt cum Benefactoribus; quos non præceptivè, sed consultivè solùm, & deprecativè ad Syndicum dirigunt. Nec aliud tunc censentur agere, quàm, quod Nicolaus declaravit posse fieri circa principales Dantes, eorumque Substitutos, vel istis Subrogatos, cùm pecunia erat per diversas manus transitura, §. *Si verò personam*, §. *In eo verò*.

41. Notabis, quòd, posito, Dantem velle per se, vel alium à se Substitutum necessitati Fratrum providere, non licet Fratribus eumdem deprecari, ut pecunias apud Syndicum deponat; ejus enim electioni relinquendum est: sed quatenus

sit à

ſit à Fratribus aliquis nominandus, eſt nominandus Syndicus, ex dictis *num.* 26.

42. Eſt adnotatione dignũ, quòd,cùm Papa ordinat,Superiores debere nominare Syndicos,aliud non facit,nec majorẽm eis confert auctoritatem, quàm conferat Amicus ſpiritualis, dum nolens per ſe Subſtitutum nominare, mandat, & conſentit, ut per Fratres nominetur; & quemadmodum perſona nominata auctoritate Donantis, & modo Fratribus licito debet pecunias expendere; ità Syndicus auctoritate Papæ, modiſque Ordini congruis tenetur pecunias adminiſtrare.

Hæc profectò concludunt Syndicos parificari cum Subſtitutis Donantium; probantque proviſionem deSyndico non tantùm non adverſari, ſed eſſe in totum conformem Regulæ, & Declarationibus Nicolai, & Clementis; nilque conferre Fratribus, quod rigorem Regulæ relaxet, ſed eſſe à benignitate Apoſtolica de remedio proviſum, quo ſecundùm circumſtantias temporum,puritati, & quieti Fratrum, ſinceræque obſervantiæ conſuleretur.

Quæ ſanè præponderant aliis, ponderatis à Corduba, & Sanctoro *loc. cit.* adver-

adversùs legitimum Syndicorum usum ; contrà quæ optimè valent, quæ fuerunt adeò doctè scripta à Marchant in *relect. theol. de usu Syndicor.*

Quatenus verò reflexionibus hucusque productis quis non cederet, nec rationibus adeò concludentibus acquiescere vellet, vel saltèm urgeret, negari non posse, quin sit probabile, quòd utentes Syndico Apostolico dispensationem admittant in puritate Regulæ, cùm id suadeant rationes à Corduba, & Sanctoro productæ (est enim certùm opinionē aliquam esse probabilem, pro qua utrinque sunt rationes, & motiva) adversus eū auctoritatem reporto, cui & ipsum cedere necesse est, & sincerè fateri opinionem adversam à probabilitate recessisse propter decretum Apostolicum. Quod speculationibus silentium indixit, & finem litibus posuit.

43. Innocentius itaque XI. Constitut. *Sollicitudo sub* 20. *Novembr.* 1679. revocatis, irritatis, annullatis, & cassatis omnibus, & singulis dispensationibus, concessionibus, & consuetudinibus, si quæ contra observantiam Regulæ in corpore Observantiæ irrepsissent adversùs puritatem

tem Regulæ, & Declarationes Nicolai III., & Clementis V. ſubdit: *Declarantes, quòd per præmiſſa non prohibentur in dicto Ordine* (de corpore Obſervantiæ) *Syndici Apoſtolici, cùm eorum uſus non ſit diſpenſatio in Regula, ſed modus à Romanis Pontificibus, Prædeceſſoribus noſtris proviſus pro puriori illius obſervatione: ſivè ejuſmodi Syndici aſſumantur ad præſcriptum Conſtitutionum Nicolai III. & Clementis V. Prædeceſſorum præfatorum, ſivè ſecundùm diſpoſitionem Conſtitutionum rec. mem. Martini IV. Martini V., ac Pauli IV. Prædeceſſorum paritèr noſtrorum; prout illorum uſus in ſingulis Familiis, Congregationibus, Reformationibus, ac Provinciis Ordinis prædicti reſpectivè fuerit receptus*. Qua declaratione poſita, planè, ſi nondum Corduba, & Sanctoro fatis ceſſiſſent, palinodiam canerent, retractando, quæ ſcripſerunt adverſus uſum Syndici aſſumpti ad tenorem proviſionum Martini, & Pauli; & à cenſura temperarent, quòd illo utentes eſſent diſpenſati in Regula.

44. Concludendum eſt cum Portello *dub. regul. v. Syndicus num.*4. quod Conventus non habens Syndicum ponit ſe in periculo tranſgrediendi Regulam; cùm, ut

ut ait, vix inveniendus sit Cōventus quantumcumque reformatus, qui Syndico non indigeat: homines enim sunt, qui ibi vivunt, & frequenter opus habent necessitatibus providere per pecuniam, quod quidem utplurimum implere non possunt, nisi per Syndicum; non enim semper Amici spirituales per se ipsos, vel alios nominatos volunt executioni mandare: pluresque interrogati, vel, quòd ipsi expendant, vel, quòd alteri personæ committant, solent respondere: *habetis Syndicum: mittam ad Syndicum, nec ulteriorem curam suscipiam.*

CONSILIUM II.

Quisnam Syndicos nominet?

SUMMARIUM.

1 *A quibus Syndici Apostolici nominentur?*
2 *Quæ personæ sint nominandæ?*
3 *Facultas nominandi Syndicos potest committi aliis à Superiore?*
4 *Syndici sunt ab Officio amovibiles.*
5 *Pro quolibet Conventu unicus Syndicus nominandus.*

6 *Sub-*

6 *Substitutus potest à Syndico deputari.*

7 *Comitatus euntium ad Capitulum Generale à Lege præfinitus.*

8 *Substitutos Syndicorum an Fratres valeant nominare?*

9 *Vndè constet de legitima nominatione Syndici?*

10 *Cautela servanda in nominatione Syndicorum.*

11 *Quorum instructio sit à Superioribus Syndicis danda.*

12 *Nomine quorum Syndici pecunias administrent, ad* 15.

16 *Pecuniæ pro Causa unius Canonizationis pro alia expendi non possunt, nisi de licentia Pontificis.*

17 *Syndicis non licet eleemosynas ad superfluitates recipere.*

18 *In judicio Syndici non agunt nomine Fratrum.*

19 *Neque ipsorum nomine quietantias faciunt.*

20 *Nullus acquirit dominium Capellæ, vel Sepulturæ.*

21 *Quæ Guardiani debeant cum Syndicis practicare.*

22 *Inhabilitas Fratrum circà quietantias juridicas concedendas.*

1 FACULTAS nominandi Syndicos non est à Sancta Sede promiscuè omnibus Fratribus, sed taxativè aliquibus data, ut ex *constitut. Ex Clementi Pauli IV.* 1. *Bullar. tom.* 1. In qua conceditur Generali pro toto Ordine, Provincialibus verò, & Custodibus pro sua respectivè Provincia, & Custodia, earumque Conventibus.

Eadem gaudent Procurator, & Commissarius Generalis Romanæ Curiæ ex concessione Eugenii IV. *sub* 4. *Kal. Maii* 1432. apud Sanctoro *comment. in stat. cap.* 8. *stat.* 37. *ad calcem*. Plures enim expensæ sunt pro ministerio exercendo necessariæ, quæ absque Syndico Apostolico, salva puritate Regulæ, fieri minimè possent.

2. Verùm non quævis persona censetur

ſetur habilis, ut nominetur; ſed nominanda non debet eſſe de Ordine ipſo Fratrum Minorum, proùt expreſsè ex allegatæ Conſtitutionis lectura, ſed ex ſtatu ſæculari aſſumenda eſt; & ſivè Eccleſiaſtica ſit, vel Laica, neceſſe eſt, ut, quantùm humana infirmitas patitur, ſit probatæ vitæ, integræ fidei, ac idonea, ut capax ſit recipiendi inſtructiones, & informationes de pertinentibus ad ſanam Syndicatus adminiſtrationem, ad hoc, ut cum merito, & juxtà modos Fratribus licitos in miniſterio ſe gerat.

3. Cœteri quoque Fratres poſſunt Syndicos nominare, dummodò illis nominatio à prædictis committatur; cùm enim illi in eo ſint delegati Papæ, donantur jure alios ſubdelegandi, ex notiſſima regula, quòd Delegato à Papa, vel Principe ſubdelegare conceditur, *cap. Si pro debilitate, cap. Prætereà de offic. deleg.* Et maximè, quia Paulus in d. Conſtitutione habilitat Miniſtros Generalem, & Provinciales,, ac Cuſtodes, ut alios poſſint deputare ad nominandum, ibi: *Et ad hoc ab eis reſpectivè deputati Fratres pro tempore.*

Hinc patet, quod ubi à Guardiano,

etiam cum toto Conventu, commissione ab eis, ad quos spectat, non receptâ, Syndicus nominaretur, realitèr, & in effectu non Syndicus, sed persona esset interposita, utpotè ab inhabilibus intrusus, & propterea ageret auctoritate Fratrum: qui per ipsum dicerentur recipere pecunias per interpositam personam; & indè essent proprietarii, & Regulæ transgressores.

4. Nec modò Paulus præfatis indulsit, ut Syndicos nominarent, verùm etiam, ut nominatos ab officio amoverent, dum expediens judicarent: hæc sunt in textu: *Revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis, quotiès opportunum fuerit... Generali, ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & eorum singulis, eadem auctoritate facultatem, etiam concedimus.*

5. Plures Syndici pro uno Conventu simul nequaquam esse possunt, sed singulis Conventibus proprius, unicuisque convenit: Ex pluritate enim Syndicorum confusio in Conventibus oriretur; & de facili provisio, quæ facta est, ut puriùs Regula observetur, fraudes paras-

parasset ad transgressionem. Unus enim sufficiens est: & meliùs de requisitis ad statum Fratrum instruitur unus, quàm plures.

Evidens id est ex Constitutione Clementis VII. *Dum consideramus* 19. *Bullar. tom.*1. in qua *uni tantùm* Syndico Conventuum quædam privilegia conceduntur, ut dicam infr. *consil.* 3. Et in Litteris Innocentii XI. (editis 19. *Junii* 1686. *in Offic. Cur. Ecclesiast. cap.*51. *num.* 3.) quibus Pontifex decreta Sac. Congr. memorata privilegia concernentia confirmat, habetur: *ut unicuique Conventui dicti Ordinis* (scilicet S. Francisci de Observantia) *assignaretur unus Procurator, sivè Syndicus Apostolicus, qui omnes eleemosynas* (notabis omnes poni adversativè ad alium, qui aliquas recipiat) *tàm pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitates Fratrum applicare deberet*. De qua re nefas est dubitare; quandoquidem omnia decreta Apostolica uniformitèr procedant, & pro unico semper disponant, & supponant, proùt videri possunt approbata in d. Constit. Innocentii; ac alia edita à Congregatione particulari ab Urbano VIII. præposita consultationibus

Fratr. Minor. de Obſerv.' quæ excripſi *tit.3.conſil.1.* quatuor diſtinctis §.§. Idemque comprobatur ex Statutis generalibus in compilatione Sambucana *cap.4.* §.1. *num.4.* quò præſcribitur ; *ut quilibet Conventus habeat Syndicum, & Procuratorem, ac etiam Subſtitutum, ſi opus fuerit, & non alios*. Syndicum ajunt, non Syndicos.

Quocirca non eſt recipienda doctrina Cordubæ in *cap.4. Reg. quæſt. 16. verſ. tertiò notandum,* ubi tradit plures Syndicos poſſe eſſe pro uno Conventu, ad effectum recipiendi eleemoſynas pecuniarias, licèt duo tantùm privilegiis fruerentur; cùm enim adverſus ipſum ſtent jura ſuperiùs allegata, non eſt ejus opinio ad praxim deducenda; ne quis velit in Regulam offendere, & pro Syndico uti perſonâ interpoſitâ. Propterea, nè Fratres hallucinentur, nevè fortè ex malitia Benefactores ſeducant, regulam Superiores in nominatione novi Syndici debent ſibi præfigere, inſerendo in patentibus nominationis clauſulam, quòd annullant, caſſant, & revocant alias quaſcumque litteras ea de re conceſſas, ut dixi infra *num.24.*

6. Cœterùm Syndicus canonicè nomina-

minatus poteſt, cùm oportet, & expediens advertit, Subſtitutum nominare; cum enim Syndicus ſit Oeconomus, vel Procurator Sedis Apoſtolicæ in adminiſtratione Syndicatus, poteſt alium deputare, qui nomine Syndici recipiat, & pecunias expendat in utilitates Fratrum; qui Syndico rationem reddere tenetur. Fortè hùc faciunt dicta *num.3.* Et ulterius videtur res præfinita in *cap. Exiit de verb. ſignif. in* 6. ubi §.*In ea verò,* deciditur Subſtitutum principalis Domini poſſe alium Subſtitutum nominare; Syndicus autem eſt Subſtitutus Domini principalis, Papæ videlicet, de cujus dominio ſunt res pro Fratribus relictæ, ut alibi diximus, & ejus auctoritate expenduntur.

7. Supponiturque in Statutis Capituli Generalis *de anno* 1676. confirmatis in forma ſpecifica ab Innoc. XI. *conſtitut. Militantis,* ſub *die* 22.*Novembr.*1679.apud *Orb. Seraph. tom.* 4. *tit. pro utraq. Familia.* ibi: *Capitulum Generale præcipit ſub pœna privationis ſuffragii, quòd Miniſter, ſeù Pro-Miniſter, & Cuſtos cujuſcumque Provinciæ ſimul ad Capitulum iter faciant, cum unico tantùm ſocio Religioſo pro utroque: & ſi expenſæ aliquæ in itinere ex neceſſitate faciendæ*

 ſint,

ſint, adducant ſecum Tertiarium, qui Syndici Apoſtolici Subſtitutus ſit, & ipſius nomine expenſas prædictas inevitabiles faciat.

8. Dicitur *Subſtitutus* non Fratrum, ſed Syndici, cujus nomine agere debet; nàm ſi nomine Fratrum ſumptus faceret, vel pecunias oblatas reciperet, eſſet Fratrum perſona interpoſita, in Regula omninò prohibita. Proindè in nominatione Subſtituti Fratres alias partes non poſſunt habere, quàm, ubi Syndicus exigat, perſonam idoneam eidem proponere, vel etiam nominare, ſi ipſe conſentiat, ad text. in *d. cap. Exiit* §. *Articulum iſtum*.

9. In deputatione Syndici opus non eſt adhibere Notarium, vel Teſtes, aliamvè ſervare ſolemnitatem juris: neque eſt exquirendus conſenſus Conventus; quoniam ad hæc Superiores nullo jure arctantur, cùm eis facultas ſimplicitèr, & ſinè recenſitis reſtrictivis à Sancta Sede ubi ſupra concedatur. Propterea de nominatione legitimè conſtabit per litteras patentes in forma probante nominato traditas: hoc eſt, propria Nominatoris manu ſubſcriptas, & ſigillo officii munitas, & in regeſtis Secretariæ Ordinis, vel Pro-

Provinciæ respectivè exemplatas.

10. Ponderandum hìc est, Paulum IV. facultatem elargiri dumtaxat nominandi Syndicos, ut patet ex textu Constitutionis. Ideò Superiores cavere debent, nè plus sibi usurpent, quàm per concessionem tribuatur. Propterea cautelam servent, & non utantur hac forma, vel simili: *constituimus*, vel, *eligimus*: neque, *damus auctoritatem ad hoc*, vel *illlud*: sed solùm *nominamus*. Neque aliud est hæc nominatio, quàm certificatio, tàm pro securitate personæ nominatæ, quàm pro illis, cum quibus tractare debet in alienationibus, venditionibus, &c. Qua nominatione posita, recipit nominatus à Sede Apostolica auctoritatem, ut legitimè exequi ea possit, eo modo, quo ipsa voluit. Formulam verò nominandi damus *num.*24.

11. De nonnullis sunt Syndici à Superioribus instruendi pertinentibus ad Officium Syndicatus; nè, aut ex parte sua error contingat, aut Fratribus relaxatis facilè in recursibus contra Regulam condescendant. Quamquàm enim in Litteris Apostolicis Pauli inseratur clausula, quòd de sibi commissis disponant,

proùt

prout à Ministris, & Custodibus per se, vel per alios Fratres fuerint requisiti, tamen hoc non probat Pontificem velle observantiam relaxare, & omnem recursum justificare; sed supponit requisitionem justam, & puram esse, juxtà modificationem in textu Litterarum adjectam: hoc est: juxtà *modos Regulæ congruos, & licitos: vel, prout eis licet ex Regula, aut Regulæ Declarationibus*: per alibi hoc opere dicta.

12. Primò itaque moneantur, quòd tàm pecunias, quàm res Fratribus modo licito relictas, donatas, vel concessas administrant nomine Donantium, quando sibi dominium reservant; vel nomine Papæ, quando illud deponunt. Quod deposuisse censetur, quoties pecunia, vel res offertur generalitèr pro necessitatibus Fratrum absque ulla specificatione in particulari; & maximè, si nomen Donantis non exprimatur: tunc enim dominium est ut minimùm incertum; & cùm res, vel pecunia sit pro amore Dei pro pauperibus data, in dominium transit Sedis Apostolicæ, & ejus nomine à Syndico administratur.

13. Secundò. Quòd omnis res humili

mili mendicatione à Fratribus modo licito (hoc eſt, cujus uſus facti ipſis vetitus non eſt) acquiſita, adminiſtratur à Syndico nomine, & auctoritate Papæ; Etenim quæ mendicis à Donantibus in eleemoſynam traduntur, tanquàm bona pauperum propter Deum elargita, in jus Romani Pontificis tranſeunt, ut alibi notavimus: præſertim, ſi pauperes, pro quibus conceduntur, ſint dominii incapaces, prout ſunt Fratres Minores; & conſequenter nomine Papæ â Syndico, tanquàm ejus Oeconomo, & Procuratore ſunt adminiſtranda.

14. Tertiò. Quòd pecunia in neceſſitates Fratrum oblata titulo laboritii corporalis, vel ſpiritualis, ut pro Miſſis, Officiis, *Prædicationibus*, & *Sepulturis*, ad Romanam Eccleſiam pertinet; utpotè pro iis conceſſa, qui à Regula inhabilitantur ad rerum proprietatem, & dominia acquirenda.

15. Quartò. Quòd quævis res, & pecunia, modo Fratribus licito donata, vel teſtamento legata pro neceſſitatibus Fratrum, mortuo Donante, vel Teſtatore (niſi pro hæredibus aliud diſpoſuerint) eſt Eccleſiæ Romanæ, per alibi notata;

ejus

ejus proindè nomine à Syndico in Fratrum utilitates debet converti.

16. Quintò. Quòd pecuniam traditam, ut expendatur pro determinata necessitate, non potest in alium usum convertere, ut expresè,& in terminis terminantibus *Clementina Quia contingit de Relig. domib.* Enim verò Syndicis non licet operari præter intentionem Domini principalis, ut ex sæpè dictis *consil. prior. notum est*.

Et confirmat factum nostris temporibus practicatum. Instante enim Canonizatione S. Joannis de Capistrano, cùm pecuniæ sufficientes pro ea absolvenda deessent, suppletæ fuerunt ex deposito facto pro alia Causa; non quidem privata Superiorum Ordinis,aut Syndici Apostolici auctoritate, sed expressa, & specifica licentia Sedis Apostolicæ, ac assensu Alexandri VIII. & tenuit Rota coram Card. de la Tremoille *in Mexicana depositi eleemosynarum 22. Junii* 1699. & dixi *tit. sequen. consil.3. num.22. & 23.*

17. Sextò. Quòd Syndicis non licet nomine Papæ, vel Donantium recipere pecunias, & res ad superfluitatem, thesaurizationem, & curiositates Fratribus, & ipso-

& ipsorum statui incongruas. Ratio est, quia auctoritas Syndici à Pontificibus est restricta ad modos Fratribus juxta Regulam licitos: de quorum specie non sunt prædicti.

18. Septimò. Instruantur Syndici de modo tenendo, quando occurrit, ut debeant in judicio repetere, aut defendere res Fratribus modo congruo relictas. Tunc non nomine Fratrum actores debent esse; sed, illo Romanæ Sedis, vel Donantium assumpto, agant, & rem tractent.

19. Octavò. Instruantur, quòd, quoties quitantiæ, & receputæ dandæ sunt, non nomine Fratrum illas faciant, sed nomine proprio, tamquam Oeconomi, & Administratores Papæ pro rebus in Fratrum utilitates convertendis. Formulam vide *num*.26.

20. Nonò. Instruantur, quòd idem servent, si opus sit, ut aliquos contractus stipulent pro aliqua re Fratres concernente. Abstineant tunc ab assumendo nomine Fratrum, sed proprio conventionem ineant. Ità, si alicui Benefactori concedendus esset usus facti alicujus Capellæ, vel Sepulturæ, instrumentum nomine

mine proprio faciat; quod tamen nullatenus debet importare venditionem ipsarum, etiam quoad usum. Permittit quidem ipse, de consilio, & assensu Fratrum usum facti, hoc est, quod Benefactor, suique hæredes possint Capellam ædificare, ornare, & in ea sua arma apponere, cum exclusione aliorum; vel, ut jus habeat sepulturæ, nimirum, ut tàm ipsius, quàm hæredum corpora in sepulchro constructo sepeliantur ad aliorum exclusionem; verùm illum locum neutiquàm vendere potest, juxta dicta *tit.* 1. *consil.* 6. *num.*14.

Hinc observandum, in nullis Ecclesiis, vel Cœmeteriis posse vendi locum pro Capellis, vel Sepulturis ædificandis, adeòut acquirens fiat ipsarum dominus. Cùm enim Ecclesia sit res sacra, adeòque spiritualis, non potest nec in totum, nec in partem sub dominio esse Laici, vel Clerici *l.quæ de tota ff.de rei vendicat.* Quocirca dicendum, quod acquirens locum habet usum Sepulturæ, & jus honorarium ædificandi, & ornandi Capellam privativè etiam quoad alios, non tamen dominium, ità Barbosa *de offic. Parochi part.*3. *cap.*26. *num.*11. Peyrinus *de privil. Regul.*

Regul. additam. ad constitut. Leonis X. cap. 4. num. 36.

21. Curent proindè Superiores, & maximè Guardiani Syndicos Conventuum circa pręmissa docere. Sciantque se in casu omissionis gravitèr peccare, cùm in causa sint, quòd Syndici irregularem administrationē in suo munere teneant. Sanè omnes difficultates, & scrupuli excitati à Sanctoro in Commentariis in Statuta adversus Syndicorum provisionem, non tàm ipsas provisiones percutiunt, quàm abusus eorum, ad quos spectat eosdem instruere, & illicitis recursibus finem ponere. Satagant pariter ad observantiam reducere adnotata *consil. praced. num. 38. & sequen.*

22. Advertant Fratres se inhabiles esse ad faciendas juridicas quietantias de recepta, vel expensa pecunia; cùm hoc eorum sit, qui vel domini, vel Administratores sunt, aut jus in pecuniis habent. Quatenus verò aliquas faciant, noverint nihil per eas in judicio probari, utpotè procedentes à personis ab jure inhabilitatis. Possunt tamen testari à Syndico fuisse receptas. Quæ attestatio adminiculum ad probandum facit, vide *n. 27.*

23. Pon-

23. Ponderent se in nullis posse rebus dominium, & jus prætendere, easque sibi appropriare vetitum, & interdictum secum deferre, cùm ad Episcopatum promoventur, ut expresè legitur in Constitut. Alex. IV. *Ex parte* 5. *in Bullar. to.* 1. edita ad occurrendum corruptelæ ab eis inductæ, qui tali dignitate à Sancta Sede donantur; ibi: *Nos igitur eorumdem Fratrum* (promotorum) *saluti, & indemnitati vestri Ordinis paterna volentes sollicitudine providere, ut libros, & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seù habere constiterit, tibi, fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus, submota quacumque dilatione, resignent: ipsis Fratribus jam promotis iu virtute obedientiæ: illis autem, quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate præsentium duximus injungendum: nisi forsan vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.*

§. I. *For-*

§. I.

Formula Litterarum patentum pro Syndico Apostolico Conventus.

24. NOs Fr. N. &c. Minister Provincialis, &c. Dilecto nobis in Christo, Domino &c.
„ Cupientes, proût nostri postulat Ministeriatus debitum, ut in nostro Conventu N. regularis observantia non relaxetur, & sartum-tectum conservetur altissimæ paupertatis capitale, suis Fratribus à S. Patre nostro Francisco legatum, animum convertimus ad ea media ab Apostolica Sede in eum finem providè, & salubritèr constituta. Cùm autem de clementissima ejusdem Sanctæ Sedis benignitate (ad quam, nullo medio, spectat proprietas rerum nostro Ordini modo congruo oblatarum) possimus, & debeamus Syndicos in Conventibus nominare, ut nomine, & auctoritate Romanæ Ecclesiæ ad sublevandas Fratrum necessitates, salva puritate Regulæ, recipiant, & expendant pecunias pro illis

„ concessas, & donatas; ac curam ha-
„ beant de bonis, tàm mobilibus, quàm
„ immobilibus modo licito Legatis,
„ cum facultate ipsa alienandi, distrahen-
„ di, ac, quoties opus fuerit, in judicio
„ repetendi, servatâ tamen formâ præ-
„ scriptâ, tùm in Declarationibus Ni-
„ colai III. & Clementis V. tùm in de-
„ cretis emanatis à Sac. Congregatione
„ specialitèr deputata à san. me. Urbano
„ VIII. pro Cismontana Familia, &
„ Rev. Fabricæ S.Petri; Nos de Tua ergà
„ Ordinem nostrum benevolentia, & in
„ hanc nostram Provinciam singulari
„ devotione, prudentia quoque, & zelo
„ satis edocti, & maximè confisi, Te, Syn-
„ dicum Apostolicum dicti nostri Con-
„ ventus nominamus, & ità nomina-
„ tum declaramus. Monentes Te, quòd
„ à Nobis ità nominatus, Sedis Aposto-
„ licæ Syndicus, Procurator, vel Oeco-
„ nomus ab eadem institutus existis, &
„ auctoritate donaris, proùt ex Litteris
„ Pauli IV. *Ex clementi*, ut ejus nomine
„ dictas eleemosynas pecuniarias reci-
„ pias, & expendas: simulquè acce-
„ ptes bona pro ipsis modis licitis Lega-
„ ta, vel concessa, cum facultate ea alie-
nandi,

,, nandi, convertendo pretium in Fratrum utilitates.proùt fuerit Tibi à Superioribus significatum: eaque in judicio repetendi: & in eo Fratrum privilegia, & immunitates defendendi, servatis semper restrictivis earumdem Litterarum, & Decretorum. Et ad majorem redundantiam, potioremque cautelam annullamus, cassamus, & revocamus alias quascumque litteras, quas hactenus per Nos, vel Nostros Prædecessores fuerint ad memoratum effectum concessæ. Requirentes, & exhortantes Te, ut in officio procedas, proùt decet, & Statui nostro non repugnat.

,, Nè verò vacuus, & absque mercede sit labor, ac aliqua nostræ gratitudinis signa præstando beneficio respondeant(pręter cētuplum, quod eris consecuturus in futuro sæculo) oramus Deum, ut Te cum tota Tua Familia participem faciat omnium bonorum spiritualium, quæ per Fratrès,& Sorores hujus nostræ Provinciæ, donante Deo, solent præstari. In quorum participationem, & communionem in vita paritèr, & in morte Te, Tuosque

„ admittimus, & libenti animo coaptamus. Significantes Tibi esse concessa omnia, & singula privilegia, quæ à Sede Apostolica Syndicis Apostolicis sunt elargita; quibus omnibus uti, potiri, & gaudere vales. In quorum fidem præsentes manu nostra subscripsimus, & majori officii nostri sigillo muniri jussimus. Vale.

Datum, &c.

Fr. N. Minister Provincialis.

Eadem, mutatis mutandis, poterit esse formula pro Syndico nominando à Generali pro toto Ordine, vel Provinciali pro Provincia, cum expressione tituli honorifici juxta conditionem personæ; in qua, si fuerit nobilis, non est inserendum *Tu*, *Te*, &c. sed *Vos*, *Vestra* dominatio, &c.

§. II.

Formula nominandi Syndicum Apostolicum pro Causis Beatificationum, vel Canonizationum.

25 NOs Fr. N. totius Odinis Minor. Minister Generalis, &c. Dilecto

ćto nobis, &c. Nobili viro, Domino N. &c.

„ Inter curas, quibus promoti ad
„ totius Ordinis noſtri Miniſterium te-
„ nemur intendere, illam Nos præcipuè
„ urgere cenſemus, ut rigorem altiſſi-
„ mæ paupertatis Fratribus à Seraphico
„ Patre noſtro Franciſco maximè com-
„ mendatæ relaxari non permittamus;
„ ac ſimul omnem ſollicitudinem præ-
„ ſtemus circa ea, quæ tendunt in majo-
„ rem Dei gloriam, exaltationem San-
„ ćtæ Romanæ Eccleſiæ, & honorem
„ Servorum Dei; hinc, cùm ad introdu-
„ cendam, promovendam (vel *proſequen-*
„ *dam*) Cauſam Beatificationis (vel *Cano-*
„ *nizationis*) Venerabilis Servi Dei (vel
„ *Beati*) Fr. N. de N. noſtri Ordinis ex-
„ preſsè profeſſi, & Provinciæ N. Filii,
„ opportunus ſit Syndicus Apoſtolicus,
„ qui eleemoſynas omnes à Chriſti Fi-
„ delibus ad eum effećtum conceſſas,
„ vel Teſtamento Legatas, recipiat, &
„ cuſtodiat, ac pro neceſſariis Cauſæ
„ ſumptibus ſubminiſtret: & cùm id
„ Fratribus nullatenus, ſalvâ puritate
„ Regulæ, liceat: Nos de Veſtra ergà
„ Ordinem noſtrum ſpecialiſſima devo-

,, tione, prudentia item, & rerum agen-
,, darum dexteritate maximè instructi,&
,, confisi, Vos Syndicum Apostolicum
,, nominamus, ut res, & pecunias pro
,, memorata Causa donatas recipiatis,&
,, opportunè expendatis, proùt vobis
,, fuerit à Religioso Postulatore per Nos
,, deputato insinuatum; & ità à Nobis
,, nominatum declaramus. Monentes
,, Vos, quòd à Nobis ità nominati au-
,, ctoritate ad prædicta à Sancta Sede do-
,, namini,cum facultate dictas res,& pe-
,, cunias nomine Romanæ Ecclesiæ re-
,, petendi in judicio, vel extra, & adver-
,, sus molestos retentores defendendi;
,, easque in loco securo ad fructum,
,, & utilitatem Causæ investiendi. Et ad
,, majorem cautelam annullamus, cas-
,, samus, & revocamus aliàs quascum-
,, que Litteras per Nos, vel Nostros
,, Prædecessores super hoc negocio con-
,, cessas. Ut verò munus cum spe spi-
,, ritualis præmii læto animo suscipiatis,
,, & serena fronte exequamini, ultrà
,, coronam, quam Vobis in novissimo
,, die erit redditurus justus Judex, Vos,
,, universamque Familiam Vestram in
,, Confratres nostros in vita paritèr, &
in

„ in morte ità recipimus, ut omnium
„ bonorum ſpiritualium, quæ per uni-
„ verſos Noſtri Ordinis Fratres, & So-
„ rores in dies præſtantur, fructum, be-
„ nedicente Deo, participetis: ſignifi-
„ camuſque Vos omnibus, & ſingulis
„ privilegiis, & indultis à Romana Ca-
„ thedra Syndicis Apoſtolicis hujuſmo-
„ di conceſſis, gaudere. In quorum fi-
„ dem, &c. *ut ſupra in alia formula*.

§. III.

Formula quitantiæ, ſeù receputæ à Syndico faciendæ, de receptis eleemoſynis pro Fratribus.

„ 26 PEr præſentes ego ſubſignatus,
„ Syndicus Apoſtolicus Con-
„ ventus N. Fratrum Minor. de Obſerv.
„ hujus Terræ N. tamquàm Admini-
„ ſtrator,& Oeconomus Papæ,quantùm
„ ad res, & eleemoſynas pro Fratribus
„ d.Conventus modo congruo donatas,
„ conceſſas, vel Teſtamento Legatas,
„ in verbo veritatis atteſtor, qualitèr à
„ Domino N. fuerunt mihi tradita, &
„ realitèr conſignata ſcuta, &c. (vel, *duo*

 rubia

„ *rubia frumenti*; *aut duos cados vini, &c.*)
„ in eleemosynam, favore ipsorum Fra-
„ trum. In quorum fidem has propria
„ manu dedi, subscripsi, & proprio
„ sigillo munivi.

Datum, &c.

Contractus paritèr venditionis alicujus rei pro Fratribus relictæ debent à Syndico stipulari, non nomine Fratrum assumpto, sed proprio, facta expressione, quòd res vendita est, ut ejus valor in necessitates Fratrum convertatur, proùt ea fuit, & debuit esse Benefactoris intentio.

27. Formula attestationis, quæ potest à Fratribus præstari super receptione eleemosynæ Syndico traditæ.

„ Ego subscriptus Guardianus hujus
„ Conventus N. omnibus, & singulis
„ præsentes visuris, lecturis, & audituris
„ sincerè significo, qualitèr Domino N.
„ Syndico Apostolico dicti Conventus,
„ fuerit consignata eleemosyna scuto-
„ rum, &c. pro Missis per Fratres cele-
„ bratis in Ecclesia N. (vel, *occasione fu-*
„ *neralis quond.* N. aut, *pro implenda inten-*
„ *tione Domini* N. *in suo ultimo Testamento*
„ *expressa*) eroganda pro necessitatibus

Fra-

Fratrum. In quorum fidem, &c.

Datum, &c.

Hæc sunt in exemplum: prudentia tamen potest formulas variare, & idiomate Italico eas concipere. Abstineant semper Fratres, etiam à terminis, qui possent dominium, proprietatem, & jus sonare; memoresque sint illius *Clementinæ Exivi de verb. signif.* in qua Clemens V. §. *Cum etiam* illis proponit, Sanctum Franciscum voluisse *suæ Regulæ professores totalitèr esse abstractos ab affectu, & desiderio terrenorum: & specialitèr à pecunia, & ejus usu totalitèr inexpertos, sicut probat prohibitio de recipienda pecunia in Regula sæpius* repetita.

CONSILIUM III.

Quibusnàm Privilegiis Syndici Apostolici gaudeant?

SUMMARIUM.

1 *Sancta Sedes Syndicis Apostolicis privilegia concedit, ad 5.*

6 *Extortæ interpretationes super Constitutione*

tione Clementis VII. ea de re edita.

7 *Syndici gaudent privilegio fori in causis, motis, etiam ante deputationem.*

8 *Syndici sunt exempti à represaliis.*

9 *Quid sint repræsaliæ?*

10 *An Syndici exempti sint ab oneribus communitativis?*

11 *Quanta sit vis proemii in Constitutionibus.*

12 *Etiam Clerici comprehenduntur in Clementina.*

13 *Tridentinum non obstat.*

14 *Ut Constitutio Pontificia deroget Tridentino, non est opus, ut id exprimat, ad* 15

16 *Non gaudet privilegiis, nisi unicus Syndicus pro unoquoque Conventu.*

17 *Quibus privilegiis Syndici gaudeant, ad* 19.

20 *Syndicus Apostolicus, & Procurator promiscuè sumitur pro Administratore rerum, & pecuniarum.*

21 *Discrimen inter Syndicum Conventuum Fratrum, & Monialium,*

22 *An Syndicus Monialium possit à Superiore Regulari removeri?*

23 *An Syndicus Hospitii gaudeat privilegiis, ad* 26.

27 *Agitur de Syndico Religionis, & Provinciæ.*

1. FA-

1 FACTA ab Apoſtolica Sede facultate Superioribus nominandi Syndicos juxtà dicta *conſil.* 1. *n.* 1. ad effectum, ut vera obſervantia, & Regulæ puritas in Ordine Minorum conſervaretur, ac magis augeretur, & Fratres ipſos ab omni rerum dominio (& quantùm ad pecunias, etiam ab uſu) & adminiſtratione alieni eſſent omninò; nè proviſio redderetur inutilis: præſtòque adeſſent perſonæ, quæ miniſterium Syndicatus recipere non renuerent, eadem Sancta Sedes, ſolitâ erga Seraphicum Ordinem clementiâ, iiſdem Syndicis mercedem laboris propoſuit, & in premium ſollicitudinis favores, & privilegia ſumma benignitate conceſſit, proùt ex Conſtitutione Clement. VII. *Dum conſideramus* 19. *in Bullar. tom.* 1.

Quæ in expreſſis terminis, nominatis *Syndicis, & Procuratoribus Domorum, & Monaſteriorum Fratrum Minorum S. Franciſci Regularis Obſervantiæ, & Monialium S. Claræ, Conceptionis, & Annunciationis Ordinum, & Sororum Tertiæ Regulæ S. Franciſci*, impertita eſt.

2. §. I. *Uni Syndico, & Procuratori hujuſmo-*

jusmodi, cum illius uxore, & liberis, præsenti, & futuro, singulæ Domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet omnibus, & singulis Indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seù uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, ac valeant.

3. §.II. *Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus Conservatoribus Domorum illorum, quarū ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.*

Hic pondera hujusmodi exemptionem non extendi ad filios, & uxorem; nam textus loquitur solùm de Causis Syndicum, & Procuratorem concernentibus. Quia Pontifex voluit Filios, ejusque uxorem gaudere de Indulgentiis, & gratiis spiritualibus, quibus gaudent Fratres, eos in dispositiva §.1. nominavit, & expressit; quòd nullatenùs egit in dispositione secundi §. & ideò constat ejus mentem

tem fuiſſe eos ab hoc privilegio excludere, quos tamen intendit ſub primo comprehendere.

4. §. III. *Inhibendo ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna univerſis, & ſingulis Judicibus, Commiſſariis, Eccleſiaſticis, & Sæcularibus, quacumque auctoritate fulgentibus, ac de cauſis contra dictos Syndicos, & Procuratores motis, & movendis, directè, vel indirectè, quovis quæſito colore, ſeù prætextu ſe intromittere quomodolibet de cæterò audeant, vel præſumant.*

5. §. IV. *Decernentes quoſcumque proceſſus contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios, quàm dictos Conſervatores, in cauſis dumtaxat contrà eos motis, & movendis, habendos, & ſententias ferendas nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe; ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.* cum ſolitis derogatoriis.

Dat. *Romæ 16. Aprilis* 1526.

6. Verùm, non obſtante adeò expreſſo Conſtitutionis tenore, & verborum ſenſu, nonnulli in diſtortas interpretationes diſpoſitionem trahebant, notorium præjudicium inferentes obſervantię Re-

Regulæ in ſua puritate; quoniam propter excogitatos ſenſus textui ſuperadditos, durum erat aliquos reperire, qui Syndici munus aſſumerent, & Fratribus in miniſterio Charitatis deſervirent.

Nonnulli aſſerebant privilegium Clementis in aliqua ſui parte ab Aula receſſiſſe, ac amplius in uſu non eſſe. Quidam prætendebant privilegium non ſuffragari Syndicis, niſi quòad cauſas proprias Syndicatus, ſeù reſpicientes officium Syndici: non verò quòad illas pertinentes ad ipſos, ut tales perſonas, & homines Reipublicæ: quantùm ad iſtas eos privilegio fori ſpoliabant, declamando immunes nullatenus eſſe ab judicio Epiſcopi, vel judicis laici reſpectivè.

7. Quibus tamen ſilentium impoſuerunt reſcripta Apoſtolica. Sacra enim Congr. Immunitatis difficultatem ſuſtulit: Interogata: *An Syndici, & Procuratores Apoſtolici Conventuum Ordinis Minorum gaudeant privilegio fori, etiam in cauſis, tàm civilibus, quàm criminalibus, & mixtis, motis ante inſtitutionem officiorum, virtute Bullæ Clement. fel. record. Papæ VII.* Sacra Congr. *die* 23. *Maii* 1645. reſpondit. *Syndicos Conventuum Ordinis Fratrum Minorum*

de

de Observantia S.Francisci ex Bulla fel.recor. Clement. VII. gaudere privilegio fori, tàm in causis civilibus, quàm criminalibus, & mixtis, etiam motis ante eorum deputationem, seù institutionem in officium Syndicatus.

Quæ resolutio cum aliis, tàm ejusdem, quàm S.Congr. Episc. & Regular. fuit in forma specifica approbata, & confirmata à san. mem. Innocentio XI. *constit. Aliàs pro parte*, edita 19.*Junii* 1686. quam refero *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 51, *num.* 3.

8. Syndici paritèr gaudentes privilegio fori, fruuntur exemptione à repræsaliis, proùt in *una Spoletana* 7.*Januarii* 1699. censuit eadem S.Congr. Immunitatis, ut ibi *num.* 5.

9. Repræsaliæ verò sunt pignorationes rerum concedi solitæ ob damna, vel injurias adversus quoslibet habitatores loci, in quo fuerint commissa hujusmodi delicta; ità Amalthea Onomastica; quæ repræsalias distinguit ab Androlepia, quod hæc sit pignoratio hominum, seù corporum contra eos, apud quos homicidium perpetratum est.

10. Non possunt Syndici compelli ad exercenda munia publica Communi-

tatis,

tatis, neque à quoquam molestari, nisi coram legitimo Conservatore S. Congr, Immunit. 7. *Januarii* 1699. ibi *num.*4. Et 9. *Augusti* 1701. Sacra Consulta in favorem Syndici Conventus Terræ Fabriani extracti, ut exerceret munus Communitatis, rescripsit: *Extrahi alium*. Cœterùm subindè S. Congr. Boni-Regiminis, instantibus nonnullis Cõmunitatibus Status Urbini, *die* 19. *Julii* 1704. censuit. *Syndicos Apostolicos teneri ad onera communitativa*. Intèr onera verò communitativa adnumerantur, taxa salis, salarium pro Medico, refectio viarum, & pontium; sed, an munus Prioris, Consiliarii, aut similis de Magistratu, dubitatur.

Difficultas est: *An Clerici in Syndicos nominati gaudeant privilegio fori?*

11. R. Affirmativè. Nàm Clemens in narrativa Constitutionis loquitur absolutè per hæc, *Syndicis*, & *Procuratoribus*, quos intendit relevare à quibusvis molestiis, & injuriis sibi pro tempore illatis, utità faciliùs Fratres adinveniant, qui onus Syndicatus sustineant.

Quapropter ex proemio Constitutionis cõstat Clementem cogitasse, etiam de Clericis. Est autem ratio proemii adeò po-

potens, ut ait Jason in *l. quadraginta ff. ad Trebell.* & post eum Fagnanus *in* 1. *ad cap. Ad aures num.* 11. *de temp. ordin.* ut ab ipsa dispositio reguletur, sicut corpus ab anima.

12. Nec ex proemio solùm, vel narrativa Constitutionis ad Clericos Syndicos privilegia indulta ampliantur, sed etiam eos sub Constitutione comprehendi ostendit textus in §.2. *&* 3. cùm loquatur indefinitè, & generalitèr, *Syndicos, & Procuratores*; in generali autem locutione nulla fit exceptio.

Quinimò, si prætendatur Clericos exclusos, ex quo §. 1. nominetur *Syndicus cum illius uxore, & liberis*, concludendum est, quòd Laicus in Syndicum nominatus, non conjugatus, vel, si conjugatus non habens filios, privilegiis non fruatur; quod quidem nullus prudens dixerit; etenim Pontifex sua Constitutione Fratres non arctavit, ut in Syndicos nominarent Laicos uxoratos. Sed sicut Constitutio est indifferens ad Laicos tàm matrimonio ligatos, quàm solutos, ità complectitur tàm Clericos, quàm Laicos in officium Syndicatus assumptos. Quod evidens profectò est,

inſpectâ causâ finali à Pontifice intenta, ac movente ad concedendum privilegium; ea enim eſt communis ad Clericos, & Laicos; quos voluit privilegiare in præmium laborum, & vigiliarum, quas aſſiduè in commodum Fratrum, & Monialium ſuſtinent,& in dies gravantur.

13. Nec videtur obſtare Tridentinum *ſeſſ.*14.*cap.*4.*de ref.* ſtatuens *nullum Clericum cujuſvis privilegii prætextu tutum cenſeri, quominus juxta Canonicas Sanctiones viſitari, puniri, & corrigi poſſit*. Nàm Clerici Syndici legitimè nominati non videntur comprehendi ſub diſpoſitione Conciliari, ſed pertinere ad forum Conſervatoris; cùm ab Innocentio XI. ut diximus, fuerint poſt Concilium confirmata decreta, quibus S. Congregationes præſervarunt Syndicis privilegium fori juxtà Bullam Clementis VII. & aliàs d. Sacra Congregatio Immunitatis ſub 31. *Maii* 1639.*in una Fanen.* commiſit Epiſcopo, ut quòad exemptionem Syndici Fratrum Minorum de Obſerv. loci de Cartocceto curaret eſſe executioni dandam Bullam Clementis, proùt expreſsè in allegata confirmatoria Innocentii: vigore cujus eſt obſervantiæ reſtituta Clementina,

na, quamquàm antè Tridentinum emanaverit; & decretum loquitur absolutè.

14. Neque attendendum est, quòd non fuerit ab Innocentio expressè revocatum Tridentino: Non enim opus est, ut eidem specialitèr, & expressè derogetur; sed sufficit, ut Pontifex in spectantibus ad disciplinam, & reformationem (in pertinentibus ad fidem, & doctrinam morum decreta, & Canones sunt omninò immutabilia) statuat directè contrarium illius, quod Concilium disposuit; &ità fuisse sæpiùs declaratum à S. Congreg. Concilii refertur à Fagnano *in 2. ad c. Si quis n.67. de foro compet.* Quod quidem scribit procedere, si Pontifex positivè quidquam statuat contra Concilium; non verò, si simplicitèr permittat, vel tacitè per tolerantiam consentiat, ut evenit in consuetudine; cùm contra Concilia generalia à S. Sede approbata, ut est Tridentinum, validè, ac legitimè consuetudo nulla introduci pôssit. Et *in primum ad cap. Nulli num.30. de rescrip.* tradit Constitutionem Apostolicam contra decreta Concilii generalis valere, quamvis Concilio non deroget, aut de illo mentionem non faciat; idque, etiamsi

Constitutio posterior sit solius Papæ; quia Concilia generalia habent clausulam derogatoriam ad sequentia Rescripta,non autem ad sequentes Constitutiones. Et quamvis nonnunquàm, etiam in Constitutionibus, quæ per modum legis universalis eduntur,fiant derogationes ad contraria decreta in Concilio generali promulgata, id tamen censeri debet factum ad abundantiorem cautelam, non quòd derogatio expressa sit necessaria: hæc ille. Quid autem intersit inter Constitutiones, & Rescripta, vide Piringhi *compend. Juis titulis*.

15. Fortè hùc spectat textus in *cap. Licet de constit. in* 6. ibi: *Romanus Pontifex, qui jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere, Constitutionem condendo posteriorem, priorem, quamvis de ipsa mentionem non faciat, revocare noscatur*; maximè, si posterior sit priori directè contraria, ut ibi Gloss. *verb. priorem*.

16. Advertas nonnisi unicum Syndicùm esse nominandum pro unoquoque Conventu, *qui omnes eleemosynas, tàm pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitates Fratrum præfatorum applicare debet*, ut ex d. constit. Innocen-

centii, adeòut unicus tantùm gaudeat privilegiis à Clemente elargitis: textus enim ait: *uni Syndico, & Procuratori*.

17. Quamvis autem Litteræ Clementis Syndicis Apostolicis concedant posse frui omnibus, & singulis favoribus, & gratiis, quibus gaudent Fratres, intelligitur dispositio restricta ad terminos habiles, & favores compossibiles cum statu sæculari. Gaudet quidem Clericus Syndicus privilegio Canonis *si quis suadente*, sed id non habet à qualitate Syndicatus, sed quia est persona Ecclesiastica.

18. Hinc, posita legitima nominatione præter allegatum privilegium fori, participat de fructu omnium bonorum operum, quæ in Religione à Fratribus præstantur, tametsi in litteris patentibus eorumdem fructus non enuncientur cõmunicari; siquidem Clemens, ut illis gaudeat, hoc necessarium non postulat.

19. Gaudent quoque Syndici privilegio, quòd, facta promulgatione excommunicationis, vel interdicti generalis in Terris, in quibus habent domicilium, illis non ligentur; nisi causam illis dederint, vel causam dantibus, & au-

 ctori-

ctoribus consilium, auxilium, vel favorem præstiterint per constitut. Leonis X. *Dum intra 22. in d. Bullar.* vel, nisi fuerint specialitèr excommunicati, vel interdicti. Proindè admitti possunt cum uxore, & filiis, si habeant, in nostris Ecclesiis ad audienda divina, dum in eis, januis clausis, submissa voce, & non pulsatis campanis, ac exclusis excommunicatis, & interdictis, celebrantur: hæc enim possunt Fratres in suis Ecclesiis tempore interdicti generalis Terræ, in qua sunt, servatis dictis cautelis, celebrare: quatenus tamen ipsi Fratres causam interdicto non dederint, nec auxilium præstiterint; vel, nisi ipsorum Ecclesiæ fuerint specialitèr interdicto suppositæ; ut in terminis habetur in *constit. Virtute conspicuos Clement. IV. la* 4. §. 9. ibi.

Quæritur. *An in d. Constitutione Clementis, Syndicus, & Procurator ponantur, tamquàm diversi?*

20. R. In re idem significant: sumuntur enim pro Administratore eleemosynarum, & bonorum Conventuum Fratrum, & Monasteriorum Monialium, respectivè. Ideò Pontifex illa duplici nomenclaturâ est usus, nè excitaretur quæ-

stio

ſtio de voce, & non poſſent privilegia negari Agenti, vel Adminiſtratori rerum Monaſteriorum Monialium in Conſtitutione expreſſarum ſub prætextu, quòd non Syndicus, ſed Procurator nominaretur. Non eſt curandum de voce, quando res ſignificata non eſt diverſa. Ita Sac. Congreg. Immunitatis in *d. Spoletana* reſpondens petitioni, qua petebatur, *an Agentes quorumdam Monaſteriorum Monialium illius Civitatis eſſent exempti à repræſaliis? cenſuit Syndicos tantùm gaudentes privilegio fori eſſe exemptos à repræſaliis.* Ipſos Agentes quoad dictum privilegium parificavit cùm Syndicis, quia reverà in illis concurrebat qualitas intenta à Pontifice, quamvis nomen eſſet varium.

21. Intereſt inter Syndicum Apoſtolicum Fratrum, & Procuratorem Monialium (non ad lites, quia hic non cadit ſub diſpoſitiva Clementis) quòd Syndicus à Fratribus ſolùm nominatur, auctoritatem verò participat à Sede Apoſtolica, cujus auctoritate, & nomine recipit, & expendit pecunias in neceſſitatibus Fratrum. Procurator verò Monialium, à Monialibus, ſervata ſolemnitate juris, eligitur, hoc eſt, per ſuffragia ipſarum,

capitularitèr congregatarum; adeòut censeatur electus ille, in quem major pars consenserit, redditusque Monasterii auctoritate à Monialibus recepta, administrat, & cœtera negotia temporalia tractat.

22. *An verò Syndicus, vel Procurator Monasteriorum Monialium possit ab officio, & administratione bonorum removeri à Superiore Regulari, sub cujus regimine Monasteria existunt?* Vide constitutionem Greg. XV. *Inscrutabili* 18. *Bullar. tom.* 3. in qua hæc sunt §. 5. *Liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut Administratores amoveant; iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Administratores amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit.* Quamvis autem ibi enuncietur posse per Regulares bona Monasteriorum Monialium administrari, hoc tamen sibi Fratres Minores intelligant esse vetitum, tàm ex vi Regulæ, quàm in specie ab Innocentio XI. *constit. Sollicitudo, sub* 20. *Novembris* 1679. ut alibi dixi.

Queritur. *An Syndici Apostolici Hospitiorum Fratrum Minorum gaudeant privilegiis à Clemente, ut suprà, Syndicis elargitis.*

23. Hic

23. Hic distinguenda sunt genera Hospitiorum, ut petitioni fiat satis. Quarè alia sunt Hospitia, quæ retinent naturam simplicis Hospitii sæcularis; alia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus. Primæ speciei illa sunt, in quibus non potest esse Ecclesia, vel Oratorium formale cum janua in publica via, & campana; sed permittitur tantùm Oratorium privatum, seù internum ad effectum, ut in eo Missæ celebrentur, & Orationes privatæ fiant, pro spirituali infirmorum solatio, & commodo Religiosorum itinerantium. Nec possunt ibi haberi publicæ conciones, vel celebrari divina, aut sepeliri cadavera (nisi expresè à Sede Apostolica concedatur) neque Religiosi ad illa se trasferentes possunt sibi assumere titulum Præsidentis, vel alterius Officialitatis; & in casu contraventionis subjiciuntur ipso facto pœnis contra Religiosos degentes extrà Claustra, proùt resolvit S.Congr. Episc. & Regul. 15. *Septembris* 1690. decretum excribo *cap.* 16. *num.* 7. *d. Offic. Cur.* Alia plura recenset Pignatellus *tom.*10. *consult.* 84. firmans ex sententia S. Congregationis in simplici hospitio non posse exerceri, nec

ri, nec respectivè retineri superiùs expressa; neque ibi posse Religiosos continuò permanere, exceptis infirmis, & servientibus, durante infirmitate.

24. Hospitia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus, ea sunt, in quibus, de licentia Sac. Congregationis erectis, servatur forma regularis,& sub regimine Superioris sub titulo Præsidentis nonnulli Religiosi continuò sunt permanentes, exercenturque functiones, ac retinentur ea,quę pro simplici Hospitio sunt prohibita.

25. Pro Hospitiis primæ conditionis, receptis, etiam de consensu S. Congreg. dispositiva Clementis non procedit:cùm privilegia impertiatur Syndicis *Domorum* Fratrum Minorum; nec appellatione *Domorum* veniunt materiales parietes, sed Conventus, & Loca in sensu formali accepta, quatenùs nimirum in illis à Religiosis forma Regularis servatur: hujusmodi enim egent Syndico, qui eleemosynis piorum necessitatibus Fratrum commorantium occurrat. Quæ ratio non militat pro simplici Hospitio, & erecto ad commodum infirmorum, vel itinerantium. Quatenus verò sumptus ali-

aliqui essent opportunè faciendi, posset à Syndico Conventus, in cujus districtu foret Hospitium, nominari Substitutus, qui necessaria ministraret.

26. Ubi verò Hospitia essent secundæ naturæ, Syndicus foret necessarius ad effectum prætactum, de quo diximus *nu.*1. Qui propterea à Constitutione Clementis protegeretur, eique assisterent privilegia, quibus Pontifex voluit à molestiis, & injuriis, eis illatis, Syndicos relevare, in præmium laborum, & vigiliarum, quas assiduè in beneficium Fratrum sustinent, & læto animo assumunt.

27. A quibus oneribus non absolvitur, & forsan majoribus curis gravatur Syndicus Provinciæ, & Syndicus Religionis, iisdem idcircò favoribus fruitur juxtà *reg.*55.*jur.in* 6. *Qui sentit onus, sentire etiam debet, & commodum.* Circa quod ulteriùs non progredimur, quia res certa videtur, & prorsus innegabilis. Neque est attendendum, quod Clemens adhibeat terminum *Domorum*: quoniam, omisso, quòd Religio, & Provincia fictione, vel presumptione juris domus reputari possit, est dubio procul hujusmodi Syn-

di Syndicos gravia incommoda ſubire in beneficium Religionis, & Provinciæ, proindè equum eſt, ut de privilegiis participent; quibus gaudent Syndici ad laborantes unicè in commodum Religioſorum unius dumtaxat Conventus.

Obſtare videtur textus Clementis per ea verba: *uni Syndico, & Procuratori*, quæ ſunt alterius excluſiva. Hoc nequaquàm negocium faceſſit: nàm ly *uni* ponitur excluſivè ad alium Syndicum ejuſdem Conventus pro eodem tempore, non verò ad Syndicum Religionis, vel Provinciæ. Et quemadmodum duo ejuſdem Conventus Syndici pro eodem tempore privilegiis ſimul frui nullatenus poſſunt, ſimili modo duo Religionis, vel duo Provinciæ nequeunt copulativè illis gaudere; ſed ad unum nominatum pro Religione, & alium pro Provincia privilegia reſtringuntur, ſicut limitantur ad unicum pro unoquoque Conventu, ut diximus *ſuprà*.

Damnanda proindè eſt praxis quorumdam Superiorum, qui litteras patentes, uti Syndicis, concedunt particularibus perſonis cujuſvis Caſtri, vel Terrę apud quos hoſpitantur Quæſtores, & alii

Fra-

Fratres occasione transitus: Gaudent illæ, ut Benefactores bonis spiritualibus Religionis, non verò privilegiis Syndicorum.

CONSILIUM IV.

An adversus Syndicum aliquo titulo ab officio Syndicatus cedentem, detur actio judiciaria pro recuperandis eleemosynis pro necessitatibus Fratrum à Benefactoribus elargitis.

SUMMARIUM.

1 *Systema casus.*
2 *Fratribus non licet Syndicum in judicio experiri.*
3 *Carent Fratres jure in pecunia à Dante tradita Substituto.*
4 *Fratribus prohibita assistentia in Curiis Judicialibus.*
5 *Qua ratione possint Judices, & Advocatos informare? ad 6.*
7 *Actio judicialis competit novo Syndico.*

8 *Con-*

CA·

1 Casus figuratur in terminis, quòd Syndico Religionis, vel Conventus N. fuerint à Benefactoribus concesѕæ pecuniæ in necessitates Fratrum erogandæ; intereà Syndicus morte, aut resignatione, vel decoctione ab officio Syndicatus cadit, vel removetur: subintrat in casu difficultas, an adversus dictum ex-Syndicum, vel ejus hæredes detur actio judiciaria pro dictis eleemosynis recuperandis? Et quatenus affirmativè, quis possit judicialitèr petere, & agere?

2. Hoc Fratribus per se ipsos non licere notissimum est, inspecta conditione sui status: quovis enim jure civili in quibusvis temporalibus carent, omnique dominio, & proprietate, tàm in communi, quàm in particulari ex qualitate professionis spoliantur, proùt expresѕè habetur in *cap. Exiit de verb. signif.* §. *Ad hæc cum*, & diximus *tit.* 1. *consil.* 3.

3. Et in specie ibi §. *Ità tamen*, declaratur penès Dantem reperiri dominium, proprietatem, & possessionem pecuniæ, quam Substituto Dans tradidit, nullamque posse per Fratres actionem in judicio intentari adversus Substitutum illius.

4. Quapropter Clemens V. intendens de remedio providere (etiam, quò ad ea, quæ in Curiis per Fratres contrà conscientiam, & puritatem Regulæ agebantur, eique fuerant proposita) edidit *Clementinam Exivi sub eod. tit.* In qua §. *Amplius* declarat Fratribus nullatenus licere se litigiosis actibus in Judicio immiscere, vel *præstando præsentiam*, vel *sollicitando causam*, vel *instigando Advocatos*, & *Procuratores*; siquidem hæc ex parte Fratrum sapiunt cooperationem à Regula, & Declarationibus Pontificum sibi interdictam, importantque eos per se, vel alios jus proprium prosequi circa temporalia in proprium commodum convertenda.

5. Ex hoc verò eis non intelligitur denegatum, quin valeant extra-judicialitèr Judices, Advocatos, aliosve instruere de qualitate, & circumstantiis summæ recuperandæ; enim verò in casu non reputantur jus proprium prosequi, sed opportunam notitiam iis exhibere, qui negotium debent judicialitèr tractare: Semper tamen cavendum est, nè offendiculum ponatur infirmis quoniam, ut ait Paulus I. ad *Corinth.* 6. *omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*.

6. Ideò

6. Ideò ad majorem cautelam debent protestationem præstare, quòd præstita informatio eò solùm tendit, ut res non ipsis Fratribus, sed ei reddatur, cui ex justitia debetur; de quo scripsit Corduba *exposit. in Regul. cap.* 6. *quæst.* 8. *in princip.*

7. Hinc contra ex-Syndicum, qui, vel foro, vel bonis cessit, ad effectum recuperandi dictas eleemosynas datur actio novo Syndico à Superiore, vel alio Fratre de ipsius commissione, prævia revocatione alterius, nominato, per dicta *consil.* 3. *num.* 22. A quo tamen judicialitèr agente non est assumendum nomen Fratrum, vel jus eorumdem in pecuniis allegandum; cùm nullum habeant, & spectent ad Sedem Apostolicam, vel Dantes,, si Dominium sibi retinuerint, estò convertendæ in utilitates Fratrum: & proindè nomine Papæ, cujus auctoritate agit, negotium est ab eo pertractandum.

8. Fratribus verò permittitur solùm extrà judicium Syndicum, aliosque, ut diximus *num.* 5. præmonere de quantitate eleemosynarum, quæ aliàs fuit apud debitorem, aliaque lumina præbere necessaria ad opportunam expeditionem. Id-

quę consequitur ex iis, quæ ex Declaratione Nicolai §. *Possint etiam*, Fratres valent licitè exercere circa Substitutum Dantis exhortando, & inducendo, ut fidelitèr in re commissa se habeat: Syndicus autem venit in locum Substitutorum donantium. Idcircò illum debent monere, ut receptum munus fidelitèr exerceat; quod includit ea præstare, quæ necessaria sunt ad assecuranda, & assequenda bona pro pauperibus data, & à Decocto ad usus irregulares, & non permissos distracta.

9. Clemens V. paritèr supponit posse Syndicũ res, & pecunias modo congruo pro Fratribus relictas judicialitèr petere, dicente textu in *d. Clementina* §. *Quapropter, ad solos dominos pertinere, qui dederunt, & eos, quos ipsi deputaverunt ad hoc ipsum*; Syndicus verò à Fratribus nominatus, ad id deputatus intelligitur ab Apostolica Sede per adnotata *consil.* 1.

10. Compulsio judicaria adversus debitorem comprobatur innegabili paritate, in his terminis: Amicus spiritualis suo Substituto consignat pecunias in necessitates Fratrum expendendas: interim Fratres monent Amicum de infideli admi-

administratione per Substitutum exercita: tunc dixerit nemo, non posse Amicum d. Substitutum in judicio compellere, ut rationem reddat, receptasque pecunias restituat. Ità verificatur de Pontifice, qui, ut verus dominus (si donans aliud non exprimat) eleemosynarum, quæ pro Fratribus conferuntur, judicialitèr petit per suos Delegatos (adeòque per Syndicum, qui est ejus Procurator) illas ab infidelibus administratoribus, eosque urget, tùm ad computus liquidandos, tùm ad distractas eleemosynas reddendas. Ipsique Fratres secundùm modos suæ Regulæ congruos possunt, salva puritate Regulæ, hujusmodi judicialis compulsionis effectu gaudere; sicut, salva Regulæ puritate, fruuntur fructu repetitionis factæ ab Amico. In neutro enim casu exactio ipsos tangit, nec ad eos pertinet, licèt in eorum utilitatem ex beneplacito repetentium cedat; cum neque ipsorum concursu, aut nomine sit facta, sed solùm per Amicum spiritualem, proprio nomine assumpto, vel per Syndicum Apostolicum, nomine, & auctoritate Pontificis.

11. Neque exactio illa est solùm

Syndico facultativa, verùm alligatur oneri intentandi judicialem compulsionem adversus ex-Syndicum enunciatum, ut sibi reddat eleemosynas pro Fratribus donatas. Quatenùs verò de assecutione non satagat, debet de propriis supplere, juxtà notam regulam Moralistarum; *quòd adstrictus ex officio impedire, nè damnum dominus in suis bonis patiatur, si suo muneri non satisfacit, tenetur ex lege justitiæ de suo tantum reddere, quantum ejus incuria fuit deperditum.*

12. Aptaturque decisio in Clement. *Quia contingit de Religios. domib. in 6. ubi.* Clemens V. in Concil. Viennen. statuit, quòd *hi, ad quos pertinet* (*cura Locorum piorum,* & eleemosynarum) *occupata deperdita, & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant.* Cùm itaque Fratres inter miserabiles personas numerentur (sivè miserabiles personæ dicantur, ex quo eis naturâ movemur ad miserandum propter fortunæ injuriam: sivè, quia propter miseriam, in qua sunt constitutæ, sunt misericordiâ dignæ: est autem miseria non quicumque defectus, sed tantùm defectus naturæ rationalis, quia opponitur ipsius felicitati, ex D. Tho. *1. p. q. 21. art. 4.* & 22.

& 2.2. q. 30. art.1.) eleemosynæ pro illis concessæ gaudent privilegio rerum concessarum ad sustentationem miserabilium personarum; hinc onus imponitur Syndico eas administrandi, ut ex-Syndicum, qui eas indebitè dixtraxit, cogat ad formam juris restituere.

13. Nullatenùs verò novus Syndicus à dicto onere absolutus censetur, quòd similes pecuniæ apud ex-Syndicum debitorem, vel ejus hæredes amplius non extent, sed præter usus præfinitos fuerint consumptæ, & alienatæ. Hæc namque exceptio non regit, cùm Syndico detur actio adversus personam debito gravatam, ejusque bona, utpotè tacitè hypothecata ad securitatem pecuniæ sibi in administrationem à Benefactoribus commissæ, non quidem eo fine, ut negotiationi exponat, vel aliàs alienet, sed taxativè pro necessitatibus Fratrum; sibique imputet, si ex propriis supplere debeat: extrà terminos enim facultatis non debebat excurrere, & mentem Pontificis, ac Donantium vulnerare, sciens in dicta Clementina esse à Clemente in generali præscriptum, *quòd ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illum*

debeant, non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti. Quibus constat cœteris vetitum posse usum deputatum variare, solique Pontifici reservatur commutatio usus eorum, quæ per Fideles propter Deum pauperibus, & miserabilibus personis donata sunt, vel relicta certis usibus in individuo applicanda.

14. Quamobrem ad uberiorem notitiam considerabis, tacitam hypothecam esse, quæ fit à lege, & legis auctoritate contrahitur; ità bona viri sunt tacitè hypothecata pro securitate dotis uxoris, *l. assiduis qui potiores*. In aliis, etiam juris articulis extrà partium conventionem tacita hypotheca inducitur, ut in administratione rerum pupillorum, pro quorum securitate bona Tutoris, & Curatoris legis supplemento (quæ etiam pupillis, & incapacibus ministrat) obligantur *C. pro officio ff. de administr. Tutor.* Item, eam habent legatarii in bonis defuncti pro rebus legatis *l. 1. C. communia de legat.* Item, bona Prælati tacitè obligantur pro mala administratione Ecclesiæ, apud Majol. in *Decalog. par. 2. sept. præcept. quæst. 3. art. 4.* Gonzalez *in 3. tit. 21. cap. 5. num. 12.* & similia apud alios.

15. Tan-

15. Tantæ verò efficaciæ est dicta hypotheca, ut actionem relinquat adversus hæredes debitoris præ defuncti, ad quos illius bona transeunt, tacitè vinculata ad compensanda credita realia ab eodem contracta, juxtà *cap. In litteris de raptorib.* & hìc hæredibus committitur satisfactio condigna juxtà facultates suas pro damno contrà justitiam à defuncto irrogato; ubi Gloss. in *verb. juxtà facultates suas* notat, hoc intelligendum de facultatibus à defuncto relictis; quia hæredes, si fecerint inventarium, non tenentur ultrà vires hæreditatis *Cod. de jure delib. l. sancimus* §. *Si autem*, vide Gonzalez *in 3. tit. 28. num. 6.*

16. Hinc cùm pecuniæ piè à Benefactoribus elargitæ pro Fratrum necessitatibus, & ad hunc effectum ex-Syndico commissæ assimilentur rebus pupillorum, seù carentium parente, privilegio simili gaudent: & sicut pupilli ex propria conditione suis rebus præesse non possunt, sed ab Administratoribus gubernantur; itá eleemosynæ pro Fratribus oblatæ ab ipsis, eorum statu inspecto, administrari nequeunt, sed opus est Syndico Apostolico, qui de illis nomine

Papæ curam habeat: cujus bona proindè pro securitate ipsarum remanent vi tacitæ hypothecæ obligata, sicut illa Curatoris, & Tutoris idem onus subeunt pro rebus pupillorum. Propter quòd ex bonis ex-Syndici debet, favente lege, damnum reparari, si ipse indebitè administraverit, nè pauperes Christi opportunis auxiliis fraudentur, ex *d. cap. Exiit* §. *Ad hæc quia*. In quem finem lex ipsa cum tacita hypotheca supplet carentiam expressæ, per notissimam regulam: *Cui damnum obvenit ex natura legis, eidem ab eadem lege remedium præstari debet*.

17. Neque videtur obstare, quòd pecunia fuerit apud ex-Syndicum debitorem apertè deposita, non verò clausa sacculo, vel involucro obsignata, ex quo præsumi posset ei tacitè facta facultas illam exponendi negotiationi; nam ex hac specie facti hoc solùm consequitur, quòd depositum fuit irregulare; quatenùs, regulis non observatis, fuit factum; etenim ad regulare, & strictæ speciei recensita qualitas concurrit.

Tandem, licèt irregulare, adhuc gaudet privilegiis stricti depositi; cujus hæc sunt quoque propria. Primùm, quòd

Depo-

Depositarius potest, captis pignoribus, & carceris coercitione cogi ad depositum reddendum, ex *cap. Gravis de deposito.* Secundum, quòd Deponens potest, quandocumque voluerit, revocare depositum, Rota coram Card. de la Tremoille in *Mexicana Depositi* 16. *Februarii* 1696. Considerant enim jura, depositum non fieri in gratiam Depositarii *d.l.* 1. §. *penult.* & ad nutum Deponentis revocatur. Quamquàm verò sæpè tempus deposito addatur, id non servatur, quasi Deponens non valeat rem suam, quandocumque repetere; sed fit ponendo obicem Depositario, ut non valeat antè tempus custodiam depositi relinquere, per Tuschum *verb. depositum concl.*200. *num.*10.

Idcircò præsumpta conjectura evanescit. Nam quomodo posset Papa, vel Donans prætactas pecunias adhuc in necessitates Fratrum non erogatas ad suum placitum repetere, si fuissent negotiationi implicatæ? Quin etiam hoc innegabili fundamẽto reputatur asserta facultas denegata, quòd sint pecuniæ talis naturæ, quòd ad custodiã sint traditæ cum arctatione ad usus determinatos; & indè pro illis urget dispositio allegata *n.*12. & 13. ex *Clementina Quia contingit*.

18. Non

18. Non negamus Laymanum *Theol. Moral. lib.3. tr.4. cap. 5. num. 3.* ſcripſiſſe, quòd commiſsâ Depoſitario pecuniâ numeratâ, non clausâ, vel obſignatâ, cenſetur ipſi mutuò data, tacitèque facta facultas eam alienandi, vel convertendi in uſum mercaturæ, adeòut depoſitum à tempore, quo pecunia eſt conſumpta, tranſeat in mutuum: de cujus natura eſt ut, tàm dominium ſortis, quàm hujus periculum ad mutuatarium ſpectet. Sed applicando doctrinam caſui noſtro, controverti non debet, adhuc remanere in Syndico onus providendi neceſſitatibus Fratrum per pecunias ſibi proprias. Licèt enim Benefactores ei eleemoſynas non conſignent in ſpecie, & individuo expendendas, ſed in auro acceptas valeat in argenteas convertere, & his proprio muneri ſatisfacere; hoc tamen eſt certum, pecunias ei *per ſe* non conferri ad effectum negotiationis (quemadmodum videntur tradi, quæ ab aliis non clauſæ penès Bancharios deponuntur) &, ſi illas ad mercaturam adhibet, eſt *per accidens*, utpotè alteri fini *per ſe* annexas.

19. Quin etiam propter conditionem talis pecuniæ tenetur, etiam de caſu fortuito,

tuito; quia ab ipſius voluntate pendet, ut ipſam negotiationi expoſuerit, quæ, fortunâ adverſâ, in deteriùs proceſſit; ſibi imputet, ſi pecunia illa deperdita ſit, non debebat eâ uti in uſus improprios, ſed in taxatos, & non aliàs.

Petitur I. *An in concurſu Creditorum ſit in petitorio admittendus novus Syndicus adverſus ex-Syndicum decoctum, vel ejus hæredes, quatenus ipſe non ſatisfecerit?*

20. R. Affirmativè. Quoniam ex-Syndicus ſupponitur liquidus debitor pro pecuniis, quæ ſunt Papæ, & quas ipſius auctoritate debebat expendere in neceſſitates Fratrum; ideò ſubſequens Miniſter Papæ tenetur curare, ut pecuniæ diſtractæ, viâ, etiam juris recuperentur. Cùm verò Syndicus à Fratribus nominatus in hac re ſit Procurator Papæ, cum cœteris creditoribus admitti debet, ut judicialem petitionem intentet, & hac forma pecunias indebitè ab infideli Adminiſtratore alienatas ſuo principali recuperet.

Verùm, admiſſio ipſa nequit eſſe cum præjudicio tertii, illius videlicèt, qui anterior, vel potior eſſet in credito; propptereà in caſu creditoribus anterioribus,

bus, vel potioribus cederet; sed posterioribus, estò habentibus expressam hypothecam præferendus esset beneficio legis, per tacitam hypothecam superantis expressam de qua re agitur expresè *tit. sequen. consil.3.....*

21. Dum tamen pecunia pro indigentiis Fratrum donata, in individuo ab aliis discreta reperiretur (de quo, vel syngraphâ appareret, vel esset in scrinio deputato ad asservandas eleemosynas pro Fratribus oblatas) esset novo Syndico tradenda, quacumque aliis creditoribus actione quantùm ad ipsam denegata, ex nota regula juris, *quod res semper clamat pro domino, ubicumque, & apud quemcumque sit*. Undè ad occurrendum litigiis, quæ possent suboriri circa pecunias pro Fratribus à Benefactoribus donatas, instruendi sunt Syndici, ut eam praxim servent in illarum asservatione.

Petitur II. *An Syndicus, quantùm ad pecunias in concursu exactas debeat solitam de restituendo obligationem præstare, aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

22. R. Negativè, quò ad utrumque: neutrum enim in facto regit. De primo constat, quoniam perindè est hujusmodi obli-

obligationem exquirere, ac rem moralitèr impossibilem petere; nullus quippe reperiretur, qui vellet tale onus subire: Fratres pro eo suscipiendo sunt incapaces ex dictis *tit.* 1. *consil.* 6. alius extraneus nollet fidejubendo se exponere periculo solvendi de proprio in casu restitutionis faciendæ. Quod quidem periculum, nec Syndicus, ut persona privata in se esset susceptūrus: & quà Syndicus reduplicativè inhabilis esset; quia aliàs suo ministerio obligaretur Sedes Apostolica (cujus nomine, & auctoritate agit) quæ à nullo potest in obligationem adduci: cùm sit omninò à conventionibus per inferiores stipulatis independens.

Quò ad secundùm, resistit qualitas pecuniæ in eleemosynam datæ, quæ ex intentione Donantium, & Pontificis manualis, & in promptu esse debet, ut in opportunas Fratrum necessitates erogetur, sub quo statu, admisso investimento, nullatenùs esse posset, obstante investimenti naturâ, quæ petit, ut perpetuò stet pro vinculo cautionis: de quo paritèr *loc. cit.*

Petitur III. *Coram quo Judice debeat debitor conveniri, Ecclesiastico, vel Laico?*

23. R.

23. R. Coram utroque poteſt. Cauſæ enim miſerabilium perſonarum ſunt mixti fori, niſi cauſa ſit Eccleſiaſtica. Hinc pupilli, viduæ, orphani, cœteræque miſerabiles perſonæ habent electionem fori, & poſſunt adverſarios ſuos (non Clericos tamen) trahere ad Curiam Principis: eſtò namque Summi Pontifices receperint pupillos, & viduas ſub protectione Eccleſiæ ex *cap. Licet omnibus* 87. *diſt.* non intendunt tamen Principum Sæcularium interturbare juriſdictionem; nam inquit Innocentius III. *cap. Ex tenore de foro compet. Nos igitur ſic ſumus viduis in juſtitia debitores, quòd aliis injuſtitiam facere non debemus*. Ideò viduas, pupillos, & conſimiles miſerabiles perſonas (quibus natura movetur ad miſerandùm propter fortunæ injuriam) utpotè, quia regularitèr, ut ſcribit Sperellus *tom.* 2. *deciſ.* 156. de foro laico exiſtunt, Principum tuitioni commendat in *cap. Adminiſtratores* 23. *quæſt.* 5. de qua re agit expreſsè dictus Sperellus, & Fagnanus *in* 2. *ad cap. Ex litteris de foro compet.*

24. Secundùm hæc Syndicus poteſt debitorem pro aſſecutione pecuniæ indebitè diſtractæ convenire in foro laico (ſi verò

vero Judex ſæcularis fuerit negligens in adminiſtrando illi juſtitiam, debet ipſum trahere ad forum Eccleſiaſticum *d. cap. Ex tenore*) dummodo ex Syndicus non ſit perſona Eccleſiaſtica; quia in caſu ei aſſiſtit privilegium, quo conſtituitur ſub juriſdictione *Judicis Eccleſiaſtici* privativè, quòd ad quemcumque alium Judicem. Alia videas *tit. ſequen. conſil.3.*

TITU-

TITULUS V.

Eleemosynæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, &c.

CONSILIUM I.

An Fratribus Minoribus liceat pro expensis faciendis in Causis Beatificationum, ac Canonizationum, & Extensionis, aut Continuationis cultus Sanctorum sui Ordinis recurrere ad Amicos spirituales?

SUMMARIUM.

1 *Sumptus plures in Causis Beatificationum, & Canonizationum faciendi.*

2 *Expensæ aliæ prævia, aliæ concomitantes actum solemnis Canonizationis.*

3 Ta-

3 *Taxa circa honoraria conferenda patrocinantibus Causas.*

4 *Et quantùm ad pretium pro impressione Scripturarum.*

5 *Fratribus licitus est recursus ad Amicos spirituales pro expensis faciendis in dictis Causis.*

6 *Et pro procurandis pecuniis pro conservatione locorum Terræ Sanctæ.*

7 *Temeritas Hæreticorum circa Beatificationes, & Canonizationes.*

8 *Vuicleffi mendacia.*

9 *Erectio Montium Pietatis, cur facta, & à quo?*

10 *Recursus ad Amicos spirituales pro dictis Causis non repugnat Regulæ.*

11 *Sancti sunt templum Dei vivi.*

12 *Fratribus licet recurrere pro pertinẽtibus ad divinum cultum.*

13 *Pro bono spirituali est licitus recursus.*

14 *Praxis Ordinis fuit recurrere ad Amicos spirituales pro Causis Beatificationum, & Canonizationum.*

15 *Recursus fit, scientibus Romanis Pontificibus.*

16 *Quinam Fratres possint recurrere?*

17 *Pecuniæ à Fratribus recipi non debent.*

18 *Formula tenenda in recursu faciendo.*

19 *Summa, etiam notabilis pecuniæ pro dictis Causis non repugnat paupertati Fratrum Minorum.*

1 CUM in Ecclesiæ Catholicę regimine nihil majùs, aut gravius sit, quàm homines sanctitate claros, & in æterna Tabernacula receptos declarare pro Sanctis, eosque uti tales colendos, & venerandos decernere, & proponere Ecclesiæ, proùt legitur in decretis editis à S.R.Congreg.de expresso mandato Innoc.XI. & ab eodē 15.*Octobr.* 1678. approbatis, ac ejus jussu publicatis pro directione, & praxi tenenda in Causis Beatificationum, & Canonizationum; necesse est, ut in re adeò gravi exactissima diligentia, & maturitate procedatur. Quod constat nullatenus absque opportunis, & necessariis impensis exequi posse. Etenim nulli ab Apostolica Sede honor decernitur, nullusque colendus, ut Beatus, vel Sanctus proponitur, nisi prius legitimè, & authenticè, probatis virtutibus, & miraculis: & indè opus est, ut prævię fabricentur processus aucto-

auctoritate, tùm Ordinaria, tùm Apostolica, & ex illis excerpantur Summaria, & typis dentur: subindè examinanda est eorumdem processuum validitas; simulque discutiendum, an constet de virtutibus, fama sanctitatis, & miraculis, tàm in vita, quàm post mortem patratis; hæc planè sinè hominum ministerio, studio, & labore inagibilia sunt. Ideò opus est, ut plures respectivè defatigent, & super illis laborent: ut *Notarii*, *Procuratores*, *Advocati*, *Postulatores*, *similesve Ministri necessarii*: qui gratis operas suas exhibere nullatenus debent, sed justo stipendio, & æqua mercede est eorum labor compensandus, juxtà illud Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua*. Et 1. *ad Corinth*. 9. *quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat?* & alibi passim in Scriptura.

2. Hæc, aliaque divina testimonia satis exprimunt laborantibus dignam conferendam esse mercedem: sivè operas suas præstent circa præmissa, sivè aliis incumbant concomitantia ipsum actum solemnis Canonizationis; proùt sunt, *ornatus amplissimi Templi D. Petri, magnifica*

erectio Solii Pontificii cum annexis, & connexis, ut solemni pompa, & ritu sacra Functio peragatur.

3. Honoraria conferenda Patrocinantibus Causas, & Notario S.R.Congr. regulanda sunt ad præscriptum taxæ ab eadem S. Congregat. editæ, & ab ipso Innocentio die, & anno, de quibus supra, approbatæ: de ejus commissione publicatæ, & injuncta iis, ad quos pertinet, observantia, apud Lantusca *Theatr. Regul. in supplemento*.

4. Pariformitèr procedendum est circa impressionem, & pretium pro Scripturis pertinentibus ad ipsas Causas, & attendenda est forma ab Alexandro VII. pro Curia præfinita: Inter quæ I. *Mandavit, ut in posterùm Informationes, tàm in facto, quàm in jure: Summaria, memorialia, oppositiones R.P.D. Fidei Promotoris, responsiones, replicationes, ac omnes, & quæcumque aliæ Scripturæ quomodolibet pertinentes ad Causas Beatificationum, & Canonizationum, imprimi, & Typis mandari possint, & valeant*.

II. *Pontifex licentiam, & facultatem hujusmodi impressionis privativè quòad omnes alios concessit Impressori, seù Typographo Camerali pro tempore*. III. *Pro*

III. *Pro minori Partium dispendio, & sumptus æquitate constituenda, congruam taxationem in certa summa, cujus limites nullatenùs transgredi possit, pro Scripturis ad Causas Beatificationum, & Canonizationum pertinentibus præscripsit: & expressè declaravit, & mandavit, ut ad summum solvantur julii quindecim, obulorum decem in singulos, pro quolibet folio cum apostillis, & julii quatuordecim sinè apostillis: omnibus, & singulis ipsius Impressoris sumptibus, & impensis, etiam quoad correctionem, papyrum, & alia quæcumque, imprimendo tamen.*

IV. *Ut folium contineat quatuor paginas: quælibet autem pagina, seù facies dicti folii debeat continere lineas quinquaginta quatuor: & quælibet linea litteras sexaginta quinque circitèr: additis prætereà apostillis opportunis in margine. Carta verò sit alba, & quæ, vulgò dicitur* Francese da Scrivere, *melioris conditionis, quæ possit inveniri: & character Sylvius cum suo cuscino simili, in apostillis tamen longè minor.*

V. *Sexaginta tantummodo exemplaria imprimantur, nisi plura desiderentur à Secretario dictæ Congregationis Sacror. Rituum, quo casu pro exemplaribus, quæ supradictum numerum imprimentur, solvantur julii tres dum-*

taxat pro unoquoque folio aliorum quinquaginta exemplarium: integro pariter Impressoris sumptu, ut supra; & sic respectivè ad majorem, seù minorem quantitatem.

VI. *Pro correctione verò impressionis ab iisdem Causarum Postulatoribus, seù earum Agentibus duo caroleni pro quolibet folio persolvantur Correctoribus, ab iisdem deputandis, qui deducendi erunt à summa prædicta juliorum quindecim, vel quatuordecim; nisi correctio ipsimet Impressori demandetur ab iisdem Postulatoribus, seù Causarum Agentibus die* 19. *Julii* 1661. apud Matta *de Canonizat. Sanctor. par.*5. *cap.*3. *num.*22.

5. Hisque præmissis, dicendum Fratribus licere recurrere ad Amicos spirituales pro sumptibus opportunè faciendis in Causis Beatificationum, & Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus. De qua re nullatenus videtur posse dubitari. Nàm, tàm Beatificatio, quàm Canonizatio, vel Extensio, & Continuatio cultus cedunt in honorem Dei, decorem Ecclesiæ Catholicæ, exaltationem Fidei, ac bonum spirituale Fidelium; idcircò ad hujusmodi bona procuranda non est Fratribus interdictus recursus ad illos ad effectum, ut pecunias

nias conferant pro impensis opportunis in expeditione Causarum: finis enim adeò excellens recursum justificat.

6. Qua ratione sinè offensione suæ professionis legitimè procurant pecunias, tùm, ut loca Terræ Sanctæ (à pluribus sæculis ex clementia Sedis Apostolicæ existentia sub regimine nostri Ordinis) redimantur à tyrannide, & vexationibus Turcarum, ac Græcorum molestiis; tùm, ut in illis Christianæ Religionis professio conservetur, celebrentur divina, & augeatur Fidelium devotio, illùc peregrinantium ad ea invisenda. Quod quidem esset obtentu difficile inter gentes, quibus Christianum nomen adeò est infensum: nisi extorta ab eis tributa suo tempore ex pecuniis à piissimis Christianis collectis prompta manu exsolverentur, proùt tradit Sanctoro *comment. cit. tit. 2. consil. 3. num.* 42. Quæ, retenta paritate, positam resolutionem coadjuvant.

7. Potissimùm verò in specie comprobari videtur, quòd Fratres sollicitudine colligendi eleemosynas ad effectum propositum, parent dictamini rationis, & charitatis præcepto, quo filii tenentur in-

injurias Matri irrogatas vindicare, & Romanam Ecclesiam ab imposturis, & maledictis Hæreticorum pro viribus præservare. Mordent isti Beatificationes, & Canonizationes Sanctorum; & tamquam damnabilem Ecclesiæ politiam impia animositate imperitis venditant: notam, ut falsissimè ajunt, quòd ipsa non pauperes, & despectos Religiosos, sed divites solùm, & potentes Fastis sacris adscribat.

8. Eadem curâ Fratres incumbunt, ut factis quoque mendax Wicleffus notetur, quem neutiquam puduit blasphemo ore evomere: *Peccant fundantes Claustra, & ingredientes sunt viri diabolici*. Item, *omnes de Ordine Mendicantium sunt Hæretici*. Item, *ingredientes Religionem, aut aliquem Ordinem eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad Regnum Cælorum, nisi apostataverint ab eadem*. Quos errores cum aliis proscripsit Martinus V. *constit. Inter cunctas Bullar. tom.* 1.

9. Maximè pro legitimitate recursus facit, quòd recurrere ad Amicos spirituales ad malum præcavendum, inducendumque bonum spirituale non legitur

tur Fratribus Minoribus interdictum; quin potius à viris sanctissimæ vitæ non semel, ut rem Deo gratam id assumptum refertur. Hoc narratur de B. Bernardino de Feltro, quin in subsidium pauperum, & ad avertendas enormes Judæorum usuras enixus est, ut in nonnullis Italiæ Civitatibus erigerentur Montes Pietatis; pluresque fundaverat, adjuvante Civium pietate, quos rogaverat, ut pecunias in unum conferrent, ut pauperibus, & indigentibus mutuari valerent. Rem sanè Deo acceptam à Bernardino exercitam factum mirabile præmonstravit, relatum in *Menologio Franciscano in Februario die* 6. *num.*7. ibi: *Cùm B. Bernardino Feltrensi Montis pietatis erectionem Lucæ meditanti aliquot ejus Cives tergiversarentur, ac ipse Zelosus Pater de assequendo negotio fermè desperaret. Christus Dominus præfati Montis institutionem absque dubio futuram revelavit Francisco à Plebe S. Stephani, præcipiendo, ut prædictum Bernardinum hac de re certionem redderet*. Propter quod, ponderata similitudine, sequitur Fratribus vetitos non esse recursus ad procuranda bona adeò excellentia, & quæ, etiam ex dictis Caussis sequuntur.

At

At difficultas est: *An hic recursus sit contrarius Regulæ?*

10. R. Negativè juxta Declarationem Nicolai III. in *cap. Exiit de verb. signif. in 6.* In quo §. *Et quia oportet*, Pontifex declarat Fratribus licere recursum pro necessitatibus quoque, quæ, propria conditione inspecta, necessariò tractum temporis habent: & exemplificat, ut in *libris scribendis, Ecclesiis construendis, libris in locis remotis emendis, & aliis similibus, si quæ occurrerint*. Ubi ponderandum sub clausula, *& aliis similibus* &c. contineri, etiam recensitas Causas, quæ ex sui qualitate tractum successivum includunt; & ex quibus æquè proveniunt bona spiritualia, quàm ex scriptione librorum, Ecclesiarum constructione, & conservatione sacrorum locorum Terræ Sanctæ, ut notorium est; quinimò, si non denegatur, sed expresse conceditur Fratribus licere recurrere pro pecuniis, ut Templa materialia ædificentur, & ornentur, vetitum illis paritèr nullatenùs censendum est, quòd recurrant, ut tractentur, expedianturque Causæ Virorum proprii Ordinis, qui propter excellentiam vitæ, & integritatem morum fuerunt

hic

hic viventes templum Dei vivi, & in quibus habitavit Spiritus Sanctus ex 1. *ad Corinth. cap.3.* Par enim ratio militat: in neutro recurritur ad pecuniam pro relevanda Fratrum paupertate: In utroque divinus cultus intenditur, & promovetur profectus spiritualis Fidelium,

12. Ulteriùs, idipsum per æquipollens, & implicitum constat ex *Clementina Exivi eod. tit.* Ubi §. *Cùm etiam*, recursus ex Regula restrictus ad necessitates infirmorum, & pro Fratribus induendis, ampliatur à Clemente V. ad alias, vel *similibus*, ut ait textus; sub quo loquendi modo, noster casus in generali continetur, consentiente Glossa ibi, *verb. vel similibus*: necessariis *nimirùm*, ut ait, *non voluntariis, seù iis, quæ sunt necessaria ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium*: Pecuniæ verò ad sumptus pro dictis Causis necessariæ divinum cultum respiciunt: quandoquidem honor, qui Sanctis, & Deo amicis exhibetur, in Deum refertur: qui est auctor sanctitatatis, juxtà illud Exodi *cap.* 21. *Ego Dominus, qui sanctifico vos*.

13. Neque his opponatur Declarationes Nicolai, & Clementis restrictas

videri

videri ad necessitates Fratrum, & nihil aliud afficere. Nàm dispositio in textu extenditur ad necessitatem, tùm temporàlem, tùm spiritualem, ut patet ex littera. Necessitas spiritualis figuratur in scriptione Librorum, & Templorum structura, & ex consequenti, etiam in tractatione dictarum Causarum; quæ necessaria est, tùm, ut Apostolica Sedes Religiosis in osculo Domini defunctis honores Sanctorum definiat, tùm, ut nostri Ordinis professores novos concipiant virtutum stimulos, animentur ad sancta; tùm, ut Fideles omnes excitentur ad amorem eorum, quæ Deus præparavit diligentibus se: tùm tandem, ut cunctis, notum sit, quòd Seraphicus Ordo juxtà elogium Leonis X. *in Constit. Ite, & vos 23. Bullar. to.1. est Religio, quæ nihil, nisi divinum, angelicum, omni perfectione, refertum, Christoquè nihil, nisi conforme, ut non immeritò sua dicatur, repræsentat*; ac simul pateat Regulam Minorum *illicitam* minimè, & *inobservabilem* esse, prout nonnulli eam mordebant temporibus Nicolai III. ex enunciatis in *d. cap. Exiit §.Hæc est*, quam ipse Apostolico oraculo celebravit, *tot divinis testimoniis communitam*,

quæ

quæ credibilia facta sunt nimis, in tot Sanctis viris, in observantia hujus Regulæ agentibus, & finientibus dies suos : quorum nonnullos Sanctorum Cathalogo Sedes Apostolica ex eorum vita, & miraculis fecit adscribi.

14. Tandem, resolutioni assistit praxis assidua in Ordine à Viris sanctissimis observata. De S. Bonaventura legitur plurimùm adlaborasse pro Canonizatione S. P. Francisci: illa Sancti Bernardini Senensis promota asseritur à S. Joanne de Capistrano; Et certè verisimile est per eos rogatos esse Amicos spirituales, ut necessaria pro sumptibus ministrarent. Fatuum autem esset, Sanctis illis impingere, quòd prætacto recursu peccaverint in Regulam, quam adeò rigidè observarunt, & de observantia solliciti nos paritèr sanis, utilissimisque doctrinis instructos fecere.

15. Ad extremum additur, recursus non fieri, nisi scientibus Romanis Pontificibus, optimè de puritate Regulæ, & statu Fratrum Minorum instructis. Quibus profectò perspicuum est non posse sumptus pro expeditione Causarum fieri de bonis Fratrum, qui omnibus temporalibus carent, sed oportere, ut

ut pietas Fidelium, Fratribus petentibus, manus adjutrices porrigat. Zelavit autem semper Sedes Apostolica rigorem paupertatis in Ordine, ut notissimum est ex Declarationibus Regulæ editis respectivè ab eodem Nicolao, & Clemente, ac Innocentio XI. *constitut. sollicitudo*; & diximus *tit. 3. Consil. 1.* Idcircò fundatissimè presumitur Sanctam Sedem censere recursum ad amicos spirituales ad effectum enunciatum, abusum non continere contra Regulam, sed medium esse, licitè eligendum ad intenti finis assecutionem.

16. Verùm, non omnibus Fratribus permissum est recurrere, sed iis tantùm, quibus commissum erit à Ministris, & Custodibus, vel Guardianis; quibus à Regula facultas recurrendi generalitèr præservatur, ut *tit. 2. consil. 4. n. 48.*

17. Abstinere tamen debent Fratres deputati à receptione pecuniæ; quatenus verò concedẽs per se ipsum, vel Substitutum suum non velit pecuniam expendere, debet moneri, ut eam mittat Syndico proximioris Conventus, qui eas transmittat, vel Syndico Conventus loci, in quo fabricandi sunt processus, vel Syndico

dico generali Romæ exiſtenti,ubi Cauſę ipſæ tractantur; & in plures annos differuntur, tùm exigente qualitate materiæ: tùm, ut maledica ora Hæreticorum obſtruantur, blaſphemantium Sedem Apoſtolicam pręcipitantèr dictas Cauſas reſolvere, & cultum Famulis Dei decernere.

18. Formula verò in recurſu adhibenda eſſe poteſt: *Placet vobis aliquam eleemoſynam pecuniariam conferre pro introducenda Cauſa Beatificationis* (vel, continuanda illa Canonizationis, aut promovenda Extenſione, vel Continuatione cultus) *Servi Dei, Fratris N. de N. noſtri Ordinis*?

Quæritur: *An diſpoſitio teſtamentaria, qua legatur ſumma, etiam notabilis pecuniarum ad effectum, ut dictæ Cauſæ tractentur, repugnet ſtatui Fratrum Minorum?*

19. Reſpondetur negativè. Etenim hujuſmodi pecuniæ non concernunt utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & veſtitu, ſed decorem Eccleſiæ, gloriam Seraphici Ordinis, & cultum religioſum, exhibendum amicis Dei ab Apoſtolica Sede in numerum Sanctorum relatis. Conſtat autem relicta

pro

pro certo usu cultus divini in Ecclesiis Fratrum, ut, pro oleo lampadis, & frumento pro Sacrificiis, aut pro utilitatibus Sacristiæ, vel Fabrica Ecclesiæ non repugnare arctissimæ paupertati Fratrum, ut tenuit Rota coram Emerix in *Turritana Legator.* 10. *Januarii* 1695., quæ relicta deberi censuit, ut diximus *tit.3. consil.*1. §.5. ita in proposito dicendum.

Dictum est *Summa, etiam notabilis*, quia si versemur in casu, quo moderata quantitas pecuniæ unica præstatione solvenda relinquatur pro necessitatibus Fratrum, sunt Fratres capaces recipiendi per modum eleemosynæ ex ibi dictis §.1.*n.*6. nisi esset in fraudem paupertatis: quæ fraus præsumitur, cùm summa est adeo relevans, & tanta, ut proptereà censeatur mendicitas Fratrum ita relevari, ut eximantur à quotidianis, & humilibus quæstuationibus, quò ad ea, quæ ad Fratrum alimoniam, & vestitum ordinantur, ex ibi dictis §.6.

CON-

CONSILIUM II.

An pecuniæ oblatę pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, aut Extensionis cultus possint investiri in locis Montium?

SUMMARIUM.

1 *Quid sint loca Montium?*
2 *Loca alia antiquæ, alia novæ erectionis.*
3 *Pecuniæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum concessæ possunt in locis Montium investiri: & à quo?*
4 *Pecuniæ in locis Montium sunt in loco securo, & pro Causis fructificant:*
5 *Nequeunt illis emi census: & cur ad 7.*
8 *Emptores locorum Montium de facili reperiuntur.*
9 *Capitale in locis Montium semper remanet.*
10 *Loca Montium novæ erectionis sunt difficilioris extinctionis.*
11 *Pensionibus annuis compensatur damnum,*

 quod

quod potest obvenire per extinctionem locorum Montium.

12 *Pecuniæ pro dictis Causis concessæ deponi non debent in ædibus Montis Pietatis.*

13 *Neque ex illis possunt creari cambia.*

14 *In mutuo nihil potest supra sortem recipi: excipe.*

15 *Nec ratione periculi ad* 16.

17 *Nec quia Negotiator suas facultates auget ex pecunia mutuò recepta.*

18 *An verò possit, quia quis non consuevit suas pecunias non tenere otiosas?*

19 *Pecuniæ pro Causis prædictis concessæ, sinè beneplacito Apostolico in alios usus converti non possunt.*

1 HIC Romæ sunt loca quædam auctoritate Pontificis erecta, loca montium nuncupata, in quibus, ut in montibus pecuniarum, pecuniæ, tàm à Civibus, quàm exteris investiuntur cum translatione dominii: quibus Camera Apostolica ad publicam utilitatem utitur; singulisque annis per determinatos Ministros quandam pensionem ex vectigalibus pro quolibet centenario investientibus solvit. Quæ loca in aliorum Principum dominiis fortè non

non desunt, licèt aliis titulis nuncupata.

2. Variant hæc loca in nomenclatura: alia appellantur Baronalia, & quædam Cameralia; ista sunt quasi moralitèr secura; cum pro illis debitrix sit dicta Camera, quæ non potest bonis excidere vulgò, *fallire*. Et inter hæc quædam dicuntur antiquæ erectionis, diversis nominibus intitulata, ut *Mons restauratus*, *Mons fidei, &c.* Quædam verò novæ erectionis nominantur; quæ idem nomen retinent, & variant solùm in numero, ut *Mons S. Petri primæ erectionis*; *Mons S. Petri secundæ erectionis, &c.*

3. Quibus præmissis, dicimus posse licitè dictas pecunias in locis Montium Cameralibus investiri: nihil enim investimento officit, aut hoc repugnat statui Fratrum Minorum. Quoniam pecuniæ non spectant ad Fratres: cùm à Donantibus non pro Fratribus, sed pro dictis Causis fuerint concessæ.

Nec nomine, vel auctoritate Fratrum investiuntur, sed, vel immediatè à Donantibus proprio nomine in apocha expresso, vel, per Syndicum Apostolicum, utpotè personam fideliorem, & magis idoneam, quæ per Religiosos

Causarum Postulatores instrui valeat de sumptibus pro tractatione earundem.

4. Quinimò, non tàm versamur in casu de licito, sed, ex debito quoque sunt pecuniæ in illis investiendæ; tùm, ut hac ratione pro opportunis expensis fructificent (quæ quidem fuit verisimilis Donantium voluntas) tùm etiam, ut in loco securo deponantur: utraque qualitas est cum investimento connexa: de fructu ex dictis constat: securitas verò est notoria: etenim dicta loca à fide Principis sunt assecurata, æquivalentque rebus immobilibus, & stabilibus, *arg. ex Clementina Exivi §. Cumque annui de verb. signif.* & indè periculum amissionis, vel capitalis, vel annuæ præstationis excludi censetur.

Quod profectò non procederet, si Banchario, vel alteri Mercatori ad lucrum, etiam pro Causis concederentur. Quoniam, data horum cessione à foro, vel, rei familiaris consumptione, interitus utriusque foret necessarius, adeòut reimbursatio, aut in totum desperaretur, aut nonnisi variis sumptibus, & molestiis esset assequenda.

5. Propter quòd nec census, hoc est, jura per-

percipiendi annuas pensiones *ex re alterius stabili, vel frugifera* (quæ est definitio census) possunt dictis pecuniis comparari: contractus enim censualis repugnat intentioni Donantium pecunias, & fini, ad quem pietas Fidelium eas contulit. Enim verò, stipulato contractu censuali, nequirent amplius deservire pro Causarum expeditione; cùm de natura census ex parte emptoris sit perpetuitas ex *constitut. Cùm onus S. Pii V. la 79. Bullar. to. 2.*

6. Pactum verò ab emptore initum cum venditore census, ut intrà certum tempus debeat hic censum extinguere reddendo pecuniam in summa, quam in venditione accepit, ibi improbatur à S. Pontifice; declaranturque usurarii contractus censuales cum simili pactione adstipulati, aliisque ibi præscriptis non observatis.

7. Quin etiam capitale in contractu censuali subesset periculo interitus; frequentèr enim bona, quæ stant pro hypotheca census, possunt etiam absque culpa Emptoris perire, aut aliis debitis esse gravata; quatenùs verò hujusmodi oneri supponerentur, in exactione facienda cedendum esset anterioribus creditoribus:

neque posset aliis bonis fieri compensatio, cùm, vel nulla sint, vel nonisi fideicommissaria, pro assecuratione censuum prorsus inepta; & indè recognoscenda est evidens Causarum damnificatio.

Neque obstat nostro investimento opponere. I. Quòd etiam loca Montium sunt perpetua. II. Quòd illa quoque subsunt periculo interitus, in casu nimirum, quòd Roma depredaretnr, & ab hostibus vastaretur. III. Sæpè Loca extinguuntur.

8. R. Nullum ex aductis convincit. Non primum, quia, estò perpetua, tamen quia à fide Principis assecurata de facili reperiuntur emptores; sicut probat praxis quotidiana in emergentibus casibus; & propterea in casu expeditionis Causæ illa vendi possent, & pretium erogari pro requisitis ad actum solemnis Beatificationis, vel Canonizationis; vel, tunc recurri posset ad Summum Pontificem, ut mandaret restitutionem capitalis: ex qualitate negotii investiti pro Causa finibili.

9. Nec secundùm. Quoniam, illo item infortunio admisso, sequitur solùm aliquas annuas pensiones esse ad tempus, vel deperditas, vel suspensas, salvo tamen

men ſemper capitali, quia Camera Apoſtolica illud deberet, & in futurum teneretur ex redditibus vectigalium, vel aliis præſtationes ſolvere, quoties receptas pecunias non reſtitueret. Dictum verò periculum eſt valdè remotum, & in conſideratione non habendum.

10. Minuſque obſtat tertium. Nàm Loca novæ erectionis, in quibus pecuniæ deberent inveſtiri, remotiſſima ſunt ab extinctione; ad quam nunquam proceditur, niſi prius per edictum locis publicis affixum moneantur creditores de extinctione, & reſtitutione capitalis facienda.

Dices. Cùm dicta loca extinguntur, à Camera Apoſtolica non redduntur, niſi centum ſcuta pro quolibet Loco, quando in inveſtimento fuerunt tradita centum, & quindecim plus, minuſvè: & ità Cauſæ in amiſſione exceſſus damnificarentur.

11. R. Hujuſmodi damnum compenſatur per annuas penſiones duorum adminus ſcutorũ cum dimidio pro quolibet centenario; quæ penſio non reciperetur, ſi pecuniæ otioſæ apud aliquem remanerent. Quinimò, permiſſo, damnum illud per dictas penſiones non reparari,

sanè censendum est, quemquam velle prudentèr potius parva aliqua capitalis parte carere, quàm jacturam exintegro illius facere; vel dicendum, quòd detrimentum in parte illa compensatur per præstationes, quæ in tot annorum fluxu recipiuntur, vel, in subsidium expensarum dietim contingentium, vel etiam in augumentum capitalis; quod fieri posset, dum in esse conservatæ integrarent summam aptam pro investimento alterius loci Montis.

Quæritur: *An dictæ pecuniæ debeant deponi in ædibus Montis Pietatis?*

12. R. Negativè. Tùm, ex quo ibi infructuosè manerent. Tum ex eo, nam eveniente, quòd Mons bonis cederet, vel violentèr deprædaretur, pecuniæ perirent Causæ; enim verò dominium pecuniarum in depositum Montibus Pietatis commissarum, in ipsos Montes non transit, sed remanet apud eum, in cujus faciem partitæ, & depositum cantant: semper autem res domino perit. Sed vide *consil.3. num.25.* exceptionem.

Quæritur II. *An possent ex illis creari cambia, in quibus recipiens debitorem se constituit pro summa recepta, & ulteriùs tene-*

tenetur dare quinque pro quovis centenario, sivè in nundinis plus, vel minus pretium currat?

13. R. Negativè propter periculum amittendi, tùm capitale, tùm interesse promissum. Experimur enim sæpè Bancharios, aliosvè, vel foro, vel bonis cedere, adeòut ex tunc impotentes sint ad utrumque.

14. Ulteriùs observo, esse valdè dubitandum de honestate similium cambiorum, quæ in re aliud non videntur importare, quàm pecuniam mutuò datam, superaddita solùm appellatione cambii: in quo, sicut in mutuo transfertur dominium in gravatum reddere. Cùm verò in mutuo nihil supra sortem liceat recipere (aliàs præsumeretur venditus usus pecuniæ, qui invendibilis est) ità & in cambio; quatenùs verò recipiatur usura committitur, nisi titulus recipiendi justificetur ex legitimo titulo damni emergentis, vel verisimilitèr lucri cessantis.

15. Justa causa recipiendi aliquid ultra sortem non reputatur periculum amittendi capitale, cui quis exponitur, ut quidam dixerunt. Nàm hujusmodi peri-

periculum est remotissimum, & extrinsecum mutuo, vel illis assertis cambiis. Quin etiam, tunc prætextu periculi posset justè plus à pauperibus exigi, quàm à divitibus; quòd nullatenus admitti debet, aliàs via aperiretur palliandi usuras, ut dixi *cautel. confes. li. 2. c. 24. n. 31.*

16. Neque id probari videtur decreto Sacræ Congregationis Inquisitionis approbato ab Innocentio X. *anno* 1645. in his terminis: *Sinenses, si aliquid accipiant ratione periculi probabilitèr imminentis, non esse inquietandos.* Decretum enim non continet positivam approbationem, & concessionem, sed tolerantiam dumtaxat ad tempus, non respectu omnium, sed Sinensium tantùm (de quibus agebatur) recentèr conversorum ad Fidem; quos non statim S. Congregatio censuit à Missionariis inquietandos circa contractus, in quorum vim quidquam ratione periculi supra sortem recipiebant, sed tolerandos esse ad tempus, & in bona fide reliquendos, quousque progressu temporis plenius instructi suavius possent à similibus commerciis abduci. Poterant enim ignorantiam invincibilem habere de re, quæ eis non apparebat ab intrinseco mala.

17. Alii

17. Alii titulum juſtè recipiendi auctarium in hoc fundant, quòd Negotiator ex pecuniis mutuo receptis ſuas facultates auget, & lucrum facit. Etenim hac ratione poſſet quicumque à Mercatoribus, & Banchariis mutuatariis aliquid ſupra ſortem juſtè recipere, eſtò abeſſet verus titulus, aut damni emergentis, vel lucri de proximo ceſſantis. Lucrum illud Mercatoris non eſt fructus pecuniæ, ſed induſtriæ ab eo pro illo exhibitæ. Quemadmodum major quantitas frumenti, quæ agricolæ provenit, non eſt fructus frumenti ab alio mutuò recepti, ſed illius laboris, & induſtriæ; & propterea mutuans non poteſt ab agricola plus frumenti recipere, quàm dederit.

18. Quidam de juſto titulo non dubitant, allegantes, ſe non conſueviſſe ſuas pecunias otioſas tenere. Verùm videndum eſt, an reverà dictas pecunias quis deſtinaverit negotiationi licitæ, non uſurariæ: vel, in aquiſitionem alicujus fundi frugiferi, & annui cenſus, ſeù officii lucrativi; & quatenùs ità ſit, jus habet paciſcendi cum mutuatario, vel campſario de compenſatione lucri ceſſantis, quod ſibi veriſimiliter evenire poſſet

cx

ex negotiatione, vel prædictorum acquisitione; quamvis aliàs habeat pecunias ad varios rationabiles usus reservatas, ut ad alimenta familiæ, dotem filiæ, similesvè casus, quos quisque prudens debet præcavere.

Hæc digressio adjecta est, nè Syndici se implicent similibus, contractibus, aptis solummodò ad palliandas usuras; sed ubi opus sit, pecunias apud eos à pietate Fidelium depositas pro Causis enunciatis, in tot locis Montium investiant, ut hinc, & securitati ipsarum consulant, & utilitatem in beneficium Causarum intendant.

Quæritur III. *Quid agendum de residuo pecuniæ, si, causis absolutis, aliquid supersit?*

19. R. In casu provisio spectat ad Sedem Apostolicam, sinè cujus facultate nequeunt pecuniæ in alios usus converti per text. in *Clementina Quia contingit de Religios. domib.* in quo quòad res ad certum pium usum à largitione Fidelium destinatos, Clemens V. decrevit, *ad illum debeat, non ad alium, salva Sedis Apostolicæ auctoritate, converti*. Constat autem pecunias ad tractationem dictarum Causarum elargitas pio usui esse

ad-

addictas; ideò ad alios usus diverti nullatenus possunt, nisi Romanus Pontifex, supplicante Syndico Apostolico, pro alia necessitate concesserit. Dominium enim ipsarum, utpotè pro Causis piis in Sedem Apostolicam transit; cùm præsumendum sit Dantes illud à se abdicasse, si secus non exprimant; nam propter Deum illas concesserunt, ac ut deservirent pro Causis piis; quæ finibiles quidem sunt, sed regularitèr, ipsis viventibus non absolvuntur; & ideò aptior persona non est, in quam dominium transferatur, quam persona Romani Pontificiis; *arg. ex cap. Exiit §. Ad hæc cùm, de verb. signif. in 6.*

CON-

CONSILIUM III.

An adversus Syndicum, qui, vel bonis, vel foro cessit, detur actio judiciaria pro recuperandis pecuniis oblatis pro Causis Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus? & quis debeat judicialitèr petere?

SUMMARIUM.

1 *Provisio novi Syndici in casu, quòd, alter foro, vel bonis cedat, aut aliàs à Syndicatu amoveatur, à quo facenda, & quæ partes Syndici succedentis, ad 3.*

4 *Possunt Commissarii Terræ Sanctæ retinere unam clavem arcæ eleemosynarum.*

5 *Pro securitate recuperandi pecunias pro Causis donatas debent bona ex Syndici obligari.*

6 *Et bona dotalia.*

7 *Syndicus in concursu Creditorum admitten-*

tendus in petitione adversus debitorem.

8 *Tacita hypotheca fit à lege.*

9 *Factis probatur admissio Syndici in Creditorum concursu.*

10 *In concursu Creditorum servatur graduatio.*

11 *Creditores hypothecarii expresi, qui sint?*

12 *Et habentes privilegium tacitæ hypothecæ?*

13 *Creditum probatur, etiam per privatam scripturam.*

14 *Et per testes.*

15 *Creditores personales, alii privilegiati, alii simplices, seù chirographarii.*

16 *Syndicus in exactione crediti cedit Creditoribus anterioribus, & potioribus.*

17 *Regula juris,* qui prior est tempore, *&c. qualitèr usurpanda.*

18 *Posteriores Creditores habentes, etiam expressam hypothecam, cedunt Syndico judicialitèr petenti.*

19 *Clausula in forma Cameræ non lædit jura alterius.*

20 *Creditores chirographarii, estò anteriores, semper cedunt posterioribus hypothecariis expressis, vel tacitis.*

21 *Res semper clamat pro domino, & huic reddenda, ubicumque extet.*

22 *Res*

22 *Res ad certum usum pium destinatæ in alios nequeunt converti.*

23 *Fidejussor solvit de proprio, si principalis non satisfaciat.*

24 *Sedes Apostolica à nullo potest in obligationem adduci.*

25 *Sumptus in dies occurrentes petunt pecunias, vel ipsarum fructus, esse manuales.*

26 *Consignatio eleemosynarum exactarum ex bonis decocti novo Syndico non repugnat Regulæ Fratrum, ad 27.*

28 *Pecuniæ aliarum Causarum non possunt stare pro cautione de restituendo, credito recuperato.*

29 *Agitur de assistentia Postulatorum in Curiis, Syndico judicialitèr petente.*

30 *Postulatores non exigunt à Syndico computus juridicos, ad 31.*

32 *Non sunt confundenda debita, & credita Causarum, ad 34.*

35 *Expensæ aliæ vivæ, aliæ mortuæ: & quæ?*

36 *Formula litterarum patentum pro deputatione Postulatoris.*

37 *Expeditio ipsarum per se pertinet ad Ministrum Generalem.*

HU-

HUjus qualitatis dubium concernens pecunias piè à Fidelibus in eleemosynam oblatas ad Fratr. Minorum necessitates relevandas proponitur, resolviturque *tit.*4. *consil.*4. Et cùm ibi dicta, servata proportione, sint ad præsentis intellectum aptabilia, relegi possunt. Verùm quia nonnulla in specie animadvertenda occurrunt circa pecunias à Benefactoribus elargitas pro expeditione Causarum Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus Beatorum Ordinis Minorum, propterea in propriis terminis hìc difficultas examinatur.

1. Et in hac facti specie præmonemus, quòd, eveniente casu, ut Syndicus, cui fuerant commissæ pecuniæ ab eo opportunè expendendæ juxta insinuationem Postulatorum dictarum Causarum, bonis, vel foro cedat, ac debitis supra vires gravetur, adeòut timeatur de interitu eleemosynarum, Superior, vel de ejus commissione Postulator debet dictum Syndicum ab officio removere, novumque nominare cum facultatibus opportunis, de quibus diximus *loc.cit.*

 consil.

consil.2. n.25. & hic, supposita nominatione, in executionem proprii muneris tenetur adversus Syndicum decoctum, vel debitorem, aut alio titulo ab officio Syndicatus amotum, judicialitèr agere pro assecutione pecuniarum, quas idem indebitè distraxerit, vel in præjudicium Causarum alienaverit: aut etiam, si adhuc apud ipsum existant.

Nunquam tamen in Actis debet nomen Fratrum assumere, tamquam ipsorum Causam agens: sed nomine Papæ, ad quem dominium pecuniarum spectat (vel Donantium, si illud sibi expressè retinuerint) procedere, instando pro recuperandis eleemosynis à Fidelibus elargitis ad effectum, & intentione, ut ipsæ Causæ pertractentur.

2. Hæc praxis nominandi novum Syndicum servanda pariter est, cùm Fratribus innotescit imminens esse periculum decoctionis Syndici, cui primùm fuerant enunciatæ eleemosynæ commissæ. Nec propterea Fratres maculantur; quin potiùs eis videtur incumbere, ut satagant, nè pia Donantium intentio fraudetur, & negligentiæ, ac incuriæ Syndici obvietur: in quem finem planè Superio-

rioribus concessa, etiam fuit facultas Syndicos nominandi, ut expressè in *constit. Ex Clementi Pauli IV.* 1. *Bullar. to.*1.

3. Videturque provisio fundari in *cap. Exiit de verb. signif. in* 6. applicando nostro instituto ea, quæ disponuntur §. *Possint etiam* circa subrogationem faciendam Substitutis Donantium; ibi: *Si tamen interdum propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, & conditiones, seù circumstantias alias, casus emergeret, in quo videretur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis Fratribus hoc in casu juxtà negotii qualitatem* (*servato modo prædicto*: hoc est, de consensu Dantis, vel personæ ipsius Substitutæ) *plures personas assumere, nominare, seù præsentare ad istud ministerium exequendum*. Sicut enim licitè in dictis circumstantiis aliam, vel alias personas respectivè nominare possunt; sic in presenti facti specie ad novi Syndici nominationem licitè procedunt, nè bona Papæ dilapidentur, pia Donantium intentio frustretur, & opportunis auxiliis Causæ priventur.

4. Maximè, quia versamur in casu eleemosynarum, quæ ipsis Fratribus

 etiam

etiam fortè petentibus, donatæ sunt pro Causis Sanctorum sui Ordinis, consequentèr ex debito charitatis naturalis tenentur per modos suæ Regulæ congruos providere, nè ipsarum interitus contingat; quamquàm jus nullum in ipsis prætendant, vel prætendere possint; sicut onus habent providendi, nę expilentur eleemosynę donatæ à Benefactoribus pro conservatione, restauratione, & subsidio Sanctorum locorum Terræ Sanctæ, divinique cultus in illis augmento: & etiam pro Fratrum inibi degentium, & Peregrinorum illùc pergentium sustentatione,& necessitatibus. In quem finem, & pro tutiori custodia Innocentius X. *constit.Cùm sicut* 11.*Bullar.tom.* 5. concessit, ut Commissarii Terræ Sanctæ tutâ conscientiâ possent retinere unam clavem arcæ, in qua pecuniæ pro illis Locis asservantur, existente aliâ apud Syndicum Apostolicum: ut hac forma intactæ conservarentur, & obviaretur periculo ammissionis: sæpè enim plures fuerunt sub interitu culpâ Syndicorum, vel in casu decoctionis, vel, quia aliàs illis indifferentèr in suos particulares usus, & interesse utebantur.

5. Tunc

5. Tunc verò recens Syndicus alligatur oneri monendi ex-Syndicum, vel, ut amicabilitèr reddat, vel, legalitèr se, suaque bona expresè obliget pro securitate solvendi debitum;& pro potiori cautela debent, uxore, & filiis consentientibus, pro assecuratione vinculari bona, etiam dotalia uxoris ad affectum, quòd si illa viri satis pro solutione nõ sint,vel, sit cedendum Creditoribus anterioribus, vel potioribus, ex aliis reimbursatio integretur.

6. Quod observatum est pro recuperanda summa pecuniarum, quæ existebant apud Comitem de Sylva,Syndicum generalem Religionis pro Causa Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei Fr. Sebastiani de Apparitio. In casu enim, solidatis computis, d. Comes se fecit, & constituit verum, & legitimum debitorem in summa notabili; seque obligavit dictæ Causæ: & pro ea D. Marchioni Francisco Nunez Syndico de novo nominato, illam exbursare promisit, & pro uberiori cautela dictæ solutionis addendo jura juribus, se se ut principales principalitèr, & insolidum obligarunt ejus uxor, & filii, ut latiùs, instru-

mentis editis respectivè, 20. *Aprilis* 1694. ac 8. & 9. *Octobris d. anni*.

Quæritur. I. *An Syndicus succedens in officio Syndicatus debeat in concursu Creditorum admitti pro recuperandis iis, pro quibus ex-Syndicus est debitor Causæ?*

7. R. Affirmativè per adnotata *tit. & consil. citat. num.* 20. quæ punctualitèr in specie hic quoque probant, posita liquidatione debiti, quo supponitur ex-Syndicus gravari; cujus bona sunt tacitè hypothecata in securitatem eleemosynarum, quas receperat expendendas in beneficium Causarum. Quemadmodum enim cœteri Creditores jus habent in ipsius bona propter hypothecam expressam, vel tacitam, ità à lege tacitâ hypothecâ Syndicus protegitur, ut adversus decoctum, ejusque bona possit juridicè procedere.

8. Tacita verò hypotheca in casu fit à lege. Cùm enim à lege propriæ professionis Fratres sint incapaces ad expressam hypothecam imponendam, utpotè inhabiles ad aliquam obligationem activam, vel passivam contrahendam; nec de expressa hypotheca possint ipsæ Causæ pacisci, cùm sint organa inanimata, & nolle

nolle, & velle careant; nec ab aliis personis valeat ea conventio expectari; & cùm aliàs lex ipsa disponat, ut res, & bona ad pios usus determinatè destinata in alios usus non convertantur, ut expressè in *Clementina Quia contingit de relig. domib. in* 6. lex ipsa tacitè bona Executorũ, & Ministrorum obligat, ut, quatenùs illi relicta ad pios usus indebitè distraxerint, ex propriis debeat damnum reparari, & pia intentio Fidelium impleri, ut ibi textus significat. Ità, quia pecuniæ pro Caussis relictæ ex-Syndico à Fidelibus consignatæ, sunt piis usibus determinatè deputatæ, lex per tacitam hypothecam supplet expressam, consulens securitati, tùm pecuniarum, tùm executionis à Fidelibus intentæ. Verum tamen est, quòd Syndicus de novo nominatus potest obligationem expressam recipere à Syndico ab officio remoto, in securitatem reddendi eleemosynas receptas, quarum in solidatione computorum debitor esset. De tacita hypotheca, & deposito irregulari, ac regulari nonnulla dicta sunt *ubi supr. loc. c it. num.* 14. 15. 16. *&* 17. ibi videnda.

9. Subsecutis factis res comproba-

tur: & in specie adversus d. de Sylva, (realem, & liquidum debitorem in summa gravi ad d. Causam spectante) in judicio pro exactione processit D. Marchio Nunez, ut supra. Subindè, secuta decoctione Leonardi Librii, apud quem, ut Syndicum generalem Religionis asservabantur in depositum irregulare scuta 2062. (proùt liquidatum fuit ex regestis ejus Banci) à Fidelium pietate elargita ad effectum ut 1255. erogaret pro necessitatibus Officialium Generalium, aliorumque Fratrum Familiæ Ultramontanæ; & scuta 807. subministraret pro prosequendis quinque Causis Canonizationum: adversus Librium, non obstante prævia resistentia Creditorum, cognito de bono jure D. Gulielmi Ricca Syndici subsecuti, fuit ab Judice favore hujus pronunciatum pro admissione in causa adversus debitorem, à quo dicta summa fuit recuperata.

Sed oritur difficultas. *An Syndicus in exactione crediti præferendus sit cæteris Creditoribus, si bona decocti omnibus debitis solvendis non sufficiant?*

10. Est regula generalis, quòd, dato concursu Creditorum, servanda est gradua-

duatio in exactione crediti. Quod, ut pleniùs constet, notandę sunt species Creditorum.

11. Primò itaquè, Creditores alii sunt hypothecarii expressi; de quibus verificatur sibi pro securitate crediti obligata habere, non tàm personam ipsam Debitoris, quàm aliqua ejus bona (si hypotheca sit specialis, & rei in individuo affixa) vel omnia (si sit generalis.) Nuncupantur autem expressi, quatenus in Instrumento, vel fuit expressè, & nominatim hypotheca specificata, vel per æquipollens, ut si stipulatio fuit concepta cum clausula, *se se, &c. suosque hæredes, &c. obligat in ampliori forma Reverendæ Cameræ Apostolicæ*: per quam reputantur obligari omnia, & singula bona, Rota coram Coccino apud Pauluccium *differt. legal. differtat.30. num.32.*

12. II. Alii sunt Creditores habentes privilegium tacitæ hypothecæ, quæ à lege fit, ut dictum est: ità bona mariti sunt tacitè hypothecata uxori, ejusque liberis pro dote *leg. assiduis C. qui potiores*. Item; bona illius, qui cum Fisco contraxit: aut, si Respublica pecuniā alicui credidit, vel tributa colligenda commisit.

C. qui-

C. quibus causis l. quamvis de privileg. Fisci. Item, domus, vel navis constructa, vel conservata per pecuniam ab aliquo mutuatam, manet ipsi tacitè hypothecata *ff. qui potior in pignore.* Item, si ex pecunia pupilli res aliqua comparata fuit, in ea tacitam hypothecam acquirit, & juris prælationem, ubi alia exempla dedimus *loc. cit.*

13. De credito verò, & prioritate hypothecæ, tàm tacitæ, quàm expressæ potest legitimè constare, tùm per Instrumentum à Notario coram Testibus adstipulatum, tùm per Scripturam privatam, seù Apocham à Banchario Creditori traditam: & ideò *Instrumentarii* fortè appellantur.

14. Quinimò, etiam per æquipollens patens id esse potest: ut, si per testes legitimè probari possit: in judicio enim non minorem fidem merentur depositiones testium, quàm publicum Instrumentum *l. in exercendis C. de fide Instrumentor.* & videri potest Gloss. in *cap. Scripta, verb. authentica eod. tit.*

15. III. Quidam sunt Creditores personales: quorum aliqui dicuntur privilegiati, quia ex juris privilegio totum debi-

debitum suum postulare possunt, antequàm alii Creditores purè personales: qui ideò merè personales appellantur, quatenus nullam habent hypothecam tacitam, aut expressam, vel pignus, vel privilegium, sed solum actionem personalem: & hi à Juristis vocantur Creditores *chirographarii*.

16. Ad hæc notabis Syndicum in exactione crediti cedere anterioribus Creditoribus habentibus expressam, vel tacitam hypothecam, juxtà Regulam 54. *jur. in 6. qui prior est tempore, potior est jure*.

Cedit quoque, etiam posterioribus, si potiores sint, quia isti ex juris prælatione cœteris præferuntur; ità uxor propter hypothecam tacitam privilegiatam in bona mariti, quoad vindicanda sua bona dotalia, anteponitur Creditoribus, estò sint priores in credito; quinimò etiam si habeant hypothecam expressam; quamvis aliàs senserit Layman *loc. cit. d.tit. & cons.num.*18. Jura enim in *cap. Ex litteris de pignorib.*& in *d.l. assiduis* loquuntur generalitèr, ideò de omnibus Creditoribus accipienda sunt, per Gonzalez *in 3.tit.*21.*cap.*5.*num.*12.

Con-

Considerandum est, multùm interresse Reipublicæ, quòd mulieres non maneant indotatæ *l. 1. ff. solut. matrim.* Quapropter, quia in dotibus versatur publicus favor, singulorum commodis est præferendus *l. actione §. Labeo ff. pro socio*; sicut bono privato ratio dictat bonum publicum esse præferendum.

17. Hinc regula illa *juris* procedit, quando Creditores sunt quoque in aliis omnibus pares, excepta temporis prioritate: tunc profectò obligatio, & hypotheca, quæ prior est tempore, dat primum, & fortius jus, ac realem actionem in rem obligatam: quia hypothecæ, & pignora dantur in securitatem, & prælationem solutionis.

18. Posterioribus verò Creditoribus habentibus, etiam expressam hypothecam, Syndicus nullatenus cedit, ex privilegio legis, quæ per tacitam hypothecam supplet expressam, ut ex dictis *tit. & consil. cit. num.* 16. *& supr. nu.* 8.

Ità in concursu Creditorum d. Leonardi Librii practicatum fuit *anno* 1712. & admissus novus Syndicus; qui coram D. Vincentino Judice à Sanctissimo delegato institit sibi consignari prædicta scu-

ta

ta 2062. & docto, quòd pro hisce eleemosynis tacitè erant obligata bona decocti, mandatum reportavit de consignando, & fuit executioni traditum.

19. Nec possunt posteriores allegare sibi prælationem deberi, ex quo adversus decoctum agant vigore Instrumenti *obligatione Camerali* vallati; quoniam vigor talis obligationis non est jura alterius lædere, sed præservare sua unicuique ad formam juris. Ità, quamquam clausula in forma Cameræ inferat bona debitoris esse obligata pro securitate crediti, hoc tamen non verificatur, quòad bona, in quibus alii anteriorem habent hypothecam; nàm tunc illa aliis sunt obligata, & quasi alienata, ideò nequeunt regularitèr absque eorum voluntate transire in jus alterius: hic verò supponitur anterioritas hypothecæ competentis credito pro Causis, ideò nihil dicta clausula præjudicat juri Syndici agentis ad recuperationem crediti spectantis ad dictas Causas, quarum jus vincere, & superare non valet: quamvis potens sit, ut censeantur exclusi, qui sunt posteriores; vel alii, etiam anteriores, qui nec talis clausulæ assistentiam habent, neque per hy-

hypothecam expressam sibi caverunt, nec à lege proteguntur per hypothecam tacitam.

20. Idque fortiùs procedit, quòad Creditores chirographarios, qui, estò anteriores, semper cedunt posterioribus hypothecariis; quoniam actio personalis quantumcumque privilegiata à quacumque hypotheca vincitur, ut advertit Gonzalez *cit.num.*12. & hinc anterioritas temporis in illis est per accidens. Quapropter creditum Causæ ex capite tacitæ hypothecę est melioris conditionis, quàm credita illorum. Qui sibi imputent, si per expressam hypothecam, vel obligationem Cameralem securitati proprii crediti non consuluerunt.

21. Adnotatione dignum est, quòd si pecunię in custodiam ex Syndico commissæ, in loco à cœteris separato, & pro illis asservandis deputato reperiantur, sunt novo Syndico restituendæ ad exclusionem cœterorum, etiam anteriorum, & potiorum Creditorum. Ratio est, quia res in individuò existens semper pro Domino clamat, & Domino reddenda est: in casu autem pecunia illa in individuo existeret, nec à decocto consumpta, neque

que cum propriis permixta; & in Syndico, Domino redderetur, Papæ nimirùm, ad quem pecuniæ Causarum pertinent, & de cujus, & Donantium voluntate pro Causis erogantur. Tum quia, in casu depositum pecuniarum quamvis in se irregulare, hoc de regulari participat, quòd in se existens sit reddendum; proindequè ei, cui pro *exigendo* datur actio; adeòque novo Syndico, tamquàm Procuratori, & Administratori Domini Principalis ipsum judicialitèr petenti.

22. Nec dicendum, quòd ex quo ex-Syndico decocto fuerint eleemosynæ consignatæ non clausæ, & obsignatæ (adeòque non servatâ formâ depositi regularis) præsumi debeat eas de licentia, saltem tacita Domini alienasse, vel negotiationi exposuisse. Hæc sanè licentia nullatenus præsumenda est, ut diximus *loc.cit. nu.*18. & asseritur contra disposita in dicta Clementina *Quia contigit*; in qua quò ad res ad certum pium usum à pietate Fidelium destinatas statuitur, *ad illum debeant non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti*. Hinc Congregatio Baronum in Causa Ven. Servi Dei Joanne à Cruce rescripsit contra Patrimo·

monium d. de Sylva, qui ex dicta præsumpta licentia abusus fuerat in alienatione nonnullarum pecuniarum ad Causam spectantium. Quæ quidem dolosa, hoc etiam titulo, fuit considerata, quòd non fuerint pecunię prius alienatę, quàm, secuto recessu ad Urbe Patris de Arroyo Procuratoris dictæ Causæ.

Quæritur 2. *An Syndicus de pecuniis in concursu exactis debeat solitam de restituendo obligationem præstare; aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

23. Resp. Quo ad primam partem negatur absolutè propter dicta *loc. cit. n.22.* Nam id exigere perinde est, ac de moralitèr impossibili tractare. Etenim Syndicus, ut persona privata nunquàm in se tale onus susciperet, ne verisimili se exponeret periculo solvendi de proprio in casu restitutionis faciendæ; quoniam fidejuberet pro Causis, quæ planè longo temporis cursu absolvuntur, sed adhuc constat esse finibiles: ponas pecunias nunc, causâ absolutâ, consumptas esse, & interea compareat Creditor, docens de sua anterioritate, vel potioritate, ex quibus satisfactio erit facienda? non de pecuniis Causæ, quia amplius non

ex-

extant: Ergo de propriis Syndici, proût hujusmodi onus omnibus fidejussoribus incumbit in defectum, quòd principales non solvant.

24. Nec minus potest se, quà Syndicus obligationi submittere. Tum quia, ad id ejus facultates non extenduntur; propterea nullitèr procedit, si non servat formam mandati, cap. *Venerabili de offic. deleg.* Tùm quia, tunc per ipsum, tamquàm ejus Oeconomum, & Ministrum obligari præsumeretur Sedes Apostolica, quæ à nullo potest in obligationem adduci, cùm sit â quovis independens, & Superior omnibus.

25. Quantùm ad secundam partem, paritèr *negatur*, si tractetur de exigua summa; quia investimentum, non tàm non esset utile Causæ, cui propter tenuitatem capitalis, vel nihil, aut non sufficienter pro diurnis expensis fructificaret: quàm in promptu, & manuales pro illis non essent pecuniæ, vel præstationes ipsarum, ut sumptibus necessariis in dies occurrentibus fieret satis, prout notorium est,

Verumtamen pro majori securitatis cautela, quò ad pecunias manuales pro

 quo-

quotidianis ſumptibus Cauſarum utile effet, ut à Syndico deponerentur in ædibus Montis pietatis, ut hac ratione obviam iret fraudibus Servorum, & caſualibus exterorum latrociniis; ac ulteriùs, nè in caſu, quòd inopinatò decederet, exponerentur controverſiis, quæ poſſent excitari circa pecunias apud ipſum aſſervatas. Tunc enim dubitari nullatenùs poſſet eas ad Cauſas ſpectare, cùm in apocha id apertè ſignificaretur, & deberentur Syndico, qui de-mortuo ſubſtitueretur ad affectum expreſſum. Neque id repugnaret ſtatui Fratrum, cùm nec eorũ nomine aſſumpto eſſent depoſitatę, neque ad ipſorum neceſſitates temporales relevandas cuſtodiæ commiſſæ. Quantùm verò ad ſummam notabilem videantur dicta *conſil. ſuperiori n.* 12.

26. Et ulteriùs ponderetur, quæ hic Romę in contingentia facti fuerit praxis: conſignata itaque novo Syndico ſumma illa ſcutor. 2062. ut *ſup. n.* 9. pro qua debitor erat dictus Librius, ſed hac lege, ut cautio præſtaretur de reſtituendo favore Creditorum anteriorum, & potiorum, quandò comparerent, aut loco cautionis reinveſtirentur cum vinculo

in

in tot locis Montium, fuit exhibita petitio Sanctissimo D. N. Clementi XI. qua petebatur, ut novo Syndico illa liberè absque ullo onere, & vinculo consignarentur, ut indè tàm dd. Fratrum necessitates, quàm Causæ Canonizationum beneficium reciperent in summa pro illis respectivè assignata *supr.nu.*9. Preces Sanctissimus remisit S.Cong.Episc.& Regul. à qua, examinato articulo: *An petitio prædicta, & facultas respectivè repugnaret puritati Regulæ S. Francisci*. *Eadem* 1. *Julii* 1712. *audito P. Commiss. Generali Ordinis, referente Em. S. Clementis, censuit, & declaravit liberam consignationem enunciatarum pecuniarum in manibus Syndici non obstare: servatis tamen Constitutionibus Apostolicis, & decretis Capitulorum Generalium*.

Et aliàs idem Sanctissimus, non obstante acri contradictione Creditorum d. de Sylva, liberavit ab enunciato vinculo scuta 3819. (deducta ex summa scutorum 7839. quæ Congregatio Baronum *sub* 1. *Maii* 1713. mandaverat consignari Syndico Apostolico dictæ Causæ Servi Dei de Apparitio) licèt cum dicta integra summa fuissent investita in locis Montium çum solito vinculo de resti-

tuendo, quatenùs opus fuerit.

28. Nec pro cautione possent obligari eleemosynæ cęterarum Causarum, quoniam, quæ uni Causæ sunt concessæ, ità sunt usibus illius addictæ, ut nequeant in alios usus, etiam, pios, & similes converti, ut est expressus textus in *d. Clementina Quia contingit, ut supra n. 22.* Propterea in hac specie opus est ex d. textu beneplacito Sedis Apostolicæ, proùt actum fuit, imminente Canonizatione S. Joannis de Capistrano, ad cujus postremos sumptus deerant pecuniæ, quæ de licentia Alex. VIII. suppletæ fuerunt ex deposito alteriùs Causæ. Rota in *Romana, seù Mexicana Depositi eleemosynarum coram Cardin. de la Tremoille 22. Julii* 1699.

De cujus paritèr assensu in supplementum aliarum pecuniarum pro dicta Causa Capistrani, Syndicus Apostolicus summam pecuniæ mutuò recepit à Monialibus Turris Speculorum.

Sed difficultas est: *An Religiosi Postulatores possint cum Syndico judicialitèr petente in Curiis assistere?*

29. R. Negativè, si assistere importet, vel partem citare, vel coram Judice in contradictorio parti respondere, & jura

ra

ra allegare, hæc enim ſtatui Fratrum videtur contrariari, & reſervata ſunt Syndico Apoſtolico, vel Advocatis ab eodem inſtitutis, juxta *Clementinam Exivi de verb. ſignif.* §. *Quapropter*. Si verò aſſiſtere in Curiis dicat ſuam præſentiam exhibere, cùm Syndicus, vel Advocatus Cauſam in judicio agit: vel extrajudicialitèr Syndicum, aut Advocatos informare, & opportunè dirigere pro faciliori Cauſæ expeditione, eis vetitum non putatur; tunc enim eorum præſentia in judicio ſe habet ſolùm de materiali; maximè, quia non eorum negotia aguntur, ſeù, non tractatur de recuperandis temporalibus in Fratrum commoda, & utilitates convertendis; ſub qua circumſtantia eſt Fratribus in *d. Clementina* §. *Amplius* vetitum ſe in Curiis præſentare, ut dixi *tit.*4. *conſil.*4. *n.*4. ſed agitur de iis conſequendis, quæ ad Cauſas pertinent, & pro quibus, & non pro Fratribus petuntur; & aliàs notorium eſt eos partes Poſtulatorum ſuſtinere. Idem, ſervata proportione, dicendum de Commiſſariis, & Miniſtris Locorum Terræ-Sanctæ.

30. Paritèr, Poſtulatoribus prohibetur computus juridicos eleemoſynarum

 à Syn-

à Syndicis exigere, aut in administratione pecuniarum se auctoritativè, & civilitèr cum illis ingerere. Ideò cùm computus requirunt, non juridicos petunt, sed solùm informationem enunciativam, ut indè tàm de fideli administratione Syndicorum instruantur, quàm de summa eleemosynarum, quæ apud eos adhuc reperitur pro ulterioribus sumptibus.

31. Sic etiam Syndicis non præcipiunt, ut iis, qui in Causa laborant mercedem tribuant; sed solùm illis insinuant operas à laborantibus præstitas: & indè cum eis deprecativè agunt pro solutione, ut par est, facienda.

Quæritur III. *An debita, quibus Syndicus gravatur pro una Causa, possint compensari cum credito, quod habet adversus aliam Causam?*

32. R. Negativè juxtà textum in *d. Clementina Quia contingit*. In littera enim legitur: *quod ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti*. Ideò pecuniæ, quæ sunt pro una Causa donatæ, pro ea tractanda debent impendi, & nisi Sedes Apostolica dispenset, nequeunt in alteriùs Cau-

Causæ beneficium converti: propterea, ibi Pontifex injungit iis ad quos pertinet, *ut occupata, deperdita, & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant*. Ac proindè Syndicus de propriis debet extinguere debitum, pro quo una Causa est creditrix, reservata sibi actione de exigendo credito, quod habet adversus aliam Causam, de bonis, quæ pro ea fuerint collata.

33. Non enim sunt credita confundenda, proùt *die 6. Decembris* 1696. decrevit Congregatiò ab Innocentio XII. specialitèr deputata super abusibus, qui in Causis Canonizationum irrepserunt, ut infrà: *Facta per Andream Pierium Subpromotorem Fidei (proùt sub die* 6. *Septembris proximè præteriti* 1696. *habuerat in mandatis.) relatione de statu Causæ, seù Causarum Limanæ B. Francisci Solani, & Mexicanæ Ven. Servi Dei Sebastiani de Apparitio, ad instantiam Postulatorum eorundem, seù potius Syndici generalis Religionis Minor. S. Francisci, contrà Equitem Sylvam pro récuperatione pecuniarum penès ipsum Sylvam depositarum, coram A. C. seù ejus Auditore introductæ, seù introductarum Em. Patres: Censuerunt, & decreverunt.*

Primò, *Causas pecuniarum deposita-*

rum penès prædictum Equitem Sylvam pro Causis Canonizationum, nempè Limana Beati Francisci Solani, & Mexicana Venerab. Ser. Dei Sebastiani de Apparitio, non esse confundendas cum aliis creditis aliarum administrationum ratione Syndicatus Religionis Minorum S. Francisci ab eodem Equite exerciti; & mihi Secretario injungendum, quod de prædictis A. C. sivè ejus Auditorem certiorem redderem.

Secundò, *denuò committendum eidem Andreæ Pierio Subpromotori Fidei, quod pro ulteriori expeditione Causæ assisteret.*

34. Idem ex identitate rationis dicendum de debitis, & creditis à Syndico tempore Syndicatus respectivè contractis in administratione eleemosynarum pro necessitatibus Fratrum, adeò ut non sit confundendum debitum resultans ex administratione eleemosynarum concessarum à Benefactoribus pro uno Conventu, cum credito acquisito, administrando alias pro alio Conventu donatas.

Quæritur IV. *An ex bonis ex-Syndici debitoris debeat fieri Syndico in judicio victori reimbursatio expensarum, quæ factæ sunt in Causa pro assecutione crediti?*

35. R.

35. R. Affirmativè, accedente maximè taxatione ab Judice, causâ cognitâ: & in ſpecie loquendo de expenſis, quæ appellantur *vivæ* ad differentiam earum, quæ dicuntur *mortuæ*: poſtremæ enim generalitèr, vel non ſunt victori reficiendæ, vel juri conſonam admittunt moderationem, ut per optimè dixit Rota in *d. Cauſa Mexicana coram Anſaldo* 27. *Novembris* 1705.

Quapropter expenſæ *vivæ* afferuntur, quæ, ære proprio exburſato, ſolutæ ſunt Notariis, & Executoribus, aut pro compilatione Proceſſus, pro extrahendis Scripturis, & compulſandis Inſtrumentis, per Roſa *de execut. Lit. Apoſt. part.* 2. *cap.*4.*num.*57. vel,pro propina ſententiæ, aut Judici: non, ut hic adminiſtret juſtitiam, quia ad hoc ex debito ſui muneris tenetur: ſed, quia fortè publicum ſtipendium non habet, aut ab jure, vel conſuetudine aliquid permittitur accipere, ex Layman *Theol.Moral.lib.*3.*tit.*4.*cap.*4.*n.*10. §. *Si verò*. Quæ etiam ſolent vocari *judiciales*, quia de illis conſtat in Actis: petuntque ſemper celerem refectionem,ut expreſsè Rota ibi; & pro quibus ſolvendis ab Judice ſolent relaxari mandata

exe-

executiva; & in specie ipsa Rota 15. *Septembr.* 1705. pronunciavit adversus hæredes dicti Comitis de Sylva; contra quos per D.Lancetta *sub* 1.*Octobr. ejusdem anni* fuit mandatum relaxatum.

Intèr expensas *mortuas* computantur, tùm honoraria exhibita Advocatis, & Procuratoribus respectivè pro Scripturis elucubratis, & Informationibus in Causa factis: tùm stipendia reddita, & soluta Amanuensibus pro exemplatione Scripturarum, aut Typographis pro earundem impressione. At non indè appellantur *mortuæ*, quasi, numerata pecunia non sit in effectu soluta, vel iisdem Ministris solvi non debeat, sed hoc titulo, quòd de ipsis in Actis non constet. Circa quas in praxi procedendum est juxtà sensum Rotæ *ubi suprà*.

Formula Litterarum patentum pro instituendo, deputando, & nominando Postulatore Causæ Beatificationis, vel Canonizationis.

36. Fr. N. Minister Generalis totius Ord. Minor. &c. dilecto nobis in Christo P. Fr. &c.

„ Cùm ad introducendam (vel „ prosequendam) causam Beatificationis

„ nis Ven. Servi Dei Fr. N. de N. (vel
„ sollicitandam , vel continuandam
„ illam Canonizationis B.N.de N.)apud
„ Sanctissimum D.Nostrum Papam &c.
„ opus sit unum Fratrem nostri Ordinis
„ instituere, & deputare Postulatorem,
„ seu Procuratorem , qui nostræ Reli-
„ gionis nomine in Romana Curia di-
„ ctam Causam peragat, tractet, & pro-
„ curet, tenore præsentium Te, de cujus
„ Zelo virtute, dexteritate, & prudentia
„ plurimùm in Domino confidimus, in
„ Procuratorem,seù Postulatorem dictę
„ Causæ, cum potestate subdelegandi,
„ instituimus, nominamus, & deputa-
„ mus ad effectum, ut in dicta Causa ea
„ omnia pertractes, agas, & perficias,
„ quæ ad fęlicem exitum cognoveris
„ expedire, & opportuna judicaveris;
„ ac pro illa expedienda coràm Sanctis-
„ simo Domino Nostro N. Pontifici
„ Maximo, & Sac. Rituum Congrega-
„ tione, ac quibusvis aliis personis ne-
„ cessariis compareas; & quascumque
„ super præfato negotio Litteras Apo-
„ stolicas impetres, ac expedias; simul-
„ que de sumptibus necessariò faciendis
„ Syndicum Apostolicum Causæ in-
struas,

„ ſtruas, à quo, vel ejus Subſtituto dum-
„ taxàt fiant. Et ad præmiſſa omnia, &
„ ſingula, quæ circa eam erunt neceſſa-
„ ria, & utilia, etiamſi de jure, vel aliàs
„ exprimenda forent, plenariam, & libe-
„ ram facultatem, quo meliùs de jure
„ poſſumus, per præſentes tibi concedi-
„ mus: & Socium aſſignamus, ut expe-
„ ditiùs munus commiſſum implere
„ valeas; ac ad majorem redundantiam,
„ & cautelam, annullamus, caſſamus,
„ & revocamus alias quaſcumque Lit-
„ teras, quas uſque modo prò hoc ipſo
„ negocio dederimus, Te ſolum in
„ dictum Munus Poſtulatoris, ſeù Pro-
„ curatoris ad præmiſſa pertractanda
„ nominantes, & deputantes. In quorum
„ fidem hęc manu noſtra ſubſcripſimus,
„ & majori officii noſtri ſigillo commu-
„ niri juſſimus. Vale. Dat..... die....
„ an....

37. Advertendum eſt I. Quòd hujuſmodi Litteras concedere *per ſe* ſit Miniſtri Generalis, ad quem ſpectat diſponere de rebus, quæ integrum Ordinem, & non hanc, vel illam tantùm Familiam reſpiciunt. Cauſæ verò Beatificationum, & Canonizationum totum Ordi-

Ordinem concernunt; *per accidens* verò, ac ex præsumpta voluntate Generalis potest eas concedere, etiam Commissarius Generalis, in casu nimirùm, quòd Minister sit absens à Curia: ne negotium damnum patiatur, & ex defectu Postulatoris Causæ nequeant pertractari.

38. II. Quòd, dùm Minister Generalis agit in Regionibus remotis à Curia, in qua dictæ Causę pertractantur, expedit, ut in Litteris inseratur clausula sub his terminis: *Ulteriùs tibi committimus, & potestatem impartimur, ut, casu aliquo cessante à suo ministerio Syndico per nos nominato, possis alium cum iisdem facultatibus nominare usque dum, Nos per te certiorati, alium nominemus; ne intereà Causa in defectum illius, qui sumptus ex eleemosynis faciat, in suspenso remaneat.* In quorum fidem, &c.

39. III. Gravitas negotii exposcit, ut non quicumque reputetur aptus, & assumatur ad officium Postulatoris, se deputandus debet esse sufficientis litteraturæ, & doctrinæ, ut capax sit instructionis necessariæ ad munus congruenti modo implendum. Expedit enim, ut instruatur de meritis Causæ de essentia, & qualitate Virtutum, de natura miraculi, &c. ut sciat

ſciat rationem reddere, & difficultatibus reſpondere; vel, adminus poſſit Advocatis plura ſuggerere ad ſatisfaciendum objectis, quæ inter informandum audiuntur, & celerem merentur ſolutionem; vel, aliàs à Conſultoribus excitantur, ad quæ diſſolvenda eſt ſæpe neceſſarium, ut verſentur opera Patrum, ſcripta Doctorum, & antiquitatis monumenta; quæ ſunt extrà ſpheram activitatis rudis ingenii, ac vires ſuperant indocti.

Sciendumque in proviſione Poſtulatoris in ſtudiis exercitati, radicari remedium, parcendi ſumptibus: maximè, dum agitur de præſentatione, vel diſtributione Memorialium concernentium, vel propoſitionem Cauſæ, vel reaſſumptionem Scripturarum, aut poſtulationem Cardinalis Ponentis à S. Sede: cùm facili negotio à viro erudito hæc fieri poſſint, quin opus ſit implorare ſubſidium à Patrono Cauſæ; qui gratis ſuas operas exhibere minimè tenetur. & ubi exhibet, ſunt ſtipe compenſandæ.

Expedit pariter, ut Poſtulatori Socius aſſignetur, non ad alia diſtractus. In caſu enim concurrit cauſa illa neceſſaria, quæ à Clemente VIII. in decretis

de

de reformatione Regularium exigitur, ut à Generali Socius alicui permittatur: prout cuilibet poteſt eſſe perſpectum, quin alteriori lecturâ fatigetur.

Quæ omnia, & ſingula ſub cenſura ſint dicta. Eaque ſincerè, & ex animo ſubmitto infallibili judicio Romanæ Cathedræ; &, ſi opus ſit, retractanda retracto, ſequens ſententiam D. Bernardi *epiſt.* 174. *Quæ autem dixi, abſque præjudicio ſanè dicta ſint, ſaniùs ſapientis; Romanæ Eccleſiæ præſertim auctoritati, atque examini totum hoc, ſicut & cætera, quæ hujuſmodi ſunt, univerſa reſervo; ipſius, ſi quid alitèr ſapio, paratus judicio emendare. Vt quicumque iſta lecturi ſunt* (ut utar phraſi Auguſtini in *Prologum ad libros Retractationum*) *non me imitentur errantem, ſed in meliùs proficientem.* Deo Gratias ſemper: Amen.

INDEX RERUM.

A primo numero ad marginalem, à secundo ad paginam manuduceris.

Administratio.

Alienatio.

Amicus ſpirituales.

Aromataria.

Beatificatio, *&* *Canonizatio*.

Bona temporalia.

Bursarius.

Calceamentum.

Capi-

Capitulum.

Capuccini.

Cautela.

Concionator.

Constitutiones, & Decreta.

Contractus.

Conventus.

Dominium.

Ecclesia. Sacristia.

Valet

Electio.

Eleemosyna.

Episcopus.

Epistola.

Expensæ.

Formula.

Et ad

Fratres Minores.

Non

Bigan-

Ne-

Guardianus.

Ha-

Habitus, & Tunica.

Hæreditas.

Hortus. Ager.

Hospi-

Hospitium.

Hypotheca. Creditores.

Jejunium.

Ignorantia.

Judex.

Jus.

Labor.

Lanificium.

Legata.

Loca Montium .

Minister Generalis , & Provincialis .

Missa .

Moniales. Monasterium.

Mons Pietatis.

Munera, dona.

Necessitas.

Neces-

Novitius.

Officium Divinum.

Observantes, Reformati.

Paramenta, Divinus cultus, & ornamenta.

Paupertas, Mendicitas.

Peculium, Pecunia. Denarii.

Monetæ

Titu-

Pœna.

Præceptum, Consilium.

Fr. Mi-

Postulatores.

Privilegium.

Ordo

Redditus.

Regula Fratrum Minorum.

Romanus Pontifex.

Sedes Apoſtolica.

Superior. Prælatus.

Ad

Quie-

Terra-Sancta.

Testamentum. *Testator*.

Visi-

Visitator.

Votum.

Usura.

Usus.

En finis Opusculi, & Laboris, in ejus honorem, & gloriam, cujus Regni non erit finis.

		Errores	*lege*.
Pag. 4.	lin.16.	domos	domus
pag. 44.	lin.20.	esser	esset
pag. 50.	lin.18.	essent	esset
pag.113.	lin. 1.	veritas	vanitas.
pag.185.	lin.12.	ad	ab
pag.461.	lin. 7.	cedentem	cadentem.

Si quæ alia emendanda occurrant; prudentia Lectoris castiget.